

บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน และความพึงพอใจของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียน
แบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้
การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ศลิษา วรรณสุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยทักษิณ

2551

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยทักษิณ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : บุคลิกภาพ มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน และความพึงพอใจของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียน
แบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
และเทคโนโลยี

ชื่อ – ชื่อสกุลผู้ทำวิทยานิพนธ์ : ศลิษา วรรณสุวรรณ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

..... ประธานที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.นพเก้า ณ พัทลุง)

..... กรรมการที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม)

มหาวิทยาลัยทักษิณอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

.....
(รองศาสตราจารย์ ประดิษฐ์ มีสุข)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำเร็จการศึกษา เมื่อวันที่ .20.. เดือนพ.ค..... พ.ศ. 2551....

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกภาพในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียน จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ 2) เพื่อเปรียบเทียบมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียน จากการใช้ วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อวิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2551 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา จังหวัดสงขลา กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 1 กลุ่ม รวม 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงาน 3) แบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน 4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อวิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า

1. บุคลิกภาพในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. มนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. บุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวก
4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

ABSTRACT

The objective of this research were 1) to compare the personality in working of Mathayomsuksa 3 students before and after Teaching Method with Cooperative Learning Roundtable Technique, 2) to compare relationship in working of Mathayomsuksa 3 students before and after the application of Demonstrative Teaching with Cooperative Learning Roundtable Technique, 3) to study between personality and work relationship of Mathayomsuksa 3 students with Demonstrative Teaching with Cooperation Learning Roundtable Technique, 4) to study satisfaction of Mathayomsuksa 3 students with Demonstrative Teaching with Cooperative Learning Roundtable Technique.

Cluster Random Sampling was used in this research with consisted of 35 students of Mathayomsuksa 3 students at Hatyai Wittayalai Somboon Kulkunya School under Songkhla Educational Zone 2 in the second semester of 2008 academic year, with 16 periods. The research instrument were, (1) lesson plans, (2) evaluation in work personality, (3) evaluation in work relationship, (4) questionair in Satisfication with Demonstrative Teaching with Cooperative Learning Roundtable Technique.

The research findings were as follows.

1. Work personality of Matayomsuksa 3 students with Demonstrative Teaching with Cooperative Learning Roundtable Technique showed differing average scores before and after the experiment at the .01, with higher learning achievement after the experiment.
2. Work relationship of Matayomsuksa 3 students by Demonstrative Teaching with Cooperative Learning Roundtable Technique showed differing average scores before and after the experiment at the .01, with higher learning achievement after the experiment.
3. Work personality and relationship of Matayomsusksa 3 students with Demonstrative teaching with Cooperative Learning Roundtable Technique was in positive relation.
4. Satisfication of Matayomsuksa 3 students with Demonstrative Teaching Method with Cooperative Learning Roundtable Technique is high.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.นพเก้า ณ พัทลุง ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณทั้งสองท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ปรีดา เบญญาคาร กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติมสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณคณาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการ และมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาและดำเนินการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะและแนวคิด จนทำให้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา ที่อนุญาตสนับสนุนให้ผู้วิจัยศึกษาต่อ และขอขอบคุณครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีทุกท่าน รวมทั้งนักเรียนโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยาทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยและเป็นกำลังใจอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณสมาชิกครอบครัว วรรณสุวรรณ์ ที่ให้กำลังใจอย่างยิ่ง ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแด่คุณพ่อลิขิต คุณแม่เสาวณี วรรณสุวรรณ์ และบูรพาจารย์ทุกท่านที่ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ศลิษา วรรณสุวรรณ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้	
การงานอาชีพ และเทคโนโลยี	15
หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา	
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	32
วิธีสอนแบบสาธิต ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้	33
บุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน	53
ความพึงพอใจ	74
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	76
กรอบแนวคิดการวิจัย	81
3 วิธีดำเนินการวิจัย	83
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	83
แบบแผนการวิจัย	83
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	84
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	84
การเก็บรวบรวมข้อมูล	87
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	88

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	89
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	98
บทย่อ	98
สรุปผล	101
อภิปรายผล	102
ข้อเสนอแนะ	105
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	112
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	113
ภาคผนวก ข สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ สำเนาหนังสือตอบขอบคุณ	115
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	120
ประวัติย่อผู้วิจัย	231

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากแบบประเมินบุคลิกภาพ ในการทำงานของนักเรียนก่อนและหลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิต ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ (n = 35)	90
2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจากแบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงาน ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการ เรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ (n = 35)	91
3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากแบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ ในการทำงานของนักเรียนก่อน และหลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิต ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ (n = 35)	92
4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจากแบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการ เรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ (n = 35)	94
5 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่าง บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน จากการใช้ วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ (n = 35)	95
6 ความพึงพอใจของนักเรียนหลังจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการ เรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ (n = 35)	96

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้	22
2 การประเมินตนเอง	31
3 ขั้นตอนวิธีสอนแบบสาริต	39
4 กรอบแนวคิดการวิจัย	82

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวว่า ปัจจุบันสังคมไทยอยู่ในช่วงวิกฤตที่สำคัญ ที่จะก้าวไปสู่ระบบการปฏิรูปการศึกษา (Educational Reform) เพื่อเป้าหมายการพัฒนาประเทศให้พลเมืองของชาติเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพ สร้างคนเก่ง คนดี คนมีความสุข ให้กับสังคมไทย อันเป็นกำลังสำคัญ ที่จะทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2545 : 56)

ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์ สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข สามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงไปในยุคโลกาภิวัตน์ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ตอนหนึ่งว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทศนคติ ค่านิยม และคุณภาพของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศย่อมทำได้สะดวก และรวดเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ. 2524 : 142)

จากการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษามากมายประการ มีการรวมบริหารจัดการของกรมสามัญศึกษา เข้ากับสำนักงานการประถมศึกษา จัดตั้งเป็นสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และในส่วนภูมิภาค มีการรวมสำนักงานสามัญศึกษา เข้ากับสำนักงานการประถมศึกษา เรียกว่าเขตพื้นที่การศึกษา มีการปฏิรูปการเรียนการสอน โดยเฉพาะระบบการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งได้กำหนดเป้าหมาย และทิศทางของการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม โดยมีหลักการสำคัญของการจัดการศึกษาประกอบด้วย ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ จัดการเรียนรู้ และต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยให้สังคมมีส่วนร่วม จัดการเรียนรู้ มีการกระจายอำนาจ เป็นการจัดการศึกษาที่มีเอกภาพ นโยบาย และมีความหลากหลาย ในการปฏิบัติโดยกำหนดยุทธศาสตร์ กระบวนการเรียนรู้ที่ผลักดันให้มีการปรับความคิด เปลี่ยนวิธีการ ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ด้านกระบวนการจัดการเรียนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผ่านลักษณะการเรียนรู้ 5 ลักษณะ คือ การเรียนรู้อย่างมีความสุข การเรียนรู้จากการคิด และปฏิบัติจริง การเรียนรู้แบบองค์รวม การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น และการเรียนรู้จากกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง (สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา. 2542 : 56)

การพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาให้เป็นคนที่สมบูรณ์ และสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และชีวิต เพื่อให้อำนาจดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งตนเองได้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ พัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งในสังคมปัจจุบันวิถีชีวิตของคนแต่ละคนมีความแตกต่างกันอย่างมากหลายระดับ ความสำคัญของการสื่อสารสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทั้งในแง่ของการดำรงชีวิตประจำวัน และการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับงานในหน้าที่ จึงมีความจำเป็นและมีบทบาทสำคัญยิ่ง ในอันที่จะก่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดในการดำรงชีวิต บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ เป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตประจำวัน บุคลิกภาพเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การทำงาน การปรับตัวทางสังคม รูปแบบการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการพิจารณาการคัดเลือกบุคคลในการศึกษา หรือการประกอบอาชีพ ต้องการบุคลากรที่มีบุคลิกภาพที่ดี ลักษณะท่าทางดี การแต่งกายดี มารยาทดี เข้าสังคมได้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกลักษณะดี ซึ่งสอดคล้องกับนักการศึกษาที่กล่าวไว้ว่า การมีบุคลิกดี มีมาดดี ทำให้เป็นที่ยอมรับของคนอื่น ๆ ได้ง่าย (วิทยา นาควัชระ. 2546 : 7) และมนุษยสัมพันธ์เป็นเรื่องของคนที่มีความสำคัญในการร่วมงานกับบุคคลอื่น มนุษยสัมพันธ์ทำให้เข้าใจเรื่องของคนที่อยู่แวดล้อมในสังคม เพื่อจะได้สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีกำลังปฏิบัติหน้าที่การงานต่าง ๆ ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ (ระวีวรรณ เสวตอมร. 2540 : 4 - 5) และสอดคล้องกับ (วิภาพร มาพบสุข. 2543 : 6) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีจะสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต การทำงาน และสามารถไปอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

อีกทั้งจุดหมายหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดหมาย ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังต่อไปนี้ ข้อที่ 5 รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพ และบุคลิกภาพที่ดี (หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา. 2545 : 3)

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการทำงาน ทำงานเป็น รักการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความสามารถในการจัดการ การวางแผนออกแบบการทำงาน สามารถนำเอาความรู้ และเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้และประยุกต์ใช้ในการทำงาน สร้าง พัฒนางาน ผลิตภัณฑ์ ตลอดจนวิธีการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพของงาน และการทำงาน (สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2544 : 1)

การจัดการเรียนการสอน รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Office today.com เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่เป็นวิชาพื้นฐานของช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) เป็นการศึกษาขั้นตอนกระบวนการทำงาน การจัดการ วิเคราะห์ และวางแผน เลือกรับและซ่อมบำรุงรักษาเครื่องมือ ประเมินและปรับปรุงแก้ไขการทำงาน รู้จักใช้เทคโนโลยีในการประกอบอาชีพอย่างสร้างสรรค์และมีคุณภาพ ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า ถูกวิธีและปลอดภัย มีทักษะเกี่ยวกับอาชีพที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ มีความรับผิดชอบ ยึดมั่น ซื่อสัตย์ ประหยัด อดออม มุ่งมั่นอดทน รอบคอบ สะอาด ประณีต ปลอดภัย มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน เห็นแนวทางและสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงานอาชีพได้อย่างเหมาะสม (หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา. 2545 : 36)

ในฐานะที่ผู้วิจัยปฏิบัติการสอน รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Office today.com ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ติดต่อกันเป็นเวลาหลายปี ผู้วิจัยได้พบปัญหาที่น่าสนใจ คือ นักเรียนเรียนเป็นกลุ่มมาจากห้องต่าง ๆ มาเรียนร่วมกัน ทำให้เกิดปัญหาด้านบุคลิกภาพในการทำงาน การวางตัว และมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ทำให้เกิดปัญหาในการจัดรูปแบบการเรียนการสอน ที่สำคัญปัญหาเหล่านี้ถูกสะสมไว้เป็นระยะเวลาอันยาวนานซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีอคติต่อรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Office today.com

จากสภาพปัญหา ประกอบกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นช่วงวัยที่เหมาะสมในการสอนเรื่อง บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงเกิดแนวคิดและให้ความสำคัญในการที่จะศึกษาบุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อศึกษาว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนหรือไม่ โดยมีความมุ่งหวังว่าจะนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการพัฒนาบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียน

และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของผู้วิจัยเองให้มีแนวการสอนที่หลากหลายกว่าการใช้วิธีสอนแบบปกติหรือเป็นแนวทางแก่ผู้สนใจ ทั้งใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการที่จะนำผลการวิจัย ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกภาพในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียน จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้
2. เพื่อเปรียบเทียบมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียน จากการใช้ วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อวิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

สมมติฐานของการวิจัย

1. บุคลิกภาพในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนเรียน
2. มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนเรียน
3. บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสัมพันธ์ทางบวก
4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจที่มีต่อวิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ได้นำการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. เป็นแนวทางที่ช่วยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้พัฒนาบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน เพื่อไปใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ซึ่งเรียนรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 จำนวน 2 กลุ่ม รวม 70 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 1 กลุ่ม รวม 35 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น คือ วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

2.2 ตัวแปรตาม คือ

2.2.1 บุคลิกภาพในการทำงาน

2.2.2 มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

2.2.3 ความพึงพอใจต่อวิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

3. เนื้อหา

ผู้วิจัยใช้เนื้อหาตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Officetoday.com เรื่อง บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ การใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน

4. ระยะเวลาในการวิจัย

ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 8 สัปดาห์ ๆ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ หมายถึง การเรียนที่ครูแสดงหรือกระทำให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง พร้อมทั้งบอก อธิบายนักเรียนให้ได้รับประสบการณ์ตรงในเชิงรูปธรรม และนักเรียนสามารถปฏิบัติตามได้ จากนั้นใช้กระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกัน ออกเป็นกลุ่ม ให้มีการทำงานร่วมกัน ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันแสดง สาธิต จนครบทุกคน แล้วแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือ พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อให้ตนเองและกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้มีขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นเตรียมกิจกรรมในชั้นเรียน ครูแนะนำทักษะในการเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนจัดกลุ่มวงกลมละความสามารถเก่ง กลาง อ่อน กลุ่มละ 4 คน อัตราส่วน 1 : 2 : 1 เพื่อเตรียมทำงานร่วมกันเป็นวงกลมการเรียนรู้ หลังจากนั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และการประเมินผลให้นักเรียนทราบ

1.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่ครูสร้างความสนใจนำเข้าสู่เรื่องที่นักเรียนจะเรียน และอาจมีสื่อประกอบ เช่น วีดิโอ บทเรียนคอมพิวเตอร์โปรแกรม Microsoft Power Point

1.3 ขั้นสอน เป็นขั้นที่ครูให้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนที่นักเรียนต้องศึกษา

1.3.1 ครูแสดง สาธิต กระทำให้ง่ายเป็นตัวอย่าง และอาจมีสื่อประกอบ เช่น วีดิโอ บทเรียนคอมพิวเตอร์ โปรแกรม Microsoft Power Point โดยนักเรียนดูครูสาธิต สังเกต และรวบรวมสิ่งที่ได้จากการสาธิต

1.3.2 ครูบอกอธิบายให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงในเชิงรูปธรรม

1.4 ขั้นดำเนินกิจกรรม ในขั้นตอนนี้ นักเรียนต้องให้ความช่วยเหลือในการทำงานกลุ่มหรือการเรียนรู้ ครูต้องอธิบายให้นักเรียน แนะนำเกี่ยวกับทักษะการทำงาน และทักษะทางสังคม นักเรียนจะเรียนหรือทำงานกลุ่มร่วมกัน ครูต้องคอยแนะนำช่วยเหลือ เมื่อนักเรียนมีข้อสงสัย หรือต้องการคำแนะนำช่วยเหลือจากครู ซึ่งขั้นตอนการทำงานกลุ่ม มีดังนี้

1.4.1 ตัวแทนกลุ่มรับประเด็นที่ศึกษา พร้อมแบบบันทึก

1.4.2 สมาชิกคนที่ 1 ของกลุ่มแสดง สาธิต และเขียนอธิบายประเด็นที่ศึกษาลงในแบบบันทึกที่ครูแจกให้

1.4.3 สมาชิกคนต่อ ๆ ไป แสดง สาธิต และเขียนอธิบายประเด็นที่ศึกษาลงในแบบบันทึกที่ครูแจกให้จนครบทุกคนในกลุ่มตามเวลาที่กำหนด

1.4.4 สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม

1.4.5 ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน พร้อมสาธิตหรือครูอาจจะเรียกสมาชิกคนใดคนหนึ่งนำเสนออีกได้

1.5 ขั้นทดสอบ นักเรียนทุกคนต้องทำการทดสอบเมื่อจบบทเรียนหนึ่ง ๆ เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมากน้อยเพียงใด และนำคะแนนที่ได้มาคิดเป็นคะแนนกลุ่ม ซึ่งเป็นคะแนนของสมาชิกทุกคน

1.6 ขั้นสรุป เป็นขั้นที่ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ตรวจสอบผลงานนักเรียน ชักถามถึงปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาของนักเรียน หลังจากนั้นครูให้การเสริมแรงแก่ผลสำเร็จของนักเรียนและของกลุ่ม โดยการใช้คำพูดหรือใช้โครงสร้างเกี่ยวกับรางวัลเป็นกำลังใจแก่นักเรียนแต่ละกลุ่ม

2. บุคลิกภาพในการทำงาน หมายถึง สภาวะทุกอย่างที่ประกอบกันขึ้นเป็นลักษณะของบุคคลอันเป็นเอกลักษณ์ของบุคคลโดยส่วนรวม ทั้งลักษณะทางกายสามารถนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพหรือเอเนเนียแกรมของเดวิด เดเนียลส์ มาปรับให้เหมาะสมกับเนื้อหา กลุ่มตัวอย่าง และรูปแบบการประเมินซึ่งประกอบด้วย

2.1 บุคลิกภาพด้านที่ 1 คนสมบูรณ์แบบ

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 1 เป็นคนที่ชอบวิจารณ์ตนเองและคนอื่น ในใจจะเต็มไปด้วยบัญชีรายการสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ เป็นคนจริงจัง มีความรับผิดชอบสูง มีความมุ่งมั่นตั้งใจ เมื่อทำอะไรจะต้องได้ผลที่ถูกต้องสมบูรณ์แบบ ไม่ใช่คนที่จะปล่อยตัวตามสบาย เอาแต่หาความสุขใส่ตัว ทั้งนี้เพราะตั้งมาตรฐานที่สูงกว่าปกติมาตรวจสอบพฤติกรรมของตน และมักจะรู้สึกอยู่เสมอว่ายังคงทำได้ไม่ดีพอ บางครั้งอาจจะทำงานกลางคัน เพราะเกรงว่าจะไม่สามารถทำได้สมบูรณ์แบบ

คนแบบนี้จะมีโน้มน้าสูง มักรังเกียจคนที่ไม่เคารพกฎระเบียบ มีความสามารถพิเศษในการจัดตั้งบริหารบุคคล สามารถแก้ไขข้อผิดพลาดและปัญหาต่าง ๆ ทำให้งานสำเร็จลุล่วงได้ อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ ความเกลียดชังและความละอายใจ โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี เอ. คิว สูง

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้คือ ความเกลียดชังและความละอาย โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมีเอ.คิวสูง

2.2 บุคลิกภาพด้านที่ 2 ผู้ช่วยเหลือ

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 2 เป็นคนกระตือรือร้นอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นเวลาใด และเรื่องอะไร ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มองโลกในแง่ดี เป็นคนใจกว้าง และไม่ขอความช่วยเหลือจากคนอื่น เพราะตนเองมักจะไมื่อยอมรับว่าต้องการความช่วยเหลือ ดังนั้น จะตอบสนองความต้องการของตนเองอย่างไม่รู้ตัว ด้วยการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น และจะมีความสุขที่สุดเมื่อรู้ว่าตนเป็นที่ต้องการของผู้อื่น

มีความรู้สึกไวเป็นพิเศษต่อความต้องการและความรู้สึกของผู้อื่น และมักแสดงตัวดึงดูดผู้อื่นได้อย่างลงตัว มีความสามารถในการปรับตัวให้เป็นที่พอใจของผู้อื่น ชอบที่จะเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ บางครั้งอาจจะควบคุมผู้อื่น เพื่อจะเป็นผู้รับแล้วก็ตอบแทน บางครั้งก็ทำตัวเหมือนกับว่าเป็นผู้ที่เกิดมาเพื่อทำหน้าที่คอยดูแลและให้กำลังใจผู้อื่น สามารถใช้ความเมตตาที่มีอยู่มอบสิ่งที่ดีอื่นปรารถนาอย่างแท้จริง

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ ความรักและความภูมิใจ โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี อี.คิว ค่อนข้างสูง

2.3 บุคลิกภาพด้านที่ 3 ผู้ประสบความสำเร็จ

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 3 เป็นคนที่มีพลังกำลัง ความสามารถ มานะ บากบั่น มีความปรารถนาแรงกล้าที่จะได้มาซึ่งตำแหน่งและเกียรติยศ ชอบแข่งขัน ชอบการทำทาย แต่ก็ไม่ได้มุ่งหวังที่จะเอาชนะผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นอยู่สนามแข่งขันใด จะวางเป้าหมายไว้ที่ความสำเร็จ มักแสดงบทบาทเป็นพ่อแม่ คู่สมรส นักธุรกิจ เพื่อน หรือพนักงานขายที่ประสบความสำเร็จ มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับคนรอบข้าง ยามปกติจะไม่ใส่ใจกับอารมณ์ความรู้สึกที่แท้จริงของตน เพราะเห็นว่าอาจเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จ แต่เมื่อจำเป็น ก็สามารถแสดงอารมณ์ความรู้สึกออกมาได้ถูกกาลเทศะ

คนแบบนี้ จะทุ่มเททุกอย่าง เพื่อให้บรรลุจุดหมาย โดยไม่ย่อท้อ มักจะเป็นผู้นำชั้นเยี่ยมที่คอยกระตุ้นผู้อื่นให้เชื่อว่า “ภายใต้ท้องฟ้านี้ไม่มีอะไรที่เป็นไปไม่ได้”

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้คือ ความคับข้องใจ การหลงตนเองและความละโมภ โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี อี.คิว และ ซี.คิว ค่อนข้างสูง

2.4 บุคลิกภาพด้านที่ 4 ปัจเจกชน

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 4 เป็นคนที่ถนัดในด้านศิลปะ มีอารมณ์อ่อนไหว และมีจินตนาการสูง มีความปรารถนาชั่วชีวิตจะเสาะหาความสุขที่ถูกต้อง มักจะหมกมุ่นอยู่กับความรู้สึกที่สูญเสียสิ่งสำคัญบางอย่างในชีวิตไป รู้สึกว่าจะต้องแสวงหาเพื่อนที่รู้ใจอย่างแท้จริงให้ได้จึงจะทำให้ชีวิตสมบูรณ์

มีแนวโน้มที่จะหลงผิดยึดติดอยู่กับเรื่องเฉพาะหน้าและโลกีย์ มักทำสิ่งที่ต่างจากคนอื่นเนื่องจากการชักนำของอารมณ์ความรู้สึก ส่วนลึก และประสบการณ์ทางอารมณ์ มีชีวิตเพื่อการค้นหาความหมายและความปรารถนาทางอารมณ์ความรู้สึกในแง่มุมต่าง ๆ

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ ความโศกเศร้า และความริษยา โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี ซี.คิว ค่อนข้างสูง

2.5 บุคลิกภาพด้านที่ 5 นักคิด

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 5 จะเรียนรู้ชีวิตด้วยการอยู่ห่าง ๆ หลีกเลียงที่จะพัวพันกับอารมณ์ความรู้สึกใด ๆ เห็นความสำคัญของการเฝ้าสังเกตมากกว่าร่วมลงมือปฏิบัติ ไม่ชอบเปิดเผยตนเอง ต้องการความเป็นส่วนตัวมากเป็นพิเศษ หากมีเวลาเป็นของตนเองไม่พอจะอยู่กับตนเองเพื่อคิดทบทวนเรื่องราวต่าง ๆ และเพื่อสัมผัสถึงความสงบ ซึ่งหาได้ยากในชีวิตประจำวัน ใส่ใจด้านสติปัญญาเป็นพิเศษ สนใจความรู้ และข้อมูลข่าวสารมาก มักจะเป็นนักวิจัยที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

คนแบบนี้จะจัดแบ่งเวลาและเพื่อนฝูงออกเป็นหลายกลุ่ม แม้ว่าจะไม่ชอบงานประจำก็ต้องทำตามตารางเวลา แต่ก็ต้องการรู้ล่วงหน้าว่าจะต้องทำอะไรบ้าง ทั้งในเรื่องงาน และการพักผ่อน มักเป็นนักวางแผนที่ชาญฉลาดและเป็นปัญญาชนที่มีความรู้รอบด้าน

อารมณ์ความรู้สึกที่เกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ การดูแลตน และความละโมภ โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี ไอ.คิว ค่อนข้างสูง

2.6 บุคลิกภาพด้านที่ 6 ผู้จงรักภักดี

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 6 เป็นคนซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบสูง มองโลกในแง่ร้าย แม้ว่าตนเองจะไม่ถูกคุกคาม แต่ก็คอยระแวดระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้นเสมอ และจะเตรียมป้องกันโดยคาดการณ์ในแง่ร้ายที่สุดไว้ก่อน แล้ววางแผนรับมือ ความวิตกกังวลเช่นนี้ทำให้เสียเวลาในการทำงานและหวาดระแวงผู้อื่น ไม่ชอบการใช้อำนาจบาบริ หากอยู่ใกล้ผู้มีอำนาจก็จะวางตัวไม่ถูกหรือไม่สามารถทำในสิ่งที่เคยทำสำเร็จมาแล้วได้ มักจะเข้าร่วมประท้วงการใช้อำนาจบาตรใหญ่

มีแนวโน้มที่จะหลีกเลียงภัยคุกคามเพื่อป้องกันตนเอง บางคนอาจจะจู่โจมคนอื่นก่อน เป็นการยับยั้งอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง คนแบบนี้หากไว้วางใจใครก็จะเป็นเพื่อนหรือลูกน้องที่ซื่อสัตย์จงรักภักดี

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้คือ ความกลัว และความวิตกกังวล โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี เอ.คิว ค่อนข้างสูง

2.7 บุคลิกภาพด้านที่ 7 นักผจญภัย

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 7 เป็นคนมองโลกในแง่ดี มีกำลังใจ และกำลังกาย สมบูรณ์ มีเสน่ห์ดึงดูดใจผู้คน ชอบทำโน่นทำนี่ ชอบสิ่งแปลกใหม่ มีความสนใจหลากหลาย เข้าใจยาก เกือบจะกลัวการถูกบังคับหรือควบคุม พยายามหาทางเลือกที่จะแสวงหาความสุขไว้หลายทาง ในสภาพที่ไม่มีความสุขก็ยังหาความสุขได้จากจินตนาการ

คนแบบนี้จะใช้พลังความคิด และพลังสร้างสรรค์มานำทางชีวิต ในใจจึงมักมีแผนการที่ต้องการทำให้สำเร็จ และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามโอกาส ความปรารถนาที่จะมีความสุข ชักนำให้เกิดการปรับปรุงชีวิตที่เป็นอยู่ ทั้งนี้ เพื่อจัดอารมณ์ความรู้สึกด้านลบและภัยที่เป็นอันตรายต่อตนเอง ชอบหาประสบการณ์ใหม่ พบปะผู้คนใหม่ และอยู่ในสถานที่แปลกใหม่ เป็นผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ และเป็นนักสุนิยม

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ ความสุข และความหลง โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี อี.คิว และซี.คิว ค่อนข้างสูง

2.8 บุคลิกภาพด้านที่ 8 ผู้นำ

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 8 เป็นคนสง่าผ่าเผย ตรงไปตรงมา ไม่ใส่ใจกับเรื่องเล็กน้อย ทะนงตัว แรงมาแรงไป ใจใหญ่ กล้าตัดสินใจ บางครั้งอาจมีลักษณะคุกคาม ท้าทายต่อชีวิต คือ “เมื่อได้ลงมือแล้วต้องทำให้สำเร็จ” มักจะเป็นผู้นำหรือไม่ก็แยกตัวอยู่โดดเดี่ยว ดูแลเพื่อนฝูงหรือบริวารที่อยู่ได้อำนาจเป็นอย่างดี รู้ดีว่าตนคิดอะไรอยู่ รักความเป็นธรรม และพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อสิ่งนี้

คนแบบนี้ ดูจากภายนอกอาจจะเหมือนกับว่าชอบหาความสุข อาจจะดื่มเหล้า เฮฮา หรือจับเข้าพุดคุยกับเพื่อนอย่างสนิทสนม รู้ว่าอำนาจบารมีอยู่ที่ใด และหลีกเลี่ยงการถูกควบคุม แต่จะใช้อำนาจในการควบคุมผู้อื่นแทน จะใช้กำลังความสามารถของตนอย่างเต็มที่ และสนับสนุนสิ่งไหนว่ามีคุณค่าอย่างสุดใจ

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ ความโกรธ ความก้าวร้าว และความใคร่ โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี เอ.คิวค่อนข้างสูง

2.9 บุคลิกภาพด้านที่ 9 ผู้รักสงบ

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 9 จะเป็นเหมือนทูตแห่งสันติภาพ เข้าถึงจิตใจของผู้คน มองโลกในแง่ดี และรู้จักปรับตัว ตัดสินใจไม่เด็ดขาด และมักจะตกเป็นฝ่ายรับรู้ และเข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่น แต่กลับไม่เข้าใจตนเองว่ากำลังคิดอะไรหรือต้องการอะไร ชอบประนีประนอม และใช้ชีวิตอย่างสุขสบาย ยินดีที่จะให้ผู้อื่นบงการโดยไม่ขัดขืน อย่างไรก็ตามหากถูกบีบคั้น ก็อาจจะ

กลายเป็นคนดื้อรั้นหรือเกิดความคับแค้น มีความสนใจหลากหลาย แต่มักจะปล่อยให้ปัญหาสำคัญ ยืดเยื้อไปจนถึงนาทีสุดท้าย

มีแนวโน้มที่จะหมกมุ่นอยู่กับตนเอง ชอบอ่านหนังสือ หรือเที่ยวกับเพื่อน และชอบดูวิดีโอ คนแบบนี้เหมาะที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยหรือให้คำปรึกษา มีความสามารถในการดำเนินงานตามโครงการให้ลุล่วง

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ ความขี้อาย ขี้เขลา และเฉื่อยชา โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมีอี.คิว และซีคิวค่อนข้างสูง

3. มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน หมายถึง การกระทำที่แสดงลักษณะด้านจิตใจของบุคคลที่ส่งเสริมให้บุคคลนั้นสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับบุคคลอื่น โดยการเริ่มต้นทักทาย การยิ้มแย้มแจ่มใส การให้ความเอาใจใส่ การเป็นผู้รับฟังที่ดี สนใจการกระทำ และความรู้สึกของผู้อื่น การรักษาและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รวมทั้งการให้เกียรติบุคคลอื่น การสนับสนุนและช่วยเหลือ การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงานด้วยความเข้าใจอันดีต่อกัน ซึ่งเป็นปัจจัยความสามารถในด้านหนึ่งที่ทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวทางแบบตรวจสอบประเมินตนเองของระวีวรรณ เสวตามร นำมาปรับให้เหมาะสมกับเนื้อหา กลุ่มตัวอย่าง และรูปแบบการประเมินที่ผู้วิจัยศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

3.1 เป็นผู้ที่มีความเข้าใจผู้อื่น แสดงออกโดยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น และสามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสม

3.2 เป็นผู้ยกย่องผู้อื่น แสดงออกโดยยกย่องชมเชยในการกระทำของเขา

3.3 รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แสดงออกโดยมีใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็น และการวิพากษ์วิจารณ์พฤติกรรมของตนเองจากผู้อื่น

3.4 เป็นผู้เสียสละ แสดงออกโดยการให้ความร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่นก่อน

3.5 มีน้ำเสียงสุภาพอ่อนโยน

3.6 ชอบช่วยเหลือผู้อื่น

3.7 มีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส

3.8 มีความจริงใจต่อผู้อื่น แสดงออกโดยมีความเรียบง่าย ไม่ชอบชิงดีชิงเด่นกับใคร เป็นตัวของตัวเอง ทำและพูดเรื่องจริง

3.9 มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมงานกับผู้อื่น

3.10 เป็นผู้ควบคุมอารมณ์ได้ แสดงออกโดยไม่แสดงออกซึ่งความรู้สึกต่าง ๆ ได้ง่าย จนเกินไป ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ดีใจ อารมณ์โกรธ อารมณ์เศร้า

3.11 แต่งกายเหมาะสม

3.12 เป็นผู้มีความมั่นใจ แสดงออกโดยมีความสนุกสนาน ร่าเริง ไม่เคร่งครัด จริงจังเกินไป

3.13 เป็นผู้ฟังที่ดี แสดงออกโดยไม่ค้าน ไม่พูดอะไร ฟังว่าเขาพูดอะไร พูดอย่างไร และหมายถึงอะไร พยายามจับบริบทจากสื่อนคลายเมื่อมีการสนทนา

3.14 เป็นผู้ไม่เห็นแก่ตัว แสดงออกโดยทำอะไรไม่มุ่งหมาย แต่จะเอามาเพื่อตน ฝ่ายเดียว โดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม การไม่เบียดเบียน มีความเมตตา กรุณา มุ่งช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์

3.15 รู้จักใช้คำพูดที่เหมาะสม

3.16 มีบุคลิกท่าทางดี

3.17 แสดงความเป็นมิตรกับผู้อื่นก่อนเสมอ

3.18 หลีกเลี่ยงการโต้เถียง

3.19 ไม่กระทำการเหนี่ยวผู้อื่น

3.20 มีความรู้รอบตัวดี แสดงออกโดย เป็นคนทันเหตุการณ์ และมีจิตใจกว้างขวาง เป็นคนมีปัญญาคิดรอบคอบ

4. ความพึงพอใจต่อวิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลม การเรียนรู้ หมายถึง ความสนใจ การเห็นคุณค่า ความนิยมชมชอบของนักเรียนต่อวิธีสอนแบบสาธิต ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากการตอบแบบสอบถาม ความพึงพอใจต่อวิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

5. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหาดใหญ่ วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ซึ่ง เรียนรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Officetoday.com

6. นักเรียนกลุ่มเก่ง หมายถึง นักเรียนที่มีผลการสอบ ลำดับที่ 1 – 10

7. นักเรียนกลุ่มกลาง หมายถึง นักเรียนที่มีผลการสอบ ลำดับที่ 11 – 20

8. นักเรียนกลุ่มอ่อน หมายถึง นักเรียนที่มีผลการสอบ ลำดับที่ 21 – 35

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน และความพึงพอใจของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลม
การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสารงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
และเทคโนโลยี
 - 1.1 ความสำคัญ ธรรมชาติ และลักษณะเฉพาะวิชา
 - 1.2 วิสัยทัศน์
 - 1.3 คุณภาพผู้เรียน
 - 1.4 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
 - 1.5 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว
 - 1.6 กระบวนการเรียนรู้
 - 1.7 การวัดและประเมินผล
 - 1.8 แหล่งเรียนรู้
2. หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา กลุ่มสาระ
การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
 - 2.1 คำอธิบายรายวิชา
 - 2.2 รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Office today.com
3. วิธีสอนแบบสาธิต ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้
 - 3.1 วิธีสอนแบบสาธิต
 - 3.1.1 ความหมายวิธีสอนแบบสาธิต
 - 3.1.2 ขั้นตอนวิธีสอนแบบสาธิต
 - 3.2 การเรียนแบบร่วมมือ
 - 3.2.1 ความหมายการเรียนแบบร่วมมือ
 - 3.2.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 3.2.3 ประโยชน์การเรียนแบบร่วมมือ

- 3.2.4 ทฤษฎีการสอนแบบร่วมมือ
- 3.3 การเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้
- 3.4 วิธีสอนแบบสาธิต ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลม การเรียนรู้
- 4. บุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน
 - 4.1 บุคลิกภาพ
 - 4.1.1 ความหมายบุคลิกภาพ
 - 4.1.2 ทฤษฎีบุคลิกภาพ
 - 4.1.3 บุคลิกภาพในการทำงาน
 - 4.2 มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน
 - 4.2.1 ความหมายมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน
 - 4.2.2 ปรัชญามนุษยสัมพันธ์
 - 4.2.3 มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน
- 5. ความพึงพอใจ
 - 5.1 ความหมายความพึงพอใจ
 - 5.2 ทฤษฎีความพึงพอใจ
 - 5.3 การวัดความพึงพอใจ
- 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบสาธิต
 - 6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้
 - 6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 6.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน
 - 6.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
- 7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การทำงานอาชีพ และเทคโนโลยี

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี มีรายละเอียดดังนี้ (กรมวิชาการ. 2545 : 1 - 32)

1. ความสำคัญ ธรรมชาติ และลักษณะเฉพาะวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพและเทคโนโลยี มีทักษะการทำงาน ทักษะการจัดการ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้อง เหมาะสม คำนึงถึงคุณค่า และมีคุณธรรม สร้าง และพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือวิธีการใหม่ ๆ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่า และมีเจตคติที่ดีต่องาน ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน ได้แก่ ความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน อันจะนำไปสู่การให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเอง และพึ่งตนเองได้ตามพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ร่วมมือ และแข่งขันในระดับสากลในบริบทของสังคมไทย

2. วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นสาระที่เน้นกระบวนการทำงาน การจัดการอย่างเป็นระบบ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการออกแบบงาน และการทำงานอย่างมีกลยุทธ์ โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยี และเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนนำเทคโนโลยี มาใช้ และประยุกต์ใช้ในการทำงาน รวมทั้งการสร้าง พัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือวิธีการใหม่ เน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และพลังงาน อย่างประหยัด คำนึงถึงคุณค่า ปลอดภัย และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าว กลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี จึงกำหนดการเรียนรู้ที่ยึดงานกระบวนการจัดการ และการแก้ปัญหาเป็นสำคัญ บนพื้นฐานของการใช้หลักการ และทฤษฎีเป็นหลักในการทำงานและการแก้ปัญหา งานที่นำมาฝึกฝน เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของกลุ่มนั้น เป็นงานเพื่อการดำรงชีวิตในครอบครัวและสังคม และงานเพื่อการประกอบอาชีพ ซึ่งงานทั้ง 2 ประเภทนี้ เมื่อผู้เรียน ได้รับการปลูกฝัง และพัฒนาให้มีคุณภาพ และศีลธรรม การเรียนรู้จากการทำงาน และการแก้ปัญหาของกลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี จึงเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการบูรณาการ ความรู้ ทักษะ และความดีที่หลอมรวมกันจนก่อให้เกิดเป็น

คุณลักษณะของผู้เรียน ทั้งด้านคุณภาพ และศีลธรรมตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด

3. คุณภาพผู้เรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้เป็นคนดีมีความรู้ ความสามารถ โดยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิตและครอบครัว การอาชีพ การออกแบบ และเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยี เพื่อการทำงานและอาชีพ

มีทักษะในการทำงาน การประกอบอาชีพ การจัดการ การแสวงหาความรู้ เลือกใช้ เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน สามารถทำงานอย่างมีกลยุทธ์ สร้างและพัฒนา ผลิตภัณฑ์ หรือวิธีการใหม่

มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ขยัน อดทน รักการทำงาน ประหยัด อดออม ตรงต่อเวลา เอื้อเฟื้อ เสียสละ และมีวินัยในการทำงาน เห็นคุณค่าความสำคัญของงาน และอาชีพสุจริต ตระหนักถึงความสำคัญของงานสารสนเทศ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและพลังงาน

เมื่อจบช่วงชั้นที่ 3 ผู้เรียนต้องมีความสามารถ ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3

มีทักษะการทำงานอาชีพสุจริต มีทักษะการจัดการทำงานอย่างเป็นระบบ และมีกลยุทธ์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นคุณค่าของงานอาชีพสุจริต เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ เลือกใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศได้เหมาะสมกับงานอย่างถูกต้อง มีคุณธรรม สามารถคิด ออกแบบ สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ ๆ ในการทำงาน ทำงานด้วยความรับผิดชอบ ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดออม มุ่งมั่น อดทน ใช้พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า และ ถูกวิธี

4. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ประกอบด้วย

สาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี ประกอบด้วย

สาระที่ 1 การดำรงชีวิต และครอบครัว

สาระที่ 2 การอาชีพ

สาระที่ 3 การออกแบบและเทคโนโลยี

สาระที่ 4 เทคโนโลยีสารสนเทศ

สาระที่ 5 เทคโนโลยี เพื่อการทำงานและอาชีพ

สาระที่ 1 การดำรงชีวิต และครอบครัว เป็นสาระที่เกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวัน ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม ที่ว่าด้วยงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ และงานธุรกิจ

งานบ้าน

เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำงานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย บ้านและชีวิตความเป็นอยู่ในบ้าน ผ้าและเครื่องแต่งกาย อาหารและโภชนาการ โดยเน้นการปลูกฝัง ลักษณะนิสัยการทำงาน ทักษะกระบวนการทำงาน การแก้ปัญหาในการทำงาน มีความรับผิดชอบ สะอาด มีระเบียบ ประหยัด อดออม อนุรักษ์พลังงาน และสิ่งแวดล้อม

งานเกษตร

เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำงานชีวิตประจำวัน ซึ่งประกอบด้วย การปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ ตามกระบวนการผลิต และการจัดการผลผลิต มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มผลผลิต ปลูกฝัง ความรับผิดชอบ ขยัน อดทน การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

งานช่าง

เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำงานตามกระบวนการของงานช่าง ซึ่งประกอบด้วย การบำรุงรักษา การติดตั้ง/ประกอบ การซ่อมแซม และการผลิต เพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน

งานประดิษฐ์

เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำงานด้านการประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ที่เน้นความคิด สร้างสรรค์ โดยเน้นความประณีตสวยงาม ตามกระบวนการงานประดิษฐ์ และเทคโนโลยี และเน้นการอนุรักษ์ และสืบสานศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ไทย ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น และสากล

งานธุรกิจ

เป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดการด้านเศรษฐกิจของครอบครัว การเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด

สาระที่ 2 การอาชีพ เป็นสาระที่เกี่ยวข้องกับหลักการ คุณค่า ประโยชน์ของการประกอบอาชีพสุจริต ตลอดจนการเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

สาระที่ 3 การออกแบบและเทคโนโลยี เป็นสาระที่เกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถของมนุษย์ในการแก้ปัญหา และสนองความต้องการของมนุษย์อย่างสร้างสรรค์ โดยนำความรู้มาใช้กับกระบวนการเทคโนโลยี สร้างและใช้สิ่งของ เครื่องใช้ วิธีการและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิต

สาระที่ 4 เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นสาระที่เกี่ยวกับกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อสื่อสาร การค้นหาความรู้ การสืบค้น และใช้ข้อมูล และสารสนเทศ การแก้ปัญหา หรือสร้างงานคุณค่า และผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศ

สาระที่ 5 เทคโนโลยีเพื่อการทำงานและอาชีพ เป็นสาระที่เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยี และเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตและครอบครัว และการอาชีพ

สาระที่ 1 การดำรงชีวิต และครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1 : เข้าใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะ มีคุณธรรม มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ในการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต และครอบครัว ที่เกี่ยวข้องกับงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ งานธุรกิจ

มาตรฐาน ง 1.2 : มีทักษะ กระบวนการทำงาน และการจัดการ การทำงานเป็นกลุ่ม การแสวงหาความรู้ สามารถแก้ปัญหาในการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่องาน

สาระที่ 2 การอาชีพ

มาตรฐาน ง 2.1 : เข้าใจ มีทักษะ มีประสบการณ์ในงานอาชีพสุจริต มีคุณธรรม มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ และเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

สาระที่ 3 การออกแบบ และเทคโนโลยี

มาตรฐาน ง 3.1 : เข้าใจธรรมชาติและกระบวนการทางเทคโนโลยี ใช้ความรู้ ภูมิปัญญา จินตนาการ และความคิดอย่างมีระบบ ในการออกแบบ สร้างสิ่งของเครื่องใช้ วิธีการเชิงกลยุทธ์ตามกระบวนการเทคโนโลยี สามารถตัดสินใจเลือกใช้เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อมโลกของงานและอาชีพ

สาระที่ 4 เทคโนโลยีสารสนเทศ

มาตรฐาน ง 4.1 : เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงานและอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณธรรม

สาระที่ 5 เทคโนโลยีเพื่อการทำงานและอาชีพ

มาตรฐาน ง 5.1 ใช้เทคโนโลยี ในการทำงาน การผลิต การออกแบบ การแก้ปัญหา การสร้างงาน การสร้างอาชีพที่สุจริต อย่างมีความเข้าใจ มีการวางแผน เชิงกลยุทธ์ และมีความคิดสร้างสรรค์

5. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 สาระที่ 1 การดำรงชีวิต และครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1 : เข้าใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะ มีคุณธรรม มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต และครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ งานธุรกิจ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	สาระการเรียนรู้
1. เข้าใจ ความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์ หลักการ วิธีการ ขั้นตอน กระบวนการทำงาน การจัดการ สามารถทำงานและประเมินผล การทำงาน 2. เลือกใช้ ซ่อมแซม ดัดแปลง เก็บ บำรุงรักษา เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการทำงาน 3. สามารถปรับเปลี่ยนแนวคิดใหม่ ๆ ในการในการทำงาน 4. ทำงานด้วยความรับผิดชอบ ชยัน ซื่อสัตย์ อดออม มุ่งมั่น อดทน 5. ใช้พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม ในการทำงานอย่างคุ้มค่า และถูกวิธี	1. เข้าใจขั้นตอน กระบวนการทำงาน และ การจัดการ 2. เลือกใช้ และบำรุงรักษาเครื่องมือได้ อย่างถูกต้อง และปลอดภัย 3. แนวคิดใหม่ ๆ ในการทำงาน 4. ทำงานด้วยความรับผิดชอบ ชยันซื่อสัตย์ ประหยัด อดออม มุ่งมั่น อดทน 5. เลือกใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อมในการทำงาน

มาตรฐาน ง 1.2

มีทักษะ กระบวนการทำงาน และการจัดการ การทำงานเป็นกลุ่ม การแสวงหาความรู้
สามารถแก้ปัญหาในการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่องาน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	สาระการเรียนรู้
1. สามารถวิเคราะห์งาน วางแผนการ ดำเนินงาน ปฏิบัติงานตามแผนประเมิน และปรับปรุงการดำเนินงาน 2. สามารถทำงานในฐานะผู้นำ / สมาชิก กลุ่ม และใช้วิธีการที่หลากหลายในการ สร้างสัมพันธภาพที่ดีในกลุ่ม	1. การวิเคราะห์งาน วางแผนการทำงาน มีทักษะในการปฏิบัติงาน ประเมิน และ ปรับปรุงงาน 2. มนุษยสัมพันธ์ และการทำงานเป็นกลุ่ม

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	สาระการเรียนรู้
3. สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล เกี่ยวกับการทำงานจากแหล่งความรู้ ต่าง ๆ	3. แนวทางในการแก้ปัญหา
4. สามารถวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุของ ปัญหา สร้างทางเลือกที่หลากหลาย ในการแก้ปัญหาตัดสินใจเลือกแนวทาง ที่เหมาะสม และแก้ปัญหาตามแนวทาง ที่เลือก	4. -
5. มีความมุ่งมั่นทำงานจนสำเร็จเห็นคุณค่า ของการทำงาน ทำงานอย่างมีความสุข และมีกิจนิสัยในการทำงานด้วยความ ประณีต รอบคอบปลอดภัย และสะอาด	5. มุ่งมั่นในการทำงาน ทำงานอย่างมี ความสุข รักการทำงาน รอบคอบ สะอาด ประณีต และปลอดภัย

6. กระบวนการเรียนรู้

6.1 กลวิธีการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี กลวิธีการจัดการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี แนวคิดหลัก (Main Concept) ของกลวิธีการจัดการเรียนรู้มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

6.1.1 จัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมกระบวนการพัฒนาตามศักยภาพผู้เรียน คือ ผู้เรียนต้องมีทั้งความรู้ ทักษะ/กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

6.1.2 การจัดการเรียนรู้ต้องกำหนดเป็นงาน (Task) โดยแต่ละงานต้องเป็นไปตามโครงสร้างการเรียนรู้ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ทั้ง 7 หัวข้อ คือ

6.1.2.1 ความหมายของงาน

6.1.2.2 ความสำคัญ และประโยชน์ของงาน

6.1.2.3 มีทฤษฎีสนับสนุนหลักการของงาน

6.1.2.4 วิธีการ และขั้นตอนของการทำงาน

6.1.2.5 กระบวนการทำงาน การจัดการ เทคโนโลยี เทคโนโลยี

สารสนเทศ และแนวทางในการประกอบอาชีพ

6.1.2.6 การนำเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้

6.1.2.7 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมในการทำงาน และประกอบอาชีพ ผู้สอนสามารถสอนแต่ละงาน ครบหรือไม่ทั้ง 7 หัวข้อก็ได้ ขึ้นอยู่กับลักษณะงาน แต่ทั้งนี้จะต้องสอนครบทั้งมาตรฐานด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

6.1.3 การจัดการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถนำความรู้ ทักษะ/กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม จากสาระภายในกลุ่มมาบูรณาการกันได้หรือนำสาระจากกลุ่มวิชาอื่นมาบูรณาการกับสาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี ได้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงาน ตามกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น กระบวนการทำงาน กระบวนการคิด กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ฯลฯ จนเกิดทักษะในการทำงาน และได้ชิ้นงาน รวมทั้งสร้างพัฒนางานและวิธีการใหม่

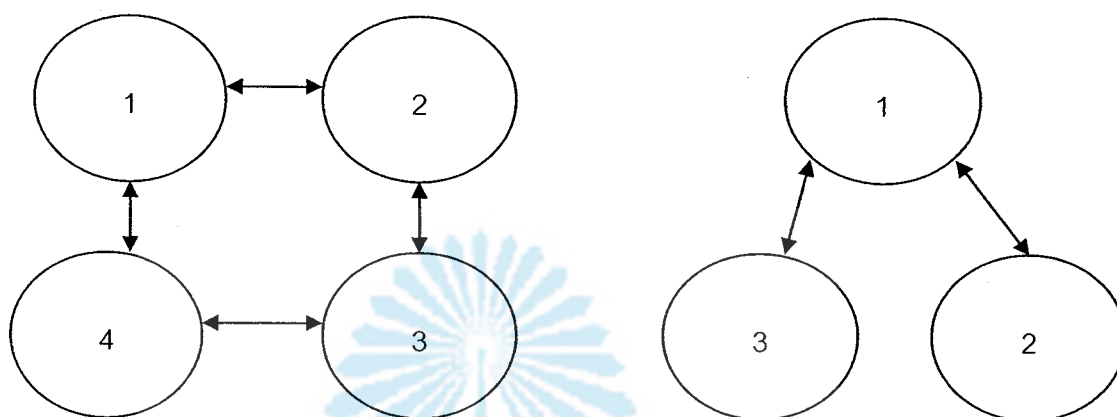
6.1.4 จัดการเรียนรู้ได้ ทั้งภายในชั้นเรียน นอกชั้นเรียน โดยจัดในสถานปฏิบัติงาน แหล่งวิทยากร สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระ ฯลฯ ทั้งนี้ ให้ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมของสถานศึกษา ผู้เรียน และดุลพินิจของผู้สอน โดยคำนึงถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจ และเทคโนโลยี

6.1.5 จัดการเรียนรู้ โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนกำหนดงานที่มีความหมายกับผู้เรียน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ ความสำคัญ เห็นคุณค่า ย่อมทำให้เกิดความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน

6.1.6 จัดการเรียนรู้โดยผู้สอนต้องคำนึงถึงความต้องการ ความสนใจ ความพร้อมทางร่างกาย อุนิสัย สติปัญญา และประสบการณ์เดิมของ

6.2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี จึงเสนอแนะรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้

6.2.1 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

6.2.2 การเรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้า

6.2.3 การเรียนรู้จากประสบการณ์

6.2.4 การเรียนรู้จากการทำงานกลุ่ม

รูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างกล่าว ผู้สอนจะเริ่มต้นจากรูปแบบใดก่อนหลังก็ได้ และอาจจัดการเรียนรู้ให้ครบทั้ง 4 รูปแบบ หรือไม่ครบทั้ง 4 รูปแบบก็ได้ รายละเอียดของแต่ละรูปแบบมีดังนี้

1. การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน ได้ลงมือทำงานจริง ๆ มีขั้นตอนอย่างน้อย 4 ขั้นตอน คือ

1.1 ขั้นศึกษา และวิเคราะห์

1.2 ขั้นวางแผน

1.3 ขั้นปฏิบัติ

1.3.1 ผู้สอนให้คำแนะนำ

1.3.2 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ

1.3.3 ผู้เรียนฝึกฝน

1.4 ขั้นประเมิน/ปรับปรุง

2. การเรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้า เป็นการเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่สนใจจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ จนสามารถสนองแรงงูใจ ใฝ่รู้ของตนเอง ทั้งนี้ผู้สอนควรให้ผู้เรียนเรียบเรียงกระบวนการแสวงหาความรู้ เสนอต่อผู้สอน และหรือ กลุ่มผู้เรียน

3. การเรียนรู้จากประสบการณ์ เป็นการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ครูผู้สอนสร้างกิจกรรม โดยที่กิจกรรมนั้นอาจจะเชื่อมโยงกับสถานการณ์ของผู้เรียน หรือเป็นกิจกรรมใหม่ หรือเป็นประสบการณ์ในชีวิตประจำวันก็ได้

3.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมจากข้อ (1) โดยการอภิปรายการศึกษาค้นคว้าตัวอย่าง หรือ การปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ ฯลฯ

3.3 ผู้เรียนวิเคราะห์ ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติกิจกรรม ว่าเกิดขึ้นจากสาเหตุอะไร

3.4 สรุปผลที่ได้จากข้อ (3) เพื่อนำไปสู่หลักการ/แนวคิดของสิ่งที่ได้เรียนรู้

3.5 นำหลักการ/แนวคิดจากข้อ (4) ไปใช้กับกิจกรรมใหม่ หรือกิจกรรมอื่น ๆ หรือ สถานการณ์ใหม่ต่อไป

อนึ่ง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์ ผู้สอนควรดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ครบทั้ง 5 ขั้นตอน (ข้อ (1) - (5))

4. การเรียนรู้จากการทำงานกลุ่ม

เป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้มีการเลือกใช้กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสร้างค่านิยม กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฯลฯ ในการจัดการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จ

7. การวัดและประเมินผล

เพื่อที่จะทราบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่ เพียงใด จำเป็นต้องมีการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ในอดีตการวัดผลและประเมินผลส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการใช้ข้อสอบ ซึ่งไม่สามารถสนองเจตนารมณ์การเรียน การสอนที่เน้นให้ผู้เรียนคิด ลงมือปฏิบัติด้วยกระบวนการหลากหลาย เพื่อสร้างองค์ความรู้ ดังนั้นผู้สอนต้องตระหนักกว่า การเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล เป็นกระบวนการเดียวกัน และจะต้องวางแผนไปพร้อม ๆ กัน

แนวทางการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ จะบรรลุผลตามเป้าหมายของการเรียนการสอน ที่วางไว้ได้ ควรมีแนวทางดังต่อไปนี้

1. ต้องวัดและประเมินผลทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ทักษะ และกระบวนการ เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม รวมทั้งโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. วิธีการวัดและประเมินผล ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
3. ต้องเก็บข้อมูลที่ได้จากการวัดและประเมินผล ตามความเป็นจริง และต้องประเมินผล ภายใต้อายุที่มีอยู่
4. ผลการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียนต้องนำไปสู่การแปลผล และข้อสรุป ที่สมเหตุสมผล
5. การวัดและประเมินผล ต้องมีความเที่ยงตรงและเป็นธรรมทั้งในด้านการวัด วิธีการ โอกาสของการประเมิน

วัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล

1. เพื่อวินิจฉัยความรู้ ความสามารถ ทักษะ และกระบวนการ เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของผู้เรียน และเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้พัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะได้เต็ม ศักยภาพ
2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับให้แก่ตัวผู้เรียน ว่าบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้เพียงใด
3. เพื่อใช้ข้อมูลในการสรุปผลการเรียนรู้ และเปรียบเทียบถึงระดับพัฒนาการของการเรียนรู้

การวัดประเมินผล จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อกระบวนการเรียนการสอนวิธีการวัด และประเมินผลที่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้อย่างแท้จริงของผู้เรียน และครอบคลุมกระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ ทั้ง 3 ด้าน ตามที่กล่าวมาแล้ว จึงต้องวัด และประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment)

การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง

กิจกรรมการเรียนรู้มีหลากหลาย เช่น กิจกรรมในชั้นเรียน กิจกรรมการปฏิบัติ กิจกรรมสำรวจภาคสนาม กิจกรรมสำรวจตรวจสอบ การทดลอง กิจกรรมศึกษาค้นคว้า กิจกรรมศึกษาปัญหาพิเศษ หรือโครงการ ฯลฯ อย่างไรก็ตามในการทำกิจกรรมเหล่านี้ ต้องคำนึงว่าผู้เรียนแต่ละคน มีศักยภาพแตกต่างกัน ผู้เรียนแต่ละคนจึงอาจทำงานชิ้นเดียวกันได้เสร็จในเวลาที่แตกต่างกัน และผลงานที่ได้ก็อาจแตกต่างกันด้วย เมื่อผู้เรียนทำกิจกรรมเหล่านี้แล้ว ก็จะต้องเก็บรวบรวมผลงาน เช่น รายงาน ชิ้นงาน บันทึก และรวมถึงทักษะปฏิบัติต่าง ๆ เจตคติ ความรัก ความซาบซึ้ง กิจกรรมที่ผู้เรียนได้ทำ และผลงานเหล่านี้ต้องใช้วิธีประเมินที่มีความเหมาะสม และแตกต่างกัน เพื่อช่วยให้สามารถประเมินความรู้ ความสามารถ และความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่แท้จริงของผู้เรียนได้ การวัดและประเมินผล

ตามสภาพจริงจะมีประสิทธิภาพต่อเมื่อมีการประเมินหลาย ๆ ด้าน หลากหลายวิธี ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับชีวิตจริงและต้องประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้ข้อมูลที่มากพอที่จะสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนได้

ลักษณะสำคัญของการวัด และประเมินผลตามสภาพจริง

1. การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง มีลักษณะที่สำคัญ คือ ใช่วิธีการประเมินกระบวนการคิดที่ซับซ้อน ความสามารถในการปฏิบัติงาน ศักยภาพของผู้เรียนในด้านของผู้ผลิต และกระบวนการที่ได้ผลผลิตมากกว่าที่จะประเมินว่า ผู้เรียนสามารถจดจำความรู้อะไรได้บ้าง

2. เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียน เพื่อวินิจฉัยผู้เรียนในส่วนที่ควรส่งเสริม และส่วนที่ควรแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของแต่ละบุคคล

3. เป็นการประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงาน ของทั้งตนเอง และของเพื่อนร่วมห้อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง เชื่อมั่นในตนเอง สามารถพัฒนาตนเองได้

4. ข้อมูลที่ได้จากการประเมิน จะสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเรียนการสอน และการวางแผนการสอนของผู้สอน ว่าสามารถตอบสนองความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้หรือไม่

5. ประเมินความสามารถ ของผู้เรียนในการถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริงได้

6. ประเมินด้านต่าง ๆ ด้วยวิธีหลากหลายในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง
วิธีการและแหล่งข้อมูลที่ใช้

เพื่อให้การวัดและประเมินผลได้สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ผลการประเมิน อาจจะได้มาจากแหล่งข้อมูล และวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สังเกตการแสดงออกเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม
2. ชิ้นงาน ผลงาน รายงาน และกระบวนการ
3. การสัมภาษณ์
4. บันทึกของผู้เรียน
5. การประชุมปรึกษาหารือ ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและครู
6. การวัด และประเมินผลภาคปฏิบัติ (Practical Assessment)
7. การวัดและประเมินผลด้านความสามารถ (Performance Assessment)
8. แฟ้มผลงาน (Portfolio)
9. การประเมินตนเอง

10. การประเมินโดยกลุ่มเพื่อน

11. การประเมินกลุ่ม

12. การประเมิน โดยใช้แบบทดสอบทั้งแบบอัตนัยและแบบปรนัย

รายละเอียดของวิธีการวัดและประเมินผล ที่สำคัญ

1. การสังเกต (Observe)

การสังเกต ทำให้สามารถเรียนรู้เรื่องราวของผู้เรียนแต่ละคนได้ แต่การสังเกตที่ไม่ได้มีการเตรียมการในรายละเอียดต่าง ๆ หรือใช้วิธีการที่ไม่ดีก็ทำให้ขาดความเชื่อมั่นได้ การใช้วิธีการสังเกตโดยตรง ทำให้ได้ข้อมูลที่ดีและในการสังเกตจะต้องเลือกว่า จะสังเกตตามกรอบที่กำหนดได้หรือไม่ต้องมีกรอบ

การสังเกตตามกรอบ จะประกอบด้วยองค์ประกอบต่อไปนี้

1. ต้องกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

2. เครื่องมือที่ใช้บันทึกข้อมูล การสังเกต อาจใช้ตั้งแต่การบันทึกเหตุการณ์ (Anecdotal Notebook) จนกระทั่งมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3. รายการสังเกตอาจจะแจ้งให้ผู้เรียนทราบหรือไม่ก็ได้ แต่ผู้สังเกตต้องมีการวางแผนเป็นอย่างดี

4. ต้องเจาะผู้เรียนที่คิดไว้แล้วว่าจะสังเกตใคร

การสังเกตไม่มีกรอบ ควรจะมีลักษณะ ดังนี้

1. ไม่ต้องระบุจุดประสงค์ของการสังเกต

2. เพียงแต่ใช้เครื่องมือ เพื่อบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ในกระดานเปล่า

3. อาจจะสังเกตผู้เรียนคนใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่สังเกต อาจจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้

2. การสัมภาษณ์ (Interview)

การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ดีที่สุดทำให้รู้ว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในตอนที่เราไม่ได้สังเกตด้วยตัวเอง นั้นเหตุการณ์เป็นอย่างไร การสัมภาษณ์สามารถใช้ได้อย่างกว้างขวาง เช่น อาจสัมภาษณ์ความคิดของผู้เรียน เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน

3. การวัดผลและประเมินผล ด้านความสามารถ (Performance Assessment)

ความสามารถของผู้เรียนได้แก้ปัญหาหรือปฏิบัติงานได้จริง โดยประเมินจากกระบวนการทำงาน กระบวนการคิด โดยเฉพาะความคิดขั้นสูงและผลงานที่ได้

ลักษณะสำคัญของการประเมินความสามารถคือ กำหนดวัตถุประสงค์ของงานวิธีการทำงาน ผลสำเร็จของงาน มีคำสั่งควบคุมสถานการณ์ในการปฏิบัติงาน และมีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน

การประเมินความสามารถที่แสดงออกของผู้เรียน ทำได้หลายแนวทางต่าง ๆ กันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม สภาพการณ์ และความสนใจของผู้เรียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

3.1 มอบหมายงานให้ทำ งานที่มอบให้ทำต้องมีความหมายมีความสำคัญ มีความสัมพันธ์กับหลักสูตร เนื้อหาวิชา และชีวิตจริงของผู้เรียน ผู้เรียนต้องใช้ความรู้หลายด้านในการปฏิบัติงานที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทำงาน และการใช้ความคิดอย่างลึกซึ้ง

3.2 การกำหนดชิ้นงานหรืออุปกรณ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ ให้ผู้เรียนวิเคราะห์องค์ประกอบ และกระบวนการทำงาน และเสนอแนวทางเพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น

3.3 กำหนดตัวอย่างชิ้นงานให้ แล้วให้ผู้เรียนศึกษาชิ้นงานนั้น และสร้างชิ้นงานที่มีลักษณะของการทำงานได้เหมือนหรือดีกว่าเดิม

3.4 สร้างสถานการณ์จำลองที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน โดยกำหนดสถานการณ์ แล้วให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา

4. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)

การประเมินผล โดยใช้แฟ้มสะสมงาน เป็นการเก็บรวบรวม และสร้างเอกสาร หลักฐานเกี่ยวกับผลงานของผู้เรียน ที่บ่งบอกถึงความสำเร็จ เชิงสมรรถนะ เฉพาะด้านที่ได้มีการคัดสรรมาแล้ว

แฟ้มสะสมผลงาน จะแสดงให้เห็นความสามารถ จุดเด่น จุดด้อย ความสำเร็จ และพัฒนาการของผู้เรียน เป็นสิ่งบ่งบอกให้ทราบว่าผู้เรียนอยู่ตรงไหน ขึ้นไหน และกำลังเดินทางไปทางไหน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้วยตนเอง รู้จักและเข้าใจหลักเกณฑ์ของผลงานที่ดีเป็นอย่างไร

ลักษณะงานที่ให้ผู้เรียนทำ

1. ผู้เรียนมีอิสระที่จะเลือกทำผลผลิตตามความถนัด และความสามารถ
2. ผู้เรียนต้องใช้ความสามารถหลากหลาย
3. ผู้เรียนได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ และทำงานด้วยตนเอง
4. ผู้เรียนมีความยืดหยุ่น ในการใช้เวลา เพื่อปรับปรุงผลผลิต
5. ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการทำงาน และเปิดโอกาสให้พัฒนาทักษะ การทำงาน

เป็นต้น

การทำงานเป็นทีม

หลักการประเมินผล โดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน

1. เป็นการรวบรวมสิ่งที่กำลังดำเนินการอยู่ โดยเก็บรวบรวมเป็นระยะ

2. เป็นการรวบรวมผลงานที่แสดงให้เห็นพัฒนาการระดับต่าง ๆ ในเชิงคุณภาพไม่ใช่ปริมาณ

3. เป็นแนวทาง และเป็นสิ่งที่ควบคู่กับการจัดการเรียนรู้

4. เป็นการรวบรวมผลงานที่แสดงลักษณะเฉพาะของผู้เรียนแต่ละคน

5. มุ่งเน้นให้สิ่งที่ผู้เรียนรู้

6. ผู้สอน และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ แสดงความคิดเห็น และประเมินผลร่วมกัน

7. เป็นการรวบรวมเอกสารอย่างหลากหลาย ทั้งที่เป็นตัวอย่างให้เห็น กระบวนการ และตัวอย่างที่เป็นผลผลิต

สิ่งที่รวบรวม

1. ตัวอย่างผลงานที่แสดงให้เห็นกระบวนการพัฒนาการของผู้เรียน ซึ่งเน้นกิจกรรม และกระบวนการที่ผู้เรียนใช้

2. ตัวอย่างผลงานผู้เรียนที่เป็นผลผลิตที่ทำสำเร็จแล้ว เช่น โครงงานซึ่งแสดงให้เห็นจุดเด่นของผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

3. ผลสังเกตของผู้สอน

4. ข้อมูลที่รวบรวม โดยใช้การวัด และประเมินผล

5. ข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง

ขั้นตอนการประเมินโดยแฟ้มผลงาน

1. วางแผนการจัดทำแฟ้มผลงาน

1.1 การเตรียมตัวผู้สอน ศึกษา ศึกษาหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล ฯลฯ

1.2 การเตรียมผู้เรียน แจ้งผลการเรียนรู้ กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ การวัดผลประเมินผล ฯลฯ

2. การเก็บรวบรวมผลงานหรือหลักฐาน โดยการวางแผนร่วมกับผู้เรียนให้อภิปรายในประเด็นต่อไปนี้ เก็บอย่างไร เก็บเมื่อไร เก็บไว้ที่ใด

3. คัดเลือกผลงาน คัดเลือกอย่างไร ต้องครอบคลุมอะไรบ้าง ใครเป็นคนคัดเลือก (ผู้เรียนรวบรวม คัดเลือก ปรึกษาหารือ และทบทวน) ลักษณะ ชิ้นงานที่ผู้เรียนควรเก็บดีที่สุด ชอบมีคุณค่า ทำยาก มีความหมาย เป็นที่ระลึก

4. การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อผลงานของผู้เรียนชั้นตอนนี้ เป็นการพัฒนาอารมณ์และความรู้สึกของผู้เรียน อันจะนำไปสู่ความภาคภูมิใจ โดยการให้ผู้เรียนแสดงความรู้สึกต่องานที่ผู้เรียนทำ

5. การประเมินผลงานของตนเอง เมื่อผู้เรียนจัดทำแฟ้มสะสมผลงานเสร็จสิ้นแล้ว ประสพการณ์การเรียนรู้อันมีค่าจากผลงานเหล่านี้ คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินผลงานของตนเอง โดยอาจจะให้ตอบคำถามเหล่านี้ “สิ่งที่จุดประกายให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ในการผลิตผลงานในแฟ้มนี้ คิดว่างานชิ้นใดทำได้ดีเป็นพิเศษ และคิดว่างานชิ้นใดที่อยากจะพัฒนาให้ดีขึ้นอีก” ในการประเมินผลงานนั้น ต้องฝึกให้ผู้เรียนวิเคราะห์ทั้งจุดเด่น และจุดบกพร่องของงานก่อนตัดสินใจ

6. ประเมินแฟ้มงานโดยกลุ่ม ควรกำหนดวันใดวันหนึ่งให้เป็นวันประเมินงานทุกกลุ่มร่วมกัน ให้แต่ละคนเขียนข้อวิจารณ์ วิธีนี้ผู้เรียนจะได้รับข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งช่วยเสริมแรงคิด ได้รับข้อเสนอแนะ เพื่อให้เห็นแง่มุมหลากหลายสามารถนำไปพัฒนาแฟ้มของตนให้ดียิ่งขึ้น

7. การประเมินผลงานโดยผู้สอน ในการประเมินผลงานของผู้เรียน นอกจากจะพิจารณากระบวนการทำงาน คุณภาพของงานแล้ว จะต้องพิจารณานิสัยการทำงาน ทักษะการเรียนรู้ ทักษะทางสังคม โดยจัดทำ Rating Scale ประกอบการประเมิน

8. การจัดนิทรรศการผลงานของผู้เรียน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงผลงาน ได้อธิบายผลงานของตนเองให้บุคคลต่าง ๆ ได้รับทราบว่ามีความคิดอย่างไร และมีความคาดหวังอะไรในผลงาน พร้อมทั้ง ได้มีโอกาสรับการวิพากษ์วิจารณ์จากบุคคลอื่น ๆ

หมายเหตุ การประเมินโดยแฟ้มสะสมงาน ผู้เรียนจะต้องทำแฟ้มสะสมงานที่แสดงถึงพัฒนาการด้านความรู้ ความคิด ทักษะ/กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม จำนวน 1 แฟ้ม

5. การประเมินโดยกลุ่มเพื่อน (Peer Assessment)

เป็นการตัดสินใจ โดยให้กลุ่มเพื่อนทำงานร่วมด้วยเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา เช่น

5.1 ความคิดสร้างสรรค์

5.2 การช่วยเหลือกลุ่ม

5.3 ความสามารถในการที่จะทำงานให้เสร็จตามกำหนดเวลาเกณฑ์อื่น ๆ ได้แก่

การค้นคว้า การรวบรวมข้อมูล การเขียนรายงาน การนำเสนอสิ่งที่ค้นพบ

6. การประเมินกลุ่ม (Group Assessment)

ความสามารถที่จะทำงานในฐานะ สมาชิกผู้มีประสิทธิภาพของกลุ่มถือเป็นทักษะที่สำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทุกกลุ่มวิชาจะต้องเน้นย้ำการทำงานเป็นกลุ่ม มีการจัดความพร้อมอย่างมีคุณภาพ และมีการประเมินผลที่ละเอียดรอบคอบ การทำงานกลุ่มของผู้เรียน

จะมีคุณภาพสูงสุด รวมทั้งให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เมื่อมีการปฏิบัติดังนี้

6.1 จัดบรรยากาศให้เหมาะสม ช่วยให้ผู้เรียนรับทราบ และเข้าใจว่าการทำงานกลุ่ม จะให้ผลดีแก่ผู้เรียนอย่างไร ผลงานกลุ่ม จะประเมินด้วยวิธีใด

6.2 แจ้งให้ผู้เรียนทราบว่า งานของกลุ่มจะประเมินผลเมื่อใด การแจ้งล่วงหน้านี้ จะทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับความกดดัน ต้องคอยวิตกกังวลว่าเมื่อใด ผู้สอนจึงจะประเมินผล

6.3 คะแนนที่กำหนดให้ไม่ควรมากเกินไป เพราะหลักการต้องการจะพัฒนาการทำงานร่วมกัน

6.4 แจ้งเกณฑ์การประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ และจะบอกเกณฑ์บางส่วนให้พร้อม ทั้งให้ผู้เรียนเพิ่มเติมเกณฑ์ของตนเองได้ จึงค่อยตัดสินใจว่าแต่ละเกณฑ์จะให้คะแนนอย่างไร

6.5 จัดเวลาให้ผู้เรียนได้มีการสำรวจว่าคําค่าแก่การเรียนรู้หรือไม่ เป็นการให้ผู้เรียน ได้วิเคราะห์ ผลสำเร็จของตนเอง มีเวลาแยกแยะว่ายังมีจุดใดที่น่าจะทำให้ดียิ่งขึ้นอีก

6.6 ผู้สอนต้องมั่นใจ และกระจ่างชัดเจนว่า สิ่งที่จะประเมินผล คือ ผลผลิตจากงานของกลุ่ม หรือประเมินผลกระบวนการทำงาน กระบวนการ และผลผลิตเป็นคนละเรื่องกัน และ จำเป็นต้องจะต้องมีแนวทางการประเมินที่แตกต่างกัน ในการทำกิจกรรมกลุ่มบางกิจกรรมใช้การ ประเมินผลผลิต แต่บางกิจกรรมอาจใช้ เพื่อการประเมินผล กระบวนการ – การปฏิบัติเท่านั้น

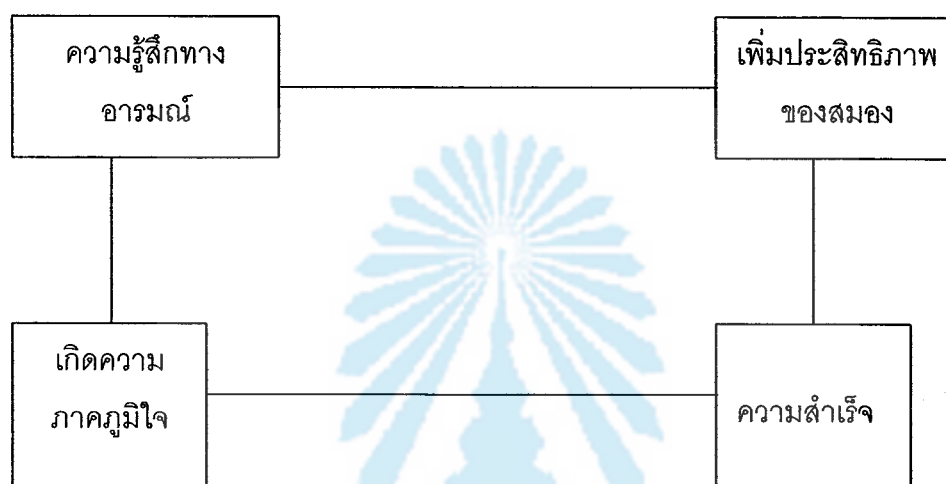
6.7 ต้องระวังอันตรายจากการประเมินงานกลุ่มเป็นรายบุคคล เพราะจะนำไปสู่ ความรู้สึกเจ็บช้ำน้ำใจ และการโต้แย้งอย่างรุนแรงได้ ต้องมีการแจ้งเกณฑ์ให้ทราบล่วงหน้า มีการอธิบาย มีข้อตกลง ตั้งแต่แรกเริ่มลงมือปฏิบัติกิจกรรม การประเมินผลบุคคลควรจะทำ ต่อเมื่อผู้เรียนทั้งกลุ่ม ได้รับการพัฒนาความมั่นใจ และความเชื่อถือ

6.8 พิจารณาวิธีการจัดกลุ่ม จะให้ผู้เรียนเลือกเข้ากลุ่มเองหรือไม่ (มีแนวโน้มที่จะเลือก เข้ากลุ่มเก่ง) หรือจะใช้การสุ่มจัดผู้เรียนเข้ากลุ่ม เพื่อให้แต่ละความสามารถในกลุ่ม (วิธีนี้จะได้ผลดี สำหรับงานที่ใช้เกณฑ์วัดย่อย ๆ ซึ่งอาจมีการหมุนเวียนสมาชิกกลุ่ม) หรือผู้สอนต้องการจัดผู้เรียน เข้ากลุ่ม เพื่อให้แต่ละความสามารถในกลุ่ม (วิธีนี้จะได้ผลดีสำหรับงานที่ใช้เกณฑ์วัดย่อย ๆ ซึ่งอาจ มีการหมุนเวียนสมาชิกกลุ่ม) หรือผู้สอนต้องการจัดผู้เรียนให้สมดุลทุกกลุ่ม เพื่อผลประโยชน์ ความรู้ ความสามารถ ทักษะของผู้เรียน วิธีการนี้มีประโยชน์เพื่อจัดการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างมี คุณภาพ แต่ต้องการทักษะการประสานงานที่สูงมากในการจัดการ

7. การประเมินตนเอง (Self Assessment)

ในการเสนอผลงาน ผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนมีการประเมินตนเอง ทั้งด้านความคิด และ ด้านความรู้สึก โดยให้ผู้เรียนได้พูดถึงงานของตน มีขั้นตอนกระบวนการทำอย่างไร มีจุดบกพร่อง

จุดดีตรงไหน ผู้เรียนได้พูดถึงงานของคน มีขั้นตอนกระบวนการทำอย่างไร มีจุดบกพร่อง จุดดีตรงไหน ผู้เรียนได้ความรู้อะไรบ้าง และผู้เรียนมีความรู้สึกละเอียดอย่างไรต่องานที่ทำ ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้เพื่อน ๆ ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์งานของผู้เรียน อันจะนำไปสู่ความภาคภูมิใจ

ภาพที่ 2 การประเมินตนเอง

8. การเขียนรายงาน (Self - Report)

เป็นการให้ผู้เรียน เขียนรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเอง เหมือนการสัมภาษณ์ เพียงแต่ไม่มีคนคอยตั้งคำถามเท่านั้นเอง

จากวิธีการประเมินผลดังกล่าว สามารถนำมาจัดแสดงวิธีการ และเครื่องมือประเมินผล การเรียนรู้ของสาระการเรียนรู้ในด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมได้

9. แหล่งเรียนรู้

ในการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ผู้เรียน ผู้สอน สามารถศึกษาหาความรู้หรือเรียนรู้จากแหล่งความรู้ที่มีอยู่ ดังนี้

9.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน ที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ ประสบความสำเร็จในงาน/อาชีพ ที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ฯลฯ

9.2 แหล่งวิทยากร ได้แก่ สถาบัน องค์กร หน่วยงาน ห้องสมุด ศูนย์วิชาการ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ซึ่งให้บริการความรู้ในเรื่องต่าง ๆ

9.3 สถานประกอบการ สถานประกอบวิชาชีพอิสระ โรงงานอุตสาหกรรม หน่วยงานวิจัยในท้องถิ่น ซึ่งให้บริการความรู้ ฝึกอบรมเกี่ยวกับงาน และวิชาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น

9.4 ทรัพยากรธรรมชาติแวดล้อม เช่น อุทยานแห่งชาติ สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ

9.5 สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ วารสาร หนังสืออ้างอิง หนังสือพิมพ์ ฯลฯ

9.6 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต ซีดี-รอม วีซีดี วีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์

ช่วยสอน (CAI) ฯลฯ

หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

หลักสูตร สถานศึกษาโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีรายละเอียดดังนี้ (โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา. 2544 : 51 - 52)

1. คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชา ง 33103 การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Office today.com ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 2 หน่วยกิต เวลา 80 ชั่วโมง โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ศึกษาขั้นตอน กระบวนการทำงาน การจัดการ วิเคราะห์และวางแผน เลือกใช้ และซ่อมบำรุงรักษาเครื่องมือ ประเมิน และปรับปรุงแก้ไขการทำงาน รู้จักใช้เทคโนโลยี ในการประกอบอาชีพอย่างสร้างสรรค์และมีคุณภาพ ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า ถูกวิธี และปลอดภัย

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะเกี่ยวกับงานอาชีพที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ มีความรับผิดชอบขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดออม มุ่งมั่น อดทน รอบคอบ สะอาด ประณีต ปลอดภัย มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน เห็นแนวทาง และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงานอาชีพได้อย่างเหมาะสม

2. รายวิชาการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Officetoday.com โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

หน่วยที่	เรื่อง	เวลาเรียน (ชั่วโมง)
	ปฐมนิเทศ/ประเมินผลก่อนเรียน	2
1	บุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน	16
2	ความหมาย ความสำคัญของสำนักงาน	6
3	กระบวนการทำงานของสำนักงาน	18
4	การเลือกใช้ และดูแลรักษาอุปกรณ์สำนักงาน	16
5	เทคโนโลยี และสารสนเทศเกี่ยวกับสำนักงาน	10
6	การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงานอาชีพที่เหมาะสม	10
	ประเมินผลหลังเรียน	2

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำหน่วยที่ 1 เรื่อง บุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ใช้ในการทดลองสอนกับนักเรียน ซึ่งศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ซึ่งเรียนรายวิชาการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Officetoday.com โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

วิธีสอนแบบสาธิต ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

1. วิธีสอนแบบสาธิต

1.1 ความหมายวิธีสอนแบบสาธิต

นักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ วิธีสอนแบบสาธิตไว้ ดังนี้

การศึกษานานาวิธีสอน (สืบค้นเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2550, จาก http://www.sobkroo.com/ed_3.htm) ได้ให้ความหมายวิธีสอนแบบสาธิต (Demonstration) ไว้ว่า วิธีสอนแบบสาธิต หมายถึง วิธีสอนที่ครูมีหน้าที่ในการวางแผนการเรียนการสอนเป็นส่วนใหญ่ โดยมีการแสดงหรือการทำให้ดูเป็นตัวอย่าง นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการสังเกต การกระทำหรือการแสดง และอาจเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมบ้าง

วิชาการดอตคอม (สืบค้นเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2550, จาก <http://learners.in.th>.) ได้ให้ความหมายวิธีสอนแบบสาธิตไว้ว่า วิธีสอนแบบสาธิต (Demonstration) หมายถึง การสาธิตแสดงวิธีการให้นักเรียนดู ถึงแม้ว่านักเรียนจะไม่มีโอกาสทดลองด้วยตนเอง แต่ก็มีโอกาสได้เห็นการทดลองว่าทำอย่างไร จะเกิดผลอย่างไร

ทิตนา แคมมณี (2548 : 330) ได้กล่าวถึงไว้ว่า วิธีสอนแบบสาธิต หมายถึง วิธีสอนที่ใช้การสาธิต คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการแสดงหรือทำสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ให้ผู้เรียนสังเกตดูแล้วให้ผู้เรียนซักถาม อภิปราย และสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกตการณ์สาธิต

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 42) ได้ให้ความหมาย วิธีสอนแบบสาธิต หมายถึง กระบวนการที่ผู้สอนหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยการแสดงหรือกระทำให้ดูเป็นตัวอย่างพร้อม ๆ กับการบอก อธิบายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตกระบวนการขั้นตอน การสาธิตนั้น ๆ แล้วให้ผู้เรียนซักถาม อภิปราย และสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสาธิต การจัดการเรียนรู้แบบนี้จึงเหมาะสมสำหรับการสอนที่ต้องการผู้เรียนเห็นขั้นตอนของการปฏิบัติ เช่น วิชาพลศึกษา นาฏศิลป์ ศิลปศึกษา เป็นต้น

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 101) ได้ให้ความหมาย วิธีสอนแบบสาธิต หมายถึง วิธีสอนที่ผู้สอนหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง (อาจเป็นวิทยากรที่ผู้สอนเชิญมาแสดง หรือกระทำให้ดูเป็นตัวอย่างพร้อม ๆ กับการบอก อธิบาย เพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงในเชิงรูปธรรม ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตกระบวนการ ขั้นตอนการสาธิตนั้น ๆ วิธีสอนแบบสาธิตจึงเป็นการยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เพราะผู้สอนเป็นผู้วางแผนดำเนินการ และลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนอาจจะมีส่วนร่วมบ้างแต่ก็เพียงเล็กน้อย เช่น วิชาพลศึกษา ศิลปศึกษา อุตสาหกรรมศิลป์ นาฏศิลป์ วิชาในกลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพในระดับประถมศึกษา เป็นต้น

จากความหมาย วิธีสอนแบบสาธิตที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า วิธีสอนแบบสาธิต คือ กระบวนการที่ผู้สอน ใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยผู้สอน แสดง หรือกระทำให้ดู เป็นตัวอย่างพร้อม ๆ กับการบอก อธิบาย เพื่อให้ผู้เรียนสังเกต แล้วให้ผู้เรียนซักถาม จากการสังเกต การสาธิต โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อแสดงให้ผู้เรียนได้เห็นขั้นตอนการปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็วเข้าใจได้อย่างแจ่มแจ้ง และสามารถปฏิบัติตามได้

1.2 ขั้นตอนวิธีสอนแบบสาธิต

ขั้นตอนการสอนแบบสาธิตตามที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ มีดังนี้

การศึกษานานาวิธีสอน (สืบค้นเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2550, จาก http://www.sobkroo.com/ed_3.htm) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนวิธีสอนแบบสาธิต ดังนี้

1. ครูต้องเตรียมบทเรียน และซ่อมการสาธิตมาเป็นอย่างดีก่อนสาธิตให้นักเรียนดู
2. ครูต้องมีจุดประสงค์ที่แน่นอนสำหรับการสาธิตทุกครั้ง และพยายามให้บรรลุจุดประสงค์
3. ครูต้องแสดงการสาธิตให้นักเรียนเห็นอย่างทั่วถึงกันทั้งชั้น
4. ครูต้องใช้เครื่องมือที่เหมาะสม ถูกต้องกับวิชานั้น ๆ
5. ต้องสาธิตเกี่ยวกับบทเรียน

ทิสนา เขมมณี (2548 : 330 - 332) ได้กล่าวถึง วิธีสอนโดยใช้การสาธิต ดังนี้ เทคนิคต่าง ๆ ในการใช้วิธีสอนโดยใช้การสาธิตให้มีประสิทธิภาพ

1. การเตรียมการ ผู้สอนจำเป็นต้องมีการเตรียมตัวพอสมควร เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างสะดวกและราบรื่น การเตรียมตัวที่สำคัญของผู้สอนควรมีการซ่อมการสาธิตก่อน เพื่อจะได้เห็นปัญหา และเตรียมแก้ไข/ป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อไป จึงจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และสถานที่ที่จะใช้ในการสาธิต และจัดวางไว้อย่างเหมาะสม สะดวกแก่การใช้ นอกจากนี้ควรจัดเตรียมแบบสังเกตการณ์สาธิต และเตรียมคำถาม หรือประเด็นที่จะให้ผู้เรียนได้ร่วมคิด และอภิปรายด้วย

2. ก่อนการสาธิต ผู้สอนควรให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่สาธิตแก่ผู้เรียนอย่างเพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจสิ่งที่สาธิตได้ดี โดยการใช้วิธีบรรยายหรือเตรียมเอกสารที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนให้ผู้เรียน หรือใช้สื่อ เช่น วิดีทัศน์ หรือผู้สอนอาจมอบหมายให้ผู้เรียนไปศึกษาเนื้อหาสาระที่จะสาธิตมาล่วงหน้า นอกจากนั้นควรให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการสังเกต หรือจัดทำแบบสังเกตการณ์สาธิตให้ผู้เรียนใช้ในการสังเกต และผู้สอนอาจใช้เทคนิคการมอบหมายให้ผู้เรียนรายบุคคลสังเกตเป็นพิเศษ เฉพาะจุดเฉพาะประเด็น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนตั้งใจสังเกต และมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง

3. การสาธิต ผู้สอนอาจใช้วิธีการบรรยายประกอบการสาธิต การสาธิตควรเป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน ใช้เวลาอย่างเหมาะสม ไม่เร็วเกินไป ขณะสาธิตอาจใช้แผนภูมิกระดานดำ หรือแผ่นใสประกอบและควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามหรือซักถามผู้เรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อกระตุ้น

ความคิด และความสนใจของผู้เรียน และในบางกรณีอาจให้ผู้เรียนบางคนมาช่วยในการสาธิตด้วย เทคนิคการสาธิตอีกเทคนิคหนึ่ง คือการใช้การสาธิตเขียนแทนการบรรยายประกอบการสาธิต และ อาจมีการสาธิตซ้ำหากผู้เรียนยังไม่เกิดความเข้าใจชัดเจนนอกจากนั้นผู้สอนอาจให้ผู้เรียนเป็นฝ่าย แสดงการสาธิตด้วยก็ได้ ในการที่การสาธิตมีสิ่งที่เป็นอันตรายได้ ผู้สอนจะต้องสอนให้ผู้เรียนรู้ ระวังระมัดระวังในเรื่องความปลอดภัย ควรเตรียมการป้องกัน และแก้ไขปัญหาวางไว้ด้วย

4. การอภิปรายสรุปการเรียนรู้ หลังจากการสาธิตแล้ว ผู้สอนควรให้ผู้เรียนรายงาน สิ่งที่ได้สังเกตเห็นแลกเปลี่ยนกัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม ผู้สอนควรเตรียมคำถามไว้กระตุ้นให้ ผู้เรียนคิดด้วย ผู้เรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดที่แต่ละคนได้รับจากการสาธิตของครู และร่วมกันสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 42 - 47) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการ เรียนรู้แบบสาธิต ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการสอน

- 1.1 กำหนดจุดประสงค์ในการสาธิตให้ชัดเจน
- 1.2 ศึกษาเนื้อหาในบทเรียนอย่างละเอียด
- 1.3 จัดลำดับเนื้อหาตามขั้นตอนให้เหมาะสม
- 1.4 เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน สิ่งที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติ ตลอดจน

คำถามที่จะใช้ให้รอบคอบ

- 1.5 เตรียมสื่อการเรียนการสอน และเอกสารให้พร้อม
- 1.6 กำหนดเวลาในการสาธิตให้พอเหมาะ
- 1.7 กำหนดวิธีการวัดผลประเมินผลที่ชัดเจน
- 1.8 เตรียมสภาพห้องเรียนให้เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นการสาธิต

ได้ทั่วถึง เพราะถ้าผู้เรียนมองไม่เห็น จะทำให้การเรียนการสอนชั่วโมงนั้นไร้ความหมาย ผู้เรียน จะเกิดความเบื่อหน่าย

- 1.9 ทดลองการสาธิต เพื่อให้แน่ใจว่าจะไม่เกิดการติดขัด

2. ขั้นสาธิต

- 2.1 บอกจุดประสงค์การสาธิตให้ผู้เรียนทราบ และเรื่องราวที่จะสาธิตให้

ผู้เรียนทราบ

- 2.2 บอกกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติ เช่น ผู้เรียนจะต้องจดบันทึก สังเกต

สรุปขั้นตอน ตอบคำถาม เป็นต้น

2.3 ผู้สอนแนะนำสื่อการเรียนรู้แต่ละอย่างให้ผู้เรียนทราบ

2.4 ผู้สอนดำเนินการสาธิตตามลำดับขั้นตอน ที่เตรียมไว้อย่างช้า ๆ เพื่อให้ผู้เรียนดูได้ทันประกอบการอธิบายอย่างชัดเจน

2.5 ผู้สอนคอยสังเกตผู้เรียนในชั้นว่ามองเห็นทั่วถึงกันหรือไม่

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้สอนให้ผู้เรียนสรุปผล จากที่เห็นตามลำดับขั้นตอนต่างจากการสาธิต เพื่อประเมินว่าผู้เรียนมีความเข้าใจในการเรียนนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด

3.2 สนทนา เพื่อให้ผู้เรียนพิจารณาขั้นตอนต่าง ๆ ว่าถูกต้องหรือไม่ จนเป็นที่ยอมรับร่วมกันของผู้เรียน

3.3 ผู้สอนเป็นผู้สรุปความสำคัญ ขั้นตอนของสิ่งที่สาธิตนั้นด้วยตนเอง

3.4 ผู้สอนให้ผู้เรียนจดลงในสมุดบันทึก ข้อความที่จดนี้จะต้องเป็นข้อความที่ผู้สอน และผู้เรียนช่วยกันขัดเกลาภาษา และเนื้อหาอย่างถูกต้องแล้ว

4. ขั้นวัดผล

4.1 ให้ผู้เรียนคนใดคนหนึ่งออกมาสาธิตให้ดูถ้ามีเวลา

4.2 ให้ผู้เรียนตอบแบบทดสอบที่ผู้สอนทำขึ้น และคาดหวังคำตอบนั้นเป็นพฤติกรรมที่บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ในตอนต้นแล้ว

4.3 ผู้สอนอาจใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อประเมินว่าผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่อง ขั้นตอนการสาธิตมากน้อยเพียงใด เช่น ให้ตอบคำถาม ให้เขียนรายงาน ให้แสดงการสาธิตให้ดู ฯลฯ

4.4 ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม หรือแสดงความคิดเห็นภายในหลังการสาธิตแล้ว

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 101 -105) ได้กล่าวถึงขั้นตอนวิธีสอบแบบสาธิตประกอบไปด้วย

1. ขั้นเตรียมการสอน

1.1 กำหนดจุดประสงค์ในการสาธิตให้ชัดเจน

1.2 จัดลำดับเนื้อหาตามขั้นตอนให้เหมาะสม

1.3 เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน สิ่งที่จะให้นักเรียนปฏิบัติ ตลอดจนคำถามที่จะใช้ให้รอบคอบ

1.4 เตรียมสื่อการเรียนการสอน และเอกสารประกอบให้พร้อม

1.5 กำหนดเวลาในการสาธิตให้พอเหมาะ

1.6 กำหนดวิธีการวัดผลประเมินผลที่ชัดเจน

1.7 เตรียมสภาพห้องเรียนให้เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนมองเห็นการสาธิตได้ทั่วถึง

1.8 ทดลองสาธิต เพื่อให้แน่ใจว่าไม่เกิดการติดขัด

2. ขั้นตอนการสาธิต

2.1 บอกจุดประสงค์การสาธิตให้นักเรียนทราบ

2.2 บอกกิจกรรมที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติ เช่น นักเรียนจะต้องจดบันทึก สังเกต กระบวนการ สรุปขั้นตอน ตอบคำถาม เป็นต้น

2.3 ดำเนินการสาธิตตามลำดับขั้นตอนที่เตรียมไว้ ประกอบกับการอธิบาย อย่างชัดเจน

3. ขั้นสรุปประเมินผล

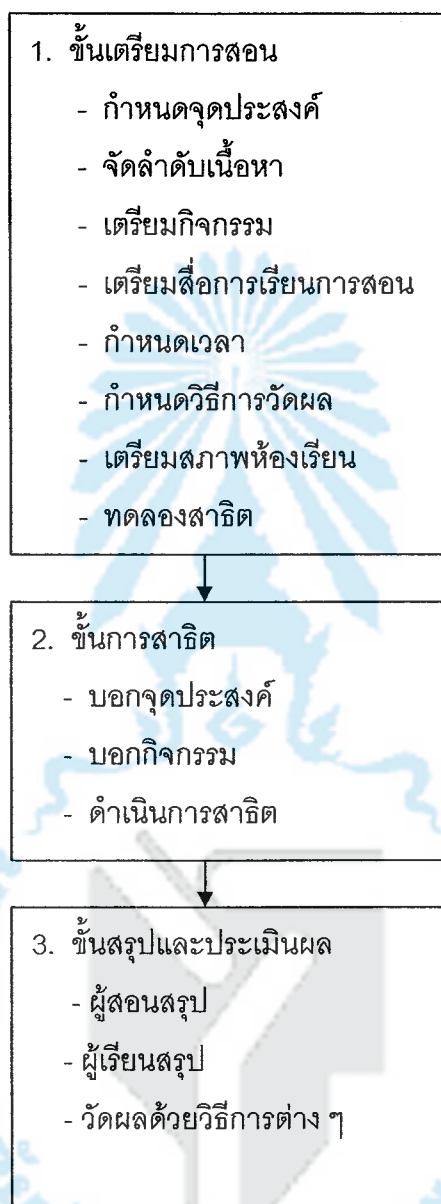
3.1 ผู้สอนเป็นผู้สรุปความสำคัญ ขั้นตอนของสิ่งที่สาธิตนั้นด้วยตนเอง

3.2 ให้ผู้เรียนเป็นผู้สรุป เพื่อประเมินผู้เรียนมีความเข้าใจในบทเรียนนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด

3.3 ผู้สอนอาจใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อประเมินว่าผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่อง ขั้นตอน การสาธิตมากน้อยเพียงใด เช่น ให้ตอบคำถามให้เขียนรายงานแสดงการสาธิตให้ดู ฯลฯ

3.4 ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม หรือแสดงความคิดเห็นภายหลัง การสาธิตแล้ว

ขั้นตอนวิธีสอนแบบสาธิต สรุปล้างแผนภูมิ

ภาพที่ 3 ขั้นตอนวิธีสอนแบบสาธิต

ขั้นตอนการสอนวิธีสอนแบบสาธิต ตามแนวคิดของนักการศึกษา และนักวิชาการได้กล่าวไว้ ผู้วิจัยได้นำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับการวิจัย ดังนี้

1. ผู้สอนแสดงการสาธิต ผู้เรียนสังเกตการสาธิต
2. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสาธิต

2. การเรียนแบบร่วมมือ

2.1 ความหมายการเรียนแบบร่วมมือ

ความหมายการเรียนแบบร่วมมือ นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2546 : 30 – 31) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือ คือ กระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งต่างคนต่างช่วยกันเรียนรู้ ด้านเนื้อหา โดยแต่ละความสามารถ กลุ่มละประมาณ 4 คน ประกอบด้วยนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน การแบ่งกลุ่มแบบนี้จะทำให้คนเก่งเอื้ออาทรช่วยเหลือคนปานกลาง และคนอ่อนมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น มีความเป็นผู้นำมากขึ้น ส่วนคนปานกลางก็จะเรียนรู้วิธีเรียนจากคนเก่งและเอื้ออาทรต่อคนอ่อน ๆ ก็จะได้รับความช่วยเหลือ และส่งเสริมจากคนเก่ง และคนปานกลาง ซึ่งจะช่วยลดปัญหาในการสอนซ่อมเสริม และกลุ่มแบบนี้มักจะจบลงด้วยเกมและการแข่งขัน ส่วนคะแนนจะใช้คะแนนรวมทั้งกลุ่มเป็นหลัก ดังนั้นสมาชิกทุกคนจะต้องช่วยเหลือกันเรียนรู้ เพื่อทำคะแนนให้สูงขึ้น

ทิตินา แคมมณี (2545 : 98) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้แบบกลุ่มย่อย โดยการมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกัน ประมาณ 3 – 6 คน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 134) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งมีลักษณะการรวม กลุ่มอย่างมีโครงสร้างชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม เพื่อให้ตนเอง และสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

พนม เฝ้าเจริญ (2542 : 226) ได้ให้ความหมายของการสอนโดยเน้นการเรียนแบบร่วมมือ ไว้ว่า การสอนโดยเน้นการเรียนแบบร่วมมือ เป็นเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่ครูจะทำการแนะนำนักเรียนให้ทำงานร่วมกันได้ จนประสบความสำเร็จตามจุดหมายของการเรียนร่วมกันทุกคน จะมีความหมายตรงข้ามกับการสอนที่เน้นการแข่งขัน (Competitive Learning) และการสอนที่เน้นการเรียนการสอนด้วยตนเอง (Individual Learning)

อรนุช ลิ้มศิริ (2542 : 113) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Center) ส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 - 5 คน สมาชิกในกลุ่มมีระดับความสามารถแตกต่างกัน เช่น เพศ เชื้อชาติ และความสามารถทางการเรียน สามารถสื่อสารกันและร่วมกัน

ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย โดยที่สมาชิกแต่ละคนมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตน และต่อ
งานกลุ่มโดยมีเป้าหมายร่วมกัน และได้รับรางวัลร่วมกัน เมื่อกลุ่มประสบความสำเร็จ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
ส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 – 5 คน มีการสื่อสารภายในกลุ่ม
จนสมาชิกเกิดความเข้าใจตรงกัน เกิดการเรียนรู้ร่วมกันประสบความสำเร็จ และความภาคภูมิใจ
ร่วมกัน

2.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนวทางการ
จัดการเรียนรู้ ดังนี้

วีลเลอร์ (wheeler, 1990 ; อ้างถึงใน อรุณ ลิ้มตศิริ. 2542 : 116 – 118) ได้เสนอ
แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนี้

1. การจัดกลุ่มนักเรียนและการจัดการเรียนการสอน

1.1 ขนาดของกลุ่ม กลุ่มหนึ่งจะมีนักเรียน 3 - 5 ที่มีความแตกต่างกันในเรื่อง
ต่าง ๆ เช่น เพศ อาชีพ ศาสนา ความสามารถด้านการเรียน ได้แก่ เก่ง อ่อน ปานกลาง เป็นต้น

1.2 ระยะเวลาในการรวมกลุ่ม ของนักเรียนในแต่ละกลุ่มประมาณสอง
สัปดาห์ หรือบทเรียนหนึ่ง ๆ ซึ่งการเปลี่ยนกลุ่มของนักเรียนแต่ละครั้งควรทำเป็นระบบ เพื่อไม่ให้
เกิดความสับสนเสียเวลา

1.3 งานและบทบาทในกลุ่ม สมาชิกควรได้รับบทบาทสำคัญที่จำเป็นต้องใช้
ในการทำงานแบบกลุ่ม ได้แก่

1.3.1 บทบาทของผู้นำกลุ่ม ในการร่วมกันแก้ปัญหา หรือร่วมกัน
ทำงาน ที่ได้รับมอบหมาย โดยการเป็นผู้อำนวยความสะดวก

1.3.2 ผู้บันทึก เป็นผู้บันทึกรายงานของกลุ่ม บันทึกในสิ่งที่สมาชิกของ
กลุ่มได้อภิปราย หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

1.3.3 ผู้ควบคุมเวลา ในการทำงานแต่ละช่วงต้องมีผู้ควบคุมเวลา
ว่างงานแต่ละชั้น แต่ละชั้นใช้เวลาเท่าไร

1.3.4 ผู้จัดอุปกรณ์ในการเรียนแต่ละชั่วโมงต้องมีผู้รับผิดชอบในการ
จัดเรื่องอุปกรณ์การเรียนที่ได้รับจากครูผู้สอน

1.3.5 ผู้กระตุ้นเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือให้คำอธิบายเพิ่มเติมแก่เพื่อน ๆ
สมาชิก งานแต่ละหน้าที่นักเรียนทุกคนต้องมีโอกาสได้หมุนเวียนกันรับผิดชอบ

1.4 ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือแต่ละกลุ่มประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ใช้เวลาเรียนครั้งละ 50 – 60 นาที ประกอบด้วย

1.4.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Introduction) ใช้เวลา 8 – 15 นาที เพื่อทบทวนเรื่องที่เรียนมาแล้ว และทบทวนเรื่องบทบาทของการทำงานกลุ่ม

1.4.2 ขั้นทำงานในกลุ่ม (Group Work) ใช้เวลา 25 – 30 นาที ในการแจกอุปกรณ์การเรียน สมาชิกในกลุ่มทำงานหน้าที่ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทุกคนมีส่วนร่วมในกลุ่ม รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

1.4.3 ขั้นระดมสมอง (Wrap Up or Pull Idea Together) ใช้เวลา 10 – 15 นาที ในขั้นนี้เป็นการนำเสนองาน เสนอแนวคิดรวมกันทั้งห้อง แต่ละกลุ่มได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นโดยครูต้องมีบทบาทคอยถาม เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเต็มที่และทุกคนได้มีส่วนร่วมในการเรียน

2. บทบาทของครูผู้สอน

2.1 บทบาททางตรง คือ การให้ความรู้กับนักเรียน ในเรื่องบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ การฝึกทักษะทางสังคม เพื่อให้กลุ่มมีประสิทธิภาพ ติดตามดูพฤติกรรมนักเรียนว่าอยู่ในบทบาทถูกต้องเพียงใด ตลอดจนให้ความรู้เพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนไม่ได้อภิปราย รวมทั้งเก็บผลงานของนักเรียนมาศึกษาปัญหาข้อบกพร่อง เพื่อปรับปรุงแก้ไขในชั่วโมงต่อไป

2.2 บทบาททางอ้อม คือ ครูคอยติดตามสังเกตการทำงานของแต่ละกลุ่ม คอยให้คำแนะนำเมื่อเด็กมีปัญหา และพยายามให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำงาน ให้กำลังใจและให้คำชมเชยแก่นักเรียน เมื่อนักเรียนสามารถทำงานได้ประสบผลสำเร็จ

3. การประเมินผล มีวิธีการประเมินผลจากการเสนอผลงานของนักเรียน การทดสอบ การสังเกตการทำงานของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม และการเสนอความคิดเห็นของนักเรียนในขั้นระดมสมอง

อาเรนส์ (Arend, 1989 ; อ้างถึงใน อรุณ ลิ้มตศิริ. 2542 : 118 – 119) ได้เสนอแนะขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ ดังนี้

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเรียนเป็นขั้นตอนที่ครูอธิบายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของบทเรียนให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน

2. ให้ข้อมูลเป็นขั้นตอนที่ครูสอนหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนที่นักเรียนต้องศึกษา

3. จัดนักเรียนเป็นกลุ่ม ในขั้นนี้ครูต้องอธิบายให้นักเรียนทราบถึงการจัดกลุ่มครู

แนะนำเกี่ยวกับทักษะในการทำงานกลุ่ม และทักษะทางสังคม

4. ให้ความช่วยเหลือกลุ่มในการทำงาน หรือการเรียนรู้ ในขั้นตอนนี้ครูต้องอธิบายให้นักเรียนทราบถึงวิธีการจัดกลุ่ม แนะนำเกี่ยวกับทักษะการทำงาน และทักษะทางสังคม นักเรียนจะเรียน หรือทำงานกลุ่มร่วมกัน ครูต้องคอยแนะนำช่วยเหลือ เมื่อนักเรียนมีข้อสงสัย หรือต้องการคำแนะนำช่วยเหลือจากครู

5. ทดสอบ นักเรียนทุกคนต้องทำการทดสอบเมื่อจบบทเรียนหนึ่ง ๆ เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมากน้อยเพียงใด และนำคะแนนที่ได้มาคิดเป็นคะแนนกลุ่ม ซึ่งเป็นคะแนนของสมาชิกทุกคน

6. ให้การเสริมแรง ในขั้นนี้เป็นขั้นการยอมรับผลสำเร็จของนักเรียน และของกลุ่ม ซึ่งเป็นการใช้คำพูด หรือใช้โครงสร้างเกี่ยวกับรางวัลเป็นกำลังใจให้แก่นักเรียนแต่ละกลุ่ม

สรุปว่า ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ผู้เรียน เรียนเป็นกลุ่มย่อยโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเรียนเป็นขั้นตอนที่ครูอธิบายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของบทเรียนให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน

2. ให้ข้อมูล เป็นขั้นตอนที่ครูสอน หรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนที่นักเรียนต้องศึกษา

3. จัดนักเรียนเป็นกลุ่ม ในขั้นนี้ครูต้องอธิบายให้นักเรียนทราบถึงการจัดกลุ่ม ครูแนะนำเกี่ยวกับทักษะในการทำงานกลุ่ม และทักษะทางสังคม

4. ให้ความช่วยเหลือกลุ่มในการทำงาน หรือการเรียนรู้ ในขั้นตอนนี้ครูต้องอธิบายให้นักเรียนทราบถึงวิธีการจัดกลุ่ม แนะนำเกี่ยวกับทักษะการทำงาน และทักษะทางสังคม นักเรียนจะเรียน หรือทำงานกลุ่มร่วมกัน ครูต้องคอยแนะนำช่วยเหลือ เมื่อนักเรียนมีข้อสงสัยหรือต้องการคำแนะนำช่วยเหลือจากครู

5. ทดสอบนักเรียนทุกคนต้องทำการทดสอบเมื่อจบบทเรียนหนึ่ง ๆ เพื่อจะได้ทราบว่า นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมากน้อยเพียงใด และนำคะแนนที่ได้มาคิดเป็นคะแนนกลุ่ม ซึ่งเป็นคะแนนของสมาชิกทุกคน

6. ให้การเสริมแรง ในขั้นนี้เป็นขั้นการยอมรับผลสำเร็จของนักเรียนและของกลุ่ม ซึ่งเป็นการใช้คำพูดหรือใช้โครงสร้างเกี่ยวกับรางวัลเป็นกำลังใจให้แก่เรียนแต่ละกลุ่ม

การประเมินผลการเรียนแบบร่วมมือ

การให้คะแนนในการเรียนแบบร่วมมือนั้น จอห์นสัน, จอห์นสัน และโฮลูเบ็ค (Johnson, Johnson and Holubec. 1993 : 7 – 19) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

1. คะแนนเดียวบวกคะแนนโบนัส ถ้าสมาชิกทุกคนทำได้ถึงเกณฑ์ (Individual Score Plus Bonus on All Members Reaching Criterion) สมาชิกกลุ่มศึกษาบทเรียนร่วมกันและแน่ใจว่าทุกคนได้ความรู้ในสิ่งที่เรียน จากนั้นทดสอบรายบุคคล ถ้าสมาชิกกลุ่มได้คะแนนมากกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ก็จะได้คะแนนพิเศษด้วย
2. คะแนนเดียวบวกกับคะแนนโบนัสตามคนที่ได้คะแนนต่ำสุด (Individual Score Plus Bonus Points Based on all Member Reaching Criterion) สมาชิกกลุ่มเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการสอบ เมื่อทำการทดสอบ สมาชิกจะได้รับคะแนนโบนัสเพิ่มขึ้นจากคะแนนสอบของคนที่ได้ต่ำสุด
3. คะแนนเดียวบวกกับคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม (Individual Score Plus Group Average) สมาชิกกลุ่มเตรียมพร้อมสำหรับการสอบ เมื่อสอบก็จะได้รับคะแนนของตน และจะได้คะแนนเพิ่มขึ้นจากคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม
4. คะแนนเดียวบวกคะแนนโบนัสจากคะแนนปรับปรุง (Individual Score Plus Bonus on Improvement Score) สมาชิกกลุ่มเตรียมพร้อมสำหรับการสอบ แล้วทำการสอบเป็นรายบุคคล และได้รับคะแนนเป็นของตนเอง และจะได้คะแนนเพิ่มขึ้นเมื่อสมาชิกกลุ่มสามารถทำคะแนนได้ดี กว่าก่อนในครั้งก่อน ซึ่งถือเป็นคะแนนปรับปรุง
5. คะแนนของสมาชิกกลุ่มทุกคนรวมกัน (Totaling Member's Individual Score) สมาชิกในกลุ่มจะได้รับคะแนนจากคะแนนของทุกคนในกลุ่มรวมกัน
6. ค่าเฉลี่ยของคะแนนของสมาชิกกลุ่ม (Averaging of Member's Individual Score) คะแนนของสมาชิกกลุ่มทุกคนรวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนสมาชิกกลุ่ม ถือเป็นคะแนนของกลุ่ม
7. คะแนนของกลุ่มขึ้นอยู่กับผลงานเพียงชิ้นเดียว (Group Score on a Single Product) งานของกลุ่มเป็นงานเพียงชิ้นเดียว เช่น รายงาน เรียงความ เมื่อมีการประเมินงานทุกคนในกลุ่มจะได้รับคะแนนเหมือนกัน
8. การสุ่มงานของสมาชิกในกลุ่มมาเป็นคะแนน (Randomly Selecting one Member's Paper to Score) สมาชิกกลุ่มทุกคนทำงานของตนเอง และตรวจสอบจนแน่ใจว่าถูกต้องสมบูรณ์ ครูจะสุ่มงานของคนใดคนหนึ่งมาตรวจ และสมาชิกคนในกลุ่มจะได้รับคะแนน

เช่นเดียวกัน

9. การสุ่มจากการทดสอบของสมาชิกกลุ่ม (Randomly Selecting one Member's to Score)

10. สมาชิกทุกคนได้รับคะแนนตามคนที่ได้คะแนนต่ำสุด (All Members Receive Lowest Member Score) สมาชิกกลุ่มเตรียมพร้อมสำหรับการสอบ แล้วทำการสอบเป็นรายบุคคล สมาชิกกลุ่มก็จะได้รับคะแนนตามคนที่ได้รับคะแนนที่ต่ำที่สุดในกลุ่ม

11. คะแนนเฉลี่ยบวกคะแนนทักษะความร่วมมือ (Average of Academic Scores Plus Collaborative Skills Performance Score) นักเรียนทำงานร่วมกัน แล้วทำการสอบ แล้วนำคะแนนจากการสอบมาเฉลี่ยแล้วนำไปบวกกับคะแนนทักษะความร่วมมือ

12. คะแนนสอบ และรางวัลที่ไม่เกี่ยวข้องกับคะแนนสอบ (Dual Academic and Nonacademic Rewards) สมาชิกกลุ่มเตรียมพร้อมสำหรับการสอบ แล้วต่างคนต่างสอบและจะได้รับคะแนนเดียว แล้วมาพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม เพื่อพิจารณารางวัลจากค่าเฉลี่ยนั้น

ลักษณะของการให้คะแนนของการเรียนแบบร่วมมือนั้น จะเห็นได้ว่ามีหลายวิธีด้วยกัน ดังนั้นในการนำมาใช้เราจะต้องพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสมกับรูปแบบ และกิจกรรมด้วย

2.3 ประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือ

นักวิชาการหลายท่านได้อธิบายถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือไว้ ดังนี้

อาร์เธอร์ เจ บาร์ดูดี (Arther J. Barooddy. 1993 : 101 – 102 ; อ้างถึงใน ขวัญหทัย สมัครคุณ. 2541 : 53) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่สำคัญของการเรียนแบบร่วมมือไว้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การเรียนแบบร่วมมือช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เนื้อหาได้ดี
2. การเรียนแบบร่วมมือ ช่วยส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการแก้ไข

ปัญหา และการให้เหตุผล แนวทางในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา และช่วยให้เกิดการช่วยเหลือกันในกลุ่มเพื่อนมี 3 แนวทางดังนี้

2.1 การอภิปรายร่วมกับเพื่อนในกลุ่มย่อย ช่วยให้นักเรียนได้วิเคราะห์ และแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงคนอื่น วิธีการดังกล่าวช่วยให้นักเรียนได้ตรวจสอบและปรับปรุงแนวคิด และคำตอบ

2.2 พื้นฐานความรู้ของนักเรียนหลายคนในกลุ่มจะช่วยทำความเข้าใจในปัญหาและหาคำตอบได้ดีกว่าทำเพียงคนเดียว

2.3 นักเรียนจะเข้าใจการใช้วิธีการแก้ปัญหาจากการทำกิจกรรมกลุ่ม

3. การเรียนแบบร่วมมือส่งเสริมความมั่นใจในตนเอง

4. การเรียนแบบร่วมมือส่งเสริมทักษะทางสังคม และทักษะการสื่อสาร

ริชาร์ด ไอ เอเรนดส์ (Richard I. Arends. 1994 : 407 – 408 ; อ้างถึงใน ขวัญหทัย สมัครคุณ. 2541 : 53) ได้กล่าวถึงการเรียนแบบร่วมมือ ว่าสามารถช่วยพัฒนานักเรียนในด้านต่าง ๆ ได้ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มมีความสามารถทางการเรียนแตกต่างกัน คนที่เข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็สามารถช่วยเหลือคนที่ยังไม่เข้าใจในการเรียนเรื่องนั้นได้ คนที่อธิบายให้เพื่อนฟังก็จะเข้าใจเรื่องที่ตนอธิบายได้ดีมากยิ่งขึ้น และคนที่ได้รับการช่วยเหลือก็จะเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนอธิบายได้ง่ายขึ้น เพราะเป็นการใช้ภาษาที่เป็นของผู้เรียนเอง นักเรียนจะกล้าพูด กล้าซักถามเพื่อน และสนใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น เพราะถือว่ามีส่วนร่วมในความสำเร็จของกลุ่ม

2. ด้านการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Improved Race Relations) การที่บุคคลได้ทำงานร่วมกัน จะทำให้คนนั้นมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพราะบุคคลได้เรียนรู้การยอมรับ การรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เข้าใจและเห็นใจบุคคลในกลุ่ม และเมื่อกลุ่มประสบความสำเร็จก็จะรู้สึกยินดีร่วมกัน ซึ่งส่งผลให้การแบ่งแยกลดน้อยลงไปและมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่นมากขึ้นเมื่อออกไปอยู่ในสังคม

3. ด้านการฝึกทักษะในการแก้ปัญหา (Comparative Problem – Solving Skills) ด้านนี้นับว่าสำคัญที่สุด ที่เป็นผลมาจากการเรียนแบบร่วมมือ เพราะนักเรียนได้เรียนรู้การแก้ปัญหาร่วมกัน เป็นทักษะที่นักเรียนนำไปใช้ได้ต่อไป เมื่อออกไปทำงานในสังคมกลุ่มใหญ่ที่ต้องมีการอาศัยซึ่งกันและกัน ซึ่งถือว่าการติดต่อสื่อสารที่มีความสำคัญมากกว่าสิ่งใดทั้งหมด

สมณฑา พรหมบุญ และอรพรรณ พรสีมา (2540 : 28 – 29) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่สำคัญของการเรียนแบบร่วมมือไว้ ดังนี้

1. การเรียนแบบร่วมมือช่วยเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเผชิญกับชีวิตจริง เพราะลักษณะของการเรียนแบบร่วมมือ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับฝึกหัดต่อการเรียนรู้ของตนเองได้ลงมือปฏิบัติ ได้ทำกิจกรรมกลุ่ม ได้ฝึกทักษะการเรียนรู้ ทักษะการบริหาร การเป็นผู้นำ การเป็นผู้ตาม และที่สำคัญเป็นการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียนมากที่สุดวิธีหนึ่ง

2. การเรียนแบบร่วมมือช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนความเป็นประชาธิปไตย ฝึกการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ฝึกการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุข ช่วยให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ต่อครู ต่อสถานศึกษา และต่อสังคม

3. การเรียนแบบร่วมมือช่วยลดปัญหาทางวินัยในชั้นเรียน เพราะผู้เรียนทุกคนจะได้ฝึกฝนจนกระทั่งเกิดวินัยในตนเอง ได้รับการยอมรับจากครู จากเพื่อนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้เกิดการยอมรับตนเอง เกิดความสุขในการอยู่ร่วมกันกับเพื่อน ๆ ปัญหาทางวินัยจึงลดน้อยลง และหมดไปในที่สุด

4. การเรียนแบบร่วมมือ ช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งชั้นสูงขึ้น การช่วยเหลือกันในกลุ่มเพื่อนทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียนได้ดียิ่งขึ้น

สมศักดิ์ ขจรเจริญกุล (2534 : 19 – 23) กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือไว้ ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะสูงขึ้น
2. การร่วมกันเรียน ทำให้นักเรียนภายในกลุ่มได้รับความคิดเห็นที่หลากหลายจากการโต้แย้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รับรู้ปัญหา และทางเลือกในการแก้ปัญหา สิ่งเหล่านี้มีส่วนส่งเสริมการพัฒนาระบบการคิด
3. เรียนด้วยความเพลิดเพลิน นักเรียนจะได้พบกับบรรยากาศในการช่วยเหลือกันทำกิจกรรม
4. พัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะทางสังคม เพราะนักเรียนสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์จริงกับเพื่อนในกลุ่มแทนที่จะอ่านหนังสือหรือดูจากคนอื่นโดยไม่ลงมือปฏิบัติจริง
5. ส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเองและมีความภูมิใจในตนเอง การรวมกลุ่ม ที่นักเรียนมีความสามารถแตกต่างกันโดยมีเป้าหมายกลุ่ม คือ ต้องทำคะแนนกลุ่มของตนให้มากนักเรียนทุกคนจะต้องช่วยเหลือทำให้เห็นคุณค่าในตนเอง

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือจะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการในตนเองทางด้านความรู้ ความคิด การแสดงออก การทำงานกลุ่ม มีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและผู้อื่น สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนแบบร่วมมือ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ มีดังนี้

ทฤษฎีสนาม (Field Theory)

ทฤษฎีสนามเป็นทฤษฎีของ เคิร์ท เลวิน (Kurt Lewin) ซึ่งเน้นแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเป้าหมาย หรือแรงจูงใจที่เป็นแรงผลักดันให้ผู้เรียนทำพฤติกรรมอย่างมีเป้าหมายและมีทิศทาง

อารีย์ พันธุ์ณี (2542 : 157 – 158 ; อ้างถึงใน วณิช สุรารัตน์. 2544 : 150 – 153)

ได้อธิบายว่า แนวคิดทฤษฎีสถานามได้รับอิทธิพลมาจากหลักวิชาฟิสิกส์ โดยอธิบายหลักการเรียนรู้ของบุคคลด้วยส่วนประกอบที่สำคัญสองส่วน คือ ทิศทาง และรูปแบบของพฤติกรรมกับสิ่งที่เรียกว่า โลกส่วนบุคคลของแต่ละคน หรืออวกาศชีวิต ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ทิศทาง และรูปแบบของพฤติกรรม (Vector and Field of Force) นักจิตวิทยาทฤษฎีสถานามอธิบายว่า บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะของแรงซึ่งมีพลังและมีทิศทางที่แน่นอน สิ่งใดที่อยู่ในความสนใจ หรือความต้องการพฤติกรรมนั้นจะมีพลังผลักดันมาก สิ่งใดที่ไม่อยู่ในความสนใจหรือไม่ต้องการ ก็จะไม่มีความผลักดันให้เกิดพฤติกรรม สำหรับรูปแบบของพฤติกรรมสามารถเกิดขึ้นได้ในหลาย ๆ ลักษณะ แต่สามารถกำหนดได้ว่า ได้รับอิทธิพลมาจากพลังผลักดันอะไร และมีทิศทางไปทางด้านใด

2. โลกส่วนตัวของบุคคลหรืออวกาศชีวิต (Life Space) ตามหลักของทฤษฎีสถานามมนุษย์แต่ละคนจะต้องสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องในรูปแบบที่เหมือนกัน ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันนี้เองทำให้บุคคลแต่ละคนมีโลกส่วนตัว หรือโลกทางความคิดที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้บุคคลมีความแตกต่างกันในเรื่องประสิทธิภาพของการเรียนรู้ ลักษณะของบุคลิกภาพ ความต้องการ เป้าหมายในชีวิต ธรรมชาติการมองโลก มองชีวิต ลักษณะของจิต และความคิดต่าง ๆ เป็นต้น

อวกาศชีวิตของบุคคลที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับดังต่อไปนี้

1. จุดหมายปลายทาง (Goal) แตกต่างกัน
2. แรงขับ (Drive) ที่เกิดขึ้นมากน้อยต่างกัน
3. สิ่งแวดล้อม (Environment) ที่แตกต่างกัน ซึ่งได้แก่

3.1 สภาพแวดล้อมภายใน (Psychological Environment) คือ สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ มีความผูกพันใกล้ชิด และมีผลต่อพฤติกรรม ทำให้พฤติกรรมของแต่ละบุคคลแตกต่างกันทั้งนี้ เพราะแรงขับหรือแรงจูงใจของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน เช่น การตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิต ความต้องการ ความทะเยอทะยาน เป็นต้น นอกจากนั้นสิ่งแวดล้อมภายในยังได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมภายนอกตัวบุคคลอีกด้วย

3.2 สิ่งแวดล้อมภายนอก (Non – Psychological Environment) หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่ไม่เกี่ยวข้องกับแรงขับ หรือแรงจูงใจภายในบุคคล สิ่งแวดล้อมภายนอกอาจหมายถึง วัตถุ หรือสภาพสังคมทั่ว ๆ ไป เช่น จารีตประเพณี ความเชื่อถือ เป็นต้น

ดังนั้น อวกาศชีวิต จึงหมายถึงลักษณะต่าง ๆ ของสภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกที่แต่ละบุคคลมีปฏิกริยาตอบสนอง เช่น จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย ความต้องการ เป็นต้น

สรุปได้ว่า ทฤษฎีสนามของเลวิน พยายามอธิบายพลังต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในภาวะจิตของบุคคลทำให้เกิดแรงขับที่ผลักดันไปเกิดพฤติกรรมบรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญมิใช่ส่วนย่อย ๆ เฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งเท่านั้น สามารถนำไปใช้ในการสอนดังนี้

1. การตั้งเป้าหมาย ผู้สอนควรเน้นให้ผู้เรียนสร้างเป้าหมายของตนขึ้นมา และพยายามหาทางฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยครูเป็นผู้คอยช่วยเหลือ ชี้แนะให้กำลังใจ เพื่อช่วยให้เกิดประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

2. การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น ครูควรสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่เด็กทั้งในรูปกิจกรรม ทักษะศึกษา วิธีสอน สื่อการสอน และอื่น ๆ เพื่อช่วยให้เด็กมีอวกาศชีวิตกว้างขวางขึ้น

3. แรงจูงใจ การที่เด็กแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ นั้นมิใช่เป็นผลมาจากแรงจูงใจภายนอกประการเดียว แต่แรงจูงใจภายในจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม และเป็นพฤติกรรมที่คงทนถาวรด้วย ดังนั้นครูจึงควรสร้างแรงจูงใจภายในแก่เด็กได้ ย่อมเกิดประโยชน์อย่างยิ่งที่จะทำให้เด็กกระตือรือร้น และพยายามให้ประสบความสำเร็จได้ในระยะเวลาอันยาวนาน

3. การเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 145 - 146) กล่าวถึง ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ไว้ ดังนี้

1. ตัวแทนกลุ่มรับประเด็นที่ศึกษาพร้อมอุปกรณ์การเขียน และแบบบันทึก
2. สมาชิกคนที่ 1 ของกลุ่มเขียนแสดงความคิดเห็น หรือเขียนตอบคำถามตามประเด็นที่ศึกษาลงในแบบบันทึกด้วยอุปกรณ์การเขียนที่ผู้สอนแจกให้
3. ส่งแบบบันทึกให้สมาชิกคนต่อ ๆ ไปเขียนตอบคำถามพร้อมอุปกรณ์การเขียนเดิมจนครบทุกคนในกลุ่มตามเวลาที่กำหนด
4. สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม
5. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน หรือผู้สอนอาจจะเรียกสมาชิกคนใดคนหนึ่งนำเสนออีกได้

สุจินต์ วิสวธีรานนท์ และพัชรี ผลโยธิน (2540 : 54 – 63) ได้กล่าวถึงวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบวงกลมการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่ครูนำเข้าสู่เรื่องที่นักเรียนจะเรียน และดำเนินการจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม เพื่อเตรียมทำงานร่วมกัน
2. ขั้นตอนกิจกรรม ประกอบด้วยขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้
 - 2.1 ชี้แจงงาน ครูชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงานที่มอบให้นักเรียนร่วมมือกันทำ โดยระบุกติกา วิธีการการทำงาน ผลงานที่ต้องการ ระยะเวลาในการทำงานตามที่ได้วางแผนไว้
 - 2.2 นักเรียนปฏิบัติงานกลุ่ม ตามข้อตกลงหรือกติกาที่กำหนดและตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย (ครูสังเกตการทำงานของนักเรียนในกลุ่มต่าง ๆ และให้คำแนะนำเมื่อมีปัญหา)
 - 2.3 นักเรียนนำเสนอผลงานของกลุ่ม ครูใช้วิธีการที่ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบส่วนบุคคลในขณะทำงานกลุ่ม ตามที่ได้วางแผน และแจ้งให้ทราบ ตอนต้นมาใช้ในการเลือกผู้นำเสนอผลงาน
 - 2.4 สรุปผลงานที่นักเรียนทำ ตรวจสอบความถูกต้องของผลงาน และแสดงความชื่นชมผลงาน

2.5 ประเมินกระบวนการทำงานกลุ่ม

3. ขั้นสรุป

ครู และนักเรียนร่วมกันสรุปแนวคิด และสาระสำคัญของบทเรียนให้เข้าใจถูกต้อง จากการที่ได้กล่าวถึง การเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ข้างต้น สามารถสรุปนำมาประยุกต์ใช้ตามแนวคิด ของอาเรนส์ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม การเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ดังนี้

- 3.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเรียน เป็นขั้นตอนที่ครูอธิบายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของบทเรียนให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน
- 3.2 ให้ข้อมูลเป็นขั้นตอนที่ครูสอน หรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนที่นักเรียนต้องศึกษา
- 3.3 จัดนักเรียนเป็นกลุ่ม ในขั้นนี้ครูต้องอธิบายให้นักเรียนทราบถึงการจัดกลุ่ม ครูแนะนำเกี่ยวกับทักษะในการทำงานกลุ่ม และทักษะทางสังคม
- 3.4 ให้ความช่วยเหลือกลุ่มในการทำงาน หรือการเรียนรู้ ในขั้นตอนนี้ครูต้องอธิบายให้นักเรียนทราบถึงวิธีการจัดกลุ่ม แนะนำเกี่ยวกับทักษะการทำงาน และทักษะทางสังคม นักเรียน

จะเรียน หรือทำงานกลุ่มร่วมกัน ครูต้องคอยแนะนำช่วยเหลือ เมื่อนักเรียนมีข้อสงสัย หรือต้องการคำแนะนำช่วยเหลือจากครู ซึ่งขั้นตอนการทำงานกลุ่ม มีดังนี้

3.4.1 ตัวแทนกลุ่มรับประเด็นที่ศึกษา และแบบบันทึก

3.4.2 สมาชิกคนที่ 1 ของกลุ่มเขียนแสดงความคิดเห็น ตามประเด็นที่ศึกษา ลงในแบบบันทึก

3.4.3 ส่งแบบบันทึกให้สมาชิกคนต่อ ๆ ไปเขียนแสดงความคิดเห็น จนครบทุกคนในกลุ่มตามเวลาที่กำหนด

3.4.4 สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม

3.4.5 ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน หรือผู้สอนอาจจะเรียกสมาชิกคนใดคนหนึ่งนำเสนอก็ได้

3.5 ทดสอบ นักเรียนทุกคนต้องทำการทดสอบเมื่อจบบทเรียนหนึ่ง ๆ เพื่อจะได้ทราบว่า นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมากน้อยเพียงใด และนำคะแนนที่ได้มาคิดเป็นคะแนนกลุ่ม ซึ่งเป็นคะแนนของสมาชิกทุกคน

3.6 ให้การเสริมแรง ในขั้นนี้เป็นขั้นการยอมรับผลสำเร็จของนักเรียน และของกลุ่ม ซึ่งเป็นการใช้คำพูดหรือใช้โครงสร้างเกี่ยวกับรางวัลเป็นกำลังใจให้แก่นักเรียนแต่ละกลุ่ม

4. วิธีสอนแบบสาธิต ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

จากแนวคิดที่นักวิชาการได้ให้ความหมายวิธีสอนแบบสาธิต ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือ เทคนิควงกลมการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาประยุกต์หลอมรวมกันจัดการเรียนการสอน โดยที่ผู้สอนแสดงหรือกระทำให้เป็นตัวอย่าง พร้อมทั้งบอกหรืออธิบายผู้เรียนให้ได้รับประสบการณ์ตรงในเชิงรูปธรรม จากนั้นใช้กระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือ และช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งกำหนดลักษณะการรวมกลุ่มที่ชัดเจน ให้มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อให้ตนเองและกลุ่มประสบความสำเร็จเป้าหมายที่กำหนดไว้มีขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขั้นเตรียมกิจกรรมในชั้นเรียน ครูแนะนำทักษะในการเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิต ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนจัดกลุ่มวงกลม คณะความสามารถเก่ง กลาง อ่อน กลุ่มละ 4 คน อัตราส่วน 1 : 2 : 1 เพื่อเตรียมทำงานร่วมกันเป็นวงกลมการเรียนรู้ หลังจากนั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และการประเมินผลให้นักเรียนทราบ

4.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่ครูสร้างความสนใจนำเข้าสู่เรื่องที่นักเรียนจะเรียน และอาจมีสื่อประกอบ เช่น วีดิโอ บทเรียนคอมพิวเตอร์ โปรแกรม Power Point

4.3 ขั้นสอน เป็นขั้นที่ครูให้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนที่นักเรียนต้องศึกษา

4.3.1 ครูแสดง สาคิต กระทำให้ดูเป็นตัวอย่าง และอาจมีสื่อประกอบ เช่น วีดิโอ บทเรียนคอมพิวเตอร์ โปรแกรมนำเสนอ Microsoft Powerpoint โดยนักเรียนดูครูสาธิต สังเกต และรวบรวมสิ่งที่ได้จากการสาธิต

4.3.2 ครูบอกอธิบายให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงในเชิงรูปธรรม

4.4 ขั้นดำเนินกิจกรรม ในขั้นตอนนี้ นักเรียนต้องให้ความช่วยเหลือในการทำงานกลุ่ม หรือการเรียน ครูต้องอธิบายให้นักเรียนแนะนำเกี่ยวกับทักษะการทำงาน และทักษะทางสังคม นักเรียนจะเรียนหรือทำงานกลุ่มร่วมกัน ครูต้องคอยแนะนำช่วยเหลือ เมื่อนักเรียนมีข้อสงสัย หรือต้องการคำแนะนำช่วยเหลือจากครู ซึ่งขั้นตอนการทำงานกลุ่มมีดังนี้

4.4.1 ตัวแทนกลุ่มรับผิดชอบประเด็นที่ศึกษา พร้อมแบบบันทึก

4.4.2 สมาชิกคนที่ 1 ของกลุ่มแสดง สาคิต และเขียนอธิบายประเด็นที่ศึกษา ลงในแบบบันทึกที่ครูแจกให้

4.4.3 สมาชิกคนต่อ ๆ ไป แสดง สาคิต และเขียนอธิบายประเด็นที่ศึกษาลงในแบบบันทึกที่ครูแจกให้จนครบทุกคนในกลุ่มตามเวลาที่กำหนด

4.4.4 สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม

4.4.5 ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน พร้อมสาคิต หรือครูอาจจะเรียก สมาชิกคนใดคนหนึ่งนำเสนอก็ได้

4.5 ขั้นทดสอบ นักเรียนทุกคนต้องทำการทดสอบเมื่อจบบทเรียนหนึ่ง ๆ เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมากน้อยเพียงใด และนำคะแนนที่ได้มาคิดเป็นคะแนนกลุ่ม ซึ่งเป็นคะแนนของสมาชิกทุกคน

4.6 ขั้นสรุป เป็นขั้นที่ครู และนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ตรวจสอบผลงานนักเรียน ชักถามถึงปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาของนักเรียน หลังจากนั้นครูให้การเสริมแรงแก่ผลสำเร็จของนักเรียน และของกลุ่ม โดยการใช้คำพูด หรือใช้โครงสร้างเกี่ยวกับรางวัลเป็นกำลังใจให้แก่ นักเรียนแต่ละกลุ่ม

บุคลิกภาพ และมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน

1. บุคลิกภาพ

1.1 ความหมายบุคลิกภาพ

มีผู้ได้ให้ความหมายบุคลิกภาพในความหมายต่าง ๆ ดังนี้

ดำรง ประเสริฐกุล (สืบค้นเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2550. จาก <http://opac.vru.ac.th>.)

กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะทั้งภายนอก และคุณลักษณะภายในที่รวมอยู่ในตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ได้แก่ รูปร่างหน้าตา กิริยามารยาท การแต่งกาย การแสดงออกของอารมณ์ ค่านิยมต่าง ๆ ทำให้บุคคลนั้นมีบุคลิกภาพแตกต่างไปจากบุคคลอื่น ๆ จนสามารถแสดงความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ให้ผู้อื่นสังเกตเห็นได้

สุพานี สฤษฏ์วานิช (2549 : 115 - 116) บุคลิกภาพ หมายถึง ผลรวมของพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งได้แสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัยเฉพาะตัวนอกเหนือจากลักษณะทางกายภาพ คือ เป็นการรวมกันระหว่างลักษณะท่าทางการแสดงออกต่าง ๆ และทางอารมณ์ สติปัญญา และความสามารถในการเข้าสังคมที่แตกต่างกันของแต่ละคน

รอบบิน (Robbin. 2003 ; อ้างถึงใน สุพานี สฤษฏ์วานิช. 2549 : 115) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพ คือ ส่วนผสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ภายในตัวบุคคลในเรื่องต่าง ๆ เช่น การรับรู้ แรงจูงใจ การเรียนรู้ ทศนคติ และอารมณ์ เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะสะท้อนออกมาให้เห็นในลักษณะภายนอกที่ปรากฏ (Appearance) เช่น รูปร่างหน้าตาที่ดูฉลาดเฉลียว และการแต่งกายที่สุภาพ เรียบร้อยเสมอ และพฤติกรรม (Behaviors) ต่าง ๆ แสดงออก และบุคลิกภาพบางส่วนจะเป็นการตระหนัก หรือเข้าใจในตัวเอง

กองบรรณาธิการของบริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด (2543 : 67) บุคลิกภาพ หมายถึง พฤติกรรมที่มีลักษณะเฉพาะของมนุษย์ เป็นการกระทำที่ทำประจำ และสอดคล้องกัน ไม่ใช่ว่าการกระทำโดยบังเอิญเป็นครั้งคราว ที่มาของคำว่า บุคลิกภาพ ในภาษาอังกฤษ คือ "Personality" นั้นเข้าใจว่ามาจากคำภาษาลาติน "Person" ซึ่ง หมายถึง หน้ากากที่ชาวกรีกใช้สวมใส่ในการแสดงละครเวที นอกจากนี้ยังหมายถึงตัวละคร และนักแสดงด้วย บางครั้งยังหมายถึงคนที่มีลักษณะเฉพาะ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 214) บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง สภาพนิสัยจำเพาะคน แต่นิสัยหมายถึงความประพฤติที่เคยชิน ดังนั้น บุคลิกภาพก็คือ ความประพฤติที่เคยชินจำเพาะ

จากความหมายของการอ่านที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ผลรวมของพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งได้แสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัยเฉพาะตัวนอกเหนือจากลักษณะทางกายภาพ คือ เป็นการรวมกันระหว่างลักษณะท่าทางการแสดงออกต่าง ๆ และทางอารมณ์ สติปัญญา และ

ความสามารถในการเข้าสังคมที่แตกต่างกันของแต่ละคน

1.2 ทฤษฎีบุคลิกภาพ

มีผู้ได้กล่าวถึงทฤษฎีบุคลิกภาพ ดังนี้

สุพานี สฤญวานิช (2549 : 118 - 123) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีด้านบุคลิกภาพ ดังนี้
ทฤษฎีด้านบุคลิกภาพ : ทฤษฎีด้านบุคลิกที่สำคัญ มีดังนี้

1. ทฤษฎีกลุ่มคุณลักษณะ (Trait Theory) จะมุ่งศึกษาคุณลักษณะ (Trait) ของบุคคลเป็นสำคัญ เช่น ทฤษฎีของอัลพอร์ต
2. ทฤษฎีกลุ่มจิตวิทยา (Psychodynamic Theory) ทฤษฎีที่มีชื่อเสียงในกลุ่มนี้คือทฤษฎีของซิกมันด์ ฟรอยด์ และทฤษฎีของคาร์ล จุง เป็นต้น
3. ทฤษฎีกลุ่มมนุษยนิยม (Humanistic Theory) ทฤษฎีในกลุ่มนี้ จะเป็นทฤษฎีของนักมนุษยสัมพันธ์ เช่น ทฤษฎีของมาสโลว์
4. ทฤษฎีประสานนิยม (Integrative Theory) ทฤษฎีในกลุ่มนี้จะมุ่งศึกษาบุคลิกของบุคคล โดยครอบคลุม ทั้งอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ ความคาดหวัง และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออก

แต่ในบทบาทนี้จะกล่าวถึงบางทฤษฎีที่น่าสนใจ โดยขอแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ทฤษฎีสมาคม และทฤษฎีสมาคมใหม่

1. กลุ่มทฤษฎีสมาคม ได้แก่

1.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์(Sigmund Freud) ฟรอยด์ เป็นนักจิตวิทยาชาวเยอรมันที่สำคัญคนหนึ่ง ได้เสนอ ว่าบุคลิกภาพ คือการกระทำต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นถูกกำหนดโดยโครงสร้าง 3 อย่าง ในใจเรา อันได้แก่ Id Ego และ Superego

Id หรือ อิด จะเป็นแรงผลักดันมาจากสัญชาตญาณพื้นฐานดั้งเดิมของมนุษย์ อาจเรียกได้ว่าเป็นสันดานดิบ เป็นสภาพจิตที่ไม่รู้ตัว (Unconscious) ไม่มีการปรุงแต่ง เสแสร้ง เป็นไปตามธรรมชาติของคนคนนั้น

Ego หรือ อีโก้ ซึ่งอาจเรียกว่าภาวะตัวตนของคน ๆ นั้น จะเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาตามความเป็นจริงตามเหตุผล ความเหมาะสมเพราะ Ego จะมี Superego มาช่วยกลั่นกรอง ทำให้รู้ตัวสำนึกที่จะควบคุมสภาพที่ไม่รู้ตัวของ อิด (Id) ไว้

Superego หรือ ซุปเปอร์อีโก้ จะเป็นส่วนที่อาจเรียกได้ว่าเป็นมโนธรรม เพราะเป็นตัวกลั่นกรองให้อีโก้ (Ego) แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกไปในรูปแบบที่สังคมยอมรับ

ซูเปอร์อีโก้ (Superego) จะได้มาจากการอบรมเลี้ยงดู การสั่งสอนให้ทราบถึงค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี และบรรทัดฐานต่าง ๆ ที่สังคมโดยทั่วไปยอมรับ เช่น เป็นผู้หญิงต้องวางตัวอย่างไร เป็นผู้หญิงที่แต่งงานแล้วมีหน้าที่อย่างไรบ้าง หรือเด็กมีหน้าที่ต้องเรียนหนังสือ ต้องเคารพผู้ใหญ่ เป็นต้น

สภาวะทางจิตใจทั้ง 3 ส่วนนี้ จะต้องทำงานอย่างสอดคล้องกัน ถ้าเกิดการขัดแย้งกันไม่ดำเนินไปในทางเดียวกัน คนจะเกิดความคับข้องใจ (Frustration) และมีการปกป้องทางจิตบางอย่างเกิดขึ้น (Defense Mechanism) เช่น ตอนนีก็ใกล้เที่ยงแล้ว นุสรารู้สึกหิวข้าว ก็อยากจะทานเยอะ ๆ แต่พอนึกขึ้นได้ว่าพุงนี้เย็นต้องไปงานเลี้ยง ชุดที่ใสก็ยังคงคับอยู่เลย ก็เลยพยายามระงับความหิว ระงับความอยากทานอาหารแล้วทานอาหารให้น้อยลง ซึ่งก็จะเกิดความหงุดหงิดขึ้นมาได้

กลไกการปกป้องทางจิตที่สำคัญ เช่น การโทษคนอื่น การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง การฝันกลางวัน หรือทำตรงกันข้ามกับที่คิด เป็นต้น

1.2 ทฤษฎีของเชลดอน (Sheldon)

Sheldon เขาได้ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างรูปร่างของคน และบุคลิกภาพ โดย Sheldon มองว่ารูปร่างของคน และบุคลิกภาพของคนเรานั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมากในวัยผู้ใหญ่ และพฤติกรรมของคนโดยทั่วไปนั้นก็ค่อนข้างไม่เปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน

1.2.1 แบบคนอ้วน (Endomorph) คนอ้วนจะเป็นคนชอบความสะดวกสบาย ชอบกิน ชอบอยู่ร่วมกับคนอื่น เข้ากับคนอื่นได้ง่าย ชอบสนุกสนาน ร่าเริง ชอบความสุข ความรัก ชอบที่จะเป็นผู้ตามมากกว่าเป็นผู้นำ

1.2.2 แบบคนเข้มแข็ง (Mesomorphy) มักจะชอบผจญภัย ชอบเสี่ยง ชอบทำกิจกรรม ชอบออกกำลังกาย ชอบแสดงออก เสียงดัง และอาจก้าวร้าว และชอบมีอำนาจ และนำผู้อื่น

1.2.3 แบบคนผอม (Ectomorphy) จะไม่ชอบสังคม ชอบเก็บตัวไม่ค่อยไว้วางใจผู้อื่น ไม่ชอบให้คนอื่นมาสนใจตน ชอบอยู่เงียบ ๆ แต่ทำงานວ່ອງไว และนอนหลับยาก แม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางกายภาพของคน และพฤติกรรมยังไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนแน่นอน แต่เราต้องยอมรับว่า ปัจจัยทางด้านโครงสร้างทางกายภาพนี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนได้ เช่น ถ้าคน ๆ นั้น มีร่างกายที่แข็งแรง ย่อมมีความทรหดอดทน เขาย่อมทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องใช้กำลังกาย ให้ประสบความสำเร็จได้ง่ายกว่าคนที่ร่างกายอ่อนแอกว่า เป็นต้น

1.3 ทฤษฎีของคาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) จุงเป็นนักจิตวิทยาชาวสวิส ได้แบ่งบุคลิกของคนออกตามลักษณะการแสดงออก คือ

1.3.1 พวกชอบแสดงออก (Extrovert) จะสนใจบุคคลอื่น และสิ่งแวดล้อม ชอบแสดงออก ชอบเข้าสังคม ชอบผจญภัย ตอบโต้ได้เร็ว กระฉับกระเฉง ปล่อยตัวตามสบาย ชอบความสนุกสนานรื่นเริง มีลักษณะความเป็นผู้นำ

1.3.2 ชอบเก็บตัว (Introvert) เป็นพวกขี้อาย ทำอะไรด้วยความระมัดระวัง ไม่สนใจต่อเข้าสมาคม ชอบแยกตัว อยู่คนเดียว ชอบทำงานคนเดียว อดทนต่องานที่ทำ สิ่งแวดล้อมไม่มีอิทธิพลต่อเขายึดตัวเองเป็นหลัก

1.3.3 แบบผสม ในความเป็นจริงจะพบว่า คนโดยส่วนใหญ่จะเป็นคนที่มีบุคลิกทั้ง 2 แบบผสมผสานกันอยู่เพียงแต่จะค่อนข้างไปทางใดมากกว่ากัน

2. กลุ่มทฤษฎีสมัยใหม่

โครงสร้างของบุคลิกภาพตามแนวคิดสมัยใหม่ แนวคิดในปัจจุบันที่มีการศึกษาทางด้านบุคลิกภาพ ได้กล่าวถึงแนวคิดที่ได้รับความนิยมไว้ ดังนี้

2.1 แนวคิด 5 มิติใหม่ของบุคลิกภาพ (The Big Five Dimension of Personality) ตามแนวคิดนี้ บุคลิกภาพอาจจัดแบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ

2.1.1 กลุ่มของการแสดงออก (Extroversion) จะชอบแสดงออก ชอบเข้าสังคม ช่างพูด มุ่งมั่น กระฉับกระเฉง ซึ่งจะตรงกันข้ามกับลักษณะเก็บตัวเงียบ ไม่ชอบสูงส่งกับใคร

2.1.2 กลุ่มของความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) จะมีความมั่นคงทางอารมณ์ สงบมั่นคง ซึ่งจะตรงข้ามกับการวิตกกังวล หดหู่ โกรธง่าย

2.1.3 กลุ่มของการเห็นพ้อง (Agreeableness) จะเป็นลักษณะการเห็นพ้องเห็นด้วย มีมนุษยสัมพันธ์ ห่วงใยเป็นมิตร น่ายกย่อง ร่วมมือ ซึ่งจะตรงกันข้ามกับการหยาบคาย เย็นชา ไม่เป็นมิตร ไม่คำนึงถึงคนอื่น

2.1.4 กลุ่มของการมีสติ (Conscientiousness) จะมีความรับผิดชอบ ใฝ่หาได้ ละเอียดรอบคอบ มีความระมัดระวัง มุ่งมั่นต่อผลสำเร็จ มีวินัยในตนเอง สงบ (Clam) มั่นคง (Secure) ซึ่งจะตรงข้ามกับความสับสนวุ่นวาย และไม่มีประสิทธิภาพ

2.1.5 กลุ่มของการเปิดรับ ประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience) จะยืดหยุ่น ยอมรับความคิดใหม่ ๆ มีจินตนาการ สร้างสรรค์ ช่างสงสัย อยากรู้ อยากรู้เห็น (Sensitive) ไวต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งจะตรงข้ามกับลักษณะที่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ทำตาม

แบบเดิม ๆ ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลง

บุคลิกภาพทั้ง 5 กลุ่มนี้ แต่ละกลุ่มจะมีระดับจากน้อยไปสู่มาก หมายถึง คน ๆ หนึ่งจะมีทั้ง 5 อย่าง แต่สัดส่วนแต่ละอย่างจะมากน้อยต่างกันไป ใครมีบุคลิกด้านใดเด่นมาก และมีระดับมากก็จะแสดงออกในลักษณะนั้นมากเช่นเดียวกัน

จากการวิจัย โดยการสอบถามพวกรักวิชาชีพ คือ ตำรวจ ผู้จัดการ พนักงานขาย และพนักงานที่ต้องใช้ทักษะ และกึ่งใช้ทักษะ พบว่า

บุคลิกแบบชอบแสดงออก (Extroversion) จะมีความสัมพันธ์ หรือเหมาะกับการทำงาน

บุคลิกแบบมีสติ (Conscientiousness) จะนำมาสู่ผลการปฏิบัติที่ต้องการ การปฏิบัติเป็นพนักงานที่ดีขององค์กร

บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience) จะทำให้การฝึกอบรมได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดได้มาก

2.2 แนวคิดของ The Myers – Briggs Type Indicator (MBTI) แนวคิดนี้ครอบคลุม Myer – Briggs คือ มารดา และลูกสาว ได้นำกรอบแนวคิดตามทฤษฎีบุคลิกภาพของ Carl Gustav Jung มาพัฒนาต่อ ตามแนวคิดนี้ บุคลิกภาพมีอยู่ 16 จากส่วนผสม (Combinations) ของคุณลักษณะ 4 กลุ่ม ดังนี้

2.2.1 ปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อสังคม (Social Interaction) เป็นการใชพลังงาน (Energy) ออกมาจะมี 2 ด้าน คือ

2.2.1.1 Extroverted จะเป็นการใช้พลังงานภายนอกตน สนใจโลกภายนอก ความสนใจกว้าง ชอบแสดงออก และชอบสื่อสารโดยการพูด แต่มีได้หมายถึง ลักษณะช่างพูด (Talkative) คนที่มีลักษณะแบบนี้มักจะชอบทำงานที่ไม่ค่อยจำเจ ได้พบปะผู้คน ได้มีประสบการณ์กว้างหลากหลาย

2.2.1.2 Introverted จะเป็นการใช้พลังงานภายในตน โดยไม่ค่อยสนใจโลกภายนอก ชอบความเป็นส่วนตัว สนใจในทางลึก ไม่ชอบแสดงออก ชอบสื่อสารด้วยการเขียน แต่ Introvert ก็มีได้หมายถึงการขี้อาย (Shy หรือ Inhibited) คนที่มีลักษณะแบบนี้ ชอบทำงานในบรรยากาศที่เงียบ มุ่งความสนใจ (Concentration) หรือค้นคว้าลึกลงไปในเรื่องที่สนใจ

2.2.2 การรับรู้ (Perception) เป็นการรวบรวม และการรับข้อมูล (Gathering Data) จะมี 2 ด้าน คือ

2.2.2.1 Sensing จะรับข้อมูลจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อให้ได้ข้อมูลตามความเป็นจริง จะสังเกตสิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นไปตามข้อมูลข้อเท็จจริง และชอบทำงานที่ต้องการความถูกต้องสูง

2.2.2.2 Intuition จะใช้สัมผัสภายในตน ใช้สัญชาตญาณ โดยจะรับข้อมูลโดยการพิจารณาภาพรวม ๆ หรือการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลต่าง ๆ โดยใช้จินตนาการแรงบันดาลใจ ไม่ค่อยเป็นระบบ และเป็นเชิงจิตวิสัย (Subjective) ด้วย จึงไม่ชอบทำงานจำเจ งานที่เป็นรายละเอียด ชอบทำงานที่ได้แก้ไขปัญหาใหม่ ๆ

2.2.3 แนวทางการตัดสินใจ (Judgement) จะมี 2 ด้าน คือ

2.2.3.1 Thinking จะใช้เหตุและผล ใช้การคิด และวิเคราะห์ ไม่คำนึง ถึงความรู้สึก หรือไม่ใช้ความรู้สึกเป็นหลัก

2.2.3.2 Feeling จะใช้ความรู้สึก ค่านิยม การยอมรับ และความเห็นใจ เข้าอกเข้าใจ คำนึงถึงความรู้สึกของคนอื่นประกอบโดยที่ Feeling มิได้หมายถึง เจ้าอารมณ์ (Emotion)

2.2.4 วิธีทำงาน และการดำเนินชีวิต (Life Style) มี 2 ด้าน คือ

2.2.4.1 Perceiving เป็นการรับรู้รับทราบตามสภาพ จึงยืดหยุ่น เปิดกว้าง และปรับเปลี่ยนได้ เป็นการดำเนินชีวิตไปตามสภาพ

2.2.4.2 Judging วินิจฉัย พิจารณา วางแผน วางเป้าหมาย วางโครงสร้าง วางระบบที่จะทำให้สิ่งต่าง ๆ ดำเนินไปได้ และมักจะตัดสินใจเร็ว การดำเนินชีวิตจะเป็นไปแบบมีแบบแผน

กองบรรณาธิการของบริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด (2543 : 67) ได้กล่าวถึง ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ ดังนี้

ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram) เป็นทฤษฎีที่มีมาแต่โบราณ มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน คือ Ennea แปลว่าเก้า และ Gram หมายถึง รูปภาพ ดังนั้น เอนเนียแกรม จึงหมายถึง รูป 9 เหลี่ยม

ทฤษฎี นี้กำหนดขึ้น เมื่อไร ยากที่จะตรวจสอบได้ เชื่อกันว่า เริ่มแพร่หลายในอาณาจักรบาบิโลน ซึ่งเป็น 1 ใน 4 ของอารยธรรมยุคโบราณของโลกตั้งแต่ 4500 ปีมาแล้ว ต่อมา กลายเป็นวิชาลับของชนเผ่าซุฟิส (Sufis) ในตะวันออกกลาง นักบวชได้ใช้ทฤษฎีดังกล่าวสั่งสอน และปกครองประชาชน ทำให้ชนเผ่านี้อยู่กันอย่างสงบสุขสามัคคีปรองดองกัน

ชาติตะวันตก และนักปราชญ์สำนักต่าง ๆ ในอดีตยังไม่รู้จักทฤษฎีนี้ จนกระทั่ง ในปี พ.ศ. 2463 นักผจญภัย และนักบวชชื่อ จี.ไอ. เกิร์ตจีฟ ได้นำทฤษฎีนี้มาเผยแพร่ในยุโรป โดย นำเอาวิชาที่เคยเป็นความลับสืบทอดกันมาด้วยปากเปล่า ในดินแดนตะวันออกกลางมาบรรยาย ถ่ายทอดศิษย์ที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งของท่านชื่อเจมส์ เวบบ์ ซึ่งได้บันทึกคำอธิบายของท่าน และ พิมพ์เป็นหนังสือชื่อ The Harmonious Circle นับแต่นั้นมาทฤษฎี นี้จึงเริ่มแพร่หลายในยุโรป และ อังกฤษ

กระทั่งปี พ.ศ. 2503 ได้มีนักจิตวิทยาชาวชิลี ชื่อ ออสการ์อิซาโซ ผู้ก่อตั้งสถาบัน The Arica Institute เริ่มต้นสอนเอนเนียแกรม พร้อมกับเผยแพร่ทฤษฎี พร้อมกับเผยแพร่ทฤษฎีนี้ อย่างเป็นระบบ เขามีความเห็น ว่า คนเรามีลักษณะเฉพาะที่เรียกว่า บุคลิกภาพ แตกต่างกันไปเป็น 9 แบบ เป็นลักษณะเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นที่มาของแรงจูงใจ และอารมณ์ของคนเรา

ดังนั้นการเรียนรู้ถึงบุคลิกภาพ 9 แบบนี้ จะยิ่งทำให้เราเข้าใจถึงที่มาของอารมณ์ ความรู้สึกของตน ความปรองดอง และความขัดแย้งระหว่างคน จากนั้นจึงนำไปสู่การเรียนรู้ที่จะเสริม ข้อดี ขจัดข้อด้อย พัฒนาตนเอง มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และมุ่งมั่นที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดี กับผู้อื่น ทำให้ไม่คิดที่จะควบคุมบุคลิกของตนเอง หากแต่เป็นการทำความเข้าใจ เช่นเดียวกับที่ ทำความเข้าใจกับอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง เมื่อเข้าใจแล้วจึงจะสามารถนำมาพัฒนาตนเอง แก้ไขข้ออ่อน ก่อให้เกิดพลังอันมหาศาล ซึ่งเป็นปมเงื่อนไขสำคัญในการสร้างอัจฉริยภาพของตนเอง เอนเนียแกรม จึงมีบทบาทในการช่วยให้เราสามารถฝึกฝน และพัฒนาตนเอง เพิ่มพูนสติปัญญา มีหัวใจที่เปี่ยมด้วยรัก และเมตตา สามารถก้าวข้ามข้อจำกัดของบุคลิกภาพตนไปสู่ระดับที่สูงขึ้น

หลังจากการบรรยายของ ออสการ์ อิซาโซ ในครั้งนั้นแล้วได้มีผู้เขียนบทความ เผยแพร่ยกย่องทฤษฎีอันเก่าแก่ที่ว่า เป็นทฤษฎีที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ และผลที่มีต่อกัน ระหว่างบุคลิกกับสติปัญญาได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ และยังชี้ให้เห็นว่า เอนเนียแกรมนี้ไม่ใช่ลัทธิ ศาสนา และไม่ใช่สำนักจิตวิทยา แต่เป็นทฤษฎีที่สืบทอดกันปากต่อปาก มาแต่โบราณ โดยรวมเอา ภูมิปัญญาของนักปราชญ์ในสมัยนั้น สรุปและรวบรวมหลักการ และปรัชญาที่มีอยู่ในลัทธิความเชื่อ ต่าง ๆ

ปัจจุบันนักจิตวิทยาสำนักต่าง ๆ พบว่า ทฤษฎีนี้สอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับ บุคลิกภาพสมัยใหม่โดยบังเอิญ รวมทั้งยังมีทัศนะเกี่ยวกับบุคลิกภาพ และจิตวิเคราะห์ใกล้เคียงกับ ของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ และคาร์ล จุง เอนเนียแกรมนี้มีความง่าย แม่นยำ และลึกซึ้ง สามารถอธิบาย รูปแบบของบุคลิกภาพแต่ละแบบได้อย่างเป็นระบบ การแปรเปลี่ยนไปมาของรูปแบบบุคลิกภาพ เมื่ออยู่ในภาวะสงบ หรือได้รับความกดดัน ผู้ที่เริ่มเรียนหรือมีความเข้าใจอยู่แล้ว สามารถนำเคล็ดลับ

ดังกล่าวมาใช้ในการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้ในเวลาอันสั้น มิฉะนั้นเราอาจต้องใช้เวลามากกว่าที่จะเข้าใจถึงระดับนี้

หลังจาก เฮเลน ปาล์มเมอร์ แห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียได้เรียนรู้ และฝึกฝน ทฤษฎีนี้แล้ว ก็พบว่าทฤษฎีนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งในการทำ ความเข้าใจตนเอง และการวิเคราะห์ บุคลิกภาพ และพฤติกรรมของผู้อื่นได้อย่างเป็นระบบ เธอจึงร่วมมือกับนักการศึกษาท่านอื่น ประกอบด้วย นายแพทย์เดวิด เดเนียลส์ ศาสตราจารย์ภาควิชาจิตวิทยา แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด และนายแพทย์ชาลส์ ทาร์ต ร่วมกันศึกษาวิจัย และได้เผยแพร่บทความหลายฉบับเกี่ยวกับการ ประยุกต์ใช้และไขความลับของทฤษฎีนี้

ท่านเหล่านี้ยังได้ร่วมกันจัดบรรยายทางวิชาการและจัดตั้งชั้นเรียนสำหรับศึกษา ทฤษฎีนี้ เพื่อให้ผู้คนจำนวนมากขึ้นได้เรียนรู้ ทำความเข้าใจทั้งต่อตนเอง และความสัมพันธ์กับผู้อื่น

ปัจจุบัน เอนเนียแกรม ได้รับความสนใจอย่างมากในอเมริกา ยุโรป และได้หวน นักการศึกษาจำนวนมากได้เขียนหนังสือ จัดบรรยายทางวิชาการ และก่อตั้งหน่วยงานนานาชาติขึ้น เฮเลน ปาล์มเมอร์ ได้ร่วมกับ นายแพทย์เดวิด เดเนียลส์ จัดตั้งโปรแกรมฝึกอบรมเอนเนียแกรม และ มุ่งมั่นที่จะเผยแพร่ทฤษฎีนี้ไปทั่วโลก

รูปแบบของบุคลิกภาพ คนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม 9 แบบ เอนเนียแกรม แบ่งคนเรา ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มศูนย์กลางสมอง กลุ่มศูนย์กลางหัวใจ และกลุ่มศูนย์กลางท้อง

1. คนกลุ่มศูนย์กลางสมอง เป็นคนที่ชอบเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เหตุผล งานโดย ใช้ความคิด และไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ถ้ารู้สึกไม่ปลอดภัยก็มักจะกังวล มีแนวโน้มที่จะหมกมุ่น อยู่กับอดีต คนกลุ่มนี้ ได้แก่คนที่มีบุคลิกภาพแบบที่ 5 (นักคิด) แบบที่ 6 (ผู้จงรักภักดี) และแบบที่ 7 (นักผจญภัย) คนกลุ่มดังกล่าวมักจะมีปัญหาด้านการปฏิบัติ

2. คนกลุ่มศูนย์กลางหัวใจ เป็นคนที่ชอบสมาคม และใช้อารมณ์เป็นที่ตั้ง มีความ รู้สึกต่อผู้อื่นในแง่เป็นมิตรหรือไม่ก็เป็นศัตรูบุคลิกภาพแบบที่ 2 (ผู้ช่วยเหลือ) แบบที่ 3 (ผู้ประสบความสำเร็จ) และแบบที่ 4 (ปัจเจกชน) คนกลุ่มดังกล่าวมักจะมีปัญหาด้านอารมณ์ความรู้สึก

3. คนกลุ่มศูนย์กลางท้อง เป็นคนที่ชอบแก้ไขปัญหานั้นที่ความเป็นจริง ทำงาน โดยอาศัยความสามารถ และความเคยชินของตนเอง ตามปกติหากไม่เป็นฝ่ายถูกกดดันก็เป็นฝ่าย ที่กดดันผู้อื่น มีแนวโน้มที่จะยึดติดอยู่กับอนาคต คนกลุ่มนี้ ได้แก่ คนที่มีบุคลิกภาพแบบที่ 8 (ผู้นำ) แบบที่ 9 (ผู้รักสงบ) และแบบที่ 1 (คนสมบูรณ์แบบ) คนกลุ่มดังกล่าวมักจะมีปัญหาด้านการปรับตัวให้ เข้ากับสภาพแวดล้อม

รูปแบบบุคลิกภาพ 9 แบบ ซึ่งมีลักษณะของบุคลิกแต่ละแบบ ดังนี้

บุคลิกภาพด้านที่ 1 คนสมบูรณ์แบบ

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 1 เป็นคนที่ชอบวิจารณ์ตนเอง และคนอื่น ในใจจะเต็มไปด้วยบัญชีรายการสิ่งที่ควรทำ และไม่ควรทำ เป็นคนจริงจัง มีความรับผิดชอบสูง มีความมุ่งมั่นตั้งใจ เมื่อทำสิ่งใดจะต้องได้ผลที่ถูกต้องสมบูรณ์แบบ ไม่ใช่คนที่จะปล่อยตัวตามสบาย เอาแต่หาความสุขใส่ตัว ทั้งนี้เพราะตั้งมาตรฐานที่สูงกว่าปกติมาตรวจสอบพฤติกรรมของตน และมักจะรู้สึกอยู่เสมอว่ายังคงทำได้ไม่ดีพอ บางครั้งอาจจะทิ้งงานกลางคัน เพราะเกรงว่าจะไม่สามารถทำได้สมบูรณ์แบบ

คนแบบนี้จะมีมโนธรรมสูง มักรังเกียจคนที่ไม่เคารพกฎระเบียบ มีความสามารถพิเศษในการจัดตั้งบริหารบุคคล สามารถแก้ไขข้อผิดพลาด และปัญหาต่าง ๆ ทำให้งานสำเร็จลุล่วงได้

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ ความเกลียดชัง และความละอายใจ โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี เอ. คิว สูง

บุคลิกภาพด้านที่ 2 ผู้ช่วยเหลือ

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 2 เป็นคนกระตือรือร้นอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นเวลาใด และเรื่องอะไร ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มองโลกในแง่ดี เป็นคนใจกว้าง และไม่ขอขอความช่วยเหลือจากคนอื่น เพราะตนเองมักจะไม่นิยมรับว่าต้องการความช่วยเหลือ ดังนั้น จะตอบสนองความต้องการของตนอย่างไม่รู้ตัว ด้วยการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น และจะมีความสุขที่สุดเมื่อรู้ว่าตนเป็นที่ต้องการของผู้อื่น

มีความรู้สึกไวเป็นพิเศษต่อความต้องการ และความรู้สึกของผู้อื่น และมักแสดงตัวดึงดูดผู้อื่นได้อย่างลงตัวมีความสามารถในการปรับตัวให้เป็นที่พอใจของผู้อื่น ชอบที่จะเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ บางครั้งอาจจะควบคุมผู้อื่น เพื่อจะเป็นผู้รับแล้วก็ตอบแทน บางครั้งก็ทำตัวเหมือนกับว่า เป็นผู้ที่เกิดมาเพื่อทำหน้าที่คอยดูแล และให้กำลังใจผู้อื่น สามารถใช้ความเมตตา ที่มีอยู่มอบสิ่งที่ดีๆ ปรารถนาอย่างแท้จริง

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ ความรัก และความภูมิใจ โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี อี.คิว ค่อนข้างสูง

บุคลิกภาพด้านที่ 3 ผู้ประสบความสำเร็จ

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 3 เป็นคนที่มีพลังกำลัง ความสามารถมานะบากบั่น มีความปรารถนาแรงกล้าที่จะได้มาซึ่งตำแหน่ง และเกียรติยศ ชอบแข่งขัน ชอบการทำทาย แต่ก็ไม่ได้มุ่งหวังที่จะเอาชนะผู้อื่น ไม่ว่าจะอยู่สนามแข่งขันใดจะวางเป้าหมายไว้ที่ความสำเร็จ มักแสดง

บทบาทเป็นพ่อแม่ คู่สมรส นักธุรกิจ เพื่อน หรือพนักงานขายที่ประสบความสำเร็จ มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับคนรอบข้าง ยามปกติจะไม่ใส่ใจกับอารมณ์ความรู้สึกที่แท้จริงของตน เพราะเห็นว่าอาจเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จ แต่เมื่อจำเป็นก็สามารถแสดงอารมณ์ความรู้สึกออกมาได้ถูกกาลเทศะ

คนแบบนี้จะทุ่มเททุกอย่าง เพื่อให้บรรลุจุดหมาย โดยไม่ย่อท้อ มักจะเป็นผู้นำชั้นเยี่ยมที่คอยกระตุ้นผู้อื่นให้เชื่อว่า “ภายใต้ท้องฟ้านี้ไม่มีอะไรที่เป็นไปไม่ได้”

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ ความคับข้องใจ การหลงตนเอง และความละโมภ โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมีอี.คิว และ ซี.คิว ค่อนข้างสูง

บุคลิกภาพด้านที่ 4 บัณฑิต

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 4 เป็นคนที่ถนัดในด้านศิลปะ มีอารมณ์อ่อนไหว และมีจินตนาการสูง มีความปรารถนาชีวิต จะเสาะหาชีวิตที่ถูกใจ มักจะหมกมุ่นอยู่กับความรู้สึกที่สูญเสียสิ่งสำคัญบางอย่างในชีวิตไป รู้สึกว่าจะต้องแสวงหาเพื่อนที่รู้ใจ อย่างแท้จริงให้ได้จึงจะทำให้ชีวิตสมบูรณ์

มีแนวโน้มที่จะหลงผิดยึดติดอยู่กับเรื่องเฉพาะหน้า และโลกีย์ มักทำสิ่งที่ต่างจากคนอื่น เนื่องจากการชักนำของอารมณ์ความรู้สึก ส่วนลึก และประสบการณ์ทางอารมณ์ มีชีวิตเพื่อการค้นหาความหมาย และความปรารถนาทางอารมณ์ความรู้สึกในแง่มุมต่าง ๆ

อารมณ์ความรู้สึก ที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ ความโศกเศร้า และความริษยา โดยทั่วไปคนแบบนี้ จะมี ซี.คิว ค่อนข้างสูง

บุคลิกภาพด้านที่ 5 นักคิด

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 5 จะเรียนรู้ชีวิตด้วยการอยู่ห่าง ๆ หลีกเลียงที่จะพัวพันกับอารมณ์ความรู้สึกใด ๆ เห็นความสำคัญของการเฝ้าสังเกตมากกว่าร่วมลงมือปฏิบัติ ไม่ชอบเปิดเผยตนเอง ต้องการความเป็นส่วนตัวมากเป็นพิเศษ หากมีเวลาเป็นของตนเองไม่พอจะอยู่กับตนเอง เพื่อคิดทบทวนเรื่องราวต่าง ๆ และเพื่อสัมผัสถึงความสงบซึ่งหาได้ยากในชีวิตประจำวัน ใส่ใจด้านสติปัญญาเป็นพิเศษ สนใจความรู้ และข้อมูลข่าวสารมาก มักจะเป็นนักวิจัยที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

คนแบบนี้จะจัดแบ่งเวลาและเพื่อนฝูงออกเป็นหลายกลุ่ม แม้ว่าจะไม่ชอบงานประจำก็ต้องทำตามตารางเวลา แต่ก็ต้องการรู้ล่วงหน้าว่าจะต้องทำอะไรบ้าง ทั้งในเรื่องงาน และการพักผ่อน มักเป็นนักวางแผนที่ชาญฉลาด และเป็นปัญญาชนที่มีความรู้รอบด้าน

อารมณ์ความรู้สึกที่เกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ การดูแลและความสะดวก โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี ไอ.คิว ค่อนข้างสูง

บุคลิกภาพด้านที่ 6 ผู้จงรักภักดี

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 6 เป็นคนซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบสูง มองโลกในแง่ร้าย แม้ว่าตนเองจะไม่ถูกคุกคาม แต่ก็คอยระแวดระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้นเสมอ และจะเตรียมป้องกัน โดยคาดการณ์ในแง่ร้ายที่สุดไว้ก่อน แล้ววางแผนรับมือ ความวิตกกังวลเช่นนี้ทำให้เสียเวลาในการทำงาน และหวาดระแวงผู้อื่น ไม่ชอบการใช้อำนาจบาตรมี หากอยู่ใกล้ผู้มีอำนาจก็จะวางตัวไม่ถูก หรือไม่ สามารถทำในสิ่งที่เคยทำสำเร็จมาแล้วได้ มักจะเข้าร่วมประท้วงการใช้อำนาจบาตรใหญ่ มีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยง ภัยคุกคาม เพื่อป้องกันตนเอง บางคนอาจจะจู่โจมคนอื่น ก่อน เป็นการยับยั้งอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง คนแบบนี้หากไว้วางใจใครก็จะเป็นเพื่อน หรือ ลูกน้องที่ซื่อสัตย์จงรักภักดี

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ ความกลัวและความวิตกกังวล โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี เอ.คิว ค่อนข้างสูง

บุคลิกภาพด้านที่ 7 นักผจญภัย

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 7 เป็นคนมองโลกในแง่ดี มีกำลังใจ และกำลังกาย สมบูรณ์ มีเสน่ห์ดึงดูดใจผู้คน ชอบทำโน่นทำนี่ ชอบสิ่งแปลกใหม่ มีความสนใจหลากหลายเข้าใจยาก เกือบดกกลัวการถูกบังคับ หรือควบคุม พยายามหาทางเลือกที่จะแสวงหาความสุขไว้หลายทาง ในสภาพที่ไม่มีความสุขก็ยังหาความสุขได้จากจินตนาการ

คนแบบนี้จะใช้พลังความคิด และพลังสร้างสรรค์มานำทางชีวิต ในใจจึงมักมี แผนการที่ต้องการทำให้สำเร็จ และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามโอกาส ความปรารถนาที่จะมีความสุข ชักนำไปเกิดการปรับปรุงชีวิตที่เป็นอยู่ ทั้งนี้เพื่อขจัดอารมณ์ความรู้สึกด้านลบและภัยที่เป็นอันตราย ต่อตนเอง ชอบหาประสบการณ์ใหม่ พบปะผู้คนใหม่ และอยู่ในสถานที่แปลกใหม่ เป็นผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ และเป็นนักสุนิยม

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ ความสุขและความหลง โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมีอี.คิว และซี.คิว ค่อนข้างสูง

บุคลิกภาพแบบที่ 8 ผู้นำ

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 8 เป็นคนสง่าผ่าเผย ตรงไปตรงมา ไม่ใส่ใจกับเรื่องเล็กน้อย ทะนงตัว แรงมาแรงไป ใจใหญ่ กล้าตัดสินใจ บางครั้งอาจมีลักษณะคุกคาม ทักแช่ต่อชีวิต คือ “เมื่อได้ลงมือแล้วต้องทำให้สำเร็จ” มักจะเป็นผู้นำ หรือไม่ก็แยกตัวอยู่โดดเดี่ยว ดูแลเพื่อนฝูง หรือ

บริหารที่อยู่ได้อ่านาจนเป็นอย่งดี รู้ดีว่าตนคิดอะไรอยู่ รักความเป็นธรรม และพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อสิ่งนี้

คนแบบนี้ ดูจากภายนอกอาจจะเหมือนกับว่าชอบหาความสุข อาจจะดื่มเหล้าเฮฮา หรือจับเข้าพุดคุยกับเพื่อนอย่งสนิทสนม รู้ว่าอ่านาจนารมีอยู่ที่ใด และหลีกเลี่ยงการถูกควบคุม แต่จะใช้อ่านาจนในการควบคุมผู้อื่นแทน จะใช้กำลังความสามารถของตนอย่งเต็มที่ และสนับสนุนสิ่งที่เห็นว่ามีคุณค่าอย่งสุดใจ

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ ความโกรธ ความก้าวร้าว และความใคร่ โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี เอ.คิวค่อนข้างสูง

บุคลิกภาพด้านที่ 9 ผู้รักสงบ

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 9 จะเป็นเหมือนพุดแห่งสันติภาพ เข้าถึงจิตใจของผู้อื่น มองโลกในแง่ดี และรู้จักปรับตัว ตัดสินใจไม่ได้เด็ดขาด และมักจะตกเป็นฝ่ายรับ รู้ และเข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่น แต่กลับไม่เข้าใจตนเองว่ากำลังคิดอะไร หรือต้องการอะไร ชอบประนีประนอม และใช้ชีวิตอย่งสุขสบาย ยินดีที่จะให้ผู้อื่นบงการโดยไม่ขัดขึ้น อย่งไรก็ตาม หากถูกบีบคั้น ก็อาจจะกลายเป็นคนดื้อรั้น หรือเกิดความคับแค้น มีความสนใจหลากหลาย แต่มักจะปล่อยให้อปัญหาสำคัญ ยืดเยื้อไปจนถึงนาที่สุดท้าย

มีแนวโน้มที่จะหมกมุ่นอยู่กับตนเอง ชอบอ่านหนังสือหรือเที่ยวกับเพื่อน และชอบดูวิดีโอ คนแบบนี้เหมาะที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ย หรือให้คำปรึกษา มีความสามารถในการดำเนินงานตามโครงการให้ลุล่วง

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ ความซื่อาย ซ้ำซาลด และเฉื่อยชา โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี อีคิว และซีคิวค่อนข้างสูง

จากทฤษฎีของบุคลิกภาพที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า ทฤษฎีทางด้านบุคลิกภาพอาจจัดได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. กลุ่มทฤษฎีสมัยเดิม เช่น ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ทฤษฎีของ เชลดอน ทฤษฎีของคาร์ลจุ

2. กลุ่มทฤษฎีสมัยใหม่ คือ แนวคิด 5 มิติใหญ่ของบุคลิกภาพ อาจจัดได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

2.1 กลุ่มทฤษฎีสมัยเดิม เช่น ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ทฤษฎีของ เชลดอน ทฤษฎีของคาร์ลจุ

2.2 กลุ่มทฤษฎีสมัยใหม่ คือ แนวคิด 5 มิติใหญ่ของบุคลิกภาพ ซึ่งได้แก่

2.2.1 กลุ่มของการแสดงออก

2.2.2 กลุ่มของการควบคุมทางอารมณ์

2.2.3 กลุ่มของการเห็นด้วย เห็นพ้อง

2.2.4 กลุ่มของการมีสติรอบคอบ มัดระวัง

2.2.5 กลุ่มของการเปิดรับประสบการณ์ใหม่ ๆ

ซึ่งแต่ละคนจะมีบุคลิกทั้ง 5 กลุ่มนี้ เพียงแต่สัดส่วน และระดับอาจแตกต่างกันไป

สำหรับอีกแนวคิดหนึ่ง คือ แนวคิดของไมเยอร์ – บริกก์ จะสร้างตัวแบบของบุคลิกภาพออกเป็น 16 แบบ จากส่วนผสมของคุณลักษณะ 4 กลุ่ม คือ

1. การมีปฏิสัมพันธ์ต่อสังคม
2. การรวบรวม และรับข้อมูล
3. การตัดสินใจ
4. การมองโลก

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม มาปรับเป็นบุคลิกภาพที่เหมาะสมในการทำงาน เป็นการนำแนวคิดแนวคิด ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรมด้านบวกมาใช้เป็นแนวในการประเมินบุคคลในการทำงานของผู้เรียน ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวมีความง่าย แม่นยำ และสามารถอธิบายรูปแบบของบุคลิกภาพ แต่ละแบบได้อย่างเป็นระบบ

1.3 บุคลิกภาพในการทำงาน

ความหมายของบุคลิกภาพในการทำงาน มีผู้ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี (สืบค้นเมื่อ วันที่ 8 ธันวาคม 2550, จาก <http://opac.vru.ac.th>.) ได้กล่าวถึง บุคลิกภาพที่พึงประสงค์ในการทำงาน ไว้ว่า ในการดำเนินงานจะมีทั้งงานการผลิต การบริหารการขาย การให้บริการ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในแต่ละงานจะอาศัยคุณลักษณะที่แตกต่างกันไป บางงานอาศัยลักษณะส่วนที่เป็นบุคลิกภาพภายในมาก บางงานอาศัยส่วนที่เป็นบุคลิกภาพภายนอกมาก แต่โดยภาพรวมแล้วกล่าวได้ว่า บุคลิกภาพที่พึงประสงค์ในงานอุตสาหกรรม ควรประกอบด้วยลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ความเป็นคนช่างสังเกต ช่างคิด ช่างสืบค้น ช่างแสวงหาคำตอบในปัญหา ทุกสิ่งทุกอย่าง บุคคลที่ประสบความสำเร็จ มักเป็นคนประเภทที่บอกตนเองอยู่เสมอว่า ไม่มีสิ่งใดที่เขาไม่รู้ ไม่มีปัญหาใดที่ตอบไม่ได้ ไม่มีงานใดที่เขาทำไม่ได้ ไม่มีสิ่งใดที่เขาจะเอาชนะไม่ได้ ฯลฯ ลักษณะ

ดังกล่าวส่งผลให้บุคคลมีการเคลื่อนไหวตลอดเวลา ทั้งทางด้านการคิดและการกระทำ

2. ความเป็นผู้ไม่อยู่นิ่งเฉยกับที่ แต่หนักแน่น คือ ชอบการเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงให้ได้อะไรแปลกใหม่อยู่เสมอ แต่จะยังไม่เปลี่ยนหากยังขาดข้อมูลที่เด่นชัดว่าเปลี่ยนแล้วจะต้องไปเผชิญอะไรข้างหน้า

3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทั้งนี้เนื่องมาจากงานในอุตสาหกรรมเป็นงานที่แข่งขัน ถ้าองค์กรใดมีบุคคลที่มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ หาวิธีการแปลกใหม่ก็จะทำให้งานก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว

4. มีหัวใจเป็นการทำงาน คือ ใช้สมองและความคิดในการทำงาน คำนวณผลประโยชน์ที่ได้รับ คำนึงถึงผลเสียที่อาจจะเกิดขึ้น

5. มีหัวใจเพื่องาน คือ มีใจรักในการทำงาน ทำงานเพื่องาน มิใช่ทำงานเพื่อแลกกับค่าแรงหรือเงินเดือนเพียงอย่างเดียว แต่มีความตั้งใจทำงาน สู้งาน และผูกพันกับงานที่ตนรับผิดชอบอยู่

6. มีมนุษยสัมพันธ์ดี ทั้งนี้จะพบว่าในวงการการทำงานเน้นมนุษยสัมพันธ์มาก โดยเฉพาะในเรื่องของการสื่อสาร เนื่องจากการทำงานไม่เพียงแต่จะเข้ากับบุคคลอื่นได้ ยังต้องสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้เป็นอย่างดี และสอนงานคนอื่นได้ด้วย องค์การทำงานมักไม่นิยมคนเก่งที่ถ่างทอด หรือสอนงานหรือทำงานกลุ่มไม่เป็น

7. มีลักษณะผู้นำ ทั้งนี้เนื่องจากความสามารถในการนำเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับผู้ทำงาน เนื่องมาจากงานที่ดีจะต้องมีความเจริญก้าวหน้า ขยายกิจการและสาขาใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการทำงานมานาน เมื่อได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร ถ้าหากเขาเป็นผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำสูงย่อมนำพาธุรกิจให้ก้าวหน้าได้ดีกว่า

8. ความเป็นระเบียบและมีวินัย ลักษณะในส่วนนี้จะส่งผลให้มีความรับผิดชอบ ตรงเวลา ทำงานอย่างมีเป้าหมาย ที่ชัดเจน สามารถคาดคะเนความสำเร็จได้ล่วงหน้า และรู้จักทำงานอย่างมีแผน มีระบบงานที่ดี

9. แสดงออกได้โดยเหมาะสมตามกาลเทศะอันควร ผู้บริหารแสดงตนได้เหมาะสมทั้งการแต่งกาย การเข้าสมาคม ทำทางการเดิน การพูด อิริยาบถต่าง ๆ ตลอดจนจนความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม จะช่วยเสริมสร้างตนเองให้เป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ที่ต้องติดต่อเกี่ยวข้อง

10. มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับภาวะแวดล้อมได้ดี คือ มีความสามารถในการวางแผน และปฏิบัติงานให้ผสมกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมทั้งบุคคล เวลา สถานที่ และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

แหล่งรวมข้อมูลฝึกอบรม (สืบค้นเมื่อ วันที่ 8 ธันวาคม 2550, จาก <http://www.trainer.in.th>) ได้กล่าวถึง บุคลิกภาพในการทำงาน หมายถึง การแสดงออกที่เหมาะสมสอดคล้องกับงาน หรือธุรกิจนั้นในการดำเนินงานให้เจริญก้าวหน้าทันยุค ทันสมัย ทันเหตุการณ์ และรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว โดยส่วนหนึ่งของลักษณะจำเป็นอย่างยิ่งซึ่งเป็นเรื่องที่เรียนรู้ ฝึกฝน และพัฒนาได้ อีกทั้งเมื่อผสมผสานกับความคิดเชิงบวก การมีมนุษยสัมพันธ์ การอยู่ร่วมกันกับเพื่อนร่วมงาน ดีต่อเพื่อน มีหัวใจเป็นคนทำงาน มีหัวใจเพื่องาน เป็นคนช่างสังเกต ไม่อยู่นิ่งเฉย มีระเบียบวินัย มีความยืดหยุ่นก็จะช่วยส่งผลการทำงานเกิดประสิทธิผล และยังบรรลุมิติวัตถุประสงค์ขององค์กร

กองบรรณาธิการของบริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด (2543 : 75) เดวิด เคนเนลล์ กล่าวว่า ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอเนเนียแกรมนี้ มีความง่าย แม่นยำ และลึกซึ้ง สามารถอธิบายรูปแบบของบุคลิกภาพแต่ละแบบได้อย่างเป็นระบบ การแปรเปลี่ยนไปมาของรูปแบบบุคลิกเมื่ออยู่ในภาวะสงบ หรือได้รับความกดดัน ผู้ที่เริ่มเรียน หรือมีความเข้าใจอยู่แล้วสามารถนำเคล็ดลับดังกล่าวมาใช้ในการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ในเวลาอันสั้น มิฉะนั้นเราอาจต้องใช้เวลาหลายปีกว่าที่จะเข้าใจได้ถึงระดับนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาปรับเป็นบุคลิกภาพในการทำงาน ดังนี้

1. บุคลิกภาพด้านที่ 1 คนสมบูรณ์แบบ
2. บุคลิกภาพด้านที่ 2 ผู้ช่วยเหลือ
3. บุคลิกภาพด้านที่ 3 ผู้ประสบความสำเร็จ
4. บุคลิกภาพด้านที่ 4 ปัจเจกชน
5. บุคลิกภาพด้านที่ 5 นักคิด
6. บุคลิกภาพด้านที่ 6 ผู้จงรักภักดี
7. บุคลิกภาพด้านที่ 7 นักผจญภัย
8. บุคลิกภาพด้านที่ 8 ผู้นำ
9. บุคลิกภาพด้านที่ 9 ผู้รักสงบ

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บุคลิกภาพในการทำงาน หมายถึงผู้ที่มีบุคลิก ดังนี้ เป็นคนสมบูรณ์แบบ ชอบช่วยเหลือ เป็นผู้ประสบความสำเร็จ เป็นปัจเจกชน นักคิด จงรักภักดี นักผจญภัย ผู้นำ ผู้รักสงบ การมีความรอบรู้รอบคอบ มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน สามารถ

ปรับตัวเข้ากับสภาวะแวดล้อมได้เป็นอย่างดี

2. มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

2.1 ความหมายมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

ความหมายมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน มีนักการศึกษา ได้ให้ความหมายมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานไว้ ดังนี้

เฮซ อาร์ เซ็นเตอร์ (สืบค้นเมื่อ วันที่ 24 กันยายน 2550, จาก <http://www.hrcenter.co.th>.) ได้ให้ความหมาย มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ไว้ว่า การสร้างความเป็นมิตร หรือความสัมพันธ์เชิงบวกกับบุคคลอื่นโดยการเริ่มต้นทักทาย การสนับสนุนและช่วยเหลือ การรักษา และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รวมทั้งการให้เกียรติบุคคลอื่นปัจจัยความสามารถในด้านหนึ่งที่ทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จ

ชุมนุมคนรักบางแก้ว (สืบค้นเมื่อ วันที่ 24 กันยายน 2550, จาก <http://www.bangkaew.com>.) ได้ให้ความหมายของมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานไว้ว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หรือปะทะสังสรรค์ ที่ทำให้เกิดความพึงพอใจต่อกัน สร้างความสุข ความใกล้ชิด สนิทสนมกันเป็นความร่วมมือร่วมใจในการทำกิจกรรมปัจจุบันและอนาคต

อนุธิดา สุวรรณรัตน์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ให้ความหมายว่า มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน หมายถึง การกระทำที่แสดงลักษณะด้านจิตใจของบุคคลที่ส่งเสริมให้บุคคลนั้นสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ การยิ้มแย้มแจ่มใส การทักทายผู้อื่น การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงาน การให้ความเอาใจใส่สนใจการกระทำและความรู้สึกของผู้อื่น การเป็นผู้รับฟังที่ดี และการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความเข้าใจอันดีต่อกัน

ระวีวรรณ เสวตามร (2540 : 4) กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์เป็นเรื่องของคน การศึกษาเรื่องของมนุษยสัมพันธ์ ทำให้เข้าใจเรื่องของคนที่อยู่แวดล้อมในสังคม เพื่อจะได้สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข มีกำลังปฏิบัติหน้าที่การงานต่าง ๆ ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

วิจิตร อวระกุล (2540 : 170) ได้ให้ความหมายของมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ไว้ว่า การครองใจคนเพื่อให้เกิดความพอใจ รักใคร่ ทำงานอยู่ด้วยความเต็มใจ พอใจและมีความสุขในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาก้าวหน้า

คิบ เดวิดส์ (Keith Davis ; อ้างถึงใน วิจิตร อวระกุล. 2540 : 28) ได้ให้ความหมายของมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ไว้ว่า แรงกระตุ้นร่วมกันของคณะบุคคล ที่ก่อให้เกิดวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ที่จะให้บุคคลร่วมกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยร่วมมือร่วมใจกันให้เกิดผลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

จากความหมายมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน หมายถึง การกระทำที่แสดงลักษณะด้านจิตใจของบุคคลที่ส่งเสริมให้บุคคลนั้นสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับบุคคลอื่น โดยการเริ่มต้นทักทาย การยิ้มแย้มแจ่มใส การให้ความเอาใจใส่ การเป็นผู้รับฟังที่ดี สนใจการกระทำและความรู้สึกของผู้อื่น การรักษาและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รวมทั้งการให้เกียรติบุคคลอื่น การสนับสนุนและช่วยเหลือ การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงานด้วยความเข้าใจอันดีต่อกัน ซึ่งเป็นปัจจัยความสามารถในด้านหนึ่งที่ทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวทางแบบตรวจสอบประเมินตนเองของ ระเบียบวิธีวรรณ เสดตามร (2540 : 218 – 219) นำมาปรับให้เหมาะสมกับเนื้อหา กลุ่มตัวอย่าง และรูปแบบการประเมินที่ผู้วิจัยศึกษา

2.2 ปรัชญามนุษยสัมพันธ์

มีผู้ได้กล่าวถึงปรัชญาของมนุษยสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

วิภาพร มาพบสุข (2543 : 19 - 20) ได้กล่าวถึง ปรัชญาพื้นฐานของมนุษยสัมพันธ์ ปรัชญาพื้นฐานของมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง แนวความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ ในเรื่องของมนุษย์ใน 3 ลักษณะ คือ

1. มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรี (Human Dignity) มนุษย์ทุกคนนับว่าเป็นสัตว์ประเสริฐที่มีความคิด มีความรับผิดชอบ มีสติปัญญา รู้จักความชั่วความดี และมีวัฒนธรรมที่เหนือกว่าสัตว์ทั้งปวง ดังนั้นในการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างมนุษย์นั้นต้องยอมรับว่ามนุษย์ทุกคนต้องการที่จะได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันอย่างมีศักดิ์ศรี ต้องการได้รับการยกย่องชมเชย ต้องการมีเกียรติยศ ต้องการได้รับการยอมรับ และต้องการความยุติธรรม และความเสมอภาคกัน หากมนุษย์ทุกคนในสังคมต่างรับรู้ และตระหนักในการนำไปปฏิบัติต่อผู้อื่น มนุษยสัมพันธ์จึงดีขึ้นได้ และย่อมจะช่วยให้ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติมารวมกลุ่มกันได้อย่างมีเสถียรภาพ มีความสุข และมีความเจริญก้าวหน้า หากสังคมใดไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์เป็นการยากที่จะหาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกลุ่มบุคคลในสังคม

2. มนุษย์มีความแตกต่าง (Individual Differences) มนุษย์ทุกคนมีความแตกต่างกันตั้งแต่เกิด เพราะแต่ละบุคคลต่างมีลักษณะเฉพาะตัวที่ไม่เหมือนใคร เช่น รูปร่าง หน้าตา ผิวพรรณ สติปัญญา อารมณ์ เจตคติ ค่านิยม นิสัย ความเชื่อ ความโลภ และมารยาทต่าง ๆ ซึ่งความแตกต่างเหล่านี้มีความสำคัญสำหรับการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น จึงจำเป็นที่มนุษย์

ทุกคนต้องตระหนัก และควรทำความเข้าใจถึงความแตกต่างเหล่านี้ เพื่อเป็นพื้นฐานของการเข้าใจเรื่องมนุษยสัมพันธ์

3. มนุษย์ต้องการการจูงใจ (Motivation) พฤติกรรมของมนุษย์ทุกคนที่แสดงออกมามีสาเหตุมาจากการได้รับการกระตุ้นจากความต้องการ ที่ผลักดันให้เกิดขึ้นโดยไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งความต้องการดังกล่าว ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ การพักผ่อนนอนหลับ ความต้องการเงิน ฐานะ ตำแหน่ง เกียรติยศ ชื่อเสียง อำนาจ ฯลฯ หากทุกคนได้รับการตอบสนองที่เหมาะสมจากผู้อื่นก็ย่อมก่อให้เกิดความชอบพอ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน และสามารถนำไปสู่การทำกิจกรรม การงานร่วมมือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ความต้องการต่าง ๆ ของมนุษย์หากได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ และเหมาะสม ก็ย่อมก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้

เรียม ศรีทอง (2540 : 11) ได้กล่าวถึง ปรัชญาพื้นฐานของมนุษยสัมพันธ์ ไว้ว่า แนวความเชื่อเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ มีอิทธิพลต่อปฏิบัติการเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ผู้เขียนอาศัยหลักความเชื่อ 3 ประการ ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีคุณค่าแห่งความเป็นคนเท่าเทียมกัน ไม่เลือกเพศ วัย วรรณะ การศึกษา หรือฐานะเศรษฐกิจ มนุษย์ทุกคนรักชีวิต มนุษย์ต้องการติดต่อเกี่ยวข้องกับกันฉันท์มิตร มีความปรารถนาดี และต้องการปฏิบัติจากผู้อื่นอย่างมีเกียรติ ต้องการเป็นคนที่ให้การยอมรับ และให้เกียรติกัน

2. มนุษย์เกี่ยวข้องกับความต้องการที่ไม่สิ้นสุด เมื่อมนุษย์ได้รับการสนองตอบในระดับหนึ่งก็ย่อมก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันในระดับหนึ่งได้เช่นกัน ระหว่างความต้องการทางด้านวัตถุกับจิตใจ แม้ว่าบางครั้งมีความสมบูรณ์ทางด้านวัตถุ แต่ก็มิได้เป็นเครื่องแสดงว่าความต้องการทางจิตใจสมบูรณ์ไปด้วย

3. มนุษย์เป็นเพื่อร่วมทุกข์ ที่ต้องมีชีวิตเวียนว่ายอยู่ในสังสารวัฏเหมือนกัน ฉะนั้นการออกแสดงซึ่งเมตตาต่อกัน โดยไม่จำกัดพรมแดน จะนำมาซึ่งการอยู่ร่วมกันอย่างไม่เบียดเบียนก่อให้เกิดสันติสุขร่วมกัน ความสงบสุขของสังคมขึ้นอยู่กับความสามารถของมนุษย์ในการแสดงความเมตตาต่อกัน

จากปรัชญาพื้นฐานของมนุษยสัมพันธ์ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรี มีความแตกต่างกัน ต้องการแรงจูงใจ มีความต้องการไม่มีที่สิ้นสุด และต้องการเพื่อนร่วมทุกข์ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิด ปรัชญาพื้นฐานของมนุษยสัมพันธ์ซึ่งมีเนื้อหาในเรื่อง มีความเข้าใจผู้อื่น ยกย่องผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นผู้เสียสละ มีน้ำเสียง

สุภาพอ่อนโยน ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส มีความจริงใจต่อผู้อื่น มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมงานกับผู้อื่น เป็นผู้ควบคุมอารมณ์ได้ แต่งกายเหมาะสม เป็นผู้มีอารมณ์ขัน เป็นผู้ฟังที่ดี เป็นผู้ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักใช้คำพูดที่เหมาะสม มีบุคลิกท่าทางดี แสดงความเป็นมิตรกับผู้อื่นก่อนเสมอ หลีกเลี่ยงการโต้เถียง ไม่กระทำตนเหนือผู้อื่น มีความรู้รอบตัวดี ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาปรับเป็นแนวในการตรวจสอบประเมินตนเองในการมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

2.3 มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

กระทรวงสาธารณสุข (สืบค้นเมื่อ วันที่ 8 ธันวาคม 2550, จาก <http://www.dmsc.moph.go.th>) ได้กล่าวถึงมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ดังนี้ คุณลักษณะเฉพาะของผู้มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ผู้มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานนั้นจะมีลักษณะเฉพาะที่พึงประสงค์ อันจะช่วยในการทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ ดังนี้

1. หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา
2. เต็มใจทำงานร่วมกับคนอื่น ไม่หลบหนีสังคม
3. มีจิตใจกว้างขวาง พร้อมทั้งจะรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ๆ แม้จะเป็นเรื่องของตนเอง
4. ยินดีเสียสละผลประโยชน์หรือความสุขส่วนตัว เพื่อผลงานส่วนรวม
5. ชอบเรียนรู้นิสัยใจคอของผู้อื่น เช่น หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชา และพยายามนำความรู้เหล่านั้นมาปฏิบัติในการติดต่อสัมพันธ์กับคนเหล่านั้นให้เป็นผลดี
6. ยินดีเต็มใจที่จะเข้าร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนร่วมงาน และหน่วยงาน โดยถือว่าเป็นความสุขและพอใจที่จะได้รู้จักคุ้นเคยกับเพื่อนร่วมงานมากขึ้น
7. เสนอตัวเข้าช่วยเหลือการงาน โดยไม่คิดว่าเป็นการเสียเปรียบ หรือเหน้อยยากโดยไม่จำเป็น
8. ให้คำแนะนำช่วยเหลือแก่ผู้ที่มีปัญหา หรือต้องการความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ
9. คบหาคนอื่น ๆ ด้วยความเต็มใจ และบริสุทธิ์ใจ ไม่มีการ ถือหา ถือเรา หรือเปรียบเทียบว่าคนที่ดีกว่านั้นในเรื่องการเงิน ความรู้ ครอบครัวย ฯลฯ
10. แสดงน้ำใจแก่เพื่อนร่วมงานในวาระ และโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เช่น การส่งบัตรอวยพรในวาระต่าง ๆ การไปร่วมแสดงความยินดี ฯลฯ

อาภรณ์ ภูวพิพันธ์ (สืบค้นเมื่อ วันที่ 8 ธันวาคม 2550, จาก <http://www.hrcenter.co.th/>.) กล่าวถึง มนุษยสัมพันธ์ในการทำงานว่า ความสามารถด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานเป็นสิ่งที่ดีและพัฒนา และปรับปรุงได้ โดยพยายามปรับเปลี่ยนตนเองให้มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี เพราะ "มนุษยสัมพันธ์" นอกจากจะส่งผลต่อความสำเร็จในการทำงานแล้ว ยังส่งผลต่อสุขภาพจิตในการทำงานอีกด้วย ทั้งนี้ผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดีโดยส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่มองโลกในแง่ดี หรือมองในด้านบวก (Positive Thinking) อยู่เสมอ ดังนั้นหลักของ "R-E-L-A-T-I-O-N" จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการพัฒนาความสามารถด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานให้เกิดขึ้นดังต่อไปนี้

R	Reality	เป็นตัวของเรา ... นำพาความจริงใจ
E	Energetic	กระตือรือร้น สร้างความประทับใจ
L	Listening	รับฟังที่ดี ... เข้าถึงจิตใจ
A	Adaptability	ปรับตัวเป็นเลิศ ... สร้างสายสัมพันธ์
T	Tolerance	อดทนสักนิด ... ชีวิตสุขสันต์
I	Integrity	มีความซื่อสัตย์ ... สร้างความไว้วางใจ
O	Oral Communication	วาจาไพเราะ ... รักษามิตรภาพ
N	Networking	แสวงหาเครือข่าย ... ขยายมิตรสัมพันธ์

ระวีวรรณ เสวตามร (2540 : 218 - 219) กล่าวถึงมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ว่า เป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาความสามารถในการทำงาน ซึ่งสามารถทำให้เกิดขึ้นได้ ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความเข้าใจผู้อื่น แสดงออกโดยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น และสามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสม
2. เป็นผู้ยกย่องผู้อื่น แสดงออกโดยยกย่องชมเชยในการกระทำของเขา
3. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นแสดงออกโดย มีใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็น และการวิพากษ์วิจารณ์พฤติกรรมของตนเองจากผู้อื่น
4. เป็นผู้เสียสละ แสดงออกโดย การให้ความร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่นก่อน
5. มีน้ำเสียงสุภาพอ่อนโยน
6. ชอบช่วยเหลือผู้อื่น
7. มีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส

8. มีความจริงใจต่อผู้อื่น แสดงออกโดย มีความเรียบง่ายไม่ซับซ้อนดีซึ่งเด่น
กับใคร เป็นตัวของตัวเอง ทำและพูดเรื่องจริง
9. มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมงานกับผู้อื่น
10. เป็นผู้ควบคุมอารมณ์ได้ แสดงออกโดย ไม่แสดงออกซึ่งความรู้สึกต่าง ๆ
ได้ง่ายจนเกินไป ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ดีใจ อารมณ์โกรธ อารมณ์เศร้า
11. แต่งกายเหมาะสม
12. เป็นผู้มีอารมณ์ขัน แสดงออกโดย มีความสนุกสนาน ร่าเริง ไม่เคร่งครัด
จริงจังเกินไป
13. เป็นผู้ฟังที่ดี แสดงออกโดยไม่ค้าน ไม่พูดอะไร ฟังว่าเขาพูดอะไร พูดอย่างไร
และหมายถึงอะไร พยายามจัดบรรยากาศ ผ่อนคลายเมื่อมีการสนทนา
14. เป็นผู้ไม่เห็นแก่ตัว แสดงออกโดย ทำอะไรไม่มุ่งหมาย แต่จะเอามาเพื่อตน
ฝ่ายเดียว โดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม การไม่เบียดเบียน มีความเมตตากรุณา มุ่งช่วยเหลือผู้อื่นให้
พ้นทุกข์
15. รู้จักใช้คำพูดที่เหมาะสม
16. มีบุคลิกท่าทางดี
17. แสดงความเป็นมิตรกับผู้อื่นก่อนเสมอ
18. หลีกเลี่ยงการโต้เถียง
19. ไม่กระทำตนเหนือผู้อื่น
20. มีความรู้รอบตัวดี แสดงออกโดยเป็นคนทันเหตุการณ์ และมีจิตใจกว้างขวาง
เป็นคนมีปัญญาคิดรอบคอบ

จากมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นสรุปได้ว่า การกระทำที่แสดง
ลักษณะด้านจิตใจของบุคคล ที่ส่งเสริมให้บุคคลนั้นสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้
อย่างเหมาะสม ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับบุคคลอื่นโดยการเริ่มต้นทักทาย การยิ้มแย้ม
แจ่มใส การให้ความเอาใจใส่ การเป็นผู้รับฟังที่ดี สนใจการกระทำและความรู้สึกของผู้อื่น การรักษา
และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รวมทั้งการให้เกียรติบุคคลอื่น การสนับสนุนและช่วยเหลือ
การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงานด้วยความเข้าใจอันดีต่อกัน ซึ่งเป็นปัจจัยความสามารถ
ในด้านหนึ่งที่ทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จ

ความพึงพอใจ

1. ความหมายความพึงพอใจ

นักการศึกษาได้ให้ความหมายความพึงพอใจ ไว้ ดังนี้

อรรถัย บุญช่วย (2544 : 10) ได้สรุปความหมายความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกและทัศนคติของบุคคล อันเนื่องมาจากสิ่งเร้าและแรงจูงใจ ซึ่งจะปรากฏ ออกมาทางพฤติกรรม โดยแสดงออกมาในลักษณะของความชอบ ความพึงพอใจที่จะเลือกสิ่งใด สิ่งหนึ่ง

ศุภสิริ โสมาเกตู (2544 : 49) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงาน หรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้น ความพึงพอใจในการเรียนจึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียน การสอน และต้องการดำเนินการนั้น ๆ จนบรรลุ โดยที่ความพึงพอใจในการเรียน จะประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล

ปริญภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 122) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจในการทำงาน ไว้ว่า เป็นความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก และได้รับการตอบสนอง คือ ผลที่เป็น ความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญกำลังใจ สิ่งเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน รวมทั้งการส่งผลต่อความสำเร็จ และเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

ประยง คำประโคน (2542 : 39) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจ ว่า ความพึงพอใจ คือ ระดับความรู้สึกพอใจโดยได้บรรลุ หรือได้รับการตอบสนองในความต้องการ ความคาดหวัง ความปรารถนา ความอยากของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากความชอบ ความสนใจ มีทัศนคติที่ดีต่อ สถานการณ์นั้น หรือสิ่งใด ๆ และเห็นว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์ และมีคุณค่า

จากความหมายดังกล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีที่ชอบ ซึ่งจะปรากฏมาทางพฤติกรรมของบุคคล อาจเป็นผลมาจากสิ่งเร้า แรงจูงใจในการจัดการเรียน การสอน การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทฤษฎีสำหรับการสร้างความพึงพอใจ

ทฤษฎีสำหรับการสร้างความพึงพอใจหลายทฤษฎี แต่ทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับ และ มีชื่อเสียง ที่ผู้วิจัยจะนำเสนอ คือ ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow's

Hierarchy of Needs) ที่กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการเหมือนกัน แต่ความต้องการนั้นเป็นลำดับขั้นที่เกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ไว้ ดังนี้ (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. 2544 : 125 - 127)

1. มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอ และไม่มีที่สิ้นสุด ขณะที่ความต้องการสิ่งใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นอีกไม่มีวันจบสิ้น

2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจสำหรับพฤติกรรมอื่นต่อไป ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

3. ความต้องการของมนุษย์จะเรียงเป็นลำดับขั้นตามลำดับความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำ ได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงจะเรียกร้องให้มีการตอบสนอง ซึ่งลำดับความต้องการของมนุษย์มี 5 ขั้นตอน ตามลำดับขั้นจากต่ำไปสูง ดังนี้

3.1 ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการในเรื่องของอาหาร น้ำ อากาศ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย และความต้องการทางเพศ ความต้องการทางด้านร่างกาย จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนก็ต่อเมื่อความต้องการทั้งหมดของคนยังไม่ได้ได้รับการตอบสนอง

3.2 ความต้องการด้านความปลอดภัยหรือความมั่นคง (Security of Safety Needs) ถ้าความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองตามสมควรแล้ว มนุษย์จะต้องการในขั้นสูงต่อไป คือ เป็นความรู้สึกที่ต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคงในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งรวมถึงความก้าวหน้า และความอบอุ่นใจ

3.3 ความต้องการทางสังคม (Social or Belonging Needs) หลังจากที่มีมนุษย์ได้รับการตอบสนองในสองขั้นดังกล่าวแล้วก็就会有ความต้องการสูงขึ้นอีก คือ ความต้องการทางสังคม เป็นความต้องการที่จะเข้าร่วม และได้รับการยอมรับในสังคม

3.4 ความต้องการที่จะได้รับการยอมรับนับถือ (Esteem Needs) เป็นความต้องการให้คนอื่นยกย่องให้เกียรติ และเห็นความสำคัญของตนเอง อยากเด่นในสังคม รวมถึงความสำเร็จ ความรู้ความสามารถ ความเป็นอิสระ และเสรีภาพ

3.5 ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self Actualization) เป็นความต้องการระดับสูงสุดของมนุษย์ ส่วนมากจะเป็นการอยากจะเป็น อยากจะได้ตามความคิดของตน หรือต้องการจะเป็นมากกว่าที่ตัวเองเป็นอยู่ในขณะนี้

จากทฤษฎี ความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความต้องการทั้ง 5 ขั้น ของมนุษย์มีความสำคัญไม่เท่ากัน การมุ่งใจตามทฤษฎีนี้จะต้องพยายามตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ซึ่งที่ความต้องการที่แตกต่างกันไป และความต้องการในแต่ละ

ชั้น จะมีความสำคัญแก่บุคคลมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความพึงพอใจที่ได้รับจากการตอบสนอง ความต้องการลำดับนั้น ๆ

3. การวัดความพึงพอใจ

การวัดความพึงพอใจ ผู้วิจัยได้นำมาจากแบบวัดเจตคติ ของลิเคอร์ต (Likert) ซึ่งเป็นมาตรวัดเจตคติ 5 ชั้น โดยการกำหนดค่าระดับ เช่น เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือในลักษณะอื่น ๆ ที่มี 5 ระดับ โดยแต่ละชั้นต้องเป็นการบอกน้ำหนักการประเมินข้อความต่าง ๆ ที่ได้กำหนดให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นออกมา ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างดังนี้ (กรมวิชาการ. 2545 : 61)

1. รวบรวมข้อความที่ต้องการให้แสดงความคิดเห็น
 2. กำหนดประเด็น และสร้างคำถาม โดยการใช้ภาษาที่ชัดเจน ไม่กำกวม
 3. ตรวจสอบข้อความในคำถาม ให้สอดคล้องกับแนวทางการตอบ เช่น เห็นด้วย / ไม่เห็นด้วย/ หรือชอบ/ ไม่ชอบ เป็นต้น
 4. นำแบบวัดที่สร้างไปทดลองขึ้นต้น เพื่อ ดูความชัดเจนของข้อความ
 5. กำหนดค่าของน้ำหนัก คะแนนตัวเลือกในแต่ละข้อ เช่น 5 – 1 หรือ 4 – 0 เป็นต้น
- การวัดความพึงพอใจที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ดังนี้ การวัดความพึงพอใจ โดยการกำหนดค่าระดับ แต่ละชั้นเป็นการบอกน้ำหนักการประเมินข้อความต่าง ๆ ที่กำหนดให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นออกมา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบสาธิต

ลาวัลย์ ศรีศิลปนันท์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบสาธิตกับวิธีการสอนแบบใช้ใบงาน และวิธีการสอนแบบใช้วีดิทัศน์ วิชางานประดิษฐ์ และงานช่าง กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทักษะในการปฏิบัติงาน 4 กิจกรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ 2 กิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 งาน ข. ขวด แต่งตัว วิธีการสอนแบบสาธิตสูงกว่าวิธีการสอนแบบใช้ใบงาน งานกล่องของขวัญฉันทาเอง วิธีการสอนแบบใช้ใบงานสูงกว่าวิธีการสอนแบบใช้วีดิทัศน์

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบสาธิต สรุปได้ว่า วิธีการสอนแบบสาธิตทำให้นักเรียน มีทักษะในการปฏิบัติงานสูงกว่าวิธีการสอนแบบใช้ใบงาน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

สุนททรัพย์ บุญสมบัติ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้แหล่งเรียนรู้ และ ภูมิปัญญาในจังหวัดนนทบุรี เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในจังหวัดนนทบุรี คือ ได้หลักสูตรนนทบุรีนครแห่งความรื่นรมย์ ที่มีลักษณะเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใช้เวลาเรียน 1 ภาคการศึกษา 40 ชั่วโมง มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต ประกอบด้วย สาระการเรียนรู้ 13 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ จากบ้านตลาดขวัญสู่นนทบุรี : ความเป็นมาของจังหวัด นนทบุรี แหล่งเรียนรู้ของนนทบุรี กระแสการพัฒนาของนนทบุรี ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรมของ ชาวนนนทบุรี ภูมิปัญญาด้านการจัดการทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมของชาวนนนทบุรี ภูมิปัญญา ด้านหัตถกรรมของชาวนนนทบุรี ภูมิปัญญาด้านวิสาหกิจชุมชน และ OTOP นนทบุรี การบริหารราชการ ของจังหวัดนนทบุรีและยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนนทบุรี การดำเนินชีวิตในสังคมของชาวนนนทบุรี ภาษาและวรรณกรรมของชาวนนนทบุรี ศิลปกรรม และประเพณีของชาวนนนทบุรี บุคคลสำคัญของ จังหวัดนนทบุรี และหลักธรรมน้อมนำสู่ กิจกรรมการเรียนรู้ใช้วิธีเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค วงกลมการเรียนรู้ จิกซอว์ และ STAD วิธีเรียนแบบแบ่งกลุ่มศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้ วิธีสอน แบบสตอรี่ไลน์ และการทำโครงงาน สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย ใบความรู้ ใบงาน เอกสาร ที่เกี่ยวข้อง แผนที่ วัสดุทัศน CD วัด และสภาพแวดล้อมในจังหวัดนนทบุรี มีการวัด และประเมินผล จากการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม การนำเสนอผลงาน การอภิปราย คะแนนการทำใบงาน คะแนนการทำแบบทดสอบ การทำโครงงาน การสรุปเนื้อหา และการทำแบบฝึกปฏิบัติ/แบบฝึกหัด

จากการตรวจสอบคุณภาพโครงร่างหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน พบว่า จุดหมาย ของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา ความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกับหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น การกำหนดชื่อ หน่วยการเรียนรู้ และการกำหนดเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความเหมาะสมในการจัดลำดับชื่อหน่วยการเรียนรู้ และ การกำหนดเวลาที่ใช้สอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิยังม ีความเห็นด้วยการแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 13 หน่วย โดยมีข้อสังเกตบางประการ ได้แก่ การเน้น ความรู้ค่อนข้างมาก บางแผนใช้สื่อมากอาจทำให้สอนไม่ทัน ใบความรู้บางเรื่องควรมีภาพประกอบ

และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังบางหน่วยมีมากเกินไป

อารี มาลา (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ รายวิชาวิทยาศาสตร์ ว 102 เรื่อง ระบบนิเวศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่จัน จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า แผนกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือวิชาวิทยาศาสตร์ ว 102 เรื่อง ระบบนิเวศที่พัฒนาขึ้น เน้นวิธีเรียนรู้แบบร่วมมือจำนวน 6 แบบ ได้แก่ การต่อบทเรียน (Jigsaw) การเรียนรู้ด้วยกัน (Learning Together) การสืบค้นเป็นกลุ่ม (Group Investigation) การเขียนรอบวง (Round Table) การเล่ารอบวง (Round Robin) และการร่วมกันคิด (Numbered Heads Together) มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 70 / 70 และมีผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

ปานวาสน์ มหาลลิต (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพเจตคติประกอบ ตามรูปแบบของเทลเลเจน และวอลเลอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพเจตคติประกอบที่สร้างขึ้นเป็นไปตามรูปแบบของ เทลเลเจน และวอลเลอร์ โดยมีคะแนนที่ปกติอยู่ระหว่าง T0 ถึง T98

เขมวดี คัมภีรานนท์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพแบบพึ่งพาผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. ความเที่ยงตรงเชิงพินิจของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพแบบพึ่งพาผู้อื่น องค์ประกอบในแต่ละด้าน และรวมทั้งฉบับ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .04 ทุกค่า 2. อำนาจจำแนกรายชื่อของแบบทดสอบ จำนวน 60 ข้อ รวมทั้งฉบับมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

ชัชฎาพร มลารัตน์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กิจกรรมกลุ่มที่มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยในด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านมนุษยสัมพันธ์ และพฤติกรรมด้านสังคมเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ สรุปได้ว่า ภายหลังที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และทดสอบบุคลิกภาพ นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปปรับใช้ ในการดำรงชีวิตได้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

ประคอง สุขพุ่ม (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับเจตคติของผู้ปกครองต่อ โรงเรียนอานวยพิทยฯ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียน อานวยพิทยฯ มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อโรงเรียนอานวยพิทยฯ ในทางบวก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ 0.712 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อนุดิชา สุวรรณรัตน์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบวิธีการพัฒนา มนุษยสัมพันธ์ ด้วยวิธีการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวแบบมาราธอน และแบบปกติของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านชำมูลนาถ จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการ เข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวแบบมาราธอน และนักเรียนที่ได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวแบบปกติ มีมนุษยสัมพันธ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมนุษยสัมพันธ์ สรุปได้ว่า มนุษยสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับ เจตคติ ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตได้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

อรทัย บุญช่วย (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน การสอนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ราชภัฏรำคำแหง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความพึงพอใจต่อการเรียน การสอนวิทยาศาสตร์โดยรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมี ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ด้านอาจารย์ผู้สอน วิธีสอน และกิจกรรม การเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการวัด และประเมินผลนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ ในระดับปานกลาง นักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความพึงพอใจ ต่อการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในแต่ละด้าน และโดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มี ระดับความสามารถทางการเรียนแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ใน

แต่ละด้าน และโดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ด้านวิธีสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และโดยรวมทั้ง 3 ด้าน นักเรียนแต่ละระดับชั้นมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ยกเว้นอาจารย์ผู้สอน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แต่ละระดับชั้นมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่สอนโดยอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์กับกลุ่มนักเรียนที่สอนโดยนักศึกษาฝึกสอนวิทยาศาสตร์ มีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในแต่ละด้าน และโดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ประยง คำประโคน (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในโปรแกรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพลศึกษา ในชั้นเรียนกับโปรแกรมการจัดการแข่งขันกีฬา ภายในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ผลของการศึกษาพบว่า 1. ความพึงพอใจในโปรแกรม การจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ในชั้นเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60) 2. ความพึงพอใจในโปรแกรมการจัดการแข่งขันกีฬา ภายในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 3.68) 3. ความพึงพอใจในโปรแกรม การจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในชั้นเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับโปรแกรมการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .756$)

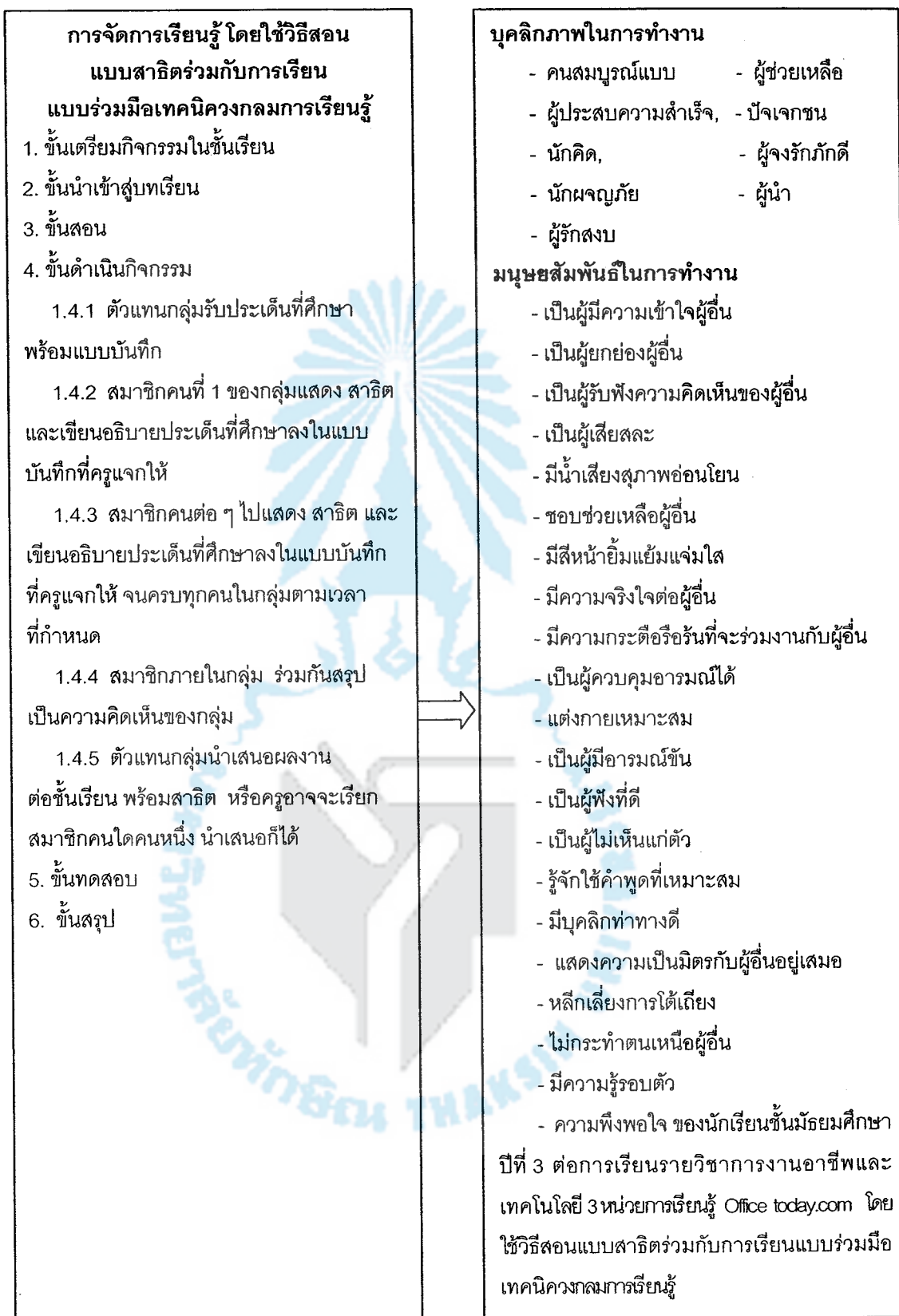
จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ สรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจในการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่ดี เพื่อจะได้ทราบความต้องการของผู้เรียน และสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจและมีความสุขในการเรียน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ในเรื่องต่อไปนี้ บุคลิกภาพ มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน วิธีการสอนแบบสาธิต และวิธีเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ เห็นว่า การวิจัยเรื่อง กิจกรรมกลุ่มที่มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพนั้น ภายหลังนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยในด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านมนุษย์สัมพันธ์ และพฤติกรรมด้านสังคม เพิ่มขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม วิธีการสอนแบบสาธิตสูงกว่าวิธีการสอนแบบใช้ใบงานงานกล่องของขวัญฉันทำเอง และกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนแบบร่วมมือ เทคนิควงกลมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ อีกทั้งผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี และ

การวัดความพึงพอใจในการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ดี เพื่อจะได้ทราบความต้องการของผู้เรียน และสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ และมีความสุขในการเรียน ผู้วิจัยจึงเชื่อว่า วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ จะทำให้นักเรียนมีบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน มีความสัมพันธ์ทางบวก และการวัดความพึงพอใจในการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่ดี เพื่อจะได้ทราบความต้องการของผู้เรียน และสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ และมีความสุขในการเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเกิดแนวคิด ให้ความสำคัญ สนใจที่จะศึกษา บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง บุคลิกภาพ มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน และความพึงพอใจของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลม
การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามรายละเอียด
ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบแผนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้าง และหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหาดใหญ่
วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551
ซึ่งเรียนรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Officetoday.com จำนวน 2 กลุ่ม
รวม 70 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหาดใหญ่
วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551
จำนวน 1 กลุ่ม จำนวน 35 คน ที่จัดนักเรียนคละตามความสามารถโดยการสุ่มแบบกลุ่ม
(Cluster Random Sampling)

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยใช้แบบแผน
การวิจัยแบบกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการเรียนรู้ (One Group Pretest - Posttest Design)
ซึ่งมีแบบแผนการวิจัย ดังนี้

O ₁	X	O ₂
----------------	---	----------------

O₁ คือ การทดสอบก่อนการเรียนรู้

O₂ คือ การทดสอบหลังการเรียนรู้

X คือ การสอนโดยการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค
วงกลมการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Officetoday.com เรื่อง บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 แผน ๆ ละ 4 ชั่วโมง รวมเวลาเรียน 16 ชั่วโมง
2. แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงานก่อนและหลังการเรียนรู้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้
3. แบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานก่อนและหลังการเรียนรู้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้
4. แบบสอบถามความพึงพอใจ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อวิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้
 - 1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3)
 - 1.2 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
 - 1.3 วิเคราะห์เนื้อหาที่จะนำมาสอน ได้แก่ เนื้อหารายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Office today.com เรื่อง บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

1.4 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับเรื่อง บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

1.5 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการและวิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

1.6 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ เรื่อง บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 แผน ๆ ละ 2 ชั่วโมง แต่ละแผนมีองค์ประกอบ ดังนี้

1.6.1 มาตรฐานการเรียนรู้

1.6.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.6.3 จุดประสงค์การเรียนรู้

1.6.4 สาระสำคัญ

1.6.5 สาระการเรียนรู้

1.6.6 กิจกรรมการเรียนรู้

1.6.7 การวัดผลประเมินผล

1.6.8 เกณฑ์การตัดสินผลการประเมิน

1.6.9 สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1.6.10 บันทึกหลังสอน

1.6.11 ข้อเสนอแนะ

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมของกิจกรรมในการสอนแต่ละครั้ง และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try - out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน ซึ่งเรียนรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Office today. com แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งก่อนนำแผนการจัดการเรียนรู้

ไปใช้จริง

2. แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงาน

2.1 ศึกษาแบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงาน บุคลิกภาพ 9 รูปแบบของเดวิด เดเนียลส์

2.2 นำแบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงาน จำนวน 34 ข้อ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพหรือเอเนนแกรมมาปรับเป็นบุคลิกภาพที่เหมาะสมในการทำงาน โดยการนำแนวคิดทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพหรือเอเนนแกรมมาปรับมาให้เป็นแนวในการประเมินบุคคลในการทำงานของผู้เรียน ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวมีความง่าย แม่นยำ และสามารถอธิบายรูปแบบของบุคลิกภาพแต่ละแบบได้อย่างเป็นระบบ

2.3 นำแบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงานไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84

3. แบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

3.1 ศึกษาแบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของระวีวรรณ เสวตามร

3.2 นำแบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน จำนวน 20 ข้อ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวทางแบบตรวจสอบประเมินตนเองของระวีวรรณ เสวตามร (2540 : 218 – 219) นำมาปรับให้เหมาะสมกับเนื้อหา กลุ่มตัวอย่าง และรูปแบบการประเมินที่ผู้วิจัยศึกษา

3.3 นำแบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Officetoday.com โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียน รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Officetoday.com โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

4.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียน รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Officetoday.com โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ จำนวน 15 ข้อ

4.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียน รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Officetoday.com โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ

4.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียน รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Office today.com โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งก่อนนำแบบสอบถามไปใช้จริง โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลโดยวิธีการ ดังนี้

1. ประเมินบุคลิกภาพในการทำงานก่อนการเรียนรู้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงาน โดยนักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียนประเมิน และครูประเมินนักเรียน แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย
2. ประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานก่อนการเรียนรู้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน โดยนักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียนประเมิน และครูประเมินนักเรียน แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย
3. ทำการทดลองสอน โดยใช้ วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน ๆ ละ 4 ชั่วโมง เวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ชั่วโมง ใช้เวลาทั้งหมด 16 ชั่วโมง
4. ประเมินบุคลิกภาพในการทำงานหลังการเรียนรู้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงาน โดยนักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียนประเมิน และครูประเมินนักเรียน แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย
5. ประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานหลังการเรียนรู้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน โดยนักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียนประเมิน และครูประเมินนักเรียน แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย
6. สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อการเรียนรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลม

การเรียนรู้ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจหลังการเรียนรู้กับนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) (บุญมี พันธุ์ไทย. 2545 : 157)

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญมี พันธุ์ไทย. 2545 : 160)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.1 เปรียบเทียบบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ t - test dependent แบบข้อมูลกลุ่มเดียวไม่เป็นอิสระต่อกัน (บุญมี พันธุ์ไทย. 2545 : 170)

2.2 หาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย (Pearson Product - Moment) ระหว่างบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 109)

2.3 หาค่าเฉลี่ย (Mean) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ (บุญมี พันธุ์ไทย. 2545 : 157)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีในบทนี้ เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะกล่าวถึงสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายทางการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนด

N	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
T	แทน	ค่าที
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเสนอเป็น 4 ตอน ตามลำดับดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนหลังจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 35 คน ก่อนและหลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากแบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงานของนักเรียน ก่อนและหลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ผลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากแบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงานของนักเรียนก่อนและหลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ (n = 35)

บุคลิกภาพ ด้านที่	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1	4.94	0.79	6.81	0.61
2	5.34	0.66	7.01	0.73
3	3.33	0.58	4.18	0.89
4	3.57	0.65	4.08	0.77
5	6.28	0.75	7.61	0.57
6	3.99	0.67	4.57	0.71
7	4.87	0.68	5.98	0.89
8	4.54	0.60	6.47	0.68
9	4.61	0.79	6.03	0.90
รวม	41.47	2.72	52.73	3.61

จากตารางที่ 1 แสดงว่าบุคลิกภาพในการทำงานของนักเรียนก่อนและหลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือ เทคนิควงกลมการเรียนรู้ ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 41.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.72 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 52.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.61

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจากแบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงานของนักเรียนก่อนและหลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจากแบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงานของนักเรียนก่อนและหลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ (n = 35)

บุคลิกภาพ ด้านที่	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	4.94	0.79	6.81	0.61	13.17**
2	5.34	0.66	7.01	0.73	13.21**
3	3.33	0.58	4.18	0.89	7.30**
4	3.57	0.65	4.08	0.77	5.41**
5	6.28	0.75	7.61	0.57	12.72**
6	3.99	0.67	4.57	0.71	6.86**
7	4.87	0.68	5.98	0.89	11.74**
8	4.54	0.60	6.47	0.68	13.68**
9	4.61	0.79	6.03	0.90	8.70**
รวม	41.47	2.72	52.73	3.61	21.05**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 แสดงว่าบุคลิกภาพในการทำงานของนักเรียน จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากแบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนก่อนและหลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ผลปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากแบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนก่อน และหลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ (n = 35)

ข้อที่	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1	1.08	0.40	1.32	0.31
2	1.15	0.43	1.42	0.37
3	1.09	0.31	1.44	0.35
4	1.11	0.46	1.42	0.37
5	1.44	0.25	1.70	0.28
6	1.18	0.28	1.40	0.27
7	1.16	0.46	1.45	0.39
8	1.25	0.37	1.63	0.31
9	1.10	0.43	1.45	0.35
10	1.08	0.51	1.31	0.39
11	1.14	0.26	1.65	0.31
12	1.22	0.33	1.72	0.33
13	1.24	0.34	1.55	0.36
14	1.23	0.37	1.55	0.33
15	1.23	0.36	1.72	0.33
16	1.34	0.25	1.79	0.26

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อที่	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
17	1.13	0.34	1.38	0.35
18	1.27	0.46	1.60	0.37
19	1.19	0.33	1.44	0.30
20	1.10	0.27	1.37	0.21
รวม	23.73	0.30	30.31	1.81

จากตารางที่ 3 แสดงว่ามนุษย์สัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนก่อนและหลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 30.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.81

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจากแบบประเมินมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนก่อนและหลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ผลปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจากแบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนก่อน
และหลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลม
การเรียนรู้ (n = 35)

ข้อที่	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	1.08	0.40	1.32	0.31	4.35**
2	1.15	0.43	1.42	0.37	4.90**
3	1.09	0.31	1.44	0.35	6.66**
4	1.11	0.46	1.42	0.37	4.60**
5	1.44	0.25	1.70	0.28	6.24**
6	1.18	0.28	1.40	0.27	5.67**
7	1.16	0.46	1.45	0.39	5.19**
8	1.25	0.37	1.63	0.31	6.22**
9	1.10	0.43	1.45	0.35	6.16**
10	1.08	0.51	1.31	0.39	3.74**
11	1.14	0.26	1.65	0.31	9.73**
12	1.22	0.33	1.72	0.33	8.84**
13	1.24	0.34	1.55	0.36	5.59**
14	1.23	0.37	1.55	0.33	6.44**
15	1.23	0.36	1.72	0.33	8.02**
16	1.34	0.25	1.79	0.26	9.90**
17	1.13	0.34	1.38	0.35	4.78**
18	1.27	0.46	1.60	0.37	5.45**
19	1.19	0.33	1.44	0.30	4.94**
20	1.10	0.27	1.37	0.21	6.19**
รวม	23.73	3.00	30.31	1.81	16.96**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 แสดงว่ามนุษย์สัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามนุษย์สัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียน หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ผลปรากฏดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่าง บุคลิกภาพและมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ (n = 35)

บุคลิกภาพในการทำงาน	มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน	r
บุคลิกภาพด้านที่ 1 คนสมบูรณ์แบบ		0.51
บุคลิกภาพด้านที่ 2 ผู้ช่วยเหลือ		0.70
บุคลิกภาพด้านที่ 3 ผู้ประสบความสำเร็จ		0.63
บุคลิกภาพด้านที่ 4 ปัจเจกชน		0.51
บุคลิกภาพด้านที่ 5 นักคิด		0.50
บุคลิกภาพด้านที่ 6 ผู้จงรักภักดี		0.57
บุคลิกภาพด้านที่ 7 นักผจญภัย		0.62
บุคลิกภาพด้านที่ 8 ผู้นำ		0.53
บุคลิกภาพด้านที่ 9 ผู้รักสงบ		0.59
ภาพรวม		0.88

จากตารางที่ 5 แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียน หลังใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กัน โดยนักเรียนมีบุคลิกภาพด้านที่ 2 ผู้ช่วยเหลือ สัมพันธ์กับมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานมากที่สุด ($r = 0.70$) และมีบุคลิกภาพด้านที่ 5 นักคิด สัมพันธ์กับมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานน้อยที่สุด ($r = 0.50$)

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนหลังจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ผลปรากฏดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจของนักเรียนหลังจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ($n = 35$)

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	นักเรียนได้เรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้ใหม่	4.00	0.54	มาก
2.	นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิด และกระบวนการกลุ่ม	4.22	0.65	มาก
3.	นักเรียนมีความสุขที่ได้เรียนจากสื่อจริง และได้ลงมือปฏิบัติจริง	4.31	0.63	มาก
4.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายทำให้นักเรียนสนุกสนานในการเรียน	4.03	0.75	มาก
5.	นักเรียนมีความสุขในการเรียน ที่ครูสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียน และเป็นกันเองกับนักเรียน	4.00	0.64	มาก
6.	นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น	4.17	0.75	มาก
7.	นักเรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน	4.03	0.75	มาก
8.	นักเรียนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์	4.17	0.66	มาก
9.	นักเรียนมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนเองและกลุ่ม	4.26	0.61	มาก
10.	นักเรียนกล้าแสดงออก	4.11	0.76	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
11.	การได้ทำงานกลุ่ม นักเรียนมีโอกาสให้ความรู้แก่เพื่อน	3.94	0.54	ปานกลาง
12.	สื่อประกอบการเรียนน่าสนใจ และเหมาะสมกับเนื้อหา	4.23	0.69	มาก
13.	สื่อช่วยให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ได้ดีขึ้น	4.03	0.57	มาก
14.	นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานตัวเอง	4.03	0.62	มาก
15.	นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของเพื่อนในกลุ่ม	3.89	0.72	ปานกลาง
ภาพรวม		3.83	0.62	มาก

จากตารางที่ 6 แสดงว่าความพึงพอใจของนักเรียนหลังจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิต ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 โดยระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ นักเรียนมีความสุข ที่ได้เรียนจากสื่อจริง และได้ลงมือปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 4.31$) และระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของเพื่อนในกลุ่ม ($\bar{X} = 3.89$)

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีในบทนี้ กล่าวถึงบทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

บทย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกภาพในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียน จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้
2. เพื่อเปรียบเทียบมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียน จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อวิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ซึ่งเรียนรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 จำนวน 2 กลุ่ม รวม 70 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 1 กลุ่ม รวม 35 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น คือ วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

2.2 ตัวแปรตาม คือ

2.2.1 บุคลิกภาพในการทำงาน

2.2.2 มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

2.2.3 ความพึงพอใจต่อวิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือ เทคนิควงกลมการเรียนรู้

3. ขอบเขตเนื้อหา

ผู้วิจัยใช้เนื้อหาตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Officetoday.com เรื่อง บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ การใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน

4. ระยะเวลาในการวิจัย

ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 8 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยการใช้ วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Officetoday.com เรื่อง บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 แผน ๆ ละ 4 ชั่วโมง รวมเวลาเรียน 16 ชั่วโมง

2. แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงาน ก่อนและหลังการเรียนรู้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

3. แบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ก่อนและหลังการเรียนรู้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

4. แบบสอบถามความพึงพอใจ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อวิธีสอนแบบสาธิต ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประเมินก่อนเรียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงาน โดยนักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียนประเมินและครูประเมินนักเรียน จากนั้นบันทึกผลการประเมินไว้เป็นคะแนนก่อนการเรียนรู้ เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. ประเมินก่อนเรียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน โดยนักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียนประเมินและครูประเมินนักเรียน จากนั้นบันทึกผลการประเมินไว้เป็นคะแนนก่อนการเรียนรู้ เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3. ทำการทดลอง โดยการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน รวม 8 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ชั่วโมง ใช้เวลาทั้งหมด 16 ชั่วโมง

4. ประเมินหลังเรียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงาน โดยนักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียนประเมิน และครูประเมินนักเรียน จากนั้นบันทึกผลการประเมินไว้เป็นคะแนนหลังการเรียนรู้ เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5. ประเมินหลังเรียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน โดยนักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียนประเมินและครูประเมินนักเรียน จากนั้นบันทึกผลการประเมินไว้เป็นคะแนนหลังการเรียนรู้ เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6. สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อการเรียนรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Officetoday.com โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจหลังการเรียนรู้กับนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.1 เปรียบเทียบบุคลิกภาพในการทำงานก่อนและหลังเรียน หลังจากเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ t - test dependent แบบข้อมูลกลุ่มเดียวไม่เป็นอิสระต่อกัน

2.2 เปรียบเทียบมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนก่อนและหลังจากเรียน โดยใช้ วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ t – test dependent แบบข้อมูลกลุ่มเดียวไม่เป็นอิสระต่อกัน

2.3 หาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย (Pearson Product - Moment) ระหว่างบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

2.4 หาค่าเฉลี่ย (Mean) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

สรุปผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ดังนี้

ผลการประเมินบุคลิกภาพในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 41.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.72 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 52.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.61 ดังนั้น บุคลิกภาพในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การเปรียบเทียบมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียน จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ดังนี้

ผลการประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ย 23.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.00 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 30.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.81 ดังนั้น มนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ดังนี้

ผลการประเมินความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวกทุกข้อ โดยนักเรียนมีบุคลิกภาพด้านที่ 2 ผู้ช่วยเหลือสัมพันธ์ทางบวกกับมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานมากที่สุด ($r = 0.70$) และมีบุคลิกภาพด้านที่ 5 นักคิด สัมพันธ์ทางบวกกับมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานน้อยที่สุด ($r = 0.50$)

4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 3.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 อยู่ในระดับมาก โดยระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ นักเรียนมีความสุขที่ได้เรียนจากสื่อจริง และได้ลงมือปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 4.31$) และระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของเพื่อนในกลุ่ม ($\bar{X} = 3.89$)

อภิปรายผล

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญนำมาอภิปราย ดังนี้

1. บุคลิกภาพในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยบุคลิกภาพในการทำงานของนักเรียนหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน ที่เป็นเช่นนี้เพราะการเรียนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมการเรียนเป็นกลุ่ม นักเรียนได้กระทำการตามการสาธิต ได้แสดงความคิดเห็นทุกคนก่อนที่จะนำมาสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม แสดงให้นักเรียนเห็นว่า ทุกคนมีความสำคัญ ซึ่งก่อนการเรียนนักเรียนได้ทำแบบประเมินก่อนเรียนแบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงาน ทำให้นักเรียนได้รับรู้แนวทางในการปฏิบัติตน เพื่อพัฒนา

ตนเอง ซึ่งสอดคล้องดังที่ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 101) กล่าวไว้ว่า วิธีสอนแบบสาธิต เป็นวิธีสอนที่ผู้สอนหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง (อาจเป็นวิทยากรที่ผู้สอนเชิญมาแสดงหรือกระทำให้ดูเป็นตัวอย่างพร้อม ๆ กับการบอก อธิบาย เพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงในเชิงรูปธรรม ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตกระบวนการ ขั้นตอนการสาธิตนั้น ๆ และลงมือปฏิบัติ ในขณะเดียวกันนักเรียนได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการปรับตัวเข้าหากัน ก่อให้เกิดความสามัคคี สามารถช่วยกันแก้ปัญหา จนทำให้งานกลุ่มบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับที่ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2546 : 30 – 31) สรุปไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือ เป็นกระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน เป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งต่างคนต่างช่วยกันเรียนรู้ ด้านเนื้อหา โดยลดความสามารถกลุ่มละประมาณ 4 คน ประกอบด้วยนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน การแบ่งกลุ่มแบบนี้จะทำให้คนเก่งเอื้ออาทรช่วยเหลือคนปานกลาง และคนอ่อน มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น มีความเป็นผู้นำมากขึ้น ส่วนคนปานกลาง ก็จะเรียนรู้วิธีเรียนจากคนเก่ง และเอื้ออาทรต่อคนอ่อน ๆ ก็จะได้รับความช่วยเหลือส่งเสริมจากคนเก่งและคนปานกลาง ส่วนคะแนนจะใช้คะแนนรวมทั้งกลุ่มเป็นหลัก ดังนั้น สมาชิกทุกคนจะต้องช่วยเหลือกันเรียนรู้ เพื่อทำคะแนนให้สูง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชฎาพร มาลารัตน์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง กิจกรรมกลุ่มที่มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยในด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านมนุษยสัมพันธ์และพฤติกรรมด้านสังคมเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียน หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน ที่เป็นเช่นนี้เพราะการเรียนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ได้มีการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มย่อย โดยการมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3 – 6 คน ช่วยกันเรียนรู้ เพื่อไปสู่เป้าหมายของของกลุ่ม ซึ่งเป็นการฝึกให้นักเรียนกล้าที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่ม เป็นผู้รับฟังที่ดี ทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความเข้าใจอันดี รู้จักปรับตัว ดังที่ อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์ (2550) กล่าวถึงมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานว่า ความสามารถด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานเป็นสิ่งที่พัฒนาและปรับปรุงได้ โดยพยายามปรับเปลี่ยนตนเองให้มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี เพราะ

"มนุษยสัมพันธ์" นอกจากจะส่งผลต่อความสำเร็จในการทำงานแล้ว ยังส่งผลต่อสุขภาพจิตในการทำงานอีกด้วย ทั้งนี้ ผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี โดยส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่มองโลกในแง่ดีหรือมองในด้านบวก (Positive Thinking) อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องตามที่ อนุธิดา สุวรรณรัตน์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวไว้ว่า มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน เป็นการกระทำที่แสดงลักษณะด้านจิตใจของบุคคลที่ส่งเสริมให้บุคคลนั้นสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ การยิ้มแย้มแจ่มใส การทักทายผู้อื่น การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงาน การให้ความเอาใจใส่สนใจการกระทำ และความรู้สึกละเอียดอ่อนของผู้อื่น การเป็นผู้รับฟังที่ดี และการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความเข้าใจอันดีต่อกัน ในขณะเดียวกัน ระวีวรรณ เสวตามร (2540 : 4) ก็ได้กล่าวถึงมนุษยสัมพันธ์เป็นเรื่องของคน การศึกษาเรื่องของมนุษยสัมพันธ์ทำให้เข้าใจเรื่องของคนที่อยู่แวดล้อมในสังคม เพื่อจะได้สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข มีกำลังปฏิบัติหน้าที่การทำงานต่าง ๆ ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพในการทำงานและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนจากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือ เทคนิควงกลมการเรียนรู้ พบว่า บุคลิกภาพในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน โดยบุคลิกภาพด้านที่ 2 ผู้ช่วยเหลือ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานมากที่สุด ($r = 0.70$) และบุคลิกภาพด้านที่ 5 นักคิด มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานน้อยที่สุด ($r = 0.50$) จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพในการทำงานดี ก็จะมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานดีไปด้วย ในขณะเดียวกันก็ส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อบุคคลรอบข้าง เหตุเป็นเช่นนี้เพราะการเรียนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือ เทคนิควงกลมการเรียนรู้ ได้นำแนวคิดที่นักวิชาการได้ให้ความหมายวิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้มาประยุกต์หลอมรวมกันจัดการเรียนการสอน โดยที่ผู้สอน แสดงหรือกระทำให้เป็นตัวอย่าง พร้อมทั้งบอกหรืออธิบายผู้เรียนให้ได้รับประสบการณ์ตรงในเชิงรูปธรรม จากนั้นใช้กระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือ และช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งกำหนดลักษณะการรวมกลุ่มที่ชัดเจน ให้มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อให้ตนเองและกลุ่มประสบความสำเร็จเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นขั้นตอน นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันตามสภาพการณ์ต่าง ๆ จึงส่งผลให้นักเรียนที่มีบุคลิกภาพในการทำงานดี ก็จะมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานดีไปด้วย ซึ่งเป็นไปตามหลักการสำคัญของการเรียนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประคอง สุขพุ่ม (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับเจตคติของผู้ปกครองต่อโรงเรียน อำนวยพิทยา เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนอำนวยการพิทยา มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อโรงเรียนอำนวยการพิทยาในทางบวก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.712 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อวิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.83 แสดงให้เห็นว่าวิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ได้รับความสนใจจากนักเรียน ๆ ได้แสดงออกและแสดงความคิดเห็นทุกคน สังเกตได้จากนักเรียนให้ความสนใจเข้าเรียนตรงเวลา ไม่คุยระหว่างเพื่อนนักเรียนสาธิต ส่งงานตามกำหนด และสามารถสาธิตได้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสำหรับการสร้างความพึงพอใจ คือทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) ที่กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการเหมือนกัน แต่ความต้องการนั้นเป็นลำดับขั้นที่เกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ไว้ดังนี้ (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภณ. 2544 : 125 - 127) ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจสำหรับพฤติกรรมอื่นต่อไป ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรทัย บุญช่วย (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ด้านอาจารย์ผู้สอน วิธีสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ควรคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

1.1 ในการจัดการเรียนรู้ ควรสร้างบรรยากาศที่ดี เอื้อต่อการเรียนรู้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยการรับฟังและสนับสนุน ส่งเสริมผู้เรียนให้มีกำลังใจที่จะเรียนรู้

1.2 ครูควรเปิดโอกาสและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้โดยทั่วถึง ย้ำเน้นให้ผู้เรียนรู้คุณค่าของตนเอง เพราะมีนักเรียนบางคนไม่เห็นถึงความสำคัญของบุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

1.3 การอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กลุ่มดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่น เพื่อให้ นักเรียนเกิดทักษะเต็มศักยภาพ เพราะในบางคาบ อุปกรณ์การเรียนการสอนเกิดปัญหาขัดข้อง

1.4 สถานที่ควรจัดให้เหมาะกับการจัดกิจกรรม เพราะเมื่อหมดคาบสอน ระหว่างคาบ มีการเปลี่ยนห้องเรียน ทำให้เกิดเสียงรบกวน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลม การเรียนรู้ในระดับชั้นอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ในช่วงชั้นที่ 4 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลม การเรียนรู้

2.3 ควรศึกษาวิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านอื่น ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด แนวทางสู่การปฏิบัติ.
กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
กระทรวงสาธารณสุข. (2550). คุณลักษณะเฉพาะของผู้มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน.
กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2550.
จาก <http://www.dmsc.moph.go.th>.
การศึกษานานาชาติ. (2550). วิธีสอนแบบสาธิต. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2550
จาก http://www.sobkroo.com/ed_3.htm.
กองบรรณาธิการของบริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด. (2543). พัฒนาบุคลิกภาพ เสริมสร้าง
เชาวน์ปัญญา. กรุงเทพฯ : บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด.
ขวัญหทัย สมัคคุณ. (2541). ผลของการเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อความสามารถในการอ่าน
ภาษาไทยเพื่อความเข้าใจและความคงทนในการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
เขมวดี คัมภีรานนท์. (2544). การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพแบบพึ่งพาผู้อื่น
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน, สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). การปฏิรูป
การเรียนรู้ ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี. กรุงเทพฯ : โอเดียนสแควร์.
ชุนนุมนคนรักบางแก้ว. (2550). ความหมายมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน. สืบค้นเมื่อ
วันที่ 24 กันยายน 2550. จาก <http://www.bangkaew.com>.
ชัชฎาพร มาลารัตน์. (2543). กิจกรรมกลุ่มที่มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ :
โรงเรียนมงฟอร์ต.
ดำรง ประเสริฐกุล. (2550). ความหมายบุคลิกภาพ. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2550.
จาก <http://opac.vru.ac.th>.

- ทศนา แหมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2548). ศาสตร์การสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ด้านสิทธิการพิมพ์ จำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์นจัดพิมพ์.
- ประคอง สุขพุ่ม. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับเจตคติของผู้ปกครอง ต่อโรงเรียนอานวยพิทยฯ เขตดินแดง
- ประยง คำประโคน. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ในชั้นเรียนกับโปรแกรมการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรียาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัทพิมพ์ดี.
- ปานวาสน์ มหาลลิต. (2544). การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพเจตคติประกอบตามรูปแบบของเทลเลเจน และวอลเลอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- บุญมี พันธุ์ไทย. (2545). ระเบียบวิธีวิจัยการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2544). ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- พนม เผ่าเจริญ. (2542). การสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ. น. 6 – 8. ผลงานทางวิชาการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. (2550). บุคลิกภาพในการทำงาน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2550. จาก <http://opac.vru.ac.th>.
- ระวีวรรณ เสวตามร. (2540). ยุทธวิธีเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วันทิพย์.
- เรียม ศรีทอง. (2540). มนุษยสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ฝ่ายเอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา. (2544). หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี. สงขลา : โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา.

- ลาวัลย์ ศรีศิลปนันท์. (2544). การเปรียบเทียบการสอนแบบสาธิตกับวิธีสอนแบบใช้ใบงาน และวิธีการสอนแบบใช้วีดิทัศน์ วิชางานประดิษฐ์และงานช่าง กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วณิช สุธารัตน์. (2544). เอกสารคำสอนรายวิชาการประยุกต์วิทยาเพื่อการเรียนรู้ พระนครศรีอยุธยา : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วิชาการดอทคอม. “ความหมายวิธีสอนแบบสาธิต.” สืบค้นเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2550.
จาก <http://learners.in.th>.
- วิทยา นาควัชระ. (2546). อยู่อย่างสง่า. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ. บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด. (มหาชน).
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2546). “การจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้.”
หน้า 30 – 37. การวัดผลการศึกษา มมส. ปีที่ 9 ฉบับ ก.ค.
- วิภาพร มาพบสุข. (2543). มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- วิจิตร อวระกุล. (2542). เทคนิคมนุษยสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พริ้นติ้งเฮาส์.
- ศุภสิริ โสมาเกต. (2544). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการเรียนรู้โดยโครงงานกับการเรียนรู้ตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมศักดิ์ ขจรเจริญกุล. (2534). “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมใจ ในการรวมกลุ่มเรียนคณิตศาสตร์”
สารพัฒนาหลักสูตร. 58. (กันยายน 2534) ม 19 – 23.
- สุนนท์ สินธพานนท์ และคณะ. (2545). การจัดกระบวนการเรียนรู้ : เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- สุพานี สถงภูพานิช. (2549). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุจินต์ วิศวรรานนท์ และพัชรี ผลโยธิน. (2540). การจัดกระบวนการเรียนรู้ : เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- สมณทนา พรหมบุญ และอรพรรณ พรสีมา. (2540). วารสารครุศาสตร์. 26 (กรกฎาคม – ตุลาคม 2540). 28 – 29.

สุมนทิพย์ บุญสมบัติ. (2545). การใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในจังหวัดนนทบุรี.

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2540). 19 วิธีจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ

กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี. (2545). พระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ :

พริกหวานกราฟฟิค.

แหล่งรวมข้อมูลฝึกอบรม. บุคลิกภาพในการทำงาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2550.

จาก <http://www.trainer.in.th>.

อรทัย บุญช่วย. (2544). รายงานการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอน

วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย

รามคำแหง กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อรนุช ลิ้มศิริ. (2542). หลักสูตรและการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อนุดิชา สุวรรณรัตน์. (2543). การเปรียบเทียบวิธีการพัฒนามนุษย์สัมพันธ์ด้วยวิธีการเข้า

กลุ่มฝึกความรู้สึกไวแบบมาราธอน และแบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 2 โรงเรียนบ้านชำมุลนาก จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2540). หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรีนติ้ง เฮาส์.

อาภรณ์ ภูววิทยพันธ์. (2550). "R-E-L-A-T-I-O-N" กับการพัฒนาความสามารถด้าน

มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2550.

จาก <http://www.hrcenter.co.th/>.

อารี มาลา. (2542). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ รายวิชา

วิทยาศาสตร์ 02. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เฮช อาร์ เซ็นเตอร์. (2550). ความหมายมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 24

กันยายน 2550. จาก <http://www.hrcenter.co.th>.

Johnson, David, Johnson, Roger and Edythe Johnson Holubee. (1993). Cooperative in the Classroom. Minnesota : interaction Book.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันท ชาติทอง อาจารย์โปรแกรมวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

อาจารย์ถวิล อนันตพงศ์ อาจารย์โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

อาจารย์พนอนิษ ศิริวงศ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านบุคลิกภาพ
ข้าราชการบำนาญ วิทยาลัยพยาบาลราชชนนี สงขลา

ภาคผนวก ข
สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์
สำเนาหนังสือตอบขอบคุณ

ที่ ศธ 0531.18/ฐ๑

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

๒ มีนาคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์พนอนิช ศิริวงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 ชุด

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางสาวศลิษา วรรณสุวรรณ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาคพิเศษ ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บุคลิกภาพ มนุษย์สัมพันธ์ใน
การทำงาน และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการ
เรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. อาจารย์ ดร.นพเก้า ณ พัทลุง ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์
จากท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจสอบเครื่องมือวิทยานิพนธ์ โดยจะมาขอรับคืนในวันอังคารที่ 1
เมษายน 2551

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ มีสุข)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร., โทรสาร 0-7444-3988

ที่ ศธ 0531.18/561

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 9000

19 มีนาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในหน่วยงานของท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิทยานิพนธ์

เรียน คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 ชุด

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางสาวศลิษา วรรณสุวรรณ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาคพิเศษ ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้ กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บุคลิกภาพ มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน และความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยมีคณะกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. อาจารย์ ดร.นพเก้า ณ พัทลุง ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม กรรมการ

ดังนั้น เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ ผศ.ดร.สมนึก ธาตุทอง และอาจารย์ถวิล อนันตพงศ์ ซึ่งเป็นบุคลากรในหน่วยงานของท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจสอบเครื่องมือวิทยานิพนธ์ โดยจะมาขอรับ คืนในวันอังคารที่ 1 เมษายน 2551

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้.

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ มีสุข)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร., โทรสาร 0-7444-3988

ที่ ศร 0531.18/๙๙

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

๗ มีนาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบขอบคุณ

เรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

อ้างถึง หนังสือ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่ ศร.0531.18/562 ลง 25 มีนาคม ๒๕๕๑

ตามหนังสือที่อ้างถึง มหาวิทยาลัยทักษิณ ได้ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในหน่วยงานของท่านคือ ผศ.ดร.มนต์ ราชทอง และอาจารย์ถวิล อนันตพงศ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจสอบเครื่องมือวิทยานิพนธ์ ของ นางสาวศลิษา วรรณสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท ของมหาวิทยาลัยทักษิณ ความทราบแล้วนั้น

บัดนี้ ผู้เชี่ยวชาญได้ดำเนินการ ตรวจสอบเครื่องมือวิทยานิพนธ์ให้แก่นิสิตดังกล่าว เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอบขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ มีสุข)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร., โทรสาร 0-7444-3988

ที่ ศธ 0531.18/๗๗

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

๒1 มีนาคม 2551

เรื่อง ขอบขอบคุณ

เรียน อาจารย์พนอนิช ตีรวงศ์

อ้างถึง หนังสือ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่ ศธ.0531.18/561 ลง 25 มีนาคม 2551

ตามหนังสือที่อ้างถึง มหาวิทยาลัยทักษิณ ได้ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญดำเนินการ
ตรวจสอบเครื่องมือวิทยานิพนธ์ ของ นางสาวศลิษา วรรณสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท ของมหาวิทยาลัย
ทักษิณ ความทราบแล้วนั้น

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ประคิษฐ์ มีสุข)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร., โทรสาร 0-7444-3988

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103
 เรื่อง บุคลิกภาพ เวลาเรียน 4 คาบ

1. สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่เกี่ยวข้อง

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1

เข้าใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะ มีคุณธรรม มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน เพื่อดำรงชีวิตและครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ งานธุรกิจ

มาตรฐาน ง 1.2 มีทักษะ กระบวนการทำงาน และการจัดการ การทำงานเป็นกลุ่ม การแสวงหาความรู้ สามารถแก้ปัญหาในการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่องาน

2. สาระสำคัญ

บุคลิกภาพ คือ ลักษณะอันเป็นเอกลักษณ์โดยรวมของบุคคล เป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกคน ผู้ที่มีบุคลิกภาพดี ย่อมเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ และส่งผลให้การกระทำต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จ อีกทั้งการศึกษาเรื่อง ทฤษฎีบุคลิกภาพ จะช่วยให้เกิดความเข้าใจบุคคล ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นแนวทางในการสร้างเสริมตนเองและผู้ร่วมปฏิบัติงานให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานของตน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ช่วยให้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ และทฤษฎีของบุคลิกภาพ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 4.1 อธิบายความหมาย ของบุคลิกภาพได้
- 4.2 บอกความสำคัญของบุคลิกภาพได้
- 4.3 มีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีบุคลิกภาพ
- 4.4 สาธิตบุคลิกภาพที่ดีในการทำงานได้
- 4.5 สาธิตย้อนกลับเกี่ยวกับบุคลิกภาพในการทำงานได้
- 4.6 ส่งงานที่ได้รับมอบหมายได้ตามกำหนดเวลา

5. สาระการเรียนรู้

- 5.1 ความหมายของบุคลิกภาพ
- 5.2 ความสำคัญของบุคลิกภาพ
- 5.3 ทฤษฎีบุคลิกภาพ

6. กระบวนการจัดการเรียนรู้ (คาบที่ 1 – 2)

ดำเนินการสอนโดยใช้ วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ใช้เวลา 4 คาบ ดังนี้

- คาบที่ 1 ดำเนินกิจกรรมขั้นที่ 1 - 2
- คาบที่ 2 ดำเนินกิจกรรมขั้นที่ 3 - 4
- คาบที่ 3 ดำเนินกิจกรรมขั้นที่ 5
- คาบที่ 4 ดำเนินกิจกรรมขั้นที่ 6

6.1 ขั้นเตรียมกิจกรรมในชั้นเรียน

- 6.1.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มละความสามารถ เก่ง กลาง อ่อน กลุ่มละ 4 คน อัตราส่วน 1 : 2 : 1 เพื่อเตรียมทำงานร่วมกันเป็นวงกลมการเรียนรู้ พร้อมตั้งชื่อกลุ่ม
- 6.1.2 นักเรียนทำแบบประเมินก่อนเรียน ดังนี้

- 6.1.2.1 แบบประเมินบุคลิกภาพตนเอง
- 6.1.2.2 แบบประเมินบุคลิกภาพนักเรียนโดยเพื่อนของนักเรียน
- 6.1.2.3 แบบประเมินบุคลิกภาพของนักเรียนโดยครู
- 6.1.2.4 แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงานของนักเรียน

6.1.2.5 แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงานของนักเรียนโดยเพื่อนของ
นักเรียน

6.1.2.6 แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงานของนักเรียนโดยครู

6.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

6.2.1 นำเข้าสู่บทเรียนด้วยการตั้งคำถาม "บุคลิกภาพที่ดีเป็นอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร"

6.2.2 นักเรียน ชาย – หญิง แข่งขันกันตอบบนกระดานดำ ให้เวลา 5 นาที

6.2.3 นักเรียน และครูช่วยกันจัดลำดับความถูกต้อง ฝ่ายที่ตอบได้มากที่สุดเป็นฝ่ายชนะ รับรางวัลจากครู

6.2.4 ให้นักเรียนยกตัวอย่าง เพื่อนที่มีบุคลิกภาพดี และเป็นที่ชื่นชมของเพื่อน

6.2.5 นักเรียนดูบทเรียนคอมพิวเตอร์ โปรแกรมนำเสนอ Microsoft Powerpoint เกี่ยวกับบุคคลที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งมีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับของสังคม ได้แก่

6.2.5.1 คุณอานันท์ ปันยารชุน

6.2.5.2 ดร. อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา

6.2.5.3 คุณวนิดา เรท

6.2.5.4 คุณพาที สารสิน

6.2.6 ครูบอกนักเรียนถึงบุคลิกภาพที่ดีของบุคคลเหล่านี้ว่าเป็นปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ พร้อมยกตัวอย่างผลงานให้นักเรียนทราบ

6.2.7 ให้นักเรียนยกตัวอย่างเพื่อนที่มีบุคลิกภาพดีและเป็นที่ชื่นชมของเพื่อน เพื่อเป็นการจูงใจให้นักเรียนกล้าแสดงออก ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน

6.3 ขั้นสอน

6.3.1 ครูแสดง สาทิต กระทำให้ดูเป็นตัวอย่าง ลักษณะผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะส่วนบุคคล

6.3.2 ครูอธิบายประกอบการสาธิตให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงในเชิงรูปธรรม

6.4 ขั้นดำเนินกิจกรรม

6.4.1 ตัวแทนนักเรียนมารับใบความรู้ เรื่อง บุคลิกภาพ พร้อมแบบบันทึก

6.4.2 สมาชิกคนที่ 1 ของกลุ่มสาธิตการมีบุคลิกภาพที่ดี พร้อมเขียนอธิบายถึง

การมีบุคลิกภาพที่ดีทำอย่างไร ตามความคิดเห็นของตนเอง

6.4.3 สมาชิกคนต่อ ๆ ไปสาธิตจนครบทุกคนเป็นวงกลมการเรียนรู้ พร้อมเขียนอธิบายถึงการมีบุคลิกภาพที่ดีทำอย่างไร เป็นความคิดเห็นของตนเอง ลงในแบบบันทึกที่ครูแจกให้จนครบทุกคนในกลุ่ม

6.4.4 ให้สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกัน สรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม

6.4.5 ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน พร้อมสาธิตหรือครูจะเรียกสมาชิกคนใดคนหนึ่งนำเสนอก็ได้ ซึ่งจะต้องสาธิตให้ได้ทุกคน

6.4.6 นักเรียนทำใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2

6.5 ขั้นทดสอบ

ครูสุ่มนักเรียน 1 คน ในแต่ละกลุ่ม สาธิตให้ดูเพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมากน้อยเพียงใด และนำคะแนนที่ได้มาคิดเป็นคะแนนกลุ่ม และเป็นคะแนนของสมาชิกทุกคน

6.6 ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ตรวจผลงานนักเรียน ชักถามถึงปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาของนักเรียน หลังจากนั้นให้การเสริมแรงแก่ผลสำเร็จของนักเรียน และของกลุ่ม โดยการพูดชมเชย พร้อมให้รางวัล

7. กระบวนการวัดผลประเมินผล

7.1 ประเมินด้านความรู้

7.1.1 วิธีการ

การทดสอบความรู้เรื่องบุคลิกภาพ

7.1.2 เครื่องมือ

ใบงาน และแบบทดสอบที่ 1

7.1.3 เกณฑ์

7.1.3.1 คะแนนเต็ม 20 คะแนน

7.1.3.2 คะแนนจากการตรวจผลงาน ได้คะแนนไม่น้อยกว่า 60 %

7.2 ประเมินทักษะการปฏิบัติ/กระบวนการ

7.2.1 วิธีการ

7.2.1.1 สาทิตย์ย้อนกลับบุคลิกภาพในการทำงานได้

7.2.1.2 นำเสนอข้อมูลของกลุ่มได้

7.2.2 เครื่องมือ

7.2.2.1 ใบงานที่ 2

7.2.2.2 แบบประเมินการปฏิบัติงานกลุ่ม

7.2.3 เกณฑ์

7.2.3.1 คะแนนเต็ม 30 คะแนน

7.2.3.2 คะแนนจากการตรวจผลงาน ได้คะแนนไม่น้อยกว่า 60 %

25 - 30 คะแนนระดับคุณภาพ ดี

18 - 24 คะแนนระดับคุณภาพ พอใช้

1 - 17 คะแนนระดับคุณภาพ ปรับปรุง

7.3 ประเมินเจตคติ

7.3.1 วิธีการ

ส่งงานที่ได้รับมอบหมายได้ตามกำหนดเวลา

7.3.2 เครื่องมือ

แบบประเมินการส่งงานกลุ่ม

7.3.3 เกณฑ์

คะแนนเต็ม 5

0 คะแนน ไม่สามารถส่งงานได้

1 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 4 วัน

2 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 3 วัน

3 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 2 วัน

4 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 1 วัน

5 คะแนน สามารถส่งงานได้ตรงเวลาที่กำหนด

8. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

8.1 สื่อ

8.1.1 แบบประเมินก่อนเรียน

8.1.1.1 แบบประเมินบุคลิกภาพตนเอง

8.1.1.2 แบบประเมินบุคลิกภาพนักเรียนโดยเพื่อนของนักเรียน

8.1.1.3 แบบประเมินบุคลิกภาพของนักเรียนโดยครู

8.1.1.4 แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงานโดยนักเรียน

8.1.1.5 แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงานโดยครู

8.1.2 ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง บุคลิกภาพ

8.1.3 ใบงานที่ 1

8.1.4 แบบทดสอบที่ 1

8.1.5 ใบงานที่ 2

8.1.6 แบบประเมินการปฏิบัติงานกลุ่ม

8.1.7 แบบประเมินการส่งงานกลุ่ม

8.1.8 ตัวอย่างบุคลิกภาพ ซึ่งสามารถสืบค้นได้จากหนังสือ วารสาร นิตยสาร

หนังสือพิมพ์ และจุลสาร เป็นต้น

8.1.9 บทเรียนคอมพิวเตอร์โปรแกรมนำเสนอ Microsoft Powerpoint เรื่อง
บุคลิกภาพของบุคคลที่มีชื่อเสียง

8.2 แหล่งการเรียนรู้

8.2.1 ห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย
สมบูรณกุลกันยา

8.2.2 ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์

8.2.3 ห้องสมุดกลุ่มสาระต่าง ๆ ของโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา

8.2.4 ห้องสมุดประชาชน

8.2.5 อินเทอร์เน็ต

8.2.6 ห้อง ICT โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา

8.2.7 อื่น ๆ

บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

.....

(นางสาวศลิษา วรรณสุวรรณ)
 อาจารย์ประจำวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3
 Office today.com

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(.....) (.....)

หัวหน้ากลุ่มสาระ/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

รองผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการ/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ใบความรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี **ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**
 รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103
เรื่อง บุคลิกภาพ **เวลาเรียน 4 คาบ**

บุคลิกภาพ

ความหมาย ความสำคัญของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Personality มาจากคำศัพท์ภาษาลาตินว่า Persona หมายถึง หน้ากากที่ตัวละครสวมใส่เวลาเล่นละคร ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบว่ามนุษย์ทุกคนย่อมมีบทบาทไปตามหน้ากากที่สวมใส่ แต่ในชีวิตประจำวันบุคลิกภาพของบุคคลมักจะมองในแง่ของคุณลักษณะทั่ว ๆ ไปของบุคคลนั้น มุ่งไปในทางคุณลักษณะทางกายและทางใจ แต่นักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้หลายทัศนะด้วยกัน เช่น

มอร์แกน (Morgan) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง คุณสมบัติและคุณลักษณะเด่นของบุคคล รวมถึงการปรับตัวของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

ฮิลการ์ด (Hilgard) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะรวม ๆ ของบุคคล และวิธีการแสดงออกทางพฤติกรรม ซึ่งกำหนดการปรับตัวตามแบบฉบับของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อม

ชวนพิศ ทองทวี ได้ให้ความหมายไว้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลทั้งภายในและภายนอกที่จะช่วยในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมและแสดงลักษณะที่เป็นเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล

กองบรรณาธิการของบริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด (2543 : 67) บุคลิกภาพ หมายถึง พฤติกรรมที่มีลักษณะเฉพาะของมนุษย์ เป็นการกระทำที่ทำประจำและสอดคล้องกัน ไม่ใช่การกระทำโดยบังเอิญเป็นครั้งคราว ที่มาของคำว่า บุคลิกภาพ ในภาษาอังกฤษ คือ "Personality" นั้นเข้าใจว่ามาจากคำภาษาลาติน "Person" ซึ่งหมายถึงหน้ากากที่ชาวกรีกใช้สวมใส่ในการแสดงละครเวที นอกจากนี้ ยังหมายถึงตัวละครและนักแสดงด้วย บางครั้งยังหมายถึงคนที่มีลักษณะเฉพาะ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 214) บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง สภาพนิสัยจำเพาะคน แต่นิสัย หมายถึง ความประพฤติที่เคยชิน ดังนั้น บุคลิกภาพก็คือความประพฤติที่เคยชินจำเพาะ

สุพานี สฤษฏ์วานิช (2549 : 115 - 116) บุคลิกภาพ หมายถึง ผลรวมของพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งได้แสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัยเฉพาะตัว นอกเหนือจากลักษณะทางกายภาพ คือ เป็นการ

รวมกันระหว่างลักษณะท่าทางการแสดงออกต่าง ๆ และทางอารมณ์ สติปัญญา และความสามารถ ในการเข้าสังคมที่แตกต่างกันของแต่ละคน

روبบิน (Robbin). (2003, อ้างถึงใน สุพานี สฤญวานิช. 2549 : 115) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพ คือ ส่วนผสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ภายในตัวบุคคลในเรื่องต่าง ๆ เช่น การรับรู้ แรงจูงใจ การเรียนรู้ ทศนคติ และอารมณ์ เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะสะท้อนออกมาให้เห็นในลักษณะภายนอกที่ปรากฏ (Appearance) เช่น รูปร่างหน้าตาดี ดูฉลาดเฉลียว และการแต่งกายที่สุภาพ เรียบร้อยเสมอ และพฤติกรรม (Behaviors) ต่าง ๆ แสดงออก และบุคลิกภาพบางส่วนจะเป็นการตระหนักหรือเข้าใจในตัวเอง

สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง สภาวะทุกอย่างที่ประกอบกันขึ้นเป็นลักษณะของบุคคล อันเป็นเอกลักษณ์ของบุคคลโดยส่วนรวม ทั้งลักษณะทางกาย ซึ่งสังเกตได้ง่าย อันได้แก่ รูปร่าง หน้าตา กิริยาท่าทาง น้ำเสียง คำพูด ความสามารถทางสมอง ทักษะการทำการกิจกรรมต่าง ๆ และลักษณะทางจิต ซึ่งสังเกตได้ค่อนข้างยาก ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิด เจตคติ ค่านิยม ความสนใจ ความมุ่งมั่น อุดมคติ เป้าหมาย และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ลักษณะดังกล่าวมีที่มาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมของแต่ละคนที่ต้องพัฒนาให้เหมาะสมแก่สถานการณ์แวดล้อม การพัฒนาบุคลิกภาพเป็นผลซึ่งเกิดจากการเรียน และการฝึกในทุก ๆ ด้าน จะส่งผลให้เกิดบุคลิกภาพที่ดีเป็นที่ยอมรับในสังคม

ความสำคัญของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ ทั้งในด้านส่วนตัวและด้านการทำงาน ผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดีเป็นที่ชื่นชอบของคนโดยทั่วไป ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ของชีวิต บุคลิกภาพมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ ทั้งในด้านส่วนตัว และด้านการทำงาน ผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดีเป็นที่ชื่นชอบของคนโดยทั่วไป ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ของชีวิต อีกทั้งได้รับความร่วมมือจากบุคคลอื่นได้มากขึ้น และเมื่อมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลดีก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพให้ดียิ่งขึ้นเรื่อย ๆ บุคคลที่มีบุคลิกภาพดีมักจะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เพราะมีความเชื่อมั่น มีโอกาสมากกว่า ตลอดจนรู้วิธีที่จะปรับตัวให้เข้ากับคนเหล่านั้นได้ ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพราะคนที่มีบุคลิกภาพดีจะได้เปรียบคนอื่น ๆ เสมอ เพราะการมีบุคลิกภาพดีจะทำให้ได้รับความเชื่อมั่นศรัทธาจากผู้พบเห็น และคนที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วย ดังนั้นการทำงานหรือประกอบ

กิจกรรมต่าง ๆ ย่อมได้รับความร่วมมือจากคนส่วนใหญ่มากกว่าคนที่มีความบกพร่องไม่เต็ม สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ริต้า แอล. แอตคินสัน และคณะ (Atkinson and others. 1993 : 489) ได้กล่าวถึง บุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพ ซึ่งเป็นลักษณะเด่นเฉพาะของบุคคล ทั้งด้านการคิด อารมณ์ การกระทำ และรูปแบบพฤติกรรม เป็นตัวกำหนดท่าทีปฏิกิริยาของผู้คนต่อการแสดงตนในสิ่งแวดล้อม จากคำกล่าวนี้นี้จะเห็นได้ว่า บุคลิกภาพเป็นสิ่งเอื้ออำนวยต่อการประพฤติปฏิบัติของบุคคล เป็นตัวจักรที่สำคัญยิ่งต่อพฤติกรรม และพฤติกรรมก็เป็นสิ่งรังหรือผลักดันให้คน ๆ นั้นก้าวหน้า หรือถอยหลัง ถ้ายังมีบุคลิกภาพดี คุณค่าของคน ๆ นั้นก็ย่อมมากขึ้น คำว่าบุคลิกภาพในที่นี้ควรเน้นบุคลิกภาพที่เหมาะสมตามบทบาทหน้าที่และสถานะของบุคคล

ในการดำเนินงานซึ่งเป็นงานที่ต้องอาศัยคุณลักษณะส่วนตัวของผู้ดำเนินงาน ทั้งด้านไหวพริบ ปฏิภาณ การคิดวิเคราะห์ ความมีเหตุมีผล การรู้ทันคน ทันเหตุการณ์ รอบรู้ กล้าได้ กล้าเสีย กล้าเสี่ยง พร้อมต่อการพบปะ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนทุกประเภท ทุกระดับ ปรับตัวได้โดยรวดเร็วตามบทบาทหน้าที่และสถานะ สายตากว้างไกล ยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ฯลฯ คุณลักษณะทั้งหมดที่กล่าวมานี้คือ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของบุคคลนั่นเอง ซึ่งบางคนมีลักษณะดังกล่าวมาก บางคนมีน้อย ส่งผลให้ดำเนินงานได้ในระดับที่ต่างกันไป นอกจากนั้นในส่วนของบุคลิกภาพภายนอกที่ปรากฏคนอื่นเห็น ทั้งรูปร่าง หน้าตา ท่าทาง การวางตน การแต่งกาย ยังสะท้อนภาพลักษณ์ขององค์กร สร้างความน่าเชื่อถือและสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ซึ่งเป็นปัจจัยเสริมในการติดต่อธุรกิจกับผู้อื่น ส่งผลให้กิจการก้าวหน้าได้

อาจกล่าวเป็นข้อ ๆ ถึงความสำคัญของบุคลิกภาพได้ ดังนี้

1. บุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

บุคลิกภาพในส่วนที่เกี่ยวกับแรงจูงใจ มีอิทธิพลสูงมากต่อการทำงาน ถ้าบุคคลมีแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะเป็นแรงผลักดันให้มานะพยายาม ดำเนินงานสู่ความสำเร็จ ทำให้บุคคลมีความอดทน ต่อสู้ บากบั่น ใช้ความสามารถ ลงทุนลงแรง สนใจใฝ่รู้ในทุกสิ่งที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนางานให้เจริญก้าวหน้า แต่ถ้าบุคคลมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ก็จะลงทุนลงแรงน้อย เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายน้อยลงไป ทำให้งานขาดประสิทธิภาพ

2. บุคลิกภาพกำหนดทิศทางการดำเนินงาน

บุคลิกภาพทางด้านความคิดริเริ่ม ด้านกล้าได้กล้าเสีย และด้านความระมัดระวัง รอบคอบ มีผลต่อทิศทางการดำเนินงาน ถ้าบุคคลมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สูง มักดำเนินงาน

โดยคิดค้นความแปลกใหม่และดำรงงานให้คงอยู่หรือก้าวหน้าต่อไป หรือถ้ามีบุคลิกภาพแบบกล้าได้กล้าเสีย บุคคลมักจะยอมเสี่ยง กล้าเผชิญกับความล้มเหลว แต่จะมีบุคคลบางประเภทที่มีบุคลิกภาพ ด้านความระมัดระวัง รอบคอบสูง บุคคลประเภทนี้ มักจะไม่ลงทุนกับสิ่งที่ไม่แน่นอน และจะทำงานประเภทที่ก้าวได้เรื่อยๆ คือ ก้าวช้าแต่ตนเองรู้สึกว่ามันคง

3. บุคลิกภาพมีผลต่อความน่าเชื่อถือ

บุคลิกภาพบางด้านมีส่วนช่วยสร้างเสริมความน่าเชื่อถือ หรือทำให้บุคคลมี “เครดิต” ในความรู้สึกของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ถ้าบุคคลเป็นผู้ที่รักษาคำพูด อารมณ์มั่นคง มีเหตุผล วางตนได้ถูกต้องตามกาลเทศะ มีน้ำใจ ทำอะไรโดยนึกถึงใจเขาใจเรา บุคคลประเภทนี้ถ้าเป็นหัวหน้าก็จะเป็นที่ยอมรับของลูกน้อง เป็นมิตรที่ดี และสร้างความรู้สึกชอบพอไว้วางใจให้แก่ลูกค้ายได้ แต่ถ้าบุคคลมีลักษณะตรงกันข้าม คือไม่น่าเชื่อถือ ก็มักเกิดปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน คือผู้อื่นอาจไม่ไว้วางใจ ไม่เชื่อถือศรัทธา ไม่ยอมรับ ไม่ร่วมงานด้วย ซึ่งอาจสร้างความเสียหายให้กับงานได้ เพราะถ้าไม่เป็นที่น่าเชื่อถือ ก็ย่อมไม่สามารถดำเนินงานร่วมกับผู้อื่นได้โดยราบรื่น

4. บุคลิกภาพมีผลต่อการสร้างสัมพันธ์กับผู้ร่วมเส้นทางการทำงาน

ลักษณะบุคลิกภาพบางด้านของบุคคล มีส่วนช่วยสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลผู้นั้นกับผู้มาติดต่อเกี่ยวข้องด้วย บุคคลที่มีลักษณะพร้อมเป็นมิตรกับผู้คน ยิ้มแย้ม เป็นกันเอง ทำตัวให้ผู้อื่นเข้าถึงได้ และเต็มอกเต็มใจในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น สนใจความคิด ความรู้สึกของผู้อื่น จะเป็นปัจจัยเสริมในการประสานงานและการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ส่งผลสู่ความเจริญก้าวหน้าขององค์กร แต่ถ้ามีบุคลิกภาพที่ขัดกับการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น อาจส่งผลเชิงลบต่องานของตนได้

จากที่กล่าวมาเป็นเพียงสังเขปเกี่ยวกับบุคลิกภาพบางประการ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน ต่อทิศทางการดำเนินงาน ต่อความน่าเชื่อถือในตัวบุคคลต่อการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ร่วมเส้นทางด้วยกัน และยังมีผลในด้านอื่น ๆ อีกมากที่ไม่ได้นำมากล่าว

ทฤษฎีบุคลิกภาพ

ทฤษฎีบุคลิกภาพ เป็นคำอธิบายของนักจิตวิทยาเกี่ยวกับบุคลิกภาพอย่างมีระบบระเบียบ ซึ่งมีหลายทฤษฎีด้วยกัน เนื่องจากบุคลิกภาพมีลักษณะซับซ้อนหลายแง่หลายมุม เจ้าของทฤษฎีบุคลิกภาพแต่ละทฤษฎีต่างก็อธิบายบุคลิกภาพในแง่มุมที่ตนสนใจ และเห็นว่าสำคัญ ไม่มีทฤษฎีใดอธิบายได้ครบถ้วนทั้งหมด ดังนั้น ถ้าต้องการความเข้าใจเรื่องบุคลิกภาพโดยกว้างขวาง ก็ต้องศึกษาทฤษฎีบุคลิกภาพหลาย ๆ ทฤษฎี หรือถ้าต้องการความเข้าใจบุคลิกภาพบางด้านอย่างลึกซึ้งเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในงานบางงานโดยเฉพาะ ก็ต้องเลือกศึกษาบางทฤษฎีโดยละเอียด

ให้สอดคล้องกับความต้องการ อย่างไรก็ตามความเข้าใจเรื่องทฤษฎีบุคลิกภาพจะช่วยให้มองเห็น
ทั้งองค์ประกอบของบุคลิกภาพ ประเภทของบุคลิกภาพ หรือประเภทของคนลักษณะต่าง ๆ รวมทั้ง
ที่มาของบุคลิกภาพและการปรับเปลี่ยนพัฒนาบุคลิกภาพ ทำให้เกิดความเข้าใจบุคคล ยอมรับ
ความแตกต่างระหว่างบุคคล และเป็นแนวทางในการสร้างเสริมตนเองและผู้ร่วมปฏิบัติงานให้มี
บุคลิกภาพที่เหมาะสมสอดคล้องกับงานของตน ซึ่งจะช่วยให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในที่นี้จะกล่าวโดยสังเขปถึงทฤษฎีบุคลิกภาพ ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือ
เอนเนียแกรม (Enneagram) เพื่อเป็นแนวทางให้เกิดความเข้าใจบุคคลและประยุกต์ใช้ในงาน
ต่อไปดังนี้

ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram) เป็นทฤษฎีที่มีมา
แต่โบราณ มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน คือ Ennea แปลว่าเก้า และ Gram หมายถึง รูปภาพ
ดังนั้น เอนเนียแกรม จึงหมายถึง รูป 9 เหลี่ยม

ทฤษฎีนี้กำหนดขึ้นเมื่อไรยากที่จะตรวจสอบได้ เชื่อกันว่า เริ่มแพร่หลายในอาณาจักร
บาบิโลน ซึ่งเป็น 1 ใน 4 ของอารยธรรมยุคโบราณของโลกตั้งแต่ 4,500 ปีมาแล้ว ต่อมากลายเป็น
วิชาลับของชนเผ่าซุฟิส (Sufis) ในตะวันออกกลาง นักบวชได้ใช้ทฤษฎีดังกล่าวสั่งสอนและปกครอง
ประชาชน ทำให้ชนเผ่านี้อยู่กันอย่างสงบสุขสามัคคีปรองดองกัน

ชาติตะวันตก และนักปราชญ์สำนักต่าง ๆ ในอดีตยังไม่รู้จักทฤษฎีนี้ จนกระทั่งในปี
พ.ศ. 2463 นักผจญภัยและนักบวชชื่อ จี. ไอ. เกร็ดจีฟ ได้นำทฤษฎีนี้มาเผยแพร่ในยุโรป โดยนำเอา
วิชาที่เคยเป็นความลับสืบทอดกันมาด้วยปากเปล่าในดินแดนตะวันออกกลางมาบรรยายถ่ายทอด
ศิษย์ที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งของท่านชื่อเจมส์ เวบบ์ ซึ่งได้บันทึกคำอธิบายของท่าน และพิมพ์เป็น
หนังสือชื่อ The Harmonious Circle นับแต่นั้นมาทฤษฎีนี้จึงเริ่มแพร่หลายในยุโรปและอังกฤษ

กระทั่งปี พ.ศ. 2503 ได้มีนักจิตวิทยาชาวชิลี ชื่อ ออสการ์ริอาโซ ผู้ก่อตั้งสถาบัน
The Arica Institute เริ่มต้นสอนเอนเนียแกรม พร้อมกับเผยแพร่ทฤษฎีอย่างเป็นระบบ เขามี
ความเห็นว่าคุณเรามีลักษณะเฉพาะที่เรียกว่า บุคลิกภาพ แตกต่างกันไปเป็น 9 แบบ เป็นลักษณะเฉพาะ
อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นที่มาของแรงจูงใจ และอารมณ์ของเรา

ดังนั้น การเรียนรู้ถึงบุคลิกภาพ 9 แบบนี้จะยิ่งทำให้เราเข้าใจถึงที่มาของอารมณ์
ความรู้สึกของตน ความปรองดอง และความขัดแย้งระหว่างคน จากนั้นจึงนำไปสู่การเรียนรู้ที่จะ
เสริมข้อดี จัดข้อด้อย พัฒนาตนเอง มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและมุ่งมั่นที่จะสร้างความสัมพันธ์
ที่ดีกับผู้อื่น ทำให้ไม่คิดที่จะควบคุมบุคลิกของตนเอง หากแต่เป็นการทำความเข้าใจเช่นเดียวกับ

ที่ทำความเข้าใจกับอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง เมื่อเข้าใจแล้วจึงจะสามารถนำมาพัฒนาตนเอง แก้ไขข้ออ่อน ก่อนให้เกิดพลังอันมหาศาล ซึ่งเป็นปมเงื่อนสำคัญในการสร้างอัจฉริยภาพของตนเอง เอนเนียแกรมจึงมีบทบาทในการช่วยให้เราสามารถฝึกฝนและพัฒนาตนเอง เพิ่มพูนสติปัญญา มีหัวใจที่เปี่ยมด้วยรักและเมตตา สามารถก้าวข้ามข้อจำกัดของบุคลิกภาพตนไปสู่ระดับที่สูงขึ้น

หลังจากการบรรยายของออสกา อีซาโซ ในครั้งนั้นแล้วได้มีผู้เขียนบทความเผยแพร่ ยกย่องทฤษฎี อันเก่าแก่นี้เป็นทฤษฎีที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ และผลที่มีต่อกันระหว่าง บุคลิกกับสติปัญญาได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ และยังชี้ให้เห็นว่าเอนเนียแกรมไม่ใช่ลัทธิศาสนา และไม่ใช่สำนักจิตวิทยา แต่เป็นทฤษฎีที่สืบทอดกันปากต่อปาก มาแต่โบราณ โดยรวมเอาภูมิปัญญา ของนักปราชญ์ ในสมัยนั้น สรุปรวบรวมหลักการ และปรัชญาที่มีอยู่ในลัทธิความเชื่อต่าง ๆ

ปัจจุบันนักจิตวิทยาสำนักต่าง ๆ พบว่า ทฤษฎีนี้สอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ สมัยใหม่โดยบังเอิญ รวมทั้งยังมีทัศนะเกี่ยวกับบุคลิกภาพ และจิตวิเคราะห์ใกล้เคียงกับของ จิกมัน ฟรอยด์ และคาร์ล จุง เอนเนียแกรมนี้มีความง่าย แม่นยำ และลึกซึ้ง สามารถอธิบายรูปแบบ ของบุคลิกภาพ แต่ละแบบได้อย่างเป็นระบบ การแปรเปลี่ยนไปมาของรูปแบบบุคลิกภาพ เมื่ออยู่ใน ภาวะสงบ หรือได้รับความกดดัน ผู้ที่เริ่มเรียน หรือมีความเข้าใจอยู่แล้ว สามารถนำเคล็ดลับดังกล่าว มาใช้ในการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้ในเวลาอันสั้น มิฉะนั้นเราอาจต้องใช้เวลาหลายปีกว่าที่จะเข้าใจ ถึงระดับนี้

หลังจากเฮเลน ปาล์มเมอร์ แห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียได้เรียนรู้ และฝึกฝนทฤษฎีนี้แล้ว ก็พบว่าทฤษฎีนี้มีประโยชน์อย่างยิ่ง ในการทำความเข้าใจตนเอง และการวิเคราะห์บุคลิกภาพ และ พฤติกรรมของผู้อื่น ได้อย่างเป็นระบบ เธอจึงร่วมมือกับนักการศึกษา ท่านอื่นประกอบด้วย นายแพทย์เดวิด เดเนียลส์ ศาสตราจารย์ภาควิชาจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยแดนฟอร์ด และ นายแพทย์ชาลส์ ทาร์ต ร่วมกันศึกษาวิจัย และได้เผยแพร่บทความหลายฉบับเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ และไขความลับของทฤษฎีนี้

ท่านเหล่านี้ยังได้ร่วมกันจัดบรรยายทางวิชาการ และจัดตั้งชั้นเรียนสำหรับศึกษาทฤษฎีนี้ เพื่อให้ผู้คนจำนวนมากขึ้นได้เรียนรู้ ทำความเข้าใจทั้งต่อตนเอง และความสัมพันธ์กับผู้อื่น

ปัจจุบัน เอนเนียแกรมได้รับความสนใจอย่างมาก ในอเมริกา ยุโรป และได้หวน นักการศึกษาจำนวนมากได้เขียนหนังสือ จัดบรรยายทางวิชาการ และก่อตั้งหน่วยงานนานาชาติขึ้น เฮเลน ปาล์มเมอร์ ได้ร่วมกับนายแพทย์เดวิด เดเนียลส์ จัดตั้งโปรแกรมฝึกอบรมเอนเนียแกรม และ มุ่งมั่นที่จะเผยแพร่ทฤษฎีนี้ไปทั่วโลก

รูปแบบของบุคลิกภาพ คนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม 9 แบบ เอนเนียแกรมแบ่งคนเราออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มศูนย์กลางสมอง กลุ่มศูนย์กลางหัวใจ และกลุ่มศูนย์กลางท้อง

1. คนกลุ่มศูนย์กลางสมอง เป็นคนที่ชอบเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เหตุผลงานโดยใช้ความคิด และไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ถ้ารู้สึกไม่ปลอดภัยก็มักจะกังวล มีแนวโน้มที่จะหมกมุ่นอยู่กับอดีต คนกลุ่มนี้ได้แก่คนที่มี บุคลิกภาพด้านที่ 5 (นักคิด) ด้านที่ 6 (ผู้จงรักภักดี) และด้านที่ 7 (นักผจญภัย) คนกลุ่มดังกล่าวมักจะมีปัญหาด้านการปฏิบัติ

2. คนกลุ่มศูนย์กลางหัวใจ เป็นคนที่ชอบสมาคม และใช้อารมณ์เป็นที่ตั้ง มีความรู้สึกต่อผู้อื่นในแง่เป็นมิตรหรือไม่ก็เป็นศัตรู บุคลิกภาพด้านที่ 2 (ผู้ช่วยเหลือ) ด้านที่ 3 ผู้ประสบความสำเร็จ และด้านที่ 4 (ปัจเจกชน) คนกลุ่มดังกล่าวมักมีปัญหาด้านอารมณ์ความรู้สึก

3. คนกลุ่มศูนย์กลางท้อง เป็นคนที่ชอบแก้ไขปัญหา เน้นที่ความเป็นจริง ทำงานโดยอาศัยความสามารถ และความเคยชินของตนเอง ตามปกติหากไม่เป็นฝ่ายถูกกดดัน ก็เป็นฝ่ายที่กดดันผู้อื่นมีแนวโน้มที่จะยึดติดอยู่กับอนาคต คนกลุ่มนี้ได้แก่คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 8 (ผู้นำ) ด้านที่ 9 (ผู้รักสงบ) และด้านที่ 1 (คนสมบูรณ์แบบ) คนกลุ่มดังกล่าวมักมีปัญหาด้านการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

ชื่อตัว.....

ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

ประเมินบุคลิกภาพก่อนเรียน

แบบประเมินบุคลิกภาพตนเอง

จงสำรวจ ตัวท่าน / เพื่อนของท่าน ว่ามีส่วนที่ต้องปรับปรุง/ส่วนดี ในเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

ลักษณะของท่าน	ส่วนที่ดี/ส่วนที่ต้องปรับปรุง	แนวทางปรับปรุงแก้ไข
<u>บุคลิกภายนอก</u> การแต่งกาย ความรู้ความสามารถ การพูด <u>บุคลิกภายใน</u> ความคิด/เจตคติ อารมณ์ สุขภาพ ความประพฤติ		

ชื่อตัว.....

ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

ชื่อเพื่อน.....

ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

ประเมินบุคลิกภาพก่อนเรียน
แบบประเมินบุคลิกภาพนักเรียนโดยเพื่อนของนักเรียน

จงสำรวจ ตัวท่าน / เพื่อนของท่าน ว่ามีส่วนที่ต้องปรับปรุง/ส่วนดี ในเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

ลักษณะของเพื่อนท่าน	ส่วนที่ดี/ส่วนที่ต้องปรับปรุง	แนวทางปรับปรุงแก้ไข
<u>บุคลิกภายนอก</u> การแต่งกาย ความรู้ความสามารถ การพูด <u>บุคลิกภายใน</u> ความคิด/เจตคติ อารมณ์ สุขภาพ ความประพฤติ		

ชื่อนักเรียน.....

ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

ประเมินบุคลิกภาพก่อนเรียน
แบบประเมินบุคลิกภาพของนักเรียนโดยครู

จงสำรวจ ตัวท่าน / เพื่อนของท่าน ว่ามีส่วนที่ต้องปรับปรุง/ส่วนดี ในเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

ลักษณะของนักเรียน	ส่วนที่ดี/ส่วนที่ต้องปรับปรุง	แนวทางปรับปรุงแก้ไข
<u>บุคลิกภายนอก</u> การแต่งกาย ความรู้ความสามารถ การพูด <u>บุคลิกภายใน</u> ความคิด/เจตคติ อารมณ์ สุขภาพ ความประพฤติ		

ชื่อ.....ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

ประเมินก่อนเรียน
แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงาน โดยนักเรียน

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ		
		ปฏิบัติประจำ 2 คะแนน	ปฏิบัติบางครั้ง 1 คะแนน	ไม่เคยปฏิบัติเลย 0 คะแนน
1.	ชอบวิจารณ์ตนเอง และคนอื่น			
2.	จริงจัง			
3.	มีความรับผิดชอบ			
4.	มุ่งมั่นตั้งใจเมื่อจะทำสิ่งใดผลที่ ออกมาถูกต้องสมบูรณ์			
5.	กระตือรือร้น ที่ช่วยเหลือ			
6.	มองโลกในแง่ดี			
7.	ตนเองมักไม่ยอมรับความ ช่วยเหลือ			
8.	มีความสุขที่จะสร้างสัมพันธ์ กับผู้อื่น			
9.	มีความมุ่งมั่นบากบั่น ประารถนา อย่างแรงกล้าที่จะได้มาซึ่ง เกียรติยศ			
10.	ชอบแข่งขันท้าทาย			
11.	ทุ่มเททุกอย่าง เพื่อให้บรรลุ เป้าหมาย โดยไม่ย่อท้อ			
12.	มีความถนัดด้านศิลปะ มีอารมณ์อ่อนไหว			
13.	จินตนาการสูง ชอบคิดสิ่งใหม่ ๆ			
14.	แสวงหาเพื่อนที่รู้จัก			
15.	มีความเป็นส่วนตัว			
16.	มักคิดทบทวนเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผ่านมา ในการปฏิบัติงาน			

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ		
		ปฏิบัติประจำ 2 คะแนน	ปฏิบัติบางครั้ง 1 คะแนน	ไม่เคยปฏิบัติเลย 0 คะแนน
17.	สนใจความรู้ และข้อมูลข่าวสาร			
18.	แบ่งเวลาได้ดี			
19.	ไม่ชอบงานประจำ			
20.	มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน และรับผิดชอบสูง			
21.	ทำงานเต็มความรู้ ความสามารถ			
22.	ปฏิบัติตามระเบียบวินัยขององค์กร			
23.	มีกำลังใจในการทำงาน และ กำลังกายที่สมบูรณ์			
24.	ชอบทำสิ่งแปลกใหม่			
25.	เป็นคนที่ทำงานตลอดไม่อยู่นิ่ง			
26.	พร้อมจะปรับปรุงตนเองตลอดเวลา			
27.	มีบุคลิกภาพสง่าผ่าเผย			
28.	พูดโน้มน้าวให้คนอื่นเชื่อได้			
29.	มักจะเป็นผู้นำ ในสถานการณ์ต่างๆ			
30.	ใช้ความรู้ความสามารถในการ ทำงานเต็มที่			
31.	เป็นฝ่ายรับรู้ และเข้าใจความคิด ของผู้อื่น			
32.	ชอบประนีประนอม			
33.	ยินดีที่จะทำตามผู้อื่น โดยไม่ขัดขืน			
34.	ชอบไกล่เกลี่ย ให้คำปรึกษา			

ชื่อผู้ประเมิน.....ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

ชื่อผู้ถูกประเมิน.....ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

ประเมินก่อนเรียน แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงาน โดยเพื่อนนักเรียน

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ		
		ปฏิบัติประจำ 2 คะแนน	ปฏิบัติบางครั้ง 1 คะแนน	ไม่เคยปฏิบัติเลย 0 คะแนน
1.	ชอบวิจารณ์ตนเอง และคนอื่น			
2.	จริงจัง			
3.	มีความรับผิดชอบ			
4.	มุ่งมั่นตั้งใจเมื่อจะทำสิ่งใดผล ที่ออกมาถูกต้องสมบูรณ์			
5.	กระตือรือร้น ที่ช่วยเหลือ			
6.	มองโลกในแง่ดี			
7.	ตนเองมักไม่ยอมรับความ ช่วยเหลือ			
8.	มีความสุขที่จะสร้างสัมพันธ์ กับผู้อื่น			
9.	มีความมุ่งมั่นบากบัน ปราบปราม อย่างแรงกล้าที่จะได้มาซึ่ง เกียรติยศ			
10.	ชอบแข่งขันท้าทาย			
11.	ทุ่มเททุกอย่าง เพื่อให้บรรลุ เป้าหมาย โดยไม่ย่อท้อ			
12.	มีความถนัดด้านศิลปะ มีอารมณ์อ่อนไหว			
13.	จินตนาการสูง ชอบคิดสิ่งใหม่ ๆ			
14.	แสวงหาเพื่อนที่รู้ใจ			
15.	มีความเป็นส่วนตัว			
16.	มักคิดทบทวนเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผ่านมา ในการปฏิบัติงาน			
17.	สนใจความรู้ และข้อมูลข่าวสาร			

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ		
		ปฏิบัติประจำ 2 คะแนน	ปฏิบัติบางครั้ง 1 คะแนน	ไม่เคยปฏิบัติเลย 0 คะแนน
18.	แบ่งเวลาได้ดี			
19.	ไม่ชอบงานประจำ			
20.	มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน และรับผิดชอบสูง			
21.	ทำงานเต็มความรู้ ความสามารถ			
22.	ปฏิบัติตามระเบียบวินัย ขององค์กร			
23.	มีกำลังใจในการทำงาน และ กำลังกายที่สมบูรณ์			
24.	ชอบทำสิ่งแปลกใหม่			
25.	เป็นคนที่ทำงานตลอดไม่อยู่นิ่ง			
26.	พร้อมจะปรับปรุงตนเอง ตลอดเวลา			
27.	มีบุคลิกภาพสง่าผ่าเผย			
28.	พูดโน้มน้าวให้คนอื่นเชื่อได้			
29.	มักจะเป็นผู้นำ ในสถานการณ์ ต่าง ๆ			
30.	ใช้ความรู้ความสามารถในการ ทำงานเต็มที่			
31.	เป็นฝ่ายรับรู้ และเข้าใจความคิด ของผู้อื่น			
32.	ชอบประนีประนอม			
33.	ยินดีที่จะทำตามผู้อื่น โดยไม่ขัดขึ้น			
34.	ชอบไกล่เกลี่ย ให้คำปรึกษา			

ชื่อ.....ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

ประเมินก่อนเรียน แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงาน โดยครู

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ		
		ปฏิบัติประจำ 2 คะแนน	ปฏิบัติบางครั้ง 1 คะแนน	ไม่เคยปฏิบัติเลย 0 คะแนน
1.	คนสมบูรณ์แบบ 1.1 ชอบวิจารณ์ตนเอง และคนอื่น 1.2 จริงจัง 1.3 มีความรับผิดชอบ 1.4 มุ่งมั่นตั้งใจเมื่อจะทำสิ่งใดผลที่ออกมา ถูกต้องสมบูรณ์			
2.	ผู้ช่วยเหลือ 2.1 กระตือรือร้น ที่ช่วยเหลือ 2.2 มองโลกในแง่ดี 2.3 ตนเองมักไม่ยอมรับความช่วยเหลือ 2.4 มีความสุขที่จะสร้างสัมพันธ์ กับผู้อื่น			
3.	ผู้ประสบความสำเร็จ 3.1 มีความมุ่งมั่นบากบั่น ปราศจากความ อย่าง แรงกล้าที่จะได้มาซึ่งเกียรติยศ 3.2 ชอบแข่งขันท้าทาย 3.3 ทุ่มเททุกอย่าง เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยไม่ย่อท้อ			
4.	ปัจเจกชน 4.1 มีความถนัดด้านศิลปะ มีอารมณ์อ่อนไหว 4.2 จินตนาการสูง ชอบคิดสิ่งใหม่ ๆ 4.3 แสวงหาเพื่อนที่รู้ใจ			
5.	นักคิด 5.1 มีความเป็นส่วนตัว 5.2 มักคิดทบทวนเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผ่านมา ในการปฏิบัติงาน 5.3 สนใจความรู้ และข้อมูลข่าวสาร 5.4 แบ่งเวลาได้ดี 5.5 ไม่ชอบทำงานประจำ			

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ		
		ปฏิบัติประจำ 2 คะแนน	ปฏิบัติบางครั้ง 1 คะแนน	ไม่เคยปฏิบัติเลย 0 คะแนน
6.	ผู้จรรักษ์กักตึ 6.1 มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน และ รับผิดชอบสูง 6.2 ทำงานเต็มความรู้ ความสามารถ 6.3 ปฏิบัติตามระเบียบวินัยขององค์กร			
7.	นักผจญภัย 7.1 มีกำลังใจในการทำงาน และกำลังกาย ที่สมบูรณ์ 7.2 ชอบทำสิ่งแปลกใหม่ 7.3 เป็นคนที่ทำงานตลอดไม่อยู่นิ่ง 7.4 พร้อมจะปรับปรุงตนเองตลอดเวลา			
8.	ผู้นำ 8.1 มีบุคลิกภาพสง่าผ่าเผย 8.2 พูดโน้มน้าวให้คนอื่นเชื่อได้ 8.3 มักจะเป็นผู้นำ ในสถานการณ์ต่าง ๆ 8.4 ใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานเต็มที่			
9.	ผู้รักษสงบ 9.1 เป็นฝ่ายรับรู้ และเข้าใจความคิดของผู้อื่น 9.2 ชอบประนีประนอม 9.3 ยินดีที่จะทำตามผู้อื่น โดยไม่ขัดขืน 9.4 ชอบไกลเกลี่ย ให้คำปรึกษา			

เกณฑ์การให้คะแนนบุคลิกภาพในการทำงาน

ข้อ	ระดับคะแนน			คะแนนรวม
	2	1	0	
1. คนสมบูรณ์แบบ	1.1 ไม่ชอบวิจารณ์ตนเองและคนอื่น 1.2 จริงจัง 1.3 มีความรับผิดชอบสม่ำเสมอ 1.4 มุ่งมั่นตั้งใจเมื่อจะทำงานใดผลที่ออกมาต้องสมบูรณ์ทุกครั้ง	บางครั้งวิจารณ์ตนเองและคนอื่น จริงจังเพียงบางครั้ง มีความรับผิดชอบ บางครั้ง มุ่งมั่นตั้งใจเมื่อจะทำงานใดผลที่ออกมาต้องสมบูรณ์เพียงบางครั้ง	ชอบวิจารณ์ตนเองและคนอื่น ไม่จริงจัง ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่มุ่งมั่นตั้งใจจะทำงานใด	
2. ผู้ช่วยเหลือ	2.1 กระตือรือร้น ที่ช่วยเหลือสม่ำเสมอ 2.2 มองโลกในแง่ดี 2.3 ตนเองมักไม่ยอมรับความช่วยเหลือ 2.4 มีความสุขที่จะสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น	กระตือรือร้น ที่ช่วยเหลือบางครั้ง บางครั้งมองโลกในแง่ดี บางครั้งตนเองยอมรับความช่วยเหลือ มีความสุขที่จะสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่นบางครั้ง	ไม่มีความกระตือรือร้นที่ช่วยเหลือ ไม่มองโลกในแง่ดี ตนเองมักยอมรับความช่วยเหลือเสมอ ไม่มีความสุขที่จะสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น	
3. ผู้ประสบความสำเร็จ	3.1 มีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าที่จะได้มาซึ่งเกียรติยศ 3.2 ชอบแข่งขันท้าทาย 3.3 ทุ่มเททุกอย่าง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยไม่ย่อท้อ	มีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าที่จะได้มาซึ่งเกียรติยศ บางครั้ง ชอบแข่งขันท้าทาย บางครั้ง ทุ่มเททุกอย่าง เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยไม่ย่อท้อ บางครั้ง	ไม่มีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าที่จะได้มาซึ่งเกียรติยศเลย ไม่ชอบแข่งขันท้าทาย ไม่ทุ่มเททุกอย่าง เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	
4. ปังเจกชน	4.1 มีความถนัดด้านศิลปะ มีอารมณ์อ่อนไหว 4.2 จินตนาการสูง ชอบคิดสิ่งใหม่ ๆ 4.3 แสวงหาเพื่อนที่รู้ใจ	มีความถนัดด้านศิลปะ มีอารมณ์อ่อนไหว บางครั้ง จินตนาการสูง ชอบคิดสิ่งใหม่ ๆ บางครั้ง แสวงหาเพื่อนที่รู้ใจ บางครั้ง	ไม่มีความถนัดด้านศิลปะ และอารมณ์อ่อนไหว ไม่มีจินตนาการ และ ไม่ชอบคิดทำสิ่งใหม่ ๆ ไม่คิดแสวงหาเพื่อนที่รู้ใจ	

ข้อ	ระดับคะแนน			คะแนนรวม
	2	1	0	
5. นักคิด	5.1 มีความเป็นส่วนตัวบ่อยครั้ง 5.2 มักคิดทบทวนเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผ่านมาในการปฏิบัติงาน 5.3 สนใจความรู้ และข้อมูลข่าวสาร 5.4 แบ่งเวลาได้ดีมาก 5.5 ชอบทำงานประจำ	มีความเป็นส่วนตัว บางครั้ง มักคิดทบทวนเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผ่านมาในการปฏิบัติงาน บางครั้ง สนใจความรู้ และข้อมูลข่าวสาร บางครั้ง แบ่งเวลาได้ดี บางครั้ง ชอบทำงานประจำเพียงบางครั้ง	ไม่ชอบเป็นส่วนตัวเลย ไม่ชอบคิดทบทวนเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผ่านมาในการปฏิบัติงานเลย ไม่สนใจความรู้ และข้อมูลข่าวสาร แบ่งเวลาได้ไม่ดีเลย ไม่ชอบทำงานประจำ	
6. ผู้จรรโลง	6.1 มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน และรับผิดชอบสูง 6.2 ทำงานเต็มความรู้ความสามารถ ทุกครั้ง 6.3 ปฏิบัติตามระเบียบวินัยขององค์กร ทุกครั้ง	มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน และรับผิดชอบสูงบางครั้ง ทำงานเต็มความรู้ความสามารถ บางครั้ง ปฏิบัติตามระเบียบวินัยขององค์กร บางครั้ง	ไม่มีมีความซื่อสัตย์ในการทำงาน และไม่มี ความรับผิดชอบ ทำงานไม่เต็มความรู้และความสามารถ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบวินัยขององค์กร	
7. นักปฏิบัติ	7.1 มีกำลังใจในการทำงาน และกำลังกายที่สมบูรณ์	มีกำลังใจในการทำงาน และกำลังกายที่สมบูรณ์ บางครั้ง	ไม่มีกำลังใจในการทำงาน และมีกำลังกายที่ไม่สมบูรณ์	
	7.2 ชอบทำสิ่งแปลกใหม่ 7.3 เป็นคนที่ทำงานตลอดไม่อยู่นิ่ง 7.4 พร้อมจะปรับปรุงตนเองตลอดเวลา	ชอบทำสิ่งแปลกใหม่บางครั้ง เป็นคนที่ทำงานตลอดไม่อยู่นิ่งบางครั้ง พร้อมจะปรับปรุงตนเองตลอดเวลา บางครั้ง	ไม่ชอบทำสิ่งแปลกใหม่ เป็นคนไม่ชอบทำงาน ไม่คิดจะปรับปรุงตนเอง	

ข้อ	ระดับคะแนน			คะแนนรวม
	2	1	0	
8. ผู้นำ	8.1 มีบุคลิกภาพสง่าผ่าเผย 8.2 พุดโน้มน้าวให้คนอื่นเชื่อได้ 8.3 มักจะเป็นผู้นำ ในสถานการณ์ต่าง ๆ 8.4 ใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานเต็มที่	มีบุคลิกภาพสง่าผ่าเผย บางครั้ง พุดโน้มน้าวให้คนอื่นเชื่อได้ บางครั้ง มักจะเป็นผู้นำ ในสถานการณ์ต่าง ๆ บางครั้ง ใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานเต็มที่ บางครั้ง	ไม่มีบุคลิกภาพสง่าผ่าเผย ไม่สามารถพุดโน้มน้าวให้คนอื่นเชื่อได้เลย ไม่เป็นผู้นำ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ได้ใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานเต็มที่	
9. ผู้รักสงบ	9.1 เป็นฝ่ายรับรู้ และเข้าใจความคิดของผู้อื่น 9.2 ชอบประนีประนอม 9.3 ยินดีที่จะทำตามผู้อื่นโดยไม่ขัดขืน 9.4 ชอบไกลเกลี่ย ให้คำปรึกษา	เป็นฝ่ายรับรู้ และเข้าใจความคิดของผู้อื่น บางครั้ง ชอบประนีประนอม บางครั้ง ยินดีที่จะทำตามผู้อื่นโดยไม่ขัดขืน บางครั้ง ชอบไกลเกลี่ย ให้คำปรึกษา บางครั้ง	ไม่เป็นฝ่ายรับรู้ และเข้าใจความคิดของผู้อื่น ไม่ชอบประนีประนอม ไม่เห็นด้วยที่จะทำตามผู้อื่น ไม่ชอบไกลเกลี่ย ให้คำปรึกษา	

สรุปเกณฑ์การประเมิน

ระดับคุณภาพ 2 (ดี)	ได้คะแนนระหว่าง	51 - 68	คะแนน
ระดับคุณภาพ 1 (พอใช้)	ได้คะแนนระหว่าง	34 - 50	คะแนน
ระดับคุณภาพ 0 (ปรับปรุง)	ได้คะแนนต่ำกว่า	34	คะแนน

ใบงานที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103

เรื่อง บุคลิกภาพ

เวลาเรียน 4 คาบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ และตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. จงอธิบายความหมายคำว่า บุคลิกภาพมาโดยละเอียด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. บุคลิกภาพมีความสำคัญอย่างไร ?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ให้นักเรียน บอกเหตุผลการศึกษาบุคลิกภาพมาโดยสังเขป

.....

.....

.....

.....

4. ให้นักเรียน บอกถึงที่มาของทฤษฎี 9 รูปแบบ ของบุคลิกภาพมาโดยสังเขป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103

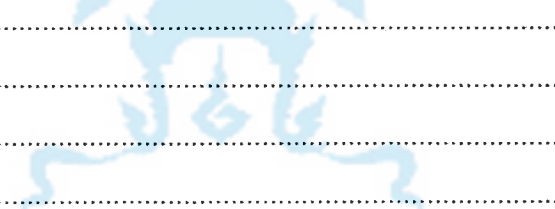
เรื่อง บุคลิกภาพ

เวลาเรียน 4 คาบ

คำชี้แจง 1. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ และตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

2. คะแนนเต็ม 20 คะแนน

1. จงอธิบายความหมายคำว่า บุคลิกภาพมาโดยละเอียด (5 คะแนน)

2. บุคลิกภาพมีความสำคัญอย่างไร ? (5 คะแนน)

WIRTSCHAFTS UNIVERSITÄT TRIER

3. ให้นักเรียน บอกเหตุผลการศึกษาบุคลิกภาพมาโดยสังเขป (5 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ให้นักเรียน บอกถึงที่มาของทฤษฎี 9 รูปแบบ ของบุคลิกภาพมาโดยสังเขป (5 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103	รหัสนักเรียน 33103
เรื่อง บุคลิกภาพ	เวลาเรียน 4 คาบ

ขั้นที่ 4 ขั้นดำเนินกิจกรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนสาธิตการมีบุคลิกภาพที่ดี พร้อมเขียนอธิบายถึงการมีบุคลิกภาพที่ดีตามความคิดเห็นของตนเอง สมาชิกคนต่อ ๆ ไป สาธิตจนครบทุกคนเป็นวงกลมการเรียนรู้ พร้อมเขียนอธิบายถึงการมีบุคลิกภาพที่ดี เป็นความคิดเห็นของตนเอง ลงในแบบบันทึก ที่ครูแจกให้จนครบทุกคนในกลุ่ม พร้อมทั้งสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม

แบบประเมินการปฏิบัติงานกลุ่ม	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103	รหัสนักเรียน 33103
เรื่อง บุคลิกภาพ	เวลาเรียน 4 คาบ

ชื่อกลุ่ม.....

สมาชิกในกลุ่ม

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		3	2	1
1.	การวางแผนการสาธิต			
2.	การดำเนินการสาธิต			
3.	การนำเสนอข้อมูล			
4.	การสรุปความคิดเห็นของกลุ่ม			
รวมคะแนน				
รวมทั้งหมด				

เกณฑ์การให้คะแนน

- 12 - 15 คะแนนระดับคุณภาพ ดี
- 7 - 11 คะแนนระดับคุณภาพ พอใช้
- 1 - 6 คะแนนระดับคุณภาพ ปรับปรุง

แบบประเมินการส่งงานกลุ่ม	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103	
เรื่อง บุคลิกภาพ	เวลาเรียน 4 คาบ

ประเภทชิ้นงาน.....

ผู้ประเมิน.....จากกลุ่ม.....

กลุ่มที่ได้รับการประเมิน.....

รายการประเมิน	ระดับคะแนน					
	0	1	2	3	4	5
การส่งงานตรงตามกำหนด						

เกณฑ์

คะแนนเต็ม 5

- 0 คะแนน ไม่สามารถส่งงานได้
- 1 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 4 วัน
- 2 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 3 วัน
- 3 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 2 วัน
- 4 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 1 วัน
- 5 คะแนน สามารถส่งงานได้ตรงเวลาที่กำหนด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103
 เรื่อง ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนแกรม (Enneagram) เวลาเรียน 4 คาบ

1. สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่เกี่ยวข้อง

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1

เข้าใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะ มีคุณธรรม มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน เพื่อการดำรงชีวิต และครอบครัว ที่เกี่ยวข้องกับงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ งานธุรกิจ

มาตรฐาน ง 1.2 มีทักษะ กระบวนการทำงาน และการจัดการ การทำงานเป็นกลุ่ม การแสวงหาความรู้ สามารถแก้ปัญหาในการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่องาน

2. สาระสำคัญ

ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนแกรม (Enneagram) เป็นทฤษฎีที่มีความง่าย แม่นยำ และสามารถอธิบายรูปแบบของบุคลิกภาพแต่ละแบบ ได้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจบุคคล และสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการทำงานต่อไป

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนแกรม (Enneagram) และสามารถนำไปใช้ประยุกต์ใช้ในการทำงานได้

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 4.1 อธิบายทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนแกรม (Enneagram) ได้
- 4.2 บอกประโยชน์ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนแกรม (Enneagram) ได้
- 4.3 มีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนแกรม (Enneagram)
- 4.4 สานิตทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนแกรม (Enneagram) ได้

4.5 สาธิตย้อนกลับทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram) ได้

4.6 ส่งงานที่ได้รับมอบหมายได้ตามกำหนดเวลา

4.7 ประยุกต์ใช้ในการทำงานได้

5. สารการเรียนรู้

5.1 ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram)

5.2 ประโยชน์ของทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram)

6. กระบวนการจัดการเรียนรู้ (คาบที่ 1 – 2)

ดำเนินการสอนโดยใช้ วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ ใช้เวลา 4 คาบ ดังนี้

คาบที่ 1 ดำเนินกิจกรรมขั้นที่ 1 - 2

คาบที่ 2 ดำเนินกิจกรรมขั้นที่ 3 - 4

คาบที่ 3 ดำเนินกิจกรรมขั้นที่ 5

คาบที่ 4 ดำเนินกิจกรรมขั้นที่ 6

6.1 ขั้นเตรียมกิจกรรมในชั้นเรียน

นักเรียนแบ่งกลุ่มละความสามารถ เก่ง กลาง อ่อน กลุ่มละ 4 คน อัตราส่วน 1 : 2 : 1 เพื่อเตรียมทำงานร่วมกันเป็นวงกลมการเรียนรู้ พร้อมตั้งชื่อกลุ่ม

6.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

6.2.1 นำเข้าสู่บทเรียน ด้วยการตั้งคำถาม “ทฤษฎีบุคลิกภาพที่นักเรียนทราบ มีทฤษฎีใดบ้าง และมีประโยชน์อย่างไร ? ”

6.2.2 นักเรียน ชาย – หญิง แข่งขันกันตอบบนกระดานดำ ให้เวลา 5 นาที

6.2.3 นักเรียน และครูช่วยกันจัดลำดับความถูกต้อง ฝ่ายที่ตอบได้มากที่สุด เป็นฝ่ายชนะรับรางวัลจากครู

6.2.4 ครูกล่าวนำ ถึงทฤษฎีบุคลิกภาพ ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram) ที่จะเรียน และสามารถนำมาปรับใช้ กับนักเรียนได้

6.2.5 นักเรียนดูบทเรียนคอมพิวเตอร์ โปรแกรมนำเสนอ เกี่ยวกับทฤษฎีบุคลิกภาพ ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram)

6.2.6 ครูบอกนักเรียนถึงบุคลิกภาพ ที่สอดคล้องกับทฤษฎี และสอดคล้องกับลักษณะงาน

ที่ทำ หรือตัวบุคคล ที่สามารถนำมาปรับใช้ พร้อมยกตัวอย่าง ให้นักเรียนทราบ

6.2.7 ให้นักเรียนยกตัวอย่าง ทฤษฎีบุคลิกภาพที่สอดคล้องกับทฤษฎี และสอดคล้องกับลักษณะงานที่ทำ หรือตัวบุคคล ที่สามารถนำมาปรับใช้

6.3 ขั้นสอน

6.3.1 ครู แสดง สาธิต กระทำให้ดูเป็นตัวอย่าง ลักษณะผู้ที่มีบุคลิกภาพตามทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram)

6.3.2 ครูอธิบายประกอบการสาธิต ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงในเชิงรูปธรรม

6.4 ขั้นดำเนินกิจกรรม

6.4.1 ตัวแทนนักเรียนมารับใบความรู้ เรื่อง ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram) พร้อมแบบบันทึก

6.4.2 สมาชิกคนที่ 1 ของกลุ่ม สาธิตทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram) พร้อมเขียนอธิบายตามความคิดเห็นของตนเอง

6.4.3 สมาชิกคนต่อ ๆ ไปสาธิต จนครบทุกคนเป็นวงกลมการเรียนรู้ พร้อมเขียนอธิบายถึง ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram) เป็นความคิดเห็นของตนเอง ลงในใบงานที่ 1 จนครบทุกคนในกลุ่ม

6.4.4 ให้สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกัน สรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม

6.4.5 ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน พร้อมสาธิต หรือครูจะเรียกสมาชิกคนใดคนหนึ่งนำเสนอก็ได้ ซึ่งจะต้องสาธิตให้ได้ทุกคน

6.4.6 นักเรียนทำใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2

6.5 ขั้นทดสอบ

6.5.1 ครูสุ่มนักเรียน 1 คน ในแต่ละกลุ่มสาธิตให้ดู เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนประสบความสำเร็จ ในการเรียนมากน้อยเพียงใด และนำคะแนนที่ได้มาคิดเป็นคะแนนกลุ่ม และเป็นคะแนนของสมาชิกทุกคน

6.5.2 นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 1

6.5.3 นักเรียนทำแบบประเมินหลังเรียน ดังนี้

6.5.3.1 แบบประเมินบุคลิกภาพตนเอง

6.5.3.2 แบบประเมินบุคลิกภาพนักเรียนโดยเพื่อนของนักเรียน

6.5.3.3 แบบประเมินบุคลิกภาพของนักเรียนโดยครู

6.5.3.4 แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงานของนักเรียน

6.5.3.5 แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงานของนักเรียน โดยเพื่อน
ของนักเรียน

6.5.3.6 แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงานของนักเรียนโดยครู

6.6 ขั้นสรุป

ครู และนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ตรวจสอบผลงานนักเรียน ชักถามถึงปัญหา และ
วิธีการแก้ปัญหาของนักเรียน หลังจากนั้นให้การเสริมแรง แก่ผลสำเร็จของนักเรียน และของกลุ่ม
โดยการพูดชมเชย พร้อมให้รางวัล

7. กระบวนการวัดผลประเมินผล

7.1 ประเมินด้านความรู้

7.1.1 วิธีการ

การทดสอบความรู้ เรื่อง ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม
(Enneagram)

7.1.2 เครื่องมือ

ใบงาน และแบบทดสอบที่ 2

7.1.3 เกณฑ์

คะแนนเต็ม 20 คะแนน

คะแนนจากการตรวจผลงาน ได้คะแนนไม่น้อยกว่า 60 %

7.2 ประเมินทักษะการปฏิบัติ/กระบวนการ

7.2.1 วิธีการ

7.2.1.1 สหัตถ์ย้อนกลับ ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม
(Enneagram) ได้

7.2.1.2 นำเสนอข้อมูลของกลุ่มได้

7.2.2 เครื่องมือ

7.2.2.1 ใบงานที่ 1

7.2.2.2 แบบประเมินการปฏิบัติงานกลุ่ม

7.2.3 เกณฑ์

คะแนนเต็ม 30 คะแนน

คะแนนจากการตรวจผลงาน ได้คะแนนไม่น้อยกว่า 60 %

25 - 30 คะแนนระดับคุณภาพ ดี

18 - 24 คะแนนระดับคุณภาพ พอใช้

1 - 17 คะแนนระดับคุณภาพ ปรับปรุง

7.3 ประเมินเจตคติ

7.3.1 วิธีการ

ส่งงานที่ได้รับมอบหมายได้ตามกำหนดเวลา

7.3.2 เครื่องมือ

แบบประเมินการส่งงานกลุ่ม

7.3.3 เกณฑ์

คะแนนเต็ม 5

0 คะแนน ไม่สามารถส่งงานได้

1 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 4 วัน

2 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 3 วัน

3 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 2 วัน

4 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 1 วัน

5 คะแนน สามารถส่งงานได้ตรงเวลาที่กำหนด

8. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

8.1 สื่อ

8.1.1 แบบประเมินหลังเรียน

8.1.1.1 แบบประเมินบุคลิกภาพตนเอง

8.1.1.2 แบบประเมินบุคลิกภาพนักเรียนโดยเพื่อนของนักเรียน

8.1.1.3 แบบประเมินบุคลิกภาพของนักเรียนโดยครู

8.1.1.4 แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงานโดยนักเรียน

8.1.1.5 แบบประเมินบุคลิกภาพ

8.1.2 ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram)

8.1.3 ใบงานที่ 1

8.1.4 แบบทดสอบที่ 1

8.1.5 ใบงานที่ 2 เรื่อง ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram)

8.1.6 แบบประเมินการปฏิบัติงานกลุ่ม

8.1.7 ตัวอย่าง ทฤษฎีบุคลิกภาพ ซึ่งสามารถสืบค้นได้จาก หนังสือ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และจุลสาร เป็นต้น

8.1.8 บทเรียนคอมพิวเตอร์โปรแกรมนำเสนอ Microsoft Powerpoint เรื่อง ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram)

8.2 แหล่งการเรียนรู้

8.2.1 ห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย สมบูรณ์กุลกันยา

8.2.2 ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์

8.2.3 ห้องสมุดกลุ่มสาระต่างๆ ของโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย สมบูรณ์กุลกันยา

8.2.4 ห้องสมุดประชาชน

8.2.5 อินเทอร์เน็ต

8.2.6 ห้อง ICT โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย สมบูรณ์กุลกันยา

8.2.7 อื่น ๆ

บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

.....

(นางสาวศลิษา วรรณสุวรรณ)

อาจารย์ประจำวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3

Office today.com

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(.....) (.....)

หัวหน้ากลุ่มสาระ/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

รองผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการ/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ใบความรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103

เรื่อง ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram) เวลาเรียน 4 คาบ

การเรียนรู้ถึงทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram) นี้จะทำให้เราเข้าใจถึงที่มาของอารมณ์ความรู้สึกของตน ความปรองดอง และความขัดแย้งระหว่างคน จากนั้นจึงนำไปสู่การเรียนรู้ที่จะเสริมข้อดี ขจัดข้อด้อย พัฒนาตนเอง มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และมุ่งมั่นที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ทำให้ไม่คิดที่จะควบคุมบุคลิกของตนเอง หากแต่เป็นการทำความเข้าใจเช่นเดียวกับที่ทำความเข้าใจกับอารมณ์ความรู้สึกของตนเองเมื่อเข้าใจแล้ว จึงจะสามารถนำมาพัฒนาตนเอง แก้ไขข้ออ่อน ก่อให้เกิดพลังอันมหาศาล ซึ่งเป็นปมเงื่อนไขสำคัญในการสร้างอัจฉริยภาพของตนเอง เอนเนียแกรม จึงมีบทบาทในการช่วยให้เราสามารถฝึกฝน และพัฒนาตนเองเพิ่มพูนสติปัญญา มีหัวใจที่เปี่ยมด้วยรัก และเมตตา สามารถก้าวข้ามข้อจำกัดของบุคลิกภาพตนไปสู่ระดับที่สูงขึ้น

ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram) มีลักษณะของบุคลิกแต่ละแบบ ดังนี้

บุคลิกภาพด้านที่ 1 คนสมบูรณ์แบบ

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 1 เป็นคนที่ชอบวิจารณ์ตนเอง และคนอื่น ในใจจะเต็มไปด้วยบัญชีรายการสิ่งที่ควรทำ และไม่ควรทำ เป็นคนจริงจัง มีความรับผิดชอบสูง มีความมุ่งมั่นตั้งใจเมื่อทำสิ่งใด จะต้องได้ผลที่ถูกต้องสมบูรณ์แบบ ไม่ใช่คนที่จะปล่อยตัวตามสบาย เอาแต่หาความสุขใส่ตัว ทั้งนี้เพราะ ตั้งมาตรฐานที่สูงกว่าปกติมาตรวจสอบพฤติกรรมของตน และมักจะรู้สึกอยู่เสมอว่ายังคงทำได้ไม่ดีพอ บางครั้งอาจจะทิ้งงานกลางคัน เพราะเกรงว่าจะไม่สามารถทำได้สมบูรณ์แบบ

คนแบบนี้จะมีมโนธรรมสูง มักรังเกียจคนที่ไม่เคารพกฎระเบียบ มีความสามารถพิเศษในการจัดตั้งบริหารบุคคล สามารถแก้ไขข้อผิดพลาด และปัญหาต่าง ๆ ทำให้งานสำเร็จลุล่วงได้ อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ ความเกลียดชัง และความละอายใจ โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี เอ. คิว สูง

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือความเกลียดชังและความละอาย โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี เอ.คิวสูง

บุคลิกภาพด้านที่ 2 ผู้ช่วยเหลือ

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 2 เป็นคนกระตือรือร้นอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นเวลาใด และเรื่องอะไร ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มองโลกในแง่ดี เป็นคนใจกว้าง และไม่ขอขอความช่วยเหลือจากคนอื่น เพราะตนเองมักจะไม่นิยมรับว่าต้องการความช่วยเหลือ ดังนั้น จะตอบสนองความต้องการของตนเองอย่างไม่รู้ตัว ด้วยการสร้างสัมพันธ์ กับผู้อื่น และจะมีความสุขที่สุดเมื่อ รู้ว่าตนเป็นที่ต้องการของผู้อื่น

มีความรู้สึกไวเป็นพิเศษ ต่อความต้องการ และความรู้สึกของผู้อื่น และมักแสดงตัวดึงดูดผู้อื่นได้อย่างลงตัวมีความสามารถในการปรับตัวให้เป็นที่พอใจของผู้อื่น ชอบที่จะเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ บางครั้งอาจจะควบคุมผู้อื่น เพื่อจะเป็นผู้รับแล้วก็ตอบแทน บางครั้งก็ทำตัวเหมือนกับว่า เป็นผู้ที่เกิดมาเพื่อทำหน้าที่คอยดูแล และให้กำลังใจผู้อื่น สามารถใช้ความเมตตา ที่มีอยู่มอบสิ่งที่ดีอื่นปรารถนาอย่างแท้จริง

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือความรัก และความภูมิใจ โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี อี.คิว ค่อนข้างสูง

บุคลิกภาพด้านที่ 3 ผู้ประสบความสำเร็จ

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 3 เป็นคนที่มีพลังกำลัง ความสามารถมานะบากบั่น มีความปรารถนาแรงกล้าที่จะได้มาซึ่งตำแหน่ง และเกียรติยศ ชอบแข่งขัน ชอบการท้าทาย แต่ก็ไม่ได้มุ่งหวังที่จะเอาชนะผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นอยู่สนามแข่งขันใดจะวางเป้าหมายไว้ที่ความสำเร็จมักแสดงบทบาทเป็นพ่อ แม่ คู่สมรส นักธุรกิจ เพื่อน หรือ พนักงานขายที่ประสบความสำเร็จ มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับคนรอบข้าง ยามปกติจะไม่ใส่ใจกับอารมณ์ความรู้สึก ที่แท้จริงของตน เพราะเห็นว่าอาจเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จ แต่เมื่อสามารถแสดงอารมณ์ความรู้สึกออกมาได้ ถูกกาลเทศะจำเป็นก็

คนแบบนี้ จะทุ่ทุ้งทุกอย่าง เพื่อให้บรรลุจุดหมาย โดยไม่ย่อท้อ มักจะเป็นผู้นำชั้นเยี่ยม ที่คอยกระตุ้นผู้อื่นให้เชื่อว่า “ภายใต้ท้องฟ้านี้ไม่มีอะไรที่เป็นไปไม่ได้”

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้คือ ความคับข้องใจ การหลงตนเอง และความละโมภ โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี อี.คิว และ ซี.คิว ค่อนข้างสูง

บุคลิกภาพด้านที่ 4 ปัจเจกชน

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 4 เป็นคนที่ถนัดในด้านศิลปะ มีอารมณ์อ่อนไหว และมีจินตนาการสูง มีความปรารถนาชีวิต จะเสาะหาชีวิตที่ถูกใจ มักจะหมกมุ่นอยู่กับความรู้สึกที่สูญเสียสิ่งสำคัญบางอย่างในชีวิตไป รู้สึกว่าจะต้องแสวงหาเพื่อนที่รู้ใจ อย่างแท้จริงให้ได้จึงจะทำให้ชีวิตสมบูรณ์

มีแนวโน้มที่จะหลงผิดยึดติดอยู่กับเรื่องเฉพาะหน้า และโลกีย์ มักทำสิ่งที่ต่างจากคนอื่น เนื่องจากการชักนำของอารมณ์ความรู้สึก ส่วนลึก และประสบการณ์ทางอารมณ์ มีชีวิต เพื่อการค้นหาความหมาย และความปรารถนาทางอารมณ์ความรู้สึกในแง่มุมต่าง ๆ

อารมณ์ความรู้สึก ที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ ความโศกเศร้า และความมึนเมา โดยทั่วไปคนแบบนี้ จะมี ซี.คิว ค่อนข้างสูง

บุคลิกภาพด้านที่ 5 นักคิด

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 5 จะเรียนรู้ชีวิตด้วยการอยู่ห่าง ๆ หลีกเลี้ยงที่จะพัวพันกับอารมณ์ความรู้สึกใด ๆ เห็นความสำคัญของการเฝ้าสังเกตมากกว่าร่วมลงมือปฏิบัติ ไม่ชอบเปิดเผยตนเอง ต้องการความเป็นส่วนตัว มากเป็นพิเศษ หากมีเวลาเป็นของตนเองไม่พอจะอยู่กับตนเอง เพื่อคิดทบทวนเรื่องราวต่าง ๆ และเพื่อสัมผัสถึงความสงบ ซึ่งหาได้ยากในชีวิตประจำวัน ใส่ใจด้านสติปัญญาเป็นพิเศษ สนใจความรู้ และข้อมูลข่าวสารมาก มักจะเป็นนักวิจัยที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

คนแบบนี้จะจัดแบ่งเวลา และเพื่อนฝูงออกเป็นหลายกลุ่ม แม้ว่าจะไม่ชอบงานประจำ ก็ต้องทำตามตารางเวลา แต่ก็ต้องการรู้ล่วงหน้า ว่าจะต้องทำอะไรบ้าง ทั้งในเรื่องงาน และการพักผ่อน มักเป็นนักวางแผนที่ชาญฉลาด และเป็นปัญญาชน ที่มีความรู้รอบด้าน

อารมณ์ ความรู้สึกที่เกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ การดูแคลน และความละโมภ โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี ไอ.คิว ค่อนข้างสูง

บุคลิกภาพด้านที่ 6 ผู้จรรโลงใจ

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 6 เป็นคนซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบสูง มองโลกในแง่ร้าย แม้ว่าตนเองจะไม่ถูกคุกคาม แต่ก็คอยระแวดระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้นเสมอ และจะเตรียมป้องกัน โดยคาดการณ์ในแง่ร้ายที่สุดไว้ก่อน แล้ววางแผนรับมือ ความวิตกกังวลเช่นนี้ ทำให้เสียเวลาในการทำงาน และหวาดระแวงผู้อื่น ไม่ชอบการใช้อำนาจบาตรมี หากอยู่ใกล้ผู้มีอำนาจก็จะวางตัวไม่ถูก หรือไม่สามารทำในสิ่งที่เคยทำสำเร็จมาแล้วได้ มักจะเข้าร่วมประท้วงการใช้อำนาจบาตรใหญ่

มีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยง ภัยคุกคาม เพื่อป้องกันตนเอง บางคนอาจจะจู่โจมคนอื่นก่อน เป็นการยับยั้งอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง คนแบบนี้หากไว้วางใจใครก็จะเป็นเพื่อน หรือลูกน้องที่ซื่อสัตย์จงรักภักดี

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือความกลัว และความวิตกกังวล โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี เอ.คิว ค่อนข้างสูง

บุคลิกภาพด้านที่ 7 นักผจญภัย

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 7 เป็นคนมองโลกในแง่ดี มีกำลังใจ และกำลังกายสมบูรณ์ มีเสน่ห์ดึงดูดใจผู้คน ชอบทำโน่นทำนี่ ชอบสิ่งแปลกใหม่ มีความสนใจหลากหลายเข้าใยาก เกือบตลอดเวลา การถูกบังคับ หรือควบคุม พยายามหาทางเลือกที่จะแสวงหาความสุขไว้หลายทางในสภาพที่ไม่มีความสุขก็ยังหาความสุขได้จากจินตนาการ

คนแบบนี้จะใช้พลังความคิดและพลังสร้างสรรค์มานำทางชีวิต ในใจจึงมักมีแผนการที่ต้องการทำให้สำเร็จ และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามโอกาส ความปรารถนาที่จะมีความสุขชักนำให้เกิด การปรับปรุงชีวิตที่เป็นอยู่ ทั้งนี้เพื่อขจัดอารมณ์ความรู้สึกด้านลบ และภัยที่เป็นอันตรายต่อตนเอง ชอบหาประสบการณ์ใหม่ พบปะผู้คนใหม่ และอยู่ในสถานที่แปลกใหม่ เป็นผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ และเป็นนักสุนิยม

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ ความสุข และความหลง โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมีอี.คิว และซี.คิว ค่อนข้างสูง

บุคลิกภาพด้านที่ 8 ผู้นำ

คนที่มีบุคลิกภาพแบบที่ 8 เป็นคนสง่าผ่าเผย ตรงไปตรงมา ไม่ใส่ใจกับเรื่องเล็กน้อย ทะนงตัว แกร่งมาแรงไป ใจใหญ่ กล้าตัดสินใจ บางครั้งอาจมีลักษณะคุกคาม ทักะต่อชีวิตคือ “เมื่อได้ลงมือแล้วต้องทำให้สำเร็จ” มักจะเป็นผู้นำ หรือไม่ก็แยกตัวอยู่โดดเดี่ยว ดูแลเพื่อนฝูงหรือบริวาร ที่อยู่ใต้อำนาจเป็นอย่างดี รู้ดีว่าตนคิดอะไรอยู่ รักความเป็นธรรม และพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อสิ่งนี้

คนแบบนี้ ดูจากภายนอกอาจจะเหมือนกับว่าชอบหาความสุข อาจจะดื่มเหล้าเฮฮา หรือจับเข้าพุดคุยกับเพื่อนอย่างสนิทสนม รู้ว่าอำนาจบารมีอยู่ที่ใด และหลีกเลี่ยงการถูกควบคุม แต่จะใช้อำนาจในการควบคุมผู้อื่นแทน จะใช้กำลังความสามารถของตนอย่างเต็มที่ และสนับสนุนสิ่งที่เห็นว่ามีความคุ้มค่าอย่างสุดใจ

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ ความโกรธ ความก้าวร้าว และความใคร่ โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี เอ.คิวค่อนข้างสูง

บุคลิกภาพด้านที่ 9 ผู้รักสงบ

คนที่มีบุคลิกภาพด้านที่ 9 จะเป็นเหมือนทูตแห่งสันติภาพ เข้าถึงจิตใจของผู้อื่น มองโลกในแง่ดี และรู้จักปรับตัว ตัดสินใจไม่เด็ดขาด และมักจะตกเป็นฝ่ายรับ รู้ และเข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่น แต่กลับไม่เข้าใจตนเองว่ากำลังคิดอะไร หรือต้องการอะไร ชอบประนีประนอม และใช้ชีวิตอย่างสุขสบาย ยินดีที่จะให้ผู้อื่นบงการโดยไม่ขัดขึ้น อย่างไรก็ตาม หากถูกบีบคั้น ก็อาจจะกลายเป็นคนดื้อรั้น หรือเกิดความคับแค้น มีความสนใจหลากหลาย แต่มักจะปล่อยให้ปัญหาสำคัญยืดเยื้อไปจนถึงนาทีสุดท้าย

มีแนวโน้มที่จะหมกมุ่นอยู่กับตนเอง ชอบอ่านหนังสือหรือเที่ยวกับเพื่อน และชอบดูวิดีโอ คนแบบนี้เหมาะที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ย หรือให้คำปรึกษา มีความสามารถในการดำเนินงานตามโครงการให้ลุล่วง

อารมณ์ความรู้สึกที่มักเกิดกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ คือ ความขี้อาย ขี้เขลา และเฉื่อยชา โดยทั่วไปคนแบบนี้จะมี อี.คิว และซี.คิวค่อนข้างสูง

ใบงานที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103
 เรื่อง ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram) เวลาเรียน 4 คาบ

ขั้นที่ 4 ขั้นดำเนินการกิจกรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนสาธิตทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram) พร้อมเขียนอธิบายตามความคิดเห็นของตนเอง สมาชิกคนต่อ ๆ ไป สาธิตจนครบทุกคนเป็นวงกลม การเรียนรู้ พร้อมเขียนอธิบายถึงทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram) เป็นความคิดเห็นของตนเอง ลงในแบบบันทึก ที่ครูแจกให้จนครบทุกคนในกลุ่ม พร้อมทั้งสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม

ที่	ชื่อ - สกุล	เลขที่	ห้อง	ตำแหน่ง	แสดงความคิดเห็น
1.				หัวหน้า	
2.				เลขานุการ	
3.				สมาชิก	
4.				สมาชิก	

สรุป ความคิดเห็นของกลุ่ม

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103
 เรื่อง ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram) เวลาเรียน 4 คาบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ และตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. จงบอกประโยชน์ของการศึกษา ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram) มาโดยละเอียด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. จงบอก ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram) ประกอบด้วย บุคลิกภาพด้านใดบ้าง (บอกเฉพาะหัวข้อ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. จงอธิบาย บุคลิกภาพด้านที่ 1 คนสมบุรณ์แบบ มาโดยละเอียด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่าตนเอง มีบุคลิกภาพด้านใด พร้อมอธิบาย

.....

.....

.....

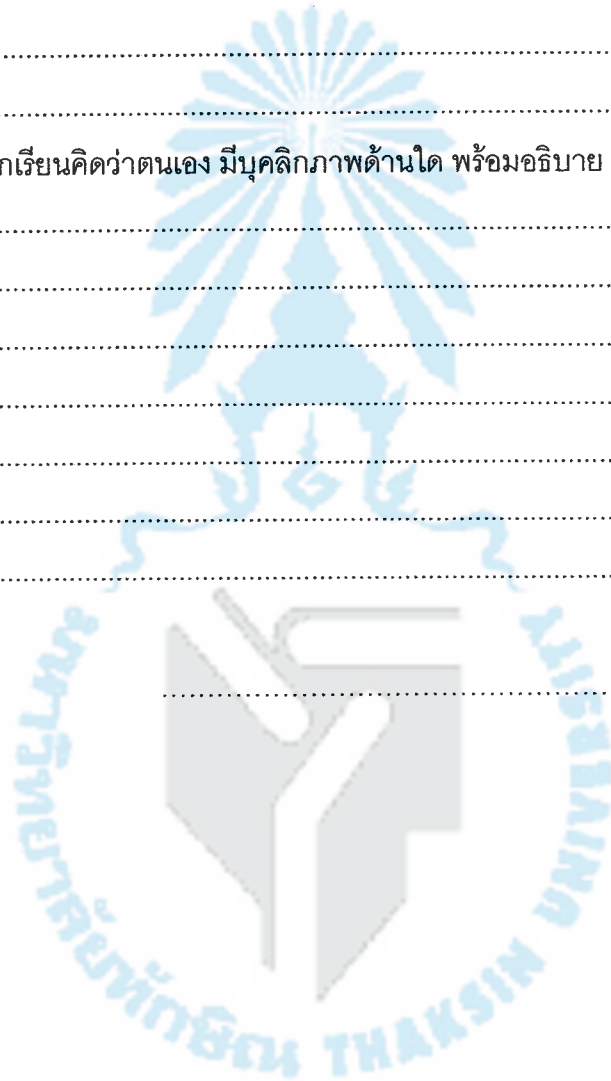
.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103
 เรื่อง ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram) เวลาเรียน 4 คาบ

คำชี้แจง 1. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ และตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

2. คะแนนเต็ม 20 คะแนน

1. จงบอกประโยชน์ของการศึกษา ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram) มาโดยละเอียด (5 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. จงบอก ทฤษฎี 9 รูปแบบของบุคลิกภาพ หรือเอนเนียแกรม (Enneagram) ประกอบด้วย บุคลิกภาพด้านใดบ้าง (บอกเฉพาะหัวข้อ) (5 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อตัว.....

ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

ประเมินบุคลิกภาพหลังเรียน
แบบประเมินบุคลิกภาพตนเอง

จงสำรวจ ตัวท่าน / เพื่อนของท่าน ว่ามีส่วนที่ต้องปรับปรุง/ส่วนดี ในเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

ลักษณะของท่าน	ส่วนที่ดี/ส่วนที่ต้องปรับปรุง	แนวทางปรับปรุงแก้ไข
<u>บุคลิกภายนอก</u> การแต่งกาย ความรู้ความสามารถ การพูด <u>บุคลิกภายใน</u> ความคิด/เจตคติ อารมณ์ สุขภาพ ความประพฤติ		

ชื่อตัว.....

ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

ชื่อเพื่อน.....

ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

ประเมินบุคลิกภาพหลังเรียน
แบบประเมินบุคลิกภาพนักเรียนโดยเพื่อนของนักเรียน

จงสำรวจ ตัวท่าน / เพื่อนของท่าน ว่ามีส่วนที่ต้องปรับปรุง/ส่วนดี ในเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

ลักษณะของเพื่อนท่าน	ส่วนที่ดี/ส่วนที่ต้องปรับปรุง	แนวทางปรับปรุงแก้ไข
บุคลิกภายนอก การแต่งกาย ความรู้ความสามารถ การพูด บุคลิกภายใน ความคิด/เจตคติ อารมณ์ สุขภาพ ความประพฤติ		

ชื่อนักเรียน.....

ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

ประเมินบุคลิกภาพหลังเรียน
แบบประเมินบุคลิกภาพของนักเรียนโดยครู

จงสำรวจ ตัวท่าน / เพื่อนของท่าน ว่ามีส่วนที่ต้องปรับปรุง/ส่วนดี ในเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

ลักษณะของนักเรียน	ส่วนที่ดี/ส่วนที่ต้องปรับปรุง	แนวทางปรับปรุงแก้ไข
<u>บุคลิกภายนอก</u> การแต่งกาย ความรู้ความสามารถ การพูด <u>บุคลิกภายใน</u> ความคิด/เจตคติ อารมณ์ สุขภาพ ความประพฤติ		

ชื่อ.....ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

ประเมินหลังเรียน
แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงาน โดยนักเรียน

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ		
		ปฏิบัติประจำ 2 คะแนน	ปฏิบัติบางครั้ง 1 คะแนน	ไม่เคยปฏิบัติเลย 0 คะแนน
1.	ชอบวิจารณ์ตนเอง และคนอื่น			
2.	จริงจัง			
3.	มีความรับผิดชอบ			
4.	มุ่งมั่นตั้งใจเมื่อจะทำสิ่งใดผลที่ ออกมาถูกต้องสมบูรณ์			
5.	กระตือรือร้น ที่ช่วยเหลือ			
6.	มองโลกในแง่ดี			
7.	ตนเองมักไม่ยอมรับความช่วยเหลือ			
8.	มีความสุขที่จะสร้างสัมพันธ์ กับผู้อื่น			
9.	มีความมุ่งมั่นบากบัน ปรารถนา อย่างแรงกล้าที่จะได้มาซึ่งเกียรติยศ			
10.	ชอบแข่งขันท้าทาย			
11.	ทุ่มเททุกอย่าง เพื่อให้บรรลุ เป้าหมาย โดยไม่ย่อท้อ			
12.	มีความถนัดด้านศิลปะ มีอารมณ์อ่อนไหว			
13.	จินตนาการสูง ชอบคิดสิ่งใหม่ ๆ			
14.	แสวงหาเพื่อนที่รู้จัก			
15.	มีความเป็นส่วนตัว			
16.	มักคิดทบทวนเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผ่านมา ในการปฏิบัติงาน			
17.	สนใจความรู้ และข้อมูลข่าวสาร			

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ		
		ปฏิบัติประจำ 2 คะแนน	ปฏิบัติบางครั้ง 1 คะแนน	ไม่เคยปฏิบัติเลย 0 คะแนน
18.	แบ่งเวลาได้ดี			
19.	ไม่ชอบงานประจำ			
20.	มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน และรับผิดชอบสูง			
21.	ทำงานเต็มความรู้ ความสามารถ			
22.	ปฏิบัติตามระเบียบวินัย ขององค์กร			
23.	มีกำลังใจในการทำงาน และ กำลังกายที่สมบูรณ์			
24.	ชอบทำสิ่งแปลกใหม่			
25.	เป็นคนที่ทำงานตลอดไม่อยู่นิ่ง			
26.	พร้อมจะปรับปรุงตนเองตลอดเวลา			
27.	มีบุคลิกภาพสง่างาม			
28.	พูดโน้มน้าวให้คนอื่นเชื่อได้			
29.	มักจะเป็นผู้นำ ในสถานการณ์ ต่าง ๆ			
30.	ใช้ความรู้ความสามารถในการ ทำงานเต็มที่			
31.	เป็นฝ่ายรับรู้ และเข้าใจความคิด ของผู้อื่น			
32.	ชอบประนีประนอม			
33.	ยินดีที่จะทำตามผู้อื่น โดยไม่ขัดขืน			
34.	ชอบไกล่เกลี่ย ให้คำปรึกษา			

ชื่อผู้ประเมิน.....ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

ชื่อผู้ถูกประเมิน.....ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

ประเมินหลังเรียน แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงาน โดยเพื่อนนักเรียน

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ		
		ปฏิบัติประจำ 2 คะแนน	ปฏิบัติบางครั้ง 1 คะแนน	ไม่เคยปฏิบัติเลย 0 คะแนน
1.	ชอบวิจารณ์ตนเอง และคนอื่น			
2.	จริงจัง			
3.	มีความรับผิดชอบ			
4.	มุ่งมั่นตั้งใจเมื่อจะทำสิ่งใดผลที่ ออกมาถูกต้องสมบูรณ์			
5.	กระตือรือร้น ที่ช่วยเหลือ			
6.	มองโลกในแง่ดี			
7.	ตนเองมักไม่ยอมรับความช่วยเหลือ			
8.	มีความสุขที่จะสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น			
9.	มีความมุ่งมั่นบากบั่น ประารถนา อย่างแรงกล้าที่จะได้มาซึ่งเกียรติยศ			
10.	ชอบแข่งขันท้าทาย			
11.	ทุ่มเททุกอย่าง เพื่อให้บรรลุ เป้าหมาย โดยไม่ย่อท้อ			
12.	มีความถนัดด้านศิลปะ มีอารมณ์อ่อนไหว			
13.	จินตนาการสูง ชอบคิด สิ่งใหม่ ๆ			
14.	แสวงหาเพื่อนที่รู้ใจ			
15.	มีความเป็นส่วนตัว			
16.	มักคิดทบทวนเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผ่านมา ในการปฏิบัติงาน			
17.	สนใจความรู้ และข้อมูลข่าวสาร			

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ		
		ปฏิบัติประจำ 2 คะแนน	ปฏิบัติบางครั้ง 1 คะแนน	ไม่เคยปฏิบัติเลย 0 คะแนน
18.	แบ่งเวลาได้ดี			
19.	ไม่ชอบงานประจำ			
20.	มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน และรับผิดชอบสูง			
21.	ทำงานเต็มความรู้ ความสามารถ			
22.	ปฏิบัติตามระเบียบวินัย ขององค์กร			
23.	มีกำลังใจในการทำงาน และ กำลังกายที่สมบูรณ์			
24.	ชอบทำสิ่งแปลกใหม่			
25.	เป็นคนที่ทำงานตลอดไม่อยู่นิ่ง			
26.	พร้อมจะปรับปรุงตนเองตลอดเวลา			
27.	มีบุคลิกภาพสง่าผ่าเผย			
28.	พูดโน้มน้าวให้คนอื่นเชื่อได้			
29.	มักจะเป็นผู้นำ ในสถานการณ์ ต่าง ๆ			
30.	ใช้ความรู้ความสามารถ ในการทำงานเต็มที่			
31.	เป็นฝ่ายรับรู้ และเข้าใจความคิด ของผู้อื่น			
32.	ชอบประนีประนอม			
33.	ยินดีที่จะทำตามผู้อื่น โดยไม่ขัดขืน			
34.	ชอบไกล่เกลี่ย ให้คำปรึกษา			

ชื่อ.....ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

ประเมินหลังเรียน แบบประเมินบุคลิกภาพในการทำงาน โดยครู

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ		
		ปฏิบัติประจำ 2 คะแนน	ปฏิบัติบางครั้ง 1 คะแนน	ไม่เคยปฏิบัติเลย 0 คะแนน
1.	คนสมบูรณ์แบบ 1.1 ชอบวิจารณ์ตนเอง และคนอื่น 1.2 จริงจัง 1.3 มีความรับผิดชอบ 1.4 มุ่งมั่นตั้งใจจะทำงานให้ได้ดีจนถูกต้องสมบูรณ์			
2.	ผู้ช่วยเหลือ 2.1 กระตือรือร้น ที่ช่วยเหลือ 2.2 มองโลกในแง่ดี 2.3 ตนเองมักไม่ยอมรับความช่วยเหลือ 2.4 มีความสุขที่จะสร้างสัมพันธ์ กับผู้อื่น			
3.	ผู้ประสบความสำเร็จ 3.1 มีความมุ่งมั่นบากบั่น ปรารถนา อย่าง แรงกล้าที่จะได้มาซึ่งเกียรติยศ 3.2 ชอบแข่งขันท้าทาย 3.3 พยายามทุกอย่างเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยไม่ย่อท้อ			
4.	ปัจเจกชน 4.1 มีความถนัดด้านศิลปะ มีอารมณ์อ่อนไหว 4.2 จินตนาการสูง ชอบคิดสิ่งใหม่ๆ 4.3 แสวงหาเพื่อนที่รู้จัก			
5.	นักคิด 5.1 มีความเป็นส่วนตัว 5.2 มักคิดทบทวนเรื่องราวต่างๆที่ผ่านมากในกลปฏิบัติงาน 5.3 สนใจความรู้ และข้อมูลข่าวสาร 5.4 แบ่งเวลาได้ดี 5.5 ไม่ชอบทำงานประจำ			

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ		
		ปฏิบัติประจำ 2 คะแนน	ปฏิบัติ บางครั้ง 1 คะแนน	ไม่เคยปฏิบัติ เลย 0 คะแนน
6.	ผู้จรรักษ์กติก 6.1 มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน และ รับผิดชอบสูง 6.2 ทำงานเต็มความรู้ ความสามารถ 6.3 ปฏิบัติตามระเบียบวินัยขององค์กร			
7.	นักผจญภัย 7.1 มีกำลังใจในการทำงาน และกำลังกาย ที่สมบูรณ์ 7.2 ชอบทำสิ่งแปลกใหม่ 7.3 เป็นคนที่ทำงานตลอดไม่ยั้ง 7.4 พร้อมจะปรับปรุงตนเองตลอดเวลา			
8.	ผู้นำ 8.1 มีบุคลิกภาพสง่าผ่าเผย 8.2 พูดโน้มน้าวให้คนอื่นเชื่อได้ 8.3 มักจะเป็นผู้นำ ในสถานการณ์ต่าง ๆ 8.4 ใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานเต็มที่			
9.	ผู้รักสงบ 9.1 เป็นฝ่ายรับรู้ และเข้าใจความคิดของผู้อื่น 9.2 ชอบประนีประนอม 9.3 ยินดีที่จะทำตามผู้อื่น โดยไม่ขัดขืน 9.4 ชอบไกล่เกลี่ย ให้คำปรึกษา			

แบบประเมินการปฏิบัติงานกลุ่ม กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103 เรื่อง รูปแบบบุคลิกภาพ เวลาเรียน 4 คาบ

ชื่อกลุ่ม.....

สมาชิกในกลุ่ม

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		3	2	1
1.	การวางแผนการสาธิต			
2.	การดำเนินการสาธิต			
3.	การนำเสนอข้อมูล			
4.	การสรุปความคิดเห็นของกลุ่ม			
	รวมทั้งหมด			
	รวมคะแนน			

เกณฑ์การให้คะแนน

- 12 - 15 คะแนนระดับคุณภาพ ดี
- 7 - 11 คะแนนระดับคุณภาพ พอใช้
- 1 - 6 คะแนนระดับคุณภาพ ปรับปรุง

แบบประเมินการส่งงานกลุ่ม	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com เรื่อง บุคลิกภาพ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รหัสวิชา ง 33103 เวลาเรียน 4 คาบ

ประเภทชิ้นงาน.....

ผู้ประเมิน.....จากกลุ่ม.....

กลุ่มที่ได้รับการประเมิน.....

รายการประเมิน	ระดับคะแนน					
	0	1	2	3	4	5
การส่งงานตรงตามกำหนด						

เกณฑ์

คะแนนเต็ม 5

- 0 คะแนน ไม่สามารถส่งงานได้
- 1 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 4 วัน
- 2 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 3 วัน
- 3 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 2 วัน
- 4 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 1 วัน
- 5 คะแนน สามารถส่งงานได้ตรงเวลาที่กำหนด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103
 เรื่อง มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน เวลาเรียน 4 คาบ

1. สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่เกี่ยวข้อง

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1

เข้าใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะ มีคุณธรรม มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน เพื่อการดำรงชีวิต และครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ งานธุรกิจ

มาตรฐาน ง 1.2 มีทักษะ กระบวนการทำงาน และการจัดการ การทำงานเป็นกลุ่ม การแสวงหาความรู้ สามารถแก้ปัญหาในการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่องาน

2. สาระสำคัญ

การทำงานจำเป็นต้องใช้มนุษย์สัมพันธ์อย่างมาก เพื่อที่จะได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน การกระทำที่แสดงลักษณะด้านจิตใจของบุคคล ที่ส่งเสริมให้บุคคลนั้นสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม อันจะทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จ รวมถึงการได้เรียนรู้ปรัชญาพื้นฐานของมนุษย์สัมพันธ์ ทำให้ทราบแนวความคิดเบื้องต้น เกี่ยวกับมนุษย์สัมพันธ์ แนวความเชื่อเกี่ยวกับมนุษย์สัมพันธ์ ที่มีอิทธิพลต่อปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน ผลที่ได้รับจากการมีมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน ปรัชญามนุษย์สัมพันธ์ และสามารถนำไปใช้ประยุกต์ใช้ในการทำงานได้

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 4.1 อธิบายความหมายมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานได้
- 4.2 บอกผลที่ได้รับจากการมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานได้
- 4.3 มีความรู้เกี่ยวกับปรัชญามนุษยสัมพันธ์
- 4.4 สาธิตผลที่ได้รับจากการมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานได้
- 4.5 สาธิตย้อนกลับเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากการมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานได้
- 4.6 ส่งงานที่ได้รับมอบหมายได้ตามกำหนดเวลา

5. สาระการเรียนรู้

- 5.1 ความหมายมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน
- 5.2 ผลที่ได้รับจากการมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน
- 5.3 ปรัชญามนุษยสัมพันธ์

6. กระบวนการจัดการเรียนรู้ (คาบที่ 1 – 2)

ดำเนินการสอนโดยใช้ วิธีสอนแบบสาธิต ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลม การเรียนรู้ ใช้เวลา 4 คาบ ดังนี้

คาบที่ 1 ดำเนินกิจกรรมขั้นที่ 1 - 2

คาบที่ 2 ดำเนินกิจกรรมขั้นที่ 3 - 4

คาบที่ 3 ดำเนินกิจกรรมขั้นที่ 5

คาบที่ 4 ดำเนินกิจกรรมขั้นที่ 6

6.1 ขั้นเตรียมกิจกรรมในชั้นเรียน

6.1.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มละความสามารถ เก่ง กลาง อ่อน กลุ่มละ 4 คน
อัตราส่วน 1 : 2 : 1 เพื่อเตรียมทำงานร่วมกันเป็นวงกลมการเรียนรู้ พร้อมตั้งชื่อกลุ่ม

6.1.2 นักเรียนทำ แบบประเมินก่อนเรียน

แบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

6.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

6.2.1 นำเข้าสู่บทเรียน ด้วยการตั้งคำถาม “มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน หมายถึงประโยชน์ที่ได้จากการมีมนุษยสัมพันธ์มีอะไรบ้าง ? ”

6.2.2 นักเรียน ชาย – หญิง แข่งขันกันตอบบนกระดานดำ ใช้เวลา 5 นาที

6.2.3 นักเรียน และครูช่วยกันจัดลำดับความถูกต้อง ฝ่ายที่ตอบได้มากที่สุด เป็นฝ่ายชนะรับรางวัลจากครู

6.2.4 ครูเกริ่นนำ ถึงมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ผลที่ได้รับจากการมีมนุษยสัมพันธ์ ปรักษามนุษยสัมพันธ์ที่จะเรียน และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน

6.2.5 นักเรียนดูบทเรียนคอมพิวเตอร์ โปรแกรมนำเสนอ Microsoft Powerpoint มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

6.2.6 ครูบอกนักเรียนถึงมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ที่สอดคล้องกับปรักษามนุษยสัมพันธ์ และสอดคล้องกับลักษณะงานที่ทำ หรือตัวบุคคล ที่สามารถนำมาปรับใช้ พร้อมยกตัวอย่างให้นักเรียนทราบ

6.2.7 ให้นักเรียนยกตัวอย่าง มนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่สามารถนำมาปรับใช้ ในการทำงาน

6.3 ขั้นสอน

6.3.1 ครู แสดง สาธิต กระทำให้ดูเป็นตัวอย่าง ลักษณะมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ผลที่ได้รับจากการมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

6.3.2 ครูอธิบายประกอบการสาธิต ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงในเชิงรูปธรรม

6.4 ขั้นดำเนินกิจกรรม

6.4.1 ตัวแทนนักเรียนมารับใบความรู้ เรื่อง มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

6.4.2 สมาชิกคนที่ 1 ของกลุ่ม สาธิตมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ผลที่ได้รับจากการมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน พร้อมเขียนอธิบายตามความคิดเห็นของตนเอง ลงในใบงานที่ 1

6.4.3 สมาชิกคนต่อ ๆ ไปสาธิต จนครบทุกคนเป็นวงกลมการเรียนรู้ พร้อมเขียนอธิบาย ถึงมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน เป็นความคิดเห็นของตนเอง ลงในใบงานที่ 1 จนครบทุกคนในกลุ่ม

6.4.4 ให้สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกัน สรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม

6.4.5 ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน พร้อมสาธิต หรือครูจะเรียกสมาชิก คนใดคนหนึ่งนำเสนอก็ได้ ซึ่งจะต้องสาธิตให้ได้ทุกคน

6.4.6 นักเรียนทำใบงานที่ 2

6.5 ขั้นทดสอบ

6.5.1 ครูสุ่มนักเรียน 1 คน ในแต่ละกลุ่มสาธิตให้ดู เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียน ประสบความสำเร็จ ในการเรียนมากน้อยเพียงใด และนำคะแนนที่ได้มาคิดเป็นคะแนนกลุ่ม และเป็นคะแนนของสมาชิกทุกคน

6.5.2 นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 1

6.6 ขั้นสรุป

ครู และนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ตรวจสอบผลงานนักเรียน ชักถามถึงปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาของนักเรียน หลังจากนั้นให้การเสริมแรง แก่ผลสำเร็จของนักเรียน และของกลุ่ม โดยการพูดชมเชย พร้อมให้รางวัล

7. กระบวนการวัดผลประเมินผล

7.1 ประเมินด้านความรู้

7.1.1 วิธีการ

การทดสอบความรู้ เรื่อง มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน ผลที่ได้รับจากการมีมนุษย์สัมพันธ์ ปรวิญามนุษย์สัมพันธ์

7.1.2 เครื่องมือ

ใบงาน และแบบทดสอบที่ 2

7.1.3 เกณฑ์

คะแนนเต็ม 20 คะแนน

คะแนนจากการตรวจผลงาน ได้คะแนนไม่น้อยกว่า 60 %

7.2 ประเมินทักษะการปฏิบัติ/กระบวนการ

7.2.1 วิธีการ

7.2.1.1 สารถีย้อนกลับ มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงานได้

7.2.1.2 นำเสนอข้อมูลของกลุ่มได้

7.2.2 เครื่องมือ

7.2.2.1 ใบงานที่ 1

7.2.2.2 แบบประเมินการปฏิบัติงานกลุ่ม

7.2.3 เกณฑ์

คะแนนเต็ม 30 คะแนน

คะแนนจากการตรวจผลงาน ได้คะแนนไม่น้อยกว่า 60 %

25 - 30 คะแนนระดับคุณภาพ ดี

18 - 24 คะแนนระดับคุณภาพ พอใช้

1 - 17 คะแนนระดับคุณภาพ ปรับปรุง

7.3 ประเมินเจตคติ

7.3.1 วิธีการ

ส่งงานที่ได้รับมอบหมายได้ตามกำหนดเวลา

7.3.2 เครื่องมือ

แบบประเมินการส่งงานกลุ่ม

7.3.3 เกณฑ์

คะแนนเต็ม 5

- 0 คะแนน ไม่สามารถส่งงานได้
- 1 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 4 วัน
- 2 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 3 วัน
- 3 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 2 วัน
- 4 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 1 วัน
- 5 คะแนน สามารถส่งงานได้ตรงเวลาที่กำหนด

8. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

8.1 สื่อ

8.1.1 แบบประเมินก่อนเรียน

แบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

8.1.2 ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

8.1.3 ใบงานที่ 1

8.1.4 แบบทดสอบที่ 1

8.1.5 ใบงานที่ 2

8.1.6 แบบประเมินการปฏิบัติงานกลุ่ม

8.1.7 ตัวอย่าง มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ซึ่งสามารถสืบค้นได้จาก หนังสือ วารสาร

นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และจุลสาร เป็นต้น

8.1.8 บทเรียนคอมพิวเตอร์โปรแกรมนำเสนอ Microsoft Powerpoint เรื่อง มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

8.2 แหล่งการเรียนรู้

8.2.1 ห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา

8.2.2 ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์

8.2.3 ห้องสมุดกลุ่มสาระต่างๆ ของโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา

8.2.4 ห้องสมุดประชาชน

8.2.5 อินเทอร์เน็ต

8.2.6 ห้อง ICT โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา

8.2.7 อื่น ๆ

บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(นางสาวศลิษา วรรณสุวรรณ)

อาจารย์ประจำวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3

Office today.com

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(.....) (.....)

หัวหน้ากลุ่มสาระ/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

รองผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการ/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ใบความรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103

เรื่อง มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน

เวลาเรียน 4 คาบ

มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน

มีผู้ทำการสำรวจ และวิจัยว่า ในชีวิตของมนุษย์แต่ละคนนั้น เวลา ที่จะเป็นตัวของตัวเอง อย่างแท้จริงโดยไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับบุคคลอื่น ๆ เลย ในแต่ละวันมีเพียง 33 เปอร์เซ็นต์ เวลาในช่วงนี้ ได้แก่การอยู่คนเดียว การนอนหลับ การทำกิจวัตรส่วนตัวประจำวัน ส่วนเวลาที่เหลืออีก 67 เปอร์เซ็นต์นั้น คือ เวลาที่มนุษย์เราจะต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์คนอื่น ๆ จากสถิติตัวเลขนี้ จะเห็นได้ว่า มนุษย์มีการรวมตัว เป็นกลุ่ม นักสังคมวิทยากล่าวว่า มนุษย์ คือสัตว์สังคม การที่มนุษย์จะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ของชีวิต เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ซึ่งมีทั้งบุคคลที่รักใคร่ชอบพอกัน บุคคลที่ไม่รักใคร่ชอบพอก และ บุคคลทั่ว ๆ ไป ที่ได้รู้จักคบหาสมาคม มนุษย์จึงจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับบุคคลทุกคนที่ตนเอง จะต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันให้ได้ เพื่อที่จะให้การดำเนินชีวิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และราบรื่น อย่างไรก็ตาม ไม่มีผู้ใดที่จะมีชีวิตอยู่ลำพังคนเดียวได้ เพราะความเจ็บเหงาจะเป็นอันตรายต่อ สุขภาพจิตของคนอย่างมาก ความเจ็บเหงา เพราะไม่มีใครคบหาสมาคมด้วย สามารถทำให้คนตายได้ จากหลาย ๆ โรค ได้แก่ การฆ่าตัวตาย โรคซึมเศร้า และท้ายสุดเป็นโรคมะเร็งได้เมื่อเกิดความเครียดมากขึ้น การติดต่อคบหาสัมพันธ์กันของมนุษย์ เรียกว่ามนุษย์สัมพันธ์ ซึ่งผลที่ได้รับจากการมีมนุษย์สัมพันธ์ มีดังนี้

1. ลดความขัดแย้ง
2. อยู่ร่วมกันอย่างสันติ
3. ไว้ใจและหวังดีต่อกัน
4. สร้างบรรยากาศที่ดี มีชีวิตชีวา
5. เป็นผลดีต่อหน่วยงาน

ชีวิตการทำงานจำเป็นต้องใช้มนุษย์สัมพันธ์อย่างมาก เพื่อว่าจะได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน ไม่ว่าจะเป็นจากผู้บังคับบัญชา เพื่อน หรือลูกน้อง ดังมีผู้ให้ความหมาย มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงานไว้ ดังนี้

ความหมายมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

ความหมายมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน มีนักการศึกษา ได้ให้ความหมายมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานไว้ ดังนี้

เฮช อาร์ เซ็นเตอร์ (สืบค้นเมื่อ วันที่ 24 กันยายน 2550, จาก <http://www.hrcenter.co.th>) ได้ให้ความหมายมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ไว้ว่า การสร้างความเป็นมิตร หรือความสัมพันธ์เชิงบวกกับบุคคลอื่น โดยการเริ่มต้นทักทายการสนับสุน และช่วยเหลือ การรักษาและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รวมทั้งการให้เกียรติบุคคลอื่น ปัจจัยความสามารถในด้านหนึ่งที่ทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จ

ชุนนุมนรักบางแก้ว (สืบค้นเมื่อ วันที่ 24 กันยายน 2550, จาก <http://www.bangkaew.com>) ได้ให้ความหมายของมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ไว้ว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หรือปะทะสังสรรค์ ที่ทำให้เกิดความพึงพอใจต่อกัน สร้างความสุข ความใกล้ชิดสนิทสนมกัน เป็นความร่วมมือร่วมใจในการทำกิจกรรมปัจจุบันและอนาคต

อนุดิตา สุวรรณรัตน์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ให้ความหมายว่า มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน หมายถึง การกระทำที่แสดงลักษณะด้านจิตใจของบุคคล ที่ส่งเสริมให้บุคคลนั้นสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ การยิ้มแย้มแจ่มใส การทักทายผู้อื่น การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงาน การให้ความเอาใจใส่สนใจ การกระทำและความรู้สึกของผู้อื่น การเป็นผู้รับฟังที่ดี และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้วยความเข้าใจอันดีต่อกัน

ระวีวรรณ เสวตามร (2540 : 4) กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์เป็นเรื่องของคน การศึกษาเรื่องของมนุษยสัมพันธ์ ทำให้เข้าใจเรื่องของคนที่อยู่แวดล้อมในสังคม เพื่อจะได้สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข มีกำลังปฏิบัติหน้าที่การงานต่าง ๆ ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

วิจิตร อวระกุล (2540 : 170) ได้ให้ความหมายของมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ไว้ว่า การครองใจคน เพื่อให้เกิดความพอใจ รักใคร่ ทำงานอยู่ด้วยความเต็มใจ พอใจ และมีความสุขในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาก้าวหน้า

คิบ เดวิดส์ (Keith Davis, อ้างถึงในวิจิตร อวระกุล, 2540 : 28) ได้ให้ความหมายของมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ไว้ว่า แรงกระตุ้นร่วมกันของคณะบุคคล ที่ก่อให้เกิดวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ที่จะให้บุคคลร่วมกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยร่วมมือร่วมใจกันให้เกิดผลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

จากความหมายมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน หมายถึง การกระทำที่แสดงลักษณะด้านจิตใจของบุคคล ที่ส่งเสริมให้บุคคลนั้นสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับบุคคลอื่น โดยการเริ่มต้นทักทาย การยิ้มแย้มแจ่มใส การให้ความเอาใจใส่ การเป็นผู้รับฟังที่ดี สนใจการกระทำ และความรู้สึกของผู้อื่น การรักษา และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รวมทั้งการให้เกียรติบุคคลอื่น การสนับสนุน และช่วยเหลือ การให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ในการทำงานด้วยความเข้าใจอันดีต่อกัน ซึ่งเป็นปัจจัยความสามารถ ในด้านหนึ่งที่ทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จ

ปรัชญามนุษยสัมพันธ์

มีผู้ได้กล่าวถึงปรัชญาของมนุษยสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

วิภาพร มาพบสุข (2543 : 19 - 20) ได้กล่าวถึง ปรัชญาพื้นฐานของมนุษยสัมพันธ์ ปรัชญาพื้นฐานของมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง แนวความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ ในเรื่อง ของมนุษย์ใน 3 ลักษณะ คือ

1. มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรี (Human Dignity) มนุษย์ทุกคนนับว่าเป็นสัตว์ประเสริฐ ที่มีความคิด มีความรับผิดชอบ มีสติปัญญา รู้จักความชั่วความดี และมีวัฒนธรรมที่เหนือกว่าสัตว์ทั้งปวง ดังนั้น ในการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างมนุษย์นั้น ต้องยอมรับว่ามนุษย์ทุกคนต้องการที่จะได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันอย่างมีศักดิ์ศรี ต้องการได้รับการยกย่องชมเชย ต้องการมีเกียรติยศ ต้องการได้รับการยอมรับ และต้องการความยุติธรรม และความเสมอภาคกัน หากมนุษย์ทุกคนในสังคมต่างรับรู้ และตระหนักในการนำไปปฏิบัติต่อผู้อื่น มนุษยสัมพันธ์จึงขึ้นได้ และย่อมจะช่วยให้ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติมารวมกลุ่มกันได้อย่างมีเสถียรภาพ มีความสุข และมีความเจริญก้าวหน้า หากสังคมใดไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ เป็นการยากที่จะหาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกลุ่มบุคคลในสังคม

2. มนุษย์มีความแตกต่าง (Individual Differences) มนุษย์ทุกคนมีความแตกต่างกัน ตั้งแต่เกิด เพราะแต่ละบุคคลต่างมีลักษณะเฉพาะตัวที่ไม่เหมือนใคร เช่น รูปร่างหน้าตา ผิวพรรณ สติปัญญา อารมณ์ เจตคติ ค่านิยม นิสัย ความเชื่อ ความโลภ และมารยาทต่าง ๆ ซึ่งความแตกต่างเหล่านี้มีความสำคัญสำหรับการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น จึงจำเป็นที่มนุษย์ทุกคนต้องตระหนัก และควรทำความเข้าใจถึงความแตกต่างเหล่านี้ เพื่อเป็นพื้นฐานของการเข้าใจเรื่องมนุษยสัมพันธ์

3. มนุษย์ต้องการการจูงใจ (Motivation) พฤติกรรมของมนุษย์ทุกคนที่แสดงออกมา

มีสาเหตุมาจากการได้รับการกระตุ้นจากความต้องการ ที่ผลักดันให้เกิดขึ้นโดยไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งความต้องการดังกล่าวได้แก่ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ การพักผ่อนนอนหลับ ความต้องการเงิน ฐานะ ตำแหน่ง เกียรติยศ ชื่อเสียง อำนาจ ฯลฯ หากทุกคนได้รับการตอบสนองที่เหมาะสมจากผู้อื่น ก็ย่อมก่อให้เกิดความชอบพอ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน และสามารถนำไปสู่ การทำกิจกรรม การงานร่วมมือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ความต้องการต่าง ๆ ของมนุษย์หากได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ และเหมาะสมก็ย่อมก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้

เรียม ศรีทอง (2540 : 11) ได้กล่าวถึง ปรัชญาพื้นฐานของมนุษยสัมพันธ์ไว้ว่า แนวความเชื่อเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ มีอิทธิพลต่อปฏิบัติการ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ผู้เขียนอาศัยหลักความเชื่อ 3 ประการ ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีคุณค่าแห่งความเป็นคนเท่าเทียมกัน ไม่เลือกเพศ วัย วรรณะ การศึกษา หรือฐานะเศรษฐกิจ มนุษย์ทุกคนรักชีวิต มนุษย์ต้องการการติดต่อเกี่ยวข้องกัน จันทมิตร มีความปรารถนาดี และต้องการปฏิบัติจากผู้อื่นอย่างมีเกียรติ ต้องการเป็นคนที่ทำให้การยอมรับ และให้เกียรติกัน
2. มนุษย์เกี่ยวข้องกับความต้องการที่ไม่สิ้นสุด เมื่อมนุษย์ได้รับการสนองตอบในระดับหนึ่ง ก็ย่อมก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันในระดับหนึ่งได้เช่นกัน ระหว่างความต้องการทางด้านวัตถุ กับจิตใจ แม้ว่าบางครั้งมีความสมบูรณ์ทางด้านวัตถุ แต่ก็มิได้เป็นเครื่องแสดงว่า ความต้องการทางจิตใจสมบูรณ์ไปด้วย
3. มนุษย์เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ ที่ต้องมีชีวิตเวียนว่ายอยู่ในวัฏสงสารเหมือนกัน ฉะนั้น การแสดงออกซึ่งเมตตาต่อกัน โดยไม่จำกัดพรมแดน จะนำมาซึ่งการอยู่ร่วมกันอย่างไม่เบียดเบียน ก่อให้เกิดสันติสุขร่วมกัน ความสงบสุขของสังคม ขึ้นอยู่กับความสามารถของมนุษย์ในการแสดง ความเมตตาต่อกัน

จากปรัชญาพื้นฐานของมนุษยสัมพันธ์ ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า มนุษย์ทุกคน มีศักดิ์ศรี มีความแตกต่างกัน ต้องการแรงจูงใจ มีความต้องการที่ไม่สิ้นสุด และต้องการเพื่อนร่วมทุกข์.

ใบงานที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103
 เรื่อง มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน เวลาเรียน 4 คาบ

ขั้นที่ 4 ขั้นดำเนินกิจกรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนสาธิตการมีมนุษยสัมพันธ์ ในการทำงาน และผลที่ได้รับจากการมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน พร้อมเขียนอธิบายตามความคิดเห็นของตนเอง สมาชิกคนต่อ ๆ ไปสาธิตจนครบทุกคนเป็นวงกลมการเรียนรู้ พร้อมเขียนอธิบายถึงมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน และผลที่ได้รับจากการมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ในแบบบันทึก ที่ครูแจกให้จนครบทุกคนในกลุ่ม พร้อมทั้งสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม

ใบงานที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103

เรื่อง มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน

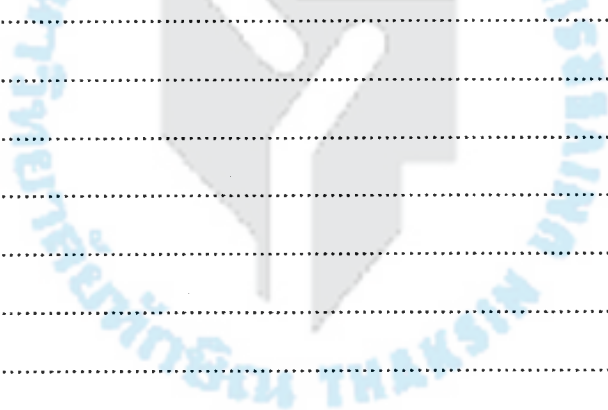
เวลาเรียน 4 คาบ

คำชี้แจงให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ และตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. จงสรุปความหมายของมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน

2. จงบอก ผลที่ได้รับจากการมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

3. แนวความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน สามารถแบ่งมนุษย์
ออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะใดบ้าง จงอธิบายพอสังเขป

4. แนวความเชื่อของมนุษย์สัมพันธ์ มีหลักความเชื่อ 3 ประการ ได้แก่ อะไรบ้าง
จงอธิบายพอสังเขป

แบบทดสอบที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103

เรื่อง มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน

เวลาเรียน 4 คาบ

คำชี้แจง 1. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ และตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

2. คะแนนเต็ม 20 คะแนน

1. จงสรุปความหมายของมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน (5 คะแนน)

2. จงบอก ผลที่ได้รับจากการมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน (5 คะแนน)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АЛҒАШҚЫ АҚПАРАТ

3. แนวความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน สามารถแบ่งมนุษย์
ออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะใดบ้าง จงอธิบายพอสังเขป (5 คะแนน)

4. แนวความเชื่อของมนุษยสัมพันธ์ มีหลักความเชื่อ 3 ประการ ได้แก่ อะไรบ้าง
จงอธิบายพอสังเขป (5 คะแนน)

.....

ชื่อ.....ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

แบบประเมินก่อนเรียน มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน โดยนักเรียน

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ		
		ปฏิบัติประจำ 2 คะแนน	ปฏิบัติบางครั้ง 1 คะแนน	ไม่เคยปฏิบัติเลย 0 คะแนน
1	เป็นผู้ที่มีความเข้าใจผู้อื่น			
2	เป็นผู้ยกย่องผู้อื่น			
3	เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
4	เป็นผู้เสียสละ			
5	มีน้ำเสียงสุภาพอ่อนโยน			
6	ชอบช่วยเหลือผู้อื่น			
7	มีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส			
8	มีความจริงใจต่อผู้อื่น			
9	มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมงาน กับผู้อื่น			
10	เป็นผู้ควบคุมอารมณ์ได้			
11	แต่งกายเหมาะสม			
12	เป็นผู้มีอารมณ์ขัน			
13	เป็นผู้ฟังที่ดี			
14	เป็นผู้ไม่เห็นแก่ตัว			
15	รู้จักใช้คำพูดที่เหมาะสม			
16	มีบุคลิกท่าทางดี			
17	แสดงความเป็นมิตรกับผู้อื่น ก่อนเสมอ			
18	หลีกเลี่ยงการโต้เถียง			
19	ไม่กระทำตนเหนือผู้อื่น			
20	มีความรู้รอบตัวดี			

ชื่อผู้ประเมิน.....ชั้น ม.3/.....เลขที่.....
 ชื่อผู้ถูกประเมิน.....ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

แบบประเมินก่อนเรียน มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน โดยเพื่อนนักเรียน

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ		
		ปฏิบัติประจำ 2 คะแนน	ปฏิบัติบางครั้ง 1 คะแนน	ไม่เคยปฏิบัติเลย 0 คะแนน
1	เป็นผู้ที่มีความเข้าใจผู้อื่น			
2	เป็นผู้ยกย่องผู้อื่น			
3	เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
4	เป็นผู้เสียสละ			
5	มีน้ำเสียงสุภาพอ่อนโยน			
6	ชอบช่วยเหลือผู้อื่น			
7	มีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส			
8	มีความจริงใจต่อผู้อื่น			
9	มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมงาน กับผู้อื่น			
10	เป็นผู้ควบคุมอารมณ์ได้			
11	แต่งกายเหมาะสม			
12	เป็นผู้มีอารมณ์ขัน			
13	เป็นผู้ฟังที่ดี			
14	เป็นผู้ไม่เห็นแก่ตัว			
15	รู้จักใช้คำพูดที่เหมาะสม			
16	มีบุคลิกท่าทางดี			
17	แสดงความเป็นมิตรกับผู้อื่น ก่อนเสมอ			
18	หลีกเลี่ยงการโต้เถียง			
19	ไม่กระทำตนเหนือผู้อื่น			
20	มีความรู้รอบตัวดี			

ชื่อ.....ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

แบบประเมินก่อนเรียน มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน โดยครู

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ		
		ปฏิบัติประจำ 2 คะแนน	ปฏิบัติบางครั้ง 1 คะแนน	ไม่เคยปฏิบัติเลย 0 คะแนน
1	เป็นผู้ที่มีความเข้าใจผู้อื่น			
2	เป็นผู้ยกย่องผู้อื่น			
3	เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
4	เป็นผู้เสียสละ			
5	มีน้ำเสียงสุภาพอ่อนโยน			
6	ชอบช่วยเหลือผู้อื่น			
7	มีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส			
8	มีความจริงใจต่อผู้อื่น			
9	มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมงาน กับผู้อื่น			
10	เป็นผู้ควบคุมอารมณ์ได้			
11	แต่งกายเหมาะสม			
12	เป็นผู้มีอารมณ์ขัน			
13	เป็นผู้ฟังที่ดี			
14	เป็นผู้ไม่เห็นแก่ตัว			
15	รู้จักใช้คำพูดที่เหมาะสม			
16	มีบุคลิกท่าทางดี			
17	แสดงความเป็นมิตรกับผู้อื่น ก่อนเสมอ			
18	หลีกเลี่ยงการโต้เถียง			
19	ไม่กระทำตนเหนือผู้อื่น			
20	มีความรู้รอบตัวดี			

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

ข้อ	ระดับคะแนน			คะแนนรวม
	2	1	0	
1	เป็นผู้มีความเข้าใจผู้อื่น	เป็นผู้มีความเข้าใจผู้อื่นเพียงบางครั้ง	ไม่เป็นผู้มีความเข้าใจผู้อื่นเลย	
2	เป็นผู้ยกย่องผู้อื่นสม่ำเสมอ	เป็นผู้ยกย่องผู้อื่นเพียงบางครั้ง	ไม่เป็นผู้ยกย่องผู้อื่น	
3	เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นทุกครั้ง	เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นบางครั้ง	ไม่เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเลย	
4	เป็นผู้เสียสละ	บางครั้งเป็นผู้เสียสละ	ไม่เป็นผู้เสียสละ	
5	มีน้ำเสียงสุภาพอ่อนโยน	มีน้ำเสียงสุภาพอ่อนโยนเพียงบางครั้ง	ใช้น้ำเสียงสุภาพ	
6	ชอบช่วยเหลือผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ	ชอบช่วยเหลือผู้อื่นบางครั้ง	ไม่ชอบช่วยเหลือผู้อื่น	
7	มีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสทุกครั้ง	มีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสบางครั้ง	สีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสเลย	
8	มีความจริงใจต่อผู้อื่น	มีความจริงใจต่อผู้อื่นเป็นครั้งคราว	ไม่มีความจริงใจต่อผู้อื่น	
9	มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมงานกับผู้อื่นทุกครั้ง	มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมงานกับผู้อื่นบางครั้ง	ไม่มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมงานกับผู้อื่น	
10	เป็นผู้ควบคุมอารมณ์ได้ทุกครั้ง	เป็นผู้ควบคุมอารมณ์ได้บางครั้ง	เป็นผู้ควบคุมอารมณ์ไม่ได้	

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน (ต่อ)

ข้อ	ระดับคะแนน			คะแนนรวม
	2	1	0	
11	แต่งกายเหมาะสมทุกครั้ง	แต่งกายเหมาะสมบางครั้ง	แต่งกายไม่เหมาะสมทุกครั้ง	
12	เป็นผู้มีอารมณ์ขัน	เป็นผู้มีอารมณ์ขันบางครั้ง	ไม่เป็นผู้มีอารมณ์ขันเลย	
13	เป็นผู้ฟังที่ดีทุกครั้ง	เป็นผู้ฟังที่ดีบางครั้ง	ไม่เป็นผู้ฟังที่ดีเลย	
14	เป็นผู้ไม่เห็นแก่ตัว	เป็นผู้ไม่เห็นแก่ตัวบางครั้ง	เป็นผู้เห็นแก่ตัวทุกครั้ง	
15	รู้จักใช้คำพูดที่เหมาะสมทุกครั้ง	รู้จักใช้คำพูดที่เหมาะสมบางครั้ง	ใช้คำพูดที่เหมาะสม	
16	มีบุคลิกท่าทางดีทุกครั้ง	มีบุคลิกท่าทางดีบางครั้ง	มีบุคลิกท่าทางที่ไม่ดีเลย	
17	แสดงความเป็นมิตรกับผู้อื่นก่อนเสมอ	แสดงความเป็นมิตรกับผู้อื่นก่อนบางครั้ง	ไม่แสดงความเป็นมิตรกับผู้อื่น	
18	หลีกเลี่ยงการโต้เถียงโดยแสดงท่าทีที่เหมาะสม	หลีกเลี่ยงการโต้เถียงโดยแสดงท่าทีที่เหมาะสม บางครั้ง	ไม่หลีกเลี่ยงการโต้เถียงโดยแสดงท่าทีที่เหมาะสม	
19	ไม่กระทำตนเหนือผู้อื่น	ไม่กระทำตนเหนือผู้อื่นบางครั้ง	กระทำตนเหนือผู้อื่นทุกครั้ง	
20	มีความรู้รอบตัวดี	มีความรู้รอบตัวดีในบางเรื่อง	ไม่มีความรู้รอบตัวเลย	

สรุปการประเมิน

ระดับคุณภาพ 3 (ดี) คือ ได้คะแนน 40 – 30 คะแนน

ระดับคุณภาพ 2 (พอใช้) คือ ได้คะแนน 40 – 30 คะแนน

ระดับคุณภาพ 1 (ปรับปรุง) คือ ได้คะแนน 40 – 30 คะแนน

แบบประเมินการปฏิบัติงานกลุ่ม กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103 เรื่อง มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน เวลาเรียน 4 คาบ
--

ชื่อกลุ่ม.....

สมาชิกในกลุ่ม

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		3	2	1
1.	การวางแผนการสาธิต			
2.	การดำเนินการสาธิต			
3.	การนำเสนอข้อมูล			
4.	การสรุปความคิดเห็นของกลุ่ม			
รวมคะแนน				
รวมทั้งหมด				

เกณฑ์การให้คะแนน

- 12 - 15 คะแนนระดับคุณภาพ ดี
- 7 - 11 คะแนนระดับคุณภาพ พอใช้
- 1 - 6 คะแนนระดับคุณภาพ ปรับปรุง

แบบประเมินการส่งงานกลุ่ม	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103	
เรื่อง มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน	เวลาเรียน 4 คาบ

ประเภทชิ้นงาน.....

ผู้ประเมิน.....จากกลุ่ม.....

กลุ่มที่ได้รับการประเมิน.....

รายการประเมิน	ระดับคะแนน					
	0	1	2	3	4	5
การส่งงานตรงตามกำหนด						

เกณฑ์

คะแนนเต็ม 5

- 0 คะแนน ไม่สามารถส่งงานได้
- 1 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 4 วัน
- 2 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 3 วัน
- 3 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 2 วัน
- 4 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 1 วัน
- 5 คะแนน สามารถส่งงานได้ตรงเวลาที่กำหนด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103
 เรื่อง การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน เวลาเรียน 4 คาบ

1. สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่เกี่ยวข้อง

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1

เข้าใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะ มีคุณธรรม มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน เพื่อดำรงชีวิต และครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ งานธุรกิจ

มาตรฐาน ง 1.2 มีทักษะ กระบวนการทำงาน และการจัดการ การทำงานเป็นกลุ่ม การแสวงหาความรู้ สามารถแก้ปัญหาในการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่องาน

2. สาระสำคัญ

มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน เป็นการกระทำ ที่แสดงลักษณะด้านจิตใจของบุคคล ที่ส่งเสริมให้บุคคลนั้น สามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นปัจจัยความสามารถ ในด้านหนึ่งที่ทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จ

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน และสามารถนำไป ใช้ประยุกต์ใช้ในการทำงานได้

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 4.1 อธิบายการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานได้
- 4.2 สาธิต การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานได้
- 4.3 สาธิตย้อนกลับ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานได้
- 4.4 ส่งงานที่ได้รับมอบหมายได้ตามกำหนดเวลา

5. สารการเรียนรู้

การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

6. กระบวนการจัดการเรียนรู้ (คาบที่ 1 – 2)

ดำเนินการสอนโดยใช้ วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลม
การเรียนรู้ ใช้เวลา 4 คาบ ดังนี้

คาบที่ 1 ดำเนินกิจกรรมขั้นที่ 1 - 2

คาบที่ 2 ดำเนินกิจกรรมขั้นที่ 3 - 4

คาบที่ 3 ดำเนินกิจกรรมขั้นที่ 5

คาบที่ 4 ดำเนินกิจกรรมขั้นที่ 6

6.1 ขั้นเตรียมกิจกรรมในชั้นเรียน

นักเรียนแบ่งกลุ่มละความสามารถ เก่ง กลาง อ่อน กลุ่มละ 4 คน อัตราส่วน 1 : 2 : 1
เพื่อเตรียมทำงานร่วมกันเป็นวงกลมการเรียนรู้ พร้อมตั้งชื่อกลุ่ม

6.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

6.2.1 นำเข้าสู่บทเรียน ด้วยการตั้งคำถาม “นักเรียนมีวิธีสร้างมนุษยสัมพันธ์
ในการทำงาน อย่างไรบ้าง ? ”

6.2.2 นักเรียน ชาย – หญิง แข่งขันกันตอบบนกระดานดำ ให้เวลา 5 นาที

6.2.3 นักเรียน และครูช่วยกันจัดลำดับความถูกต้อง ฝ่ายที่ตอบได้มากที่สุด
เป็นฝ่ายชนะ รับรางวัลจากครู

6.2.4 ครูเกริ่นนำ ถึงการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน และสามารถนำมา
ประยุกต์ใช้ในการทำงาน

6.2.5 นักเรียนดูบทเรียนคอมพิวเตอร์ โปรแกรมนำเสนอ Microsoft Powerpoint
การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

6.2.6 ครูบอกนักเรียนถึงการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน พร้อมยกตัวอย่าง
ให้นักเรียนทราบ

6.2.7 ให้นักเรียนยกตัวอย่าง มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ที่สามารถนำมาปรับใช้
ในการทำงาน

6.3 ขั้นสอน

6.3.1 ครู แสดง สาธิต กระทำให้ดูเป็นตัวอย่าง การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

6.3.2 ครูอธิบายประกอบการสาธิต ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงในเชิงรูปธรรม

6.4 ขั้นดำเนินกิจกรรม

6.4.1 ตัวแทนนักเรียนมารับใบความรู้ เรื่อง การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

6.4.2 สมาชิกคนที่ 1 ของกลุ่ม สาธิตการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน พร้อมเขียนอธิบายตามความคิดเห็นของตนเอง ลงในใบงานที่ 1

6.4.3 สมาชิกคนต่อ ๆ ไปสาธิต จนครบทุกคนเป็นวงกลมการเรียนรู้ พร้อมเขียนอธิบายถึง การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน เป็นความคิดเห็นของตนเอง ลงในใบงานที่ 1 จนครบทุกคนในกลุ่ม

6.4.4 ให้สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกัน สรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม

6.4.5 ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน พร้อมสาธิต หรือครูจะเรียกสมาชิกคนใดคนหนึ่งนำเสนอก็ได้ ซึ่งจะต้องสาธิตให้ได้ทุกคน

6.4.6 นักเรียนทำใบงานที่ 2

6.5 ขั้นทดสอบ

6.5.1 ครูสุ่มนักเรียน 1 คน ในแต่ละกลุ่มสาธิตให้ดู เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนประสบความสำเร็จ ในการเรียนมากน้อยเพียงใด และนำคะแนนที่ได้มาคิดเป็นคะแนนกลุ่ม และเป็นคะแนนของสมาชิกทุกคน

6.5.2 นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 1

6.6 ขั้นสรุป

ครู และนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ตรวจผลงานนักเรียน ชักถามถึงปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาของนักเรียน หลังจากนั้นให้การเสริมแรง แก่ผลสำเร็จของนักเรียน และของกลุ่ม โดยการพูดชมเชย พร้อมให้รางวัล หลังจากนั้นครูให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อการเรียนรู้ รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Officetoday.com โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิต ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

7. กระบวนการวัดผลประเมินผล

7.1 ประเมินด้านความรู้

7.1.1 วิธีการ

การทดสอบความรู้ เรื่อง การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

7.1.2 เครื่องมือ

ใบงาน และแบบทดสอบที่ 2

7.1.3 เกณฑ์

คะแนนเต็ม 20 คะแนน

คะแนนจากการตรวจผลงาน ได้คะแนนไม่น้อยกว่า 60 %

7.2 ประเมินทักษะการปฏิบัติ/กระบวนการ

7.2.1 วิธีการ

7.2.1.1 สาคิยย้อนกลับ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ได้

7.2.1.2 นำเสนอข้อมูลของกลุ่มได้

7.2.2 เครื่องมือ

7.2.2.1 ใบงานที่ 1

7.2.2.2 แบบประเมินการปฏิบัติงานกลุ่ม

7.2.3 เกณฑ์

คะแนนเต็ม 30 คะแนน

คะแนนจากการตรวจผลงาน ได้คะแนนไม่น้อยกว่า 60 %

25 - 30 คะแนนระดับคุณภาพ ดี

18 - 24 คะแนนระดับคุณภาพ พอใช้

1 - 17 คะแนนระดับคุณภาพ ปรับปรุง

7.3 ประเมินเจตคติ

7.3.1 วิธีการ

ส่งงานที่ได้รับมอบหมายได้ตามกำหนดเวลา

7.3.2 เครื่องมือ

แบบประเมินการส่งงานกลุ่ม

7.3.3 เกณฑ์

คะแนนเต็ม 5

- 0 คะแนน ไม่สามารถส่งงานได้
- 1 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 4 วัน
- 2 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 3 วัน
- 3 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 2 วัน
- 4 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 1 วัน
- 5 คะแนน สามารถส่งงานได้ตรงเวลาที่กำหนด

8. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

8.1 สื่อ

8.1.1 แบบประเมินหลังเรียน

แบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

8.1.2 ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

8.1.3 ใบงานที่ 1

8.1.4 แบบทดสอบที่ 1

8.1.5 ใบงานที่ 2

8.1.6 แบบประเมินการปฏิบัติงานกลุ่ม

8.1.7 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อการเรียน

รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Officetoday.com โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิต ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

8.1.8 ตัวอย่าง การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ซึ่งสามารถสืบค้น ได้จาก หนังสือ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และจุลสาร เป็นต้น

8.1.9 บทเรียนคอมพิวเตอร์โปรแกรมนำเสนอ Microsoft Powerpoint เรื่อง การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

8.2 แหล่งการเรียนรู้

8.2.1 ห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย สมบูรณ์กุลกันยา

8.2.2 ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์

8.2.3 ห้องสมุดกลุ่มสาระต่าง ๆ ของโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา

8.2.4 ห้องสมุดประชาชน

8.2.5 อินเทอร์เน็ต

8.2.6 ห้อง ICT โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา

8.2.7 อื่น ๆ

บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(นางสาวศลิษา วรรณสุวรรณ)

อาจารย์ประจำวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3

Office today.com

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(.....)

(.....)

หัวหน้ากลุ่มสาระ/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

รองผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการ/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ใบความรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103

เรื่อง การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

เวลาเรียน 4 คาบ

การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน เป็นการกระทำ ที่แสดงลักษณะด้านจิตใจของบุคคล ที่ส่งเสริมให้บุคคลนั้น สามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นปัจจัย ความสามารถด้านหนึ่งที่ทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จ ซึ่งมีผู้ได้กล่าวถึงมนุษยสัมพันธ์ ในการทำงานไว้ ดังนี้

กระทรวงสาธารณสุข (สืบค้นเมื่อ วันที่ 8 ธันวาคม 2550, จาก <http://www.dmsc.moph.go.th>) ได้กล่าวถึงมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ว่าเป็นคุณลักษณะเฉพาะของผู้มีมนุษยสัมพันธ์ ในการทำงาน ผู้มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานนั้น จะมีลักษณะเฉพาะที่พึงประสงค์ อันจะช่วยในการ ทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ ดังนี้

1. หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา
2. เต็มใจทำงานร่วมกับคนอื่น ไม่หลบหนีสังคม
3. มีจิตใจกว้างขวาง พร้อมทั้งจะรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ๆ แม้จะเป็นเรื่องของตนเอง
4. ยินดีเสียสละผลประโยชน์ หรือความสุขส่วนตัว เพื่อผลงานส่วนรวม
5. ชอบเรียนรู้นิสัยใจคอของผู้อื่น เช่น หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน หรือ ผู้ใต้บังคับบัญชา และพยายามนำความรู้เหล่านี้มาปฏิบัติในการติดต่อสัมพันธ์กับคนเหล่านี้ให้เป็นผลดี
6. ยินดีเต็มใจ ที่จะเข้าร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนร่วมงาน และหน่วยงาน โดยถือว่าเป็นความสุข และพอใจที่จะได้รู้จักคุ้นเคยกับเพื่อนร่วมงานมากขึ้น
7. เสนอตัวเข้าช่วยเหลือการงาน โดยไม่คิดว่าเป็นการเสียเปรียบ หรือเหน็ดเหนื่อย โดยไม่จำเป็น
8. ให้คำแนะนำช่วยเหลือแก่ผู้ที่มีปัญหา หรือต้องการความช่วยเหลือ ด้วยความเต็มใจ
9. คบหาคนอื่น ๆ ด้วยความเต็มใจ และบริสุทธิ์ใจ ไม่มีการ ถ้อเถา ถ้อเรา หรือเปรียบเทียบว่า คนที่ดีกว่านั้นในเรื่อง การเงิน ความรู้ ครอบครัวย ฯลฯ

10. แสดงน้ำใจแก่เพื่อนร่วมงานในวาระ และโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เช่น การส่งบัตรอวยพรในวาระต่าง ๆ การไปร่วมแสดงความยินดี ฯลฯ

อาภรณ์ ภูวิทยพันธ์ (สืบค้นเมื่อ วันที่ 8 ธันวาคม 2550, จาก <http://www.hrcenter.co.th/>) กล่าวถึง มนุษยสัมพันธ์ในการทำงานว่า ความสามารถด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน เป็นสิ่งที่พัฒนา และปรับปรุงได้ โดยพยายามปรับเปลี่ยนตนเองให้มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี เพราะ "มนุษยสัมพันธ์" นอกจากจะส่งผลต่อความสำเร็จในการทำงานแล้ว ยังส่งผลต่อสุขภาพจิตในการทำงานอีกด้วย ทั้งนี้ผู้มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดีโดยส่วนใหญ่ จะเป็นบุคคลที่มองโลกในแง่ดี หรือมองในด้านบวก (Positive Thinking) อยู่เสมอ ดังนั้นหลักของ "R-E-L-A-T-I-O-N" จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่ง ในการพัฒนาความสามารถด้าน การมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ให้เกิดขึ้น ดังต่อไปนี้

R	Reality	เป็นตัวของเรา...นำพาความจริงใจ
E	Energetic	กระตือรือร้น....สร้างความประทับใจ
L	Listening	รับฟังที่ดี...เข้าถึงจิตใจ
A	Adaptability	ปรับตัวเป็นเลิศ...สร้างสายสัมพันธ์
T	Tolerance	อดทนสักนิด...ชีวิตสุขสันต์
I	Integrity	มีความซื่อสัตย์ ...สร้างความไว้วางใจ
O	Oral Communication	วาจาไพเราะ...รักษามิตรภาพ
N	Networking	แสวงหาเครือข่าย...ขยายมิตรสัมพันธ์

ระวีวรรณ เสวตามร (2540 : 218 - 219) กล่าวถึงมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานว่าเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาความสามารถในการทำงาน ซึ่งสามารถ ทำให้เกิดขึ้นได้ ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความเข้าใจผู้อื่น แสดงออกโดย การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดีเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น และสามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสม
2. เป็นผู้ยกย่องผู้อื่น แสดงออกโดย ยกย่องชมเชยในการกระทำของเขา
3. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แสดงออก โดยมีใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็น และการวิพากษ์วิจารณ์พฤติกรรมของตนเองจากผู้อื่น
4. เป็นผู้เสียสละ แสดงออกโดย การให้ความร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่นก่อน

5. มีน้ำเสียงสุภาพอ่อนโยน
6. ชอบช่วยเหลือผู้อื่น
7. มีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส
8. มีความจริงใจต่อผู้อื่น แสดงออกโดย มีความเรียบง่าย ไม่ชอบชิงดีชิงเด่นกับใคร เป็นตัวของตัวเอง ทำ และพูดเรื่องจริง
9. มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมงานกับผู้อื่น
10. เป็นผู้ควบคุมอารมณ์ได้ แสดงออกโดย ไม่แสดงออกซึ่งความรู้สึกต่าง ๆ ได้ง่าย จนเกินไป ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ดีใจ อารมณ์โกรธ อารมณ์เศร้า
11. แต่งกายเหมาะสม
12. เป็นผู้มีอารมณ์ขัน แสดงออกโดย มีความสนุกสนาน ร่าเริง ไม่เคร่งครัด จริงจังเกินไป
13. เป็นผู้ฟังที่ดี แสดงออกโดย ไม่ค้าน ไม่พูดอะไร ฟังว่าเขาพูดอะไร พูดอย่างไร และหมายถึงอะไร พยายามจับบรรยากาศ ผ่อนคลายเมื่อมีการสนทนา
14. เป็นผู้ไม่เห็นแก่ตัว แสดงออกโดย ทำอะไรไม่มุ่งหมาย แต่จะเอามาเพื่อตนฝ่ายเดียว โดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม การไม่เบียดเบียน มีความเมตตากรุณา มุ่งช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์
15. รู้จักใช้คำพูดที่เหมาะสม
16. มีบุคลิกท่าทางดี
17. แสดงความเป็นมิตรกับผู้อื่นก่อนเสมอ
18. หลีกเลี่ยงการโต้เถียง
19. ไม่กระทำตนเหนือผู้อื่น
20. มีความรู้รอบตัวดี แสดงออกโดย เป็นคนทันเหตุการณ์ และมีจิตใจกว้างขวาง เป็นคนมีปัญญาคิดรอบคอบ

จากมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น สามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับบุคคลอื่น โดยการเริ่มต้นทักทาย การยิ้มแย้มแจ่มใส การให้ความเอาใจใส่ การเป็นผู้รับฟังที่ดี สนใจการกระทำ และความรู้สึกของผู้อื่น การรักษา และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รวมทั้งการให้เกียรติบุคคลอื่น การสนับสนุน และช่วยเหลือ การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงานด้วยความเข้าใจอันดีต่อกัน ซึ่งเป็นปัจจัยความสามารถในด้านหนึ่งที่ทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จ.

ใบงานที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103

เรื่อง มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

เวลาเรียน 4 คาบ

ขั้นที่ 4 ขั้นดำเนินกิจกรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนสาธิต การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน พร้อมเขียนอธิบายตามความคิดเห็นของตนเองลงในแบบบันทึก สมาชิกคนต่อ ๆ ไป สาธิตการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานจนครบทุกคน เป็นวงกลมการเรียนรู้ พร้อมเขียนอธิบายถึงการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ตามความคิดเห็นของตนเองลงในแบบบันทึก ที่ครูแจกให้จนครบทุกคนในกลุ่มแล้วนำมาสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม

ที่	ชื่อ - สกุล	เลขที่	ห้อง	ตำแหน่ง	แสดงความคิดเห็น
1.				หัวหน้า	
2.				เลขานุการ	
3.				สมาชิก	
4.				สมาชิก	

สรุป ความคิดเห็นของกลุ่ม

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103

เรื่อง มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน

เวลาเรียน 4 คาบ

คำชี้แจงให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ และตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. จงบอกลักษณะอันพึงประสงค์ของการมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน มา 5 ข้อ

2. ให้นักเรียน อธิบายพร้อมยกตัวอย่าง การมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่กล่าวว่า “เสนอตัวเข้าช่วยเหลือการงาน โดยไม่คิดว่าเป็นการเสียเปรียบ หรือเหน้อยยากโดยไม่จำเป็น”

3. ให้นักเรียน อธิบาย แนวทางการพัฒนาความสามารถด้านการมีมนุษยสัมพันธ์
ในการทำงาน ตามหลัก ของ "R-E-L-A-T-I-O-N"

4. ระวีวรรณ เสวตามร ได้กล่าวถึงการมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ไว้ว่าอย่างไรบ้าง
จงยกตัวอย่างมา 5 ข้อ

แบบทดสอบที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103

เรื่อง มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน

เวลาเรียน 4 คาบ

คำชี้แจง 1. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ และตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

2. คะแนนเต็ม 20 คะแนน

1. จงบอกลักษณะอันพึงประสงค์ของการมีมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน มา 5 ข้อ

(5 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ให้นักเรียน อธิบายพร้อมยกตัวอย่าง การมีมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงานที่กล่าวว่า
“เสนอตัวช่วยเหลือการงาน โดยไม่คิดว่าเป็นการเสียเปรียบ หรือเหน้อยยากโดยไม่จำเป็น”

(5 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ให้นักเรียน อธิบาย แนวทางการพัฒนาความสามารถ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ในการทำงาน ตามหลัก ของ “R-E-L-A-T-I-O-N” (5 คะแนน)

ชื่อ.....ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

แบบประเมินหลังเรียน มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน โดยนักเรียน

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ		
		ปฏิบัติประจำ 2 คะแนน	ปฏิบัติบางครั้ง 1 คะแนน	ไม่เคยปฏิบัติเลย 0 คะแนน
1	เป็นผู้ที่มีความเข้าใจผู้อื่น			
2	เป็นผู้ยกย่องผู้อื่น			
3	เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
4	เป็นผู้เสียสละ			
5	มีน้ำเสียงสุภาพอ่อนโยน			
6	ชอบช่วยเหลือผู้อื่น			
7	มีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส			
8	มีความจริงใจต่อผู้อื่น			
9	มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมงาน กับผู้อื่น			
10	เป็นผู้ควบคุมอารมณ์ได้			
11	แต่งกายเหมาะสม			
12	เป็นผู้มีอารมณ์ขัน			
13	เป็นผู้ฟังที่ดี			
14	เป็นผู้ไม่เห็นแก่ตัว			
15	รู้จักใช้คำพูดที่เหมาะสม			
16	มีบุคลิกท่าทางดี			
17	แสดงความเป็นมิตรกับผู้อื่น ก่อนเสมอ			
18	หลีกเลี่ยงการโต้เถียง			
19	ไม่กระทำตนเหนือผู้อื่น			
20	มีความรู้รอบตัวดี			

ชื่อผู้ประเมิน.....ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

ชื่อผู้ถูกประเมิน.....ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

แบบประเมินหลังเรียน มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน โดยเพื่อนนักเรียน

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ		
		ปฏิบัติประจำ 2 คะแนน	ปฏิบัติบางครั้ง 1 คะแนน	ไม่เคยปฏิบัติ เลย 0 คะแนน
1	เป็นผู้ที่มีความเข้าใจผู้อื่น			
2	เป็นผู้ยกย่องผู้อื่น			
3	เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
4	เป็นผู้เสียสละ			
5	มีน้ำเสียงสุภาพอ่อนโยน			
6	ชอบช่วยเหลือผู้อื่น			
7	มีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส			
8	มีความจริงใจต่อผู้อื่น			
9	มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมงานกับผู้อื่น			
10	เป็นผู้ควบคุมอารมณ์ได้			
11	แต่งกายเหมาะสม			
12	เป็นผู้มีอารมณ์ขัน			
13	เป็นผู้ฟังที่ดี			
14	เป็นผู้ไม่เห็นแก่ตัว			
15	รู้จักใช้คำพูดที่เหมาะสม			
16	มีบุคลิกท่าทางดี			
17	แสดงความเป็นมิตรกับผู้อื่นก่อนเสมอ			
18	หลีกเลี่ยงการโต้เถียง			
19	ไม่กระทำตนเหนือผู้อื่น			
20	มีความรู้รอบตัวดี			

ชื่อ.....ชั้น ม.3/.....เลขที่.....

แบบประเมินหลังเรียน มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน โดยครู

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ		
		ปฏิบัติประจำ 2 คะแนน	ปฏิบัติบางครั้ง 1 คะแนน	ไม่เคยปฏิบัติเลย 0 คะแนน
1	เป็นผู้ที่มีความเข้าใจผู้อื่น			
2	เป็นผู้ยกย่องผู้อื่น			
3	เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
4	เป็นผู้เสียสละ			
5	มีน้ำเสียงสุภาพอ่อนโยน			
6	ชอบช่วยเหลือผู้อื่น			
7	มีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส			
8	มีความจริงใจต่อผู้อื่น			
9	มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมงาน กับผู้อื่น			
10	เป็นผู้ควบคุมอารมณ์ได้			
11	แต่งกายเหมาะสม			
12	เป็นผู้มีอารมณ์ขัน			
13	เป็นผู้ฟังที่ดี			
14	เป็นผู้ไม่เห็นแก่ตัว			
15	รู้จักใช้คำพูดที่เหมาะสม			
16	มีบุคลิกท่าทางดี			
17	แสดงความเป็นมิตรกับผู้อื่น ก่อนเสมอ			
18	หลีกเลี่ยงการโต้เถียง			
19	ไม่กระทำตนเหนือผู้อื่น			
20	มีความรู้รอบตัวดี			

แบบประเมินการปฏิบัติงานกลุ่ม	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103	
เรื่อง มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน	เวลาเรียน 4 คาบ

ชื่อกลุ่ม.....

สมาชิกในกลุ่ม

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		3	2	1
1.	การวางแผนการสาธิต			
2.	การดำเนินการสาธิต			
3.	การนำเสนอข้อมูล			
4.	การสรุปความคิดเห็นของกลุ่ม			
รวมคะแนน				
รวมทั้งหมด				

เกณฑ์การให้คะแนน

- 12 - 15 คะแนนระดับคุณภาพ ดี
- 7 - 11 คะแนนระดับคุณภาพ พอใช้
- 1 - 6 คะแนนระดับคุณภาพ ปรับปรุง

แบบประเมินการส่งงานกลุ่ม	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 : Office today.com รหัสวิชา ง 33103 เรื่อง มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เวลาเรียน 4 คาบ

ประเภทชิ้นงาน.....

ผู้ประเมิน.....จากกลุ่ม.....

กลุ่มที่ได้รับการประเมิน.....

รายการประเมิน	ระดับคะแนน					
	0	1	2	3	4	5
การส่งงานตรงตามกำหนด						

เกณฑ์

คะแนนเต็ม 5

- 0 คะแนน ไม่สามารถส่งงานได้
- 1 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 4 วัน
- 2 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 3 วัน
- 3 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 2 วัน
- 4 คะแนน ส่งงานเกินกำหนดเวลา 1 วัน
- 5 คะแนน สามารถส่งงานได้ตรงเวลาที่กำหนด

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อการเรียนรู้

รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 หน่วยการเรียนรู้ Officetoday.com

โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ วิชา Office today.com

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อ แล้วใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องตัวเลข ที่ตรงกับ

ความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อละ 1 เครื่องหมาย และโปรดทำทุกข้อ

- 5 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
- 4 มีความพึงพอใจในระดับมาก
- 3 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
- 2 มีความพึงพอใจในระดับน้อย
- 1 มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
การเรียนรู้ แบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ทำให้นักศึกษา และมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ดีขึ้น					

การตอบ

ในข้อที่ 1 การเรียนรู้ แบบสาธิตร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ทำให้นักศึกษา และมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ดีขึ้น หากนักเรียน มีความรู้สึกพึงพอใจมากที่สุด ก็ให้ใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องหมายเลข 5

องค์ประกอบของความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. นักเรียนได้เรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ 2. นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิด และกระบวนการกลุ่ม 3. นักเรียนมีความสุขที่ได้เรียนจากสื่อจริง และได้ลงมือปฏิบัติจริง 4. กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนสนุกสนานในการเรียน 5. นักเรียนมีความสุขในการเรียน ที่ครูสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียน และเป็นกันเองกับนักเรียน 6. นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น 7. นักเรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน 8. นักเรียนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ 9. นักเรียนมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนเองและกลุ่ม 10. นักเรียนกล้าแสดงออก 11. การได้ทำงานกลุ่ม นักเรียนมีโอกาสให้ความรู้แก่เพื่อน 12. สื่อประกอบการเรียนน่าสนใจ และเหมาะสมกับเนื้อหา 13. สื่อช่วยให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ได้ดีขึ้น 14. นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานตัวเอง 15. นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของเพื่อนในกลุ่ม					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวศลิษา วรรณสุวรรณ
วันเดือนปีเกิด	26 ตุลาคม 2506
สถานที่เกิด	ตำบลบ่อทอง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	116 ซอย 55 ถนนเพชรเกษม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2518	ประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนบ้านสุไหงโก - ลก อำเภอสุไหงโก - ลก จังหวัดนราธิวาส
พ.ศ. 2523	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุไหงโก - ลก อำเภอสุไหงโก - ลก จังหวัดนราธิวาส
พ.ศ. 2526	ปว.ช. (เลขานุการ) วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
พ.ศ. 2528	ปว.ส. (เลขานุการ) วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทคนิคภาคใต้ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2536	ศษ.บ. (การจัดการทั่วไป) สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2551	กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา